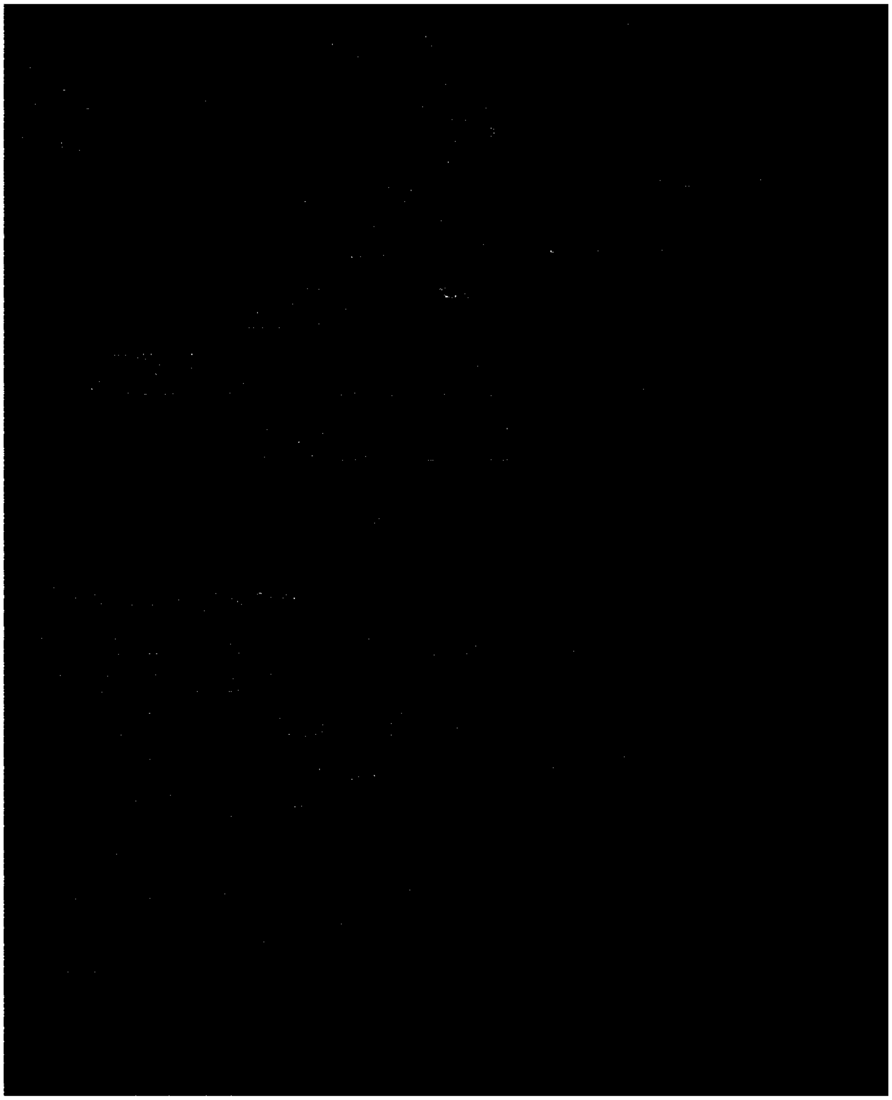

THE ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT.

Forty-fifth day of the Fourth Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Friday, the 12th March 1965.

The House met at Half past Eight of the Clock.

(*Mr. Speaker in the Chair*)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

EXAMINATION CENTRE AT GUNTUR FOR SERVICE COMMISSION TESTS.

1255—

* 3396 Q.—*Sri S. Vemayya [Put by Sri P. V. Ramana (Kondakarla)]* —Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(*a*) the circumstances that led for the cancellation of Andhra Pradesh Public Service Commission Examinations Centre at Guntur;

(*b*) whether the Government have taken any steps for the restoration of the centre, and

(*c*) if not, the reasons for the delay?

The Chief Minister (Sri K. Brahmananda Reddy):—(*a*) As malpractices were frequently reported from the Guntur centre, the Commission had for sometime deleted "Guntur" from the list of examination centres.

(*b*) The Commission has decided to revive Guntur as an examination Centre for the examinations to be held from 1965 onwards.

(*c*) Does not arise.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి)·—ఈ సంవత్సరం, 1965 లో యిస్తారు అన్నమాటేగదా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి·— అన్నమాటే

SUBSIDIES TO THE DEALERS IN COAL OF SINGARENI COLLIERIFS

1256—

*2803 Q —*Sri Vavilala Gopalakrishnayya* —Will hon. the Chief Minister be pleased to state ·

(*a*) whether it is a fact that subsidies are given by Government to the dealers in coal of Singareni Collieries , and

(*b*) if so, what was the criteria fixed for giving the subsidies ?

Sri K Brahmananda Reddy .—(*a*) No, sir.

(*b*) Does not arise

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—కొందరికి subsidies apply చేస్తే యిస్తున్నారు Criteria ఏమిటో ఎందువల్ల యిస్తున్నారో తెలియడంలేదు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి.—లేదండి.To dispose of the stocks as quickly as possible, the Company has taken all possible steps by paying 37 nP per ton to the brokers.

శ్రీ టి కె ఆర్ శర్మ(కర్నూలు) —ఈవిధంగా అక్కడ నిలిచిపోయిన coal యొక్క stock ఎంత? ఈ విధంగా యిచ్చిన commission మొత్తంఎంతో తెలవిస్తారా?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి —అది ఎంత మొత్తంగా యిచ్చారో information లేదు · నేను మనవి చేసినట్లు commission యిస్తున్నారు

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగామ) —ఈ coal మన stateలో అమ్మే దానిమీద కమిషనా ? లేకపోతే యితర states కు పంపించేటటువంటి దానిమీద కమిషనా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి.—మన coal నుంచి ఎవరు కొంటారో వాళ్ళకు కమిషన్

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు·—మన state లో అమ్మేటటువంటివాటికా ? రిటైల్ సేల్సా లేకపోతే యితర states కు orders book చేసుకు వచ్చినటువంటి వాటికా కమిషన్ ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—As per the Coal Control Order, the dealers whom the Company appoints as brokers are entitled to a commission of 37 nP.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—ఆ విధంగా dealers ను, కొంతమందిని brokers గా appoint చేసి కమిషన్ యిచ్చే బదులు coal యొక్క rate 37 nP.

లకు తగ్గించేటట్లయితే sales యింకా ఎక్కువ పెరగడానికి అవకాశం ఉంటుంది ఎవరికో కొంతమంది కమిషన్ యిచ్చేబదులు consumer కే పోతుందిగదా ?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి —అది కాదండి. ఈ stock coal ఖర్చుపెట్టాలంటే brokers కావాలిగదా ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — ఆ dealers ఎవరు ఉన్నారు. వాళ్ళను నిర్ణయించినటువంటి criteria ఏమిటి ?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి:—ఆ dealers company వారే brokers అనేవారికి చేస్తారు

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—Criteria ఎట్లా నిర్ణయిస్తారు ?

Sri K. Brahmananda Reddy:— Probably their purchases also may be there.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య —వాళ్లు brokers. కొనేవాళ్లు కాదు, వాళ్ళు direct గా కొనేవాళ్ళు అయితే యిదివరకు consumption బట్టి చేస్తారు Brokersను ఏర్పాటుచేసేటప్పుడు ఎట్లా చేస్తారు ?

Sri K Brahmananda Reddy —I have no idea The Company appoints brokers The Government have nothing to do with it

Sri T K.R Sarma —Who are these brokers Are they attached to any Companies or institutions that have been intended for this purpose working as brokers.

Sri K Brahmananda Reddy:—They may be individual institutions and other categories

Sri T K.R. Sarma:—Who are they

Mr Speaker —They have nothing to do with the appointment of brokers.

Sri T K R. Sarma —I do not say that the Government appoints. My only request is who are the brokers

Sri K. Brahmananda Reddy.—I have no information.

CHITTOOR CO-OPERATIVE SUGARS.

1257—

*2087 *Q.—Sri A.P Vajravelu Chetty (Put by Sri V. Visweswara Rao (Mylavaram)*.—Will hon the Chief Minister be pleased to state:

(*a*) What is the rate at which Sugarcane was purchased by the Chittoor Co-operative Sugars during the last season; and

(*b*) whether the Government propose to increase the rate for the coming season?

Sri K Brahmananda Reddy.—

(*a*) Rs 60 per metric tonne of sugarcane supplied by members of the society and Rs 56/50 per tonne for sugarcane supplied by non-members

(*b*) The minimum sugarcane price fixed by the Government of India for 1964-65 season in respect of the Chittoor factory is Rs 56 00 per metric tonne, as against Rs 56/50 fixed for the last season 1963-64.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :—Members దగ్గరనుంచి రు. 60 అని, non-members దగ్గరనుంచి 56.50 అని మంత్రిగారు చెపుతున్నారు. ఎందుకని discrimination పెట్టారు ? ఇది సరైనదనా ? ఈ resolution గవర్నమెంటు అంగీకరించిందా ? Because it is a cooperative sugar factory

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అక్కడ gur production ఎక్కువగా ఉన్నది. దాని ధరకూడ ఎక్కువగా ఉన్నది గనుక ఈ rate యివ్వకపోయినట్లయితే అసలు sugar factory కి sugar దొరకదు అనుకొని చేసినటువంటి విషయం. మళ్ళీ sugar factories తరపున ఉన్నటువంటి మన special officer ను పంపించినాము ఇట్లా యివ్వడం బాగాలేదు అని చెప్పిన తరువాత Government of India fix చేసిన price యిస్తామని వారు చెపుతున్నారు.

శ్రీ వి విశ్వేశ్వరరావు :—అయితే ఈ సంవత్సరం sugar cane సరిపడినంత వస్తున్నదా ? రాకపోతే ఏమి చర్య తీసుకుంటున్నారు ?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి.—ఇప్పుడు sugar crush చేస్తున్నారు. ఇప్పుడు sugar cane రావడంలేదు అని report రాలేదు

శ్రీ పిల్లలమఱ్ఱి వెంకటేశ్వర్లు :—ఇప్పుడు sugar cane వస్తున్నదని చెప్పారు. Last year ఆ ధర యివ్వకపోతే రాదు, అందువల్ల యిచ్చారు అని చెప్పారు. ఎందు వల్లనంటే jaggery production ఉండడంవల్ల అనిచెప్పారు Jaggery production ఎప్పుడు ఉండేదే అలాంటప్పుడు last year అనవసరంగా యిచ్చారు అనే అభి ప్రాయం ప్రభుత్వానికి ఉన్నదా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— అది మేము అనుకొనే special officer ను పంపించడం జరిగింది. మొట్టమొదట వాళ్ళను పంపించినప్పుడుకూడ మేము ఒప్పు కోము అన్నారు. Members కు యిట్లాగే యివ్వాలి, యివ్వకపోతే నష్టం అని వారు చెప్పినారు అసలు ఫ్యాక్టరీ idle గా పెట్టేటటువంటి దానివల్ల వచ్చే నష్టం, దీనివల్ల వచ్చే నష్టాన్ని వారు అంతా compare చేసి చెప్పినారు ఏమైనప్పటికి ఈ సంవత్సరానికి Government of India చెప్పినదే ఒప్పుకుంటాము అని చెప్పినారు.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :—Idle గా పెట్టే నష్టానికి, యిట్లా ఎక్కువ యిచ్చే దానివల్ల నష్టానికి పోల్చిచెప్పారు అని మంత్రిగారు చెపుతున్నారు. అట్లా పోల్చిన ప్పుడు ఏది నష్టం ఎక్కువ వచ్చినది ? దీనివల్ల 11 లక్షల రూపాయలు నష్టం వచ్చి నదా ? వస్తే దానిని ఎట్లా భర్తీ చేయదలచుకొన్నారు ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—నా దగ్గర figure లేదు కాని దీనివల్ల నష్టం వచ్చినది.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—ఆ area లో produce అయిన sugar cane ఆ factory కి supply చేయాలి. అలాంటప్పుడు వాళ్లు యివ్వకపోవడం అనే సమస్య ఎక్కడ ఉంటుంది ?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి :—Supply చేయాలని ఉంటుంది. వాళ్లు యివ్వక పోవడంకూడ తటస్థిస్తుంది

శ్రీ వి విశ్వేశ్వరరావు :—Sugar Cane Control Act ఉన్నది దాని ప్రకారం ఆ area లో ఉన్న సరుకు అంతా, offer యిచ్చినటువంటివారు అంతా sugar factory కి యివ్వాలనే conditions దానిలో ఉన్నాయి. వాళ్లు బెల్లంకూడ ఆడడానికి అవకాశం ఉన్నదని మంత్రిగారు చెపుతున్నారు అంటే చట్టాలు అమలు జరిపే బాధ్యత ప్రభుత్వం తీసుకోవడంలేదా ?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అమలుపరచడం— it is a question of responsibility of the sugar factories అయినప్పటికి ఒక్కొక్కప్పుడు మరీ attractive గా gur price కనుక ఎక్కువ ఉన్నట్లయితే వాళ్లు అదే అమ్ముతూ ఉంటారు ఇంతమందిపైన చర్యలు తీసుకోవడంకూడ కష్టమైన విషయం.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—మొత్తంమీదco-operative sugar factoriesలో government surity ఉన్న డబ్బు చాల ఎక్కువ భాగం ఉన్నది అక్కడఉన్నటు వంటి Managing Directorకో ఎవరికో దీని policies నిర్ణయించే బాధ్యత వదలి వేయడంవల్ల షుమారు 11 లక్షల రూపాయలు నష్టం వచ్చినట్లు అగుపడుతున్నది. అందువల్ల policy matter గా అట్లాంటి major decisions తీసుకొనేటటువంటిది Government of India rates మార్చడంగాని మరేదైనా చేయాల్సి ఉండేటట్లయితే గవర్నమెంటుయొక్క concurrence తోనే చేయాలనేవిధంగా instructions పంపిస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—మా special officer స్వయంగా వెళ్ళివచ్చారు.

PRODUCTION OF SALT

1258—

*1713 Q.—*Sri M. Pitchiah (Put by Sri Vavilala Gopalakrishnayya)* :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(*a*) the quantity of salt produced in the State during 1963; and

(*b*) the quantity of salt exported from the State to other States during the period ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—(*a*) 2,66,065 Metric tons.

(b) The quantity of salt exported from Andhra Pradesh to other States during 1963 is given below

Orissa	52,050	Tonnes
Bihar	3,546	„
Madhya Pradesh	16,001	„
Uttar Pradesh	44	„
West Bengal	1,412	„
Total	73,053	Tonnes

శ్రీ పి రాజగోపాలనాయుడు (తవనంపల్లి).—ఉప్పు ఉత్పత్తి చేసేవారు చినగంజాం మొదలైనచోట్ల ఉన్నారు. అటువంటి వారిని తాసిల్దార్లు ఎవిక్ట్ చేస్తున్నారు అటుల చేయకుండ ఆర్డర్సు జారీ చేస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి —ఆ ప్రత్యేకమైన సందర్భం నాకు తెలియదుగాని లైసెన్సుడ్, అన్-లైసెన్స్‌డ్ ఉత్పత్తిదారులు ఉన్నారు 10 ఎకరాలు లోపు చేసేవారికి లైసెన్సు అవసరం లేదు, దానిపై వారికి లైసెన్సు ఇవ్వవలసియుంటుంది. లైసెన్సు పొందినది 10589 ఎకరాలున్నది, ఆన్-లైసెన్సుడ్ క్రింద 1372 ఎకరాలున్నది.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య (ఎర్రగొండిపాలెం) —ఉప్పు ధరలు యిదివరకు రూపాయకు 16 శేర్లు ఉంటే, యిప్పుడు 7, 8 శేర్లు మాత్రమే యిస్తున్నారు మన రాష్ట్రములో ఎక్కువ ఉత్పత్తి ఉన్నప్పటికీ ధరలు రోజురోజుకు ఎక్కువగుతున్నవి కనీసం ఇకమీదట ధరలు పెరగకుండా చౌకగా సప్లై చేయడానికి ప్రభుత్వం పూనుకుంటుందా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి —నాకు ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ లేదు The salt consumed in Andhra Pradesh during 1963 is 1,74,012 Ms. The number of salt factories is 25.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య —గుంటూరుజిల్లా, పెదగంజాం చినగంజాం ఏరియాలలో ఉప్పు ఉత్పత్తిచేస్తున్న భూములనుంచి ఖాళీ చేయమంటున్నారు. దానిని ఒక ఇండస్ట్రీ క్రింద డెవలప్ చేయడానికి వీలుందేమో, దానికి ఉన్న చిక్కులు ఏమిటో, వారికి ఏవిధంగా యివ్వడానికి వీలవుతుందో ప్రత్యేకంగా పరిశీలన చేయిస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి.—అది ఒక స్పెసిఫిక్ ప్రశ్న. ప్రత్యేకంగా, ఇండస్ట్రీగా డెవలప్ చేయడానికి వారు ఏమి రిప్రెజెంట్ చేశారో తెలియదు చినగంజాం కనపర్తిలో చేస్తున్నారు వారికి ఏవైనా యిబ్బందులుంటే రిప్రెజెంట్ చేయవచ్చును. దానికి ఏదైనా ఉంటే ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ యమ్. రాంగోపాల్‌రెడ్డి (మైదారం) —లైసెన్సుఫీజు అక్కడ జాగా విస్తీర్ణంబట్టి ఉంటుందా, లేక ఉత్పత్తిచేసే క్వాంటిటీనిబట్టి తీసుకుంటారా ?

Sri K. Brahmananda Reddy —Production of salt is a Central subject and the particulars obtained from the Dy. Salt Commissioner shows about the total production by unlicensed manufacturers owning 10 acres and less on whom the Salt Department has no control.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు —ఉప్పుమీద పన్ను ఉన్నదా? ఉన్నట్లయితే దానిని తొలగించడానికి కేంద్రప్రభుత్వానికి రికమెండ్ చేస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి —టాక్సు ఉన్నట్లేమీ లేదండి.

MANUFACTURE OF GLASS BEADS

1259—

* 1978 Q —*Sri A P Vajravelu Chetty (Put by Sri Vavilala Gopalakrishnayya)* :—Will the hon Minister for Finance be pleased to state.

(*a*) the number of artisans in the manufacture of Glass Beads in Chittoor district,

(*b*) the present average daily earnings of these persons; and

(*c*) the steps proposed to be taken by the Government to improve their living standards?

The Minister for Finance (Dr. M Chenna Reddy) :—(*a*) 2,500.

Type of work.	*Average daily earnings.*
(*a*) Table drawing operation	Rs. 3 per head per day.
(*b*) Cutting of beads ..	. Rs 2 per head per day.
(*c*) Polishing ..	.. Rs 2 per head per day.
(*d*) Strengthening operation	.. Re. 1 per head per day.

(*c*) Statement placed on the Table of the House.

A Co-operative Society called Papanaidupet Glass Beads Workers Industrial Co-operative Society has been established with a view to ensure that the workers engaged in the manufacture of glass beads consolidate their position, improve their techniques, increase production and employment opportunities and thus improve their living standards. The Society was also granted a share capital loan of Rs. 25,200. An extension centre operated by the Government of India is also functioning at Papanaidupet to train rural artisans to work on modern machines used in glass bead manufacturing.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు :—ఆ టెక్నీషియన్సుకు నెలకు నూరు రూపాయలు కూడ రావడం లేదని అర్థం అవుతోంది. దానితో జీవితం గడపడం దుర్భరం కాబట్టి పెంచుటకు చర్యలు తీసుకుంటారా?

డా. యమ్. చెన్నారెడ్డి :— వారి ఎఫిషియన్సీని పెంచుటకు ట్రైనింగు సెంటరు ఉన్నది ప్రొడక్షనుకు మార్కెటింగుకు కోఆపరేటివ్ సొసైటీ ఉన్నది. వారి కండిషన్సు అభివృద్ధి చేయుట గురించి ఒక స్టేటుమెంటు టేబుల్‌పైన ఉంచబడినది

శ్రీ ఎ సర్వేశ్వరరావు (ఏలూరు) :—ఇంతకుముందు వారి యావరేజ్ సంపాదన ఎంత? ఈ సదుపాయాలు అన్నీ కలుగజేసిన తరువాత ఏమాత్రం వారి జీవన ప్రమాణం ఎక్కువైనదో చెబుతారా?

డా. యమ్ చెన్నారెడ్డి :—ఆ అంకెలు ఇప్పుడు లేవు. ఇదివరకు ఇంతకన్న తక్కువ ఉండేది.

శ్రీ వి విశ్వేశ్వరరావు :—షేరుకేపిటల్ యిచ్చి, టెక్నీషియన్సును పంపి ట్రైనింగు యిచ్చి సహాయం చేసిన తరువాత, అ పరిశ్రమను అభివృద్ధి చేయడానికి వారిలో ప్రోత్సాహం కలిగిందా?

డా. యమ్ చెన్నారెడ్డి :—ఇండియా గవర్నమెంటు అసిస్టెన్సుతో ఎక్స్‌టెన్షన్ సెంటరు ట్రైనింగుకు ఉన్నది బాపనాయుడుపేటలో ట్రైనింగు జరుగుతోంది 14 గురికి ట్రైనింగు యిచ్చారు. ట్రైనింగు పొందుటకు పోయిన బడ్జెటులో 8 మందికి అవకాశం కలుగజేస్తే ఇప్పుడు 12 కు పెంచారు. ఆధునిక యంత్రాలను ఉపయోగించే పద్ధతిలో శిక్షణ యివ్వబడుతోంది.

MANUAL TRAINING INSTRUCTORS

1260—

*234 Q :—*Sri S Vemayya (Put by Sri P V Ramana)* :—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(*a*) whether it is a fact that the Manual Training Instructors who have put in 10 years of service have been retrenched on 1-8-1962 from service by the C A M High School management of Nellore town;

(*b*) if answer to clause (*a*) is in affirmative, whether there are proposals with the Government to direct such managements to take such persons into service, who have put in more than 10 years of service, and

(*c*) if not, the reasons therefor?

Sri K Brahmananda Reddy :—(*a*) Yes, Sir, only one person was retrenched

(*b*) It is not proposed to issue general orders Each case will be decided on its merits In the instant case on an appeal preferred by the retrenched employee the management has been directed to reinstate the teacher in service.

(*c*) Does not arise.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—రీ-ఇన్‌స్టేట్ చేసుకొన్నారా? ఎందుకంటే రీ-ఇన్‌స్టేట్ చేసుకోవలెనని డిపార్టుమెంటు వ్రాయడం, ప్రైవేటు మేనేజిమెంటు కాదని చెప్పడం జరుగుతోంది కనుక రీ-ఇన్‌స్టేట్ చేయడానికి గవర్నమెంటు ఖచ్చితమైన చర్యలు తీసుకోవాలి

Sri K Brahmananda Reddy :—The orders of the Director of Public Instruction have been complied with by the management.

TELUGU PANDITS IN GOVERNMENT TRAINING COLLEGES

1261—

* 1732 Q.—*Sri G C Kondaiah (Put by Sri Vavilala Gopalakrishnayya)* :—Will the hon Minister for Education be pleased to state·

(*a*) whether the decision of the Government, that the S.S.L.C. qualification is not compulsory for Telugu Pandits, does not apply in the case of the Telugu Pandits working in Government Training Colleges ;

(*b*) if so, the reasons therefor ; and

(*c*) the basis on which the grades for Telugu Pandits are being fixed ?

Sri K. Brahmananda Reddy :— (*a*) The decision applies in the case of Telugu Pandits working in Model Schools attached to the Government Training Colleges. There are no Pandits working in Government Training Colleges.

(*b*) Does not arise.

(*c*) Grades are fixed with reference to the Classes handled in Government Schools. Language pandits handling higher classes in Government High Schools and Government Training Schools are called Grade I Pandits and those handling lower classes in High Schools and in Middle Schools are called Grade II Pandits.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—వారు చదువుచెప్పే క్లాసునుబట్టిగాక వారి క్వాలిఫికేషన్సును బట్టి జీతాలు యివ్వడానికి ఆ గ్రేడ్సు రివైజ్ చేస్తారా?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఇదివరలో ఒకసారిచెప్పాను; గ్రాడ్యుయేట్ పెద్దఉద్యోగంలోను ఉండవచ్చు, చిన్న ఉద్యోగంలోను ఉండవచ్చును. ఆ పోస్టునుబట్టి జీతం ఉంటుందిగాని, ఆయన క్వాలిఫికేషన్సు ఎక్కువ ఉన్నదానిమీద గ్రేడు ఆధారపడియుండదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—తెలుగు పండిట్సుకు క్వాలిఫికేషన్సు బట్టి జీతాలు ఉండాలిగాని చిన్న క్లాసుకు చెబితే చిన్న జీతం, పెద్ద క్లాసుకు చెబితే పెద్ద జీతం అని కాదు. వారి క్వాలిఫికేషన్సుబట్టి పెద్ద క్లాసులకు చెప్పడానికికూడ అవసరం పడుతుంది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఇంతకుముందు ప్రశ్నలో సమాధానం చెప్పాను.

GOVERNMENT HIGH SCHOOL FOR GIRLS AT CHITTOOR

1262—

* 2767 Q —*Sri C D Naidu (Put by Sri P Rajagopala Naidu)* — Will the hon Minister for Education be pleased to state

(a) whether there is any proposal to start a Government High School for Girls at Chittoor; and

(b) if so, whether there is any proposal to transfer the land now used as the Police ground in Chittoor for the purpose of starting the school ?

Sri K. Brahmananda Reddy —(a) No, Sir.

(b) Does not arise

శ్రీ పి. రాజగోపాల్‌నాయుడు —చిత్తూరులో బాలికలకు ఉన్నత పాఠశాల ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రభుత్వం యోచన చేస్తుందా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి ·—ముందు సంవత్సరంలో చెప్పలేనుకాని ప్రస్తుతానికి ఏమీలేదు.

STARTING OF A SCIENCE INSTITUTE

1263—

* 2474 Q —*Sri S Jagannadham (Narsanna pet) (Put by Sri P. Rajagopalanaidu)* ·—Will the hon Minister for Education be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Government of Andhra Pradesh is contemplating to start a Science Institute under Central Scheme to develop Science Education,

(b) if, so, when ; and

(c) what will be the probable expenditure ?

Sri K Brahmananda Reddy ·—

(a) No, Sir. However, under the centrally sponsored Scheme for the training of Science teachers in Secondary Schools one Science Education Unit has been created for imparting training for a period of ten weeks.

(b) The above Unit was started from November, 1964.

(c) The total probable expenditure on the scheme mentioned above during the current year is Rs. 1 59 lakhs and during 1965-66 Rs. 2.14 lakhs. The entire expenditure is borne by the Centre.

శ్రీ పి రాజగోపాలనాయుడు —అది 10 వారములు ఉంటుందన్నారు— అంటే రిఫ్రెషర్ కోర్సు అయి ఉంటుందా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అవును —A refresher course of 10 weeks will be given to Science teachers.

శ్రీ టి. కె ఆర్ శర్మ —ఈ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఎక్కడ ఉన్నది. యీ సంవత్సరం ఎంతమందికి ట్రైనింగు యిచ్చారు?

Sri K. Brahmananda Reddy.—It is started only in November 1964.

Mr. Speaker:—At which place ?

Sri K Brahmananda Reddy.—Possibly in Hyderabad

శ్రీ పి రాజగోపాలనాయుడు —ట్రైన్డ్ టీచర్సుకు రిఫ్రెషర్ కోర్సా ? లేక గ్రాడ్యుయేట్సుకు రిఫ్రెషర్ కోర్సా ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—For training of Science teachers

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇప్పుడు ట్రయినింగ్ పొందినవారు ఎంత మంది ఉన్నారు ? దాని కరిక్యులమ్ ఏమిటో చెబుతారా ?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి .—దాని నెంబరులేదు, అది నవంబరులో ప్రారంభమైనది ఇప్పటికి మూడు నెలలు మాత్రమే అయినది.

NATIONALISATION OF HOTELS

1264—

* 2460 (A) Q.—*Sri S. Jagannadham (Put by Sri P. Rajagopal-Naidu)* :—Will the hon Minister for Health and Medical be pleased to state :

whether the Government of Andhra Pradesh is contemplating to nationalise Hotels in the State of Andhra Pradesh ?

The Minister for Health and Medical (Sri Y. Sivarama Prasad) :—No, Sir.

SALE OF VEHICLE TYRES BY A LOCAL SANITARY INSPECTOR AT BHIMAVARAM

1265—

* 1750 Q.—*Sri P Shyam Sundar Rao (Put by Sri P V. Ramana)* :—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(*a*) whether it is a fact that the Local Sanitary Inspector has been caught, when he was selling the vehicle tyres belonging to the Municipality of Bhimavaram, West Godavari District, during the first week of June 1964 ; and

(*b*) if so, the action taken thereon ?

Sri Y Sivarama Prasad —(*a*) Yes, Sir

(*b*) The Municipal Commissioner reported the matter to the Sub-Inspector of Police, who arrested and seized the tyres After investigation, the police referred the case as a mistake of fact Since the police case was dropped the Municipal Commissioner is taking departmental action against him The Sanitary Inspector was kept under suspension from 4-6-1964 He was reinstated with effect from 1-2-1965 pending disposal of departmental charges

శ్రీ పి వి రమణ ;—తప్పు దొరికిన తర్వాత కూడ పోలీసువారు ఆ క్రైయిమ్ బుక్ చెయకుండా ఎందుకు వదలిపెట్టవలసివచ్చింది ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ — వారు పోలీసుకు రిపోర్టు ఇచ్చారు, పోలీసు ఎంక్వయిరీచేసి, మిస్టేక్ ఆఫ్ ఫ్యాక్ట్ అని వారు చార్జిషీట్ ఫైల్ చేయలేదు దానిమీద డిపార్ట్మెంటల్ ఎంక్వయిరీ జరుగుతున్నది.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు —ఇది చాలా విచిత్రంగా ఉన్నది. మునిసిపల్ కమీషనర్ కేసు రిపోర్టుచేశారు. అది పట్టుకొన్నారని చెబుతున్నారు అది మిస్టేక్ ఆఫ్ ఫ్యాక్ట్ క్రింద ఎలా డిఫర్ చేశారు ? పోలీసును ఇన్ఫ్లుయన్స్‌చేసి, పోలీసుకేస్ లేకుండా చేస్తున్నారా ? ప్రభుత్వంవారు అది ఏమైనా పరిశీలిస్తున్నారా ?

శ్రీ వై శివరామప్రసాద్ .—మునిసిపల్‌కమీషనర్ పట్టుకోలేదు మాణిక్యా రావు అని ఒక మునిసిపల్ కౌన్సిలర్ "ఆయన ఎత్తుకుపోతుండగా నేను చూశానని," వచ్చిరిపోర్టు చేశారు. దానిమీద సబ్‌ఇన్స్‌పెక్టర్ ఆఫ్ పోలీసుకు చెబితే, సబ్ ఇన్స్‌పెక్టర్ ఆఫ్ పోలీసు, ఆ టైర్సుతోకూడ అతనిని అరెస్ట్‌చేశారు అతని దగ్గర నుండి స్టేటుమెంట్ తీసుకొన్నారట. అసలు స్టాక్ రిజిస్టర్‌లో టైర్స్‌స్టాక్ లేక పోవటంచేత, అది మిస్టేక్ ఆఫ్ ఫేక్ట్ అని దానిని త్రోసివేశాడు ఆ కాపీ పంపించ మంటే, అది సీక్రెట్, కాన్ఫిడెన్షియల్ అని చెప్పారు దానినిగురించి సూపరిండెండెంట్ ఆఫ్ పోలీసుకు వ్రాశారు ఆ డాక్యుమెంట్ కోసం ఎంక్వయిరీ జరుగుతున్నది.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ :— అది చాలా తమాషాగా ఉంది. ఇది మిస్టేక్ ఆఫ్ ఫ్యాక్ట్ అంటున్నారు. మూడు టైర్స్ పోవడం జరిగింది. అవి దొరకటం జరిగింది. కాని ఆఫీసులో స్టాక్ రిజిస్టర్‌లో టైర్స్ స్టాక్‌లేదు అంటున్నారు. దీని విషయం కంప్లీట్‌గా డిపార్టుమెంటల్‌గా ఎంక్వయిరీచేసి, దీనికి కారకులు అయిన వారందరిపైన ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకోబోతున్నదో మంత్రిగారు చెబుతారా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—డిపార్ట్మెంటల్ ఎంక్వయిరీ జరుగుతున్నది. ఫలానావారు చేశారని రుజువు అయితే తప్పకుండా చర్య తీసుకొంటాము.

శ్రీ ఎన్. ప్రసాదరావు (ఖమ్మమ్):—సబ్‌ఇన్స్‌పెక్టర్ మిస్టేక్ ఆఫ్ ఫాక్ట్ అని చెప్పి, కేసు పెట్టలేదని అన్నారు. ఆ పట్టుబడిన టైర్సు ఆయన స్వంతమా ? లేక, అవి మునిసిపాలిటీవి అని తేలిందా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ .—స్టాక్ రిజిస్టర్ బట్టి చూస్తే అవి మునిసిపాలిటీవి కావు. అయితే, అదివరకే డ్రా చేసి, రిప్లేస్ చేయకుండా దానిని వుంచి అమ్ముతున్నాడేమో తెలియదు అది ఎంక్వయిరీలోగాని తేలదు

శ్రీ ఎన్ ప్రసాదరావు —అందుకు ప్రభుత్వం ఎందువల్ల యాక్షన్ తీసుకోలేదు ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ —యాక్షన్ తీసుకొంటున్నామని మనవిచేశాను.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు —అధ్యక్షా, అతడు ఆ పైర్పు అంతక్రితమే డ్రా చేసి ఉండవచ్చును. ఆ పైర్స్ మునిసిపాలిటీవి అని తేలింది పైర్స్‌తో బాటు దొరికిన వ్యక్తిని, మిస్టేక్ ఆఫ్ ఫ్యాక్ట్ అని ఎలా వదలిపెట్టారు ? మళ్లీ హయ్యర్ పోలీసు అధికారులకు తెలియపరచి ఏదన్నా విచారణ జరిపిస్తారా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ —ఇపుడు సూపరింటెండెంట్ ఆఫ్ పోలీసుకు వ్రాశారు. ఆ పైర్స్, ఆ శాల్తీలు కనబడినమాట నిజమే అయితే అవి మునిసిపాలిటీ ప్రాపర్టి అవుతుందా, కాదా అన్నది ప్రూవ్‌కాలేదు. స్టాక్ రిజిష్టర్‌లో అసలు పైర్స్ స్టాక్ లేదు అందువల్ల పోలీసు ఎంక్వయిరీలో అది తేల్చారు. ఇప్పుడు ఫర్దర్ ఎంక్వయిరీ జరుగుతున్నది.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు —ఈ శానిటరీ ఇన్స్‌పెక్టర్‌కు వేరే స్వంత పైర్స్ ఉన్నవా ? అవి అతనివేమోనని ప్రూవ్ అయినవా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ .—అదే ప్రూవ్‌కాలేదు. అవి మునిసిపాలిటీ పైర్సా, లేక అతడు ఎక్కడనుండి అయినా తీసుకువచ్చినవా, అన్నది ఎంక్వయిరీలో తేలాలి

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు —అవి మునిసిపాలిటీ పైర్స్‌కావని, అవి వేరే అతనివని_అతనిదగ్గర ఏదైనా రికార్డు దొరికిందా ? అతడు పైర్పు డీలరా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ ·—అదేమీ దొరకలేదు. అది ఎంక్వయిరీ జరుగుతున్నది. పోలీసువారు చార్జిషిట్ పైల్ చేయలేదు. ఆ ఇన్‌ఫర్మేషన్ పంపించమంటే, కాన్‌ఫిడెన్షియల్ అన్నారు. ఆ ఇన్‌ఫర్మేషన్ తెప్పించడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

శ్రీ ఎం రాంగోపాలరెడ్డి :—ఈ ఇన్స్‌పెక్టర్ ఇంతకుముందు ఎప్పుడైనా అవినీతికి పాల్పడ్డారా ? ఇదే మొదటిసారా ?

శ్రీ వై శివరామప్రసాద్ :—అది తెలియదు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—మిస్టేక్ ఆఫ్ ఫ్యాక్ట్ అని వ్రాస్తే—ఇక ఆ కేస్‌డ్రాప్ అయినట్లే, ఇక చార్జిషీటు ఉండదు; అది తిరిగి గవర్నమెంట్‌కు అప్లయిచేసుకోవాలి ఇది పబ్లిక్ ప్రాపర్టి, జూన్ 64 మొదటివారంలో జరిగింది. అతడిని పైర్పుతో సహా పట్టుకోవటం జరిగింది ఇది క్లియర్‌కేస్. పైగా, ఆ పైర్పుతోబాటు అతని పైర్పుకూడ కొన్ని ఉన్నట్లయితే. అప్పుడు అది కొంత వేరుగా ఉండేది. కాని ఆ విధంగా లేకపోవటంచేత, ఇది ఖచ్చితంగా తెఫ్ట్ అని తేలింది. మిస్టేక్ ఆఫ్ ఫ్యాక్ట్ అని కాకుండా—మళ్లీ రి_ఇన్‌వెస్టిగేట్ చేసి అటువంటివి జరగకుండా చూస్తారా ?

శ్రీ వై శివరామప్రసాద్ .—ఇన్‌వెస్టిగేషన్ జరుగుతున్నది ఒకాయన మిస్టేక్ ఆఫ్ ఫ్యాక్ట్ అన్నారు రెండవ ఆయన—మునిసిపల్ కమిషనర్ ఇప్పుడు ఎంక్వయిరీ చేస్తున్నారు శానిటరీ ఇన్‌స్పెక్టర్ ఇదివరకు పోలీసుదగ్గర దొంగతనం చేసినమాట నిజమేనని ఒప్పుకొన్నాడని, ఇప్పుడు అడిగితే, అట్లా తాను ఏమి చెప్పలేదని అంటున్నాడని, అటువంటిది ఏమైనా ఉంటే, అది ఫోర్జరీ అని అంటున్నాడని ఆ కౌన్సిలర్‌గారు చెప్పటం జరిగింది ఆ కన్‌ఫెషన్ పంపించమని మునిసిపల్ కమీషనర్ వ్రాస్తున్నాడు

శ్రీ వి విశ్వేశ్వరరావు ·—ఈ ఆన్సర్ హెల్త్ డిపార్ట్‌మెంట్‌ద్వారా—శానిటరీ ఇన్‌స్పెక్టర్‌పై ఉన్న అధికారి వ్రాశారా ? లేక మునిసిపాలిటీనుండి వచ్చిందా ? హెల్త్ డిపార్ట్‌మెంట్‌వారు వ్రాస్తే తప్పకుండా తమ ఆఫీసర్ను డిఫెండ్ చేసుకొనేడానికి వ్రాసినట్లు కనుపిస్తుంది.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ .—ఒక మెంబర్‌వచ్చి మునిసిపల్ కమీషనర్‌కు రిపోర్టు చేశాడు. మునిసిపల్ కమీషనర్, ఛైర్‌మన్‌గారు అతడిని సస్పెన్షన్‌లో పెట్టమన్నారు, సస్పెన్షలో పెట్టారు దానిమీద పోలీసుకు రిపోర్టు ఇచ్చారు. ఆస్టేజిలో ఉంది.

శ్రీ ఎం. రాంగోపాలరెడ్డి — ఈ శానిటరీ ఇన్‌స్పెక్టర్ స్టోర్‌కీపరా ? లేక స్టోర్‌కీపర్ వేరే ఉంటాడా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ ·— ఆ డిటెయిల్స్ తెలియవు.

Medical Colleges

1266—

*2485 Q —*Sri S. Jagannadham (Put by Sri P. Rajagopala Naidu)*·—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state

(*a*) whether it is a fact that the Government of Andhra Pradesh is contemplating to take over all Medical Colleges in the State, and

(*b*) if so, from when ?

Sri Y. Sivarama Prasad —(*a*) and (*b*) Yes. The Government propose to take over the only two private medical colleges, i. e, Rangaraya Medical College at Kakinada, and Kakatiya Medical College at Warangal in the IVth Plan

Opening of a Laboratory in the Head-quarters Hospital, Cuddapah

1267—

*2543 Q —*Sri P Rajagopal Naidu* —Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(*a*) whether there is any District Laboratory in the Headquarters Hospital, Cuddapah ;

(b) if not, whether there is any proposal with Government to set up one there, and

(c) if so, when ?

Sri Y Sivarama Prasad —(a) No, Sir

(b) No, Sir

(c) Does not arise

శ్రీ పి రాజగోపాలనాయుడు — అధ్యక్షా, జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్స్ హాస్పటల్‌లో లేబొరేటరీలేదంటే, అది విచారకరమైన విషయము. లేబొరేటరీ లేకపోతే, ఏ టెస్ట్ చేయటానికి వీలుండదు అందుచేత నెలకొల్పటానికి ఏర్పాటుచేస్తారా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ :—కొన్ని జిల్లాలలో ఇదివరకే తెరవబడింది. ఇప్పుడు దీనికి థర్డ్‌ప్లాన్‌లో ప్రొవిజన్ లేదు. ప్రస్తుతం ఒక లేబొరేటరీ టెక్నీషన్‌ను అయినా వేయమని డి. ఎం. ఎస్. వ్రాస్తే, ఆతడిని ఎపాయింట్ చేశాము. జిల్లా లేబొరేటరీ సాధ్యమైనంత త్వరగా ఓపెన్ చేయటానికి ప్రయత్నము చేస్తాము.

Neera Shops

1268—

*2739 Q —*Sarvasri Mohd Ismail (Samalkot) and A. Ramachandra Reddy (Bhongir)* —Will the hon Minister for Excise and Prohibition be pleased to state

the Districtwise amount derived out of the sale of Neera shops in Andhra area during 1964-65 ?

The Minister for Excise and Prohibition (Sri M.R Appa Rao) —A statement is placed on the Table of the house.

Paper Laid on the Table of the House

Statement showing the Amount derived out of the sale of Neera Shops in Andhra area during 1964-65.

1	District 2	Annual rentals. 3	Tree tax and Moturpha collected. 4	Total. 5
		Rs	RS NP	RS. NP
1.	Srikakulam	1,06,284	34,139.87	1,40,423.87
2.	Visakhapatnam	1,48,656	56,207.42	2,04,863.42
3.	East Godavari	6,44,880	1,47,645 44	7,92,525.44

1	2	3	4	5
4.	West Godavari	4,72,080	1,02,930 16	5,75,010 16
5	Krishna	9,43,980	1,03 584 97	10,47,564.97
6.	Guntur ..	5,56,560	67,409 44	6,23,969 44
7	Nellore	5,77,896	41,068 28	6,18,964 28
8.	Chittoor	10,72,704	1,26,563 75	11,99,267.75
9.	Cuddapah	3,30,768	37,150 47	3,67,918 47
10.	Anantapur	26,63,256	2,77,184 85	29,40,440 85
11	Kurnool	16,37,160	2,94,510 03	19,31,670 03
	Total	91,54,224	12,86,394 68	1,04,40,618 68

The Tree tax and Moturpha fetched is upto November 1964 Government are not aware of the amount paid to the pattadars by the licencees for trees tapped in patta lands, as it is their private arrangement The rate charged by the pattadars varies from 25 paise to Rs 20 per tree.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి —అధ్యక్షా, మొత్తం యీ నీరాషాపుల వేలంవల్ల ఒకకోటి, 4 లక్షల రు లు వచ్చినట్లు చూపించారు. విశాఖజిల్లాలో 2 లక్షలు, కడపజిల్లాలో 3 లక్షలు వచ్చినట్లు, కృష్ణాజిల్లాలో 10 లక్షలు, అనంతపురం జిల్లాలో 29 లక్షలు వచ్చినట్లు చూపించారు విశాఖ, కడపజిల్లాలో తక్కువ త్రాగేవారు ఉండడంవల్ల తక్కువ మొత్తం వచ్చిందా? చాలా తారతమ్యం ఉంది. ఈ తారతమ్యం ఎందుకు వచ్చింది?

శ్రీ ఎం ఆర్. అప్పారావు —వేలం వేస్తే, ఆ వేలంలో అట్లా వచ్చింది. మనం ఏమి చేస్తాము?

శ్రీ వి విశ్వేశ్వరరావు —ఇది రెండు గంటలవరకే పెట్టటంవల్ల ఇంత తక్కువ ఆదాయం వస్తున్నది ఆరు గంటల వరకు పెడితే తిరిగి 8 కోట్లు ప్రభుత్వానికి రావటానికి అవకాశం ఉన్నది. డబ్బుకోసం, తిరిగి పాటలు పెట్టటం ప్రారంభించాము కాబట్టి, ఆరు గంటలవరకు నీరాషాపులు ఎక్స్టెండ్ చేసి, ఆ పాటలు పెట్టటానికి ప్రభుత్వం పూనుకొంటుందా.?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు — అది లేదండి.

శ్రీ ఎం. ఆర్. మోహన్‌రావు (దెందులూరు) —పట్టాదార్లకు చెట్టుకు 20 పై. నుండి, 20 రూ.ల వరకు ఇస్తున్నారని చెప్పారు అట్లా ఎక్కడ ఇస్తున్నారు? అది ఎట్లా సాధ్యం?

శ్రీ ఎం ఆర్ అప్పారావు:—ఆ చెట్లు పట్టాదారు స్వంతం. కాబట్టి అది గవర్నమెంటుకు సంబంధం లేదు.

శ్రీ టి కె. ఆర్ శర్మ:—కర్నూలు, అనంతపూర్ జిల్లాలలో చాలా హెచ్చుగా యీ రెంటల్స్ వస్తున్నాయి. దానివల్ల అక్కడ చాలా హెచ్చుగా చెట్లు ఉన్నట్లు తెలుస్తున్నది కాబట్టి, అక్కడ ప్రభుత్వం తరఫున తాటిబెల్లం పరిశ్రమ పెట్టటానికి ఏదైనా ఆలోచన ఉన్నదా? ఆ విధంగా తాటిబెల్లం పరిశ్రమ పెడతారా?

శ్రీ ఎం ఆర్ అప్పారావు:—తాటిబెల్లం పరిశ్రమ పూర్వంనుండి చేసే అలవాటు ఉండాలి. ఇది కొత్తగా పెడితే ఉపయోగం కాదు. వెస్టు గోదావరి జిల్లాలో పూర్వం నుండి అలవాటు ఉంది; 50 ఏండ్లనుండి చేస్తున్నారు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:—ఇక్కడ చెట్టుకు 25 n p. నుంచి 20 రూపాయల వరకు అని ఉన్నది ఆది private వాళ్ళవి అయినప్పటికి చాల hard cost చేస్తున్నది. 20 రూపాయలు అయినప్పటికి చాల ఎక్కువ ధర. అలా ఎక్కువ ధర లేకుండా uniform rate ఉండేటట్లుగా ప్రభుత్వం ఏదైనా ఆలోచన చేస్తుందా?

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు:—పట్టాదారుల స్వంత చెట్లు. వాళ్ళ యిష్టం అయితే తీసుకుంటారు లేకపోతే తీసుకోరు. control చేయడానికి మనకు అధికారం లేదు.

శ్రీ ఎమ్. రామగోపాలరెడ్డి:—పట్టాదారులను control చేసే అధికారం ప్రభుత్వానికి ఉన్నది. తెలంగాణా area లో చేస్తున్నారు. రూ. 1.75 న.పై. పట్టాదారులకు యిస్తున్నారు. ఇంత వ్యత్యాసం ఆంధ్రలో ఉండడానికి కారణం ఏమిటి?

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు:—ఇది ఆంధ్ర విషయం తెలంగాణాది కాదు.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు:—తక్కువగా ఆదాయం వస్తున్నటువంటి జిల్లాలలో చెట్లు లేవా, లేకపోతే auctioners collude అయినారా?

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు:—దానికి కారణాలు మేము చెప్పలేము. Auctioners కొన్నిచోట్ల collude అయినా మరీ తక్కువ వచ్చినట్లయితే మళ్ళీ చూస్తాము. ఇది experimental గా మొదలు పెట్టాము 1963 లో. ఇది ఎంత వస్తుందనేది అప్పుడు ఎవరికీ తెలియదు. ఇది succeed అయిందని మళ్ళీ చేస్తున్నాము. అందువల్ల definite గా ఈ కారణము అని చెప్పలేము. కొన్నిచోట్ల తక్కువ వస్తున్నది.

శ్రీ పి. బాపయ్య (తిరువూరు):—సీరా దుకాణాలు పాడినటువంటి, పాట దారులు వారు పాట పాడినటువంటి గ్రామాలలో చెట్లు numbers వేయించుకోకుండా వారి యిష్టం వచ్చినచోట ఎక్కడపడితే అక్కడ numbers వేయించుకొని ఆ చెట్ల మంచి కల్లు తీసుకొని వారు తమ దుకాణంలో అమ్ముకోడానికి అవకాశం ఉన్నది; అట్లా ఉండడంవల్ల యింకో చోట నంబర్లు వేయించుకోవడంవల్ల, ఆ చెట్లు ఉన్నచోట పాట పాడిన వారికి నష్టం వస్తున్నది. ఈ విధంగా తగాదాలు ఎక్కువ అవు

తున్నాయి కాబట్టి అట్లా కాకుండా పట్టాదారు ఏ గ్రామంలో పాట పాడినాడో ఆ area లో మాత్రమే చెట్లు తీసుకొనే ఏర్పాటు ప్రభుత్వం చేస్తుందా ?

శ్రీ ఎమ్ ఆర్. అప్పారావు —సాధారణంగా అట్లాగే చేస్తున్నాము Towns లో కొన్ని చోట్ల యిళ్ళు లేనటువంటి చోట యితరచోట్ల నుంచి యిస్తున్నాము

శ్రీ పి. గున్నయ్య (కొత్తూరు) —నీరా దుకాణాలు ప్రజలకు చాల ఉపయోగ పడుతున్నాయి. ఇది ఆరోగ్యమైనటువంటిది. దీనిలో విటమిన్లుకూడ ఉన్నాయి అలాంటి పరిస్థితిలో open secret గా ప్రభుత్వం వారు ఉదయం 9 గంటలనుంచి 6 గంటలవరకు బహిరంగంగా అమ్ముకోడానికి వేలంవేస్తే యిప్పుడున్నటువంటి ఆదాయం కంటే హెచ్చు ఆదాయం ప్రభుత్వానికి వస్తుంది. 100 కి 100 పాళ్ళు దీనిని అభ్యసించడానికి తగిన మార్గాలను అన్వేషిస్తున్నారు కాబట్టి ప్రభుత్వం దీనిపైన గట్టి చర్య తీసుకొని ఈ నీరా ఉత్పత్తిని అభివృద్ధి చేయడానికి గట్టి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు —టేక్‌చెంద్ కమిటి report ఉన్నది. అది ఆలోచిస్తున్నాము. ఇంకా అది definite గా చెప్పలేము.

శ్రీ ఎమ్ రామగోపాలరెడ్డి —పేట బాపయ్యగారు మాట్లాడుతూ కల్లు శబ్దం అని వాడినారు అది మంచిది కాదు నీరా అని వాడాలి.

శ్రీ పి వి. రమణ —64-65 లో విశాఖపట్టణం రూ. 1,48,656 అని ఉన్నది. కాని యిది 63-64 కంటె కూడ తక్కువ దీనికి కారణం ఈ rentals పాట పెట్టేవారికి ఎంత అయితే పాడుతున్నారో అంతమామూలు యివ్వాలి అనే లోపాయికారి conditions జరగడంవల్ల తగ్గిపోయిందని నాకు వచ్చిన report. కాబట్టి దానిని పరిశీలనచేసి ఎందుకు తగ్గిందో ఆ కారణాలను కనుక్కొని సరైన చర్య తీసుకుంటారా ?

శ్రీ ఎమ్ ఆర్. అప్పారావు —అది ఎవరెవరు collude అయ్యారో, ఎవరికి లంచం యిచ్చారో ఆ details నాకు యివ్వండి, నేను action తీసుకుంటాను.

శ్రీమతి ఎ కమలాదేవి (ఆలూరు) —ఆంధ్రకు తెలంగాణాకు చెట్ల విషయంలో బేదం ఉండడానికి కారణం ఏమిటంటే అది ఆంధ్ర అన్నారు కాని యిక్కడ ఏ చెట్లు గీయాలో వేరే ఏర్పాటుచేసి ఆ చెట్లకు ధర ఎంతో నిర్ణయిస్తారు. నీరా సొసైటీలు దగ్గర కల్లు త్రాగవద్దు అన్నారు గాని నీరా త్రాగవచ్చు అన్నారు. ఆ సందర్భంలో చెట్టుకు యింత అని ప్రభుత్వం ఎందుకు నిర్ణయం చేయకూడదు ?

శ్రీ ఎమ్. ఆర్ అప్పారావు —తెలంగాణా అబ్కారి Act క్రింద ఉన్నది. అది ఆంధ్రలో లేదు అది ఆలోచిస్తాము

శ్రీ కె. రామచంద్రారెడ్డి (రామన్నపేట): —ఆంధ్రలో 20 రూపాయలుఉన్నది. కాబట్టి అది తెలంగాణాకు వర్తింపచేస్తారా?

శ్రీ ఎమ్. ఆర్ అప్పారావు —అవి private trees. Government కు ఏమీ సంబంధం లేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— ఏఏ జిల్లాలలో ఎన్నెన్ని నీరా దుకాణాలు పెట్టారో చెపితే ఈ లెక్క సరిపోతుందేమో Proportionate గా అర్థం అవుతుంది. అది చెపుతారా?

శ్రీ ఎమ్ ఆర్ అప్పారావు — మొత్తం జిల్లాకు చెప్పాను Budget speech లో కూడా చెప్పాను

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — జిల్లాలవారిగా చెపుతారా?

శ్రీ ఎమ్ ఆర్. అప్పారావు.—నాదగ్గర లేదు. తరువాత పంపిస్తాను.

శ్రీ ఇ అయ్యపురెడ్డి (పిడుతూరు) — Tree tax కు annual rental కు proportionate గా compare చేసి చూసుకుంటే — కర్నూలు జిల్లాలో tree tax కు ఎనిమిదింతలు, కడప జిల్లాలో పదమూడింతలు వచ్చినది. విశాఖపట్టణం, పశ్చిమ గోదావరి, తూర్పు గోదావరి జిల్లాలలో tree tax కు మూడింతలు, నాలుగింతలు మాత్రమే వచ్చింది దీనినిబట్టి తూర్పు గోదావరి, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలలో auctions collusion జరిగినట్లు స్పష్టం అవుతుంది Auctioning authority' auction final చేసేదికూడ కలెక్టరు తరువాత Excise Commissioner వీరు reauction చేసేదానికికూడ అధికారాలు యిచ్చారు అట్లాంటప్పుడు collusion ఉంటే collusion stop చేసేదానికి ఎలాంటి చర్యలు తీసుకొన్నారో చెప్పగలరా?

శ్రీ ఎమ్ ఆర్ అప్పారావు —చిన్న ఆఫీసర్ లను వేస్తే collusion అవుతుందని కలెక్టర్ నేవేయమన్నాము. కాబట్టి Collector responsibility officer. Collusion అది చూస్తాడు Personal గా auction తీసుకుంటాడు

శ్రీ టి కె ఆర్ శర్మ.—వేలం వేసేటప్పుడు ఏ ప్రాంతంలోనో కొన్నిటిని నిర్ణయించి వేస్తున్నాము ఆ విధంగా యిప్పుడుఉండే ప్రాంతాలను యింకా చిన్నచిన్న ప్రాంతాలుగా ఏర్పాటుచేసి—అంటే ఒక తాలూకాలో 4 గ్రామాలు, 5 గ్రామాలు నిర్ణయించి వాటిలో ఉంటే చెట్ల సంఖ్యను minimum పెట్టి ఆ విధంగా వేంపాడించే దానికి ప్రభుత్వంవారు ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ ఎమ్. ఆర్ అప్పారావు:—Demand ఎక్కడెక్కడ ఉంటుందో అక్కడ ఏర్పాటు చేస్తున్నారు Members గాని ఎవరుగాని అక్కడ కావాలని వాతో ప్రత్యేకం చెపితే క్రొత్తగా shops పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము

శ్రీ వి విశ్వేశ్వరరావు;—కలెక్టరుగారు పాట పాడుతున్నారు కాబట్టి collude అవడానికి సాధ్యం కాదు అని మంత్రిగారు చెపుతున్నారు. కలెక్టరుగారి దగ్గరకు పాటకు వెళ్ళేముందు అక్కడ కూర్చుని bid officer, prohibition officer, Excise Inspector వీళ్ళంతా కూర్చుని వాటన్నిటిని ఏర్పాట్లు చేస్తున్నారు అని ప్రభుత్వానికి ఏమైనా reports వచ్చినాయా ?

శ్రీ ఎమ్. ఆర్ అప్పారావు.—కలెక్టరు దగ్గరఉంటే జాగ్రత్తగా ఉంటుంది. Corruption అదీ ఉండదు. కలెక్టరు లేకపోతే ఉంటుందేమో ? Members complaint చేశారు. అందువల్ల కలెక్టరు దగ్గరఉండి ప్రైవేటువారిని చూస్తారు.

అదీగాక క్రొత్తగా పెట్టాము. Experiment గా 63 లో పెట్టాము. అమ్మకుండా తక్కువ వస్తే మానివేయవచ్చు. మరీ తక్కువ వస్తే అట్లా చేయాలి ఇది second year.

డా॥ టి. వి. ఎస్. చలపతిరావు (విజయవాడ):—మంత్రిపుంగవులు యిచ్చిన statement ను బట్టి అనంతపురం జిల్లాలో 10 వ item రు 29,63,256 లు highest bid గా rentals గా కనబడుతున్నది. సాధారణంగా అనంతపురం జిల్లా వెనకబడ్డ జిల్లా అని, బీద జిల్లా అని అనుకుంటాము అక్కడ యింత highest income వస్తున్నది ఒకవేళ తిండి కొరత ఉన్నది. తిండిబదులు నీరా తీసుకుంటున్నారనే information ఏమైనా ప్రభుత్వానికి ఉన్నదా ?

శ్రీ ఎమ్. ఆర్ అప్పారావు.— అనంతపురం జిల్లాలో ఎక్కువ వచ్చినది. అనేక కారణాలు ఉండవచ్చు

శ్రీ ఎ. వాసుదేవరావు(హుజూర్ నగర్) —నీరా దుకాణాలు వేలం వేసేటప్పుడు ఒక్కొక్క దుకాణానికి ఒక్కొక్క ప్రాంతం అని ఉంటుంది. ఆ ప్రాంతంలోఉండే చెట్లను ఇంకో దుకాణం చెట్లక్రింద పెట్టుకోకుండా ఉండే ఏర్పాటు ప్రభుత్వం ఏమైనా చేస్తుందా ? ఇప్పుడు ఇటువంటి ఏర్పాట్లు లేకుండా ఉండడంవల్ల యింకో దుకాణం క్రింద ఈ ప్రాంతంలో ఉన్న చెట్లన్నీ పెట్టుకొని వాళ్ళ తగాదాలు పడడం ఎక్కువ అవుతుంది? అది చాల అవసరం అయింది. ప్రభుత్వం serious గా ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. ఆర్. అప్పారావు.— బాపయ్యగారు అదే చెప్పారు. వీలైనంత వరకు అట్లా యివ్వము. కాని దుకాణాలు చెట్లులేనిదగ్గరకూడ ఏమైనాఉంటే కొద్దిగా యిస్తున్నాము. చాలామట్టుకు ఒకచోటనుంచి యింకోచోటకు యివ్వడానికి వీలులేదు.

Drinking Water Supply to Suryapet, Bhongir and Miryalaguda.

1269—

* 2206 Q.—*Sri B Dharma Bikshum (Nalgonda)* :—Will the hon Minister for Municipal Administration be pleased to state.

(a) whether there is any proposal before the Government to include drinking water supply schemes (through pipes) for Suryapet, Miryalaguda, Bhongir towns;

(b) the estimated expenditure for the schemes in the case of each of the said towns; and

(c) whether any resolutions were received from the above Municipalities and Town Committees so far, suggesting taking up of the said scheme, and if so, whether they will be placed on the Table of the House?

The Minister for Municipal Administration (Sri A. Venkatramayya) :—

(a) Yes, Sir.

(b) Suryapet	..	..	.. Rs. 30.42 lakhs.
Bhongir	..	..	.. Rs. 18 67 lakhs.
Miryalaguda	..	..	.. Rs. 16 92 lakhs.

(c) Yes Sir Resolutions received from the Municipal and Town Committees referred to are placed on the Table of the House.

PAPERS PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

(ఎ) ఉన్నది

(బి) సూర్యాపేట రు. 30,42,000. భువనగిరి రు. 18,67,000 మిరియాలగూడెం రు 15,92,000.

(సి) అందినది మునిసిపాలిటినుంచి, పట్టణ కమిటీలనుంచి వచ్చిన తీర్మానములు సభా సమక్షములో ఉంచబడినవి.

(c) Copies of the resolutions of the Suryapet City Municipality, Bhongir and Miryalaguda Town Committees.

(1) Resolution of the Suryapet City Municipality passed its meeting held on 1-12-1958.

Committee resolves to take up the Survey work of this town for water supply scheme Committee is ready to pay the expenditure whatever be incurred in this regard from the Municipal Funds.

(2) Resolution of the Bhongir Municipal Committee passed in its meeting held on 29-4-1959

To consider letter No 143/WS/DPH dated 4th April 1959, from the Chief Engineer, Buildings and Public Health regarding protected water supply to Bhongir town and to sanction a sum of Rs. 2,125 from the Municipal balances for conducting boring operations at the Bed of Shameerpet Nala.

Resolution.—Unanimously resolved to sanction a sum of Rs.2,125 from Municipal balances.

The boring operation may be completed during the summer season.

(3) Resolution of the Miryalaguda Town Committee passed in its meeting held on 22-11-1963.

Town Municipality Miryalaguda unanimously resolves to take up the investigation scheme of water supply in the Miryalaguda Town. Director of Municipal Administration is requested to move the proposal to the Government to take up the scheme at the earliest.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి.— సూర్యాపేట city కమిటీవారు 1-12-57 న సంవత్సరం resolution పంపారు. 7 సంవత్సరాలు అయింది. అదే విధంగా భువనగిరి మునిసిపాలిటీవారు 59 లో 6 సంవత్సరముల క్రితం. 7 సంవత్సరముల క్రిందట తలపిస్తే ప్రభుత్వం ఈ 6, 7 సంవత్సరములు time [illegible] [illegible]. అది తరువాత చేపట్టినప్పటికీ ఎప్పుడు పూర్తి అవుతుంది ?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య.—వారు decision పంపినమాట వాస్తవమే. కాని వారు పంపిన తరువాత investigation కు కొంత ధనాన్ని కట్టవలసిన పరిస్థితులుకూడ ఉన్నాయి అది కట్టిన తరువాతగాని తీసుకోడానికి వీలులేదు Investigation చేసే దానిలో కొంచెం జాప్యం అయినప్పటికీ, ధనాభావంవల్ల కొంచెం ఆలస్యంగా జరిగిందిగాని ధనం వచ్చిన తరువాతగాని యిది పూర్తి అవుతుందని చెప్పడానికి వీలులేదు.

శ్రీ ఎ రామచంద్రారెడ్డి —ఈ మునిసిపాలిటీలో బోలెడంత డబ్బు వున్నది. ఆ డబ్బు మేము ఖర్చు పెడతాం అని చెబుతున్నారు ఇంకా, ధనాభావంవల్ల అని ఎందుకు అనవలసి వస్తున్నది? ఆరేడు సంవత్సరాల ఆలస్యం ఎందుకు జరిగినది ?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య — భువనగిరి మునిసిపాలిటీనుండి యీరోజువరకు మేము భరిస్తాం అనేమాట రాలేదు. సూర్యాపేట మునిసిపాలిటీనుండి కూడా యింత వరకు రాలేదు. సూర్యాపేట మునిసిపాలిటీకి 30 లక్షలతో కూడిన యీ స్కీమును భరించే ఆర్థిక స్థోమతు లేదు ప్రభుత్వమువారే అప్పు యివ్వవలసిన పరిస్థితి వుంది కాబట్టి, ఈ విషయాలన్నిటిని పరిశీలించిన తరువాతనే యీ స్కీమును తీసుకోవడం జరుగుతుంది

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి —సూర్యాపేట మునిసిపల్ కమిటీవారి రిజల్యూషన్‌లో ఏమి చెప్పారో మంత్రిగారు అందజేసిన కాగితంలోనే వున్నది "మునిసిపాలిటీ ఈ ఖర్చును భరించడానికి సంసిద్ధంగా వున్నది" అని వారు తెలియజేశారు. భువనగిరి మునిసిపాలిటీ వారుకూడా అదే విధంగా తెలియజేశారు. మొత్తం ఖర్చునంతా మేమే భరిస్తాం అన్నారు, మంత్రిగారు యీ కాగితాన్నిచూసే చెబుతున్నారా ?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య.— నేను చూశాను ప్రెలిమినరీ యిన్‌వెస్టిగేషన్‌కు అయ్యే ధనాన్ని వారు భరిస్తామన్నారు, మొత్తం యీ స్కీముకు అయ్యే 30 లక్షలు భరిస్తామని కాదు. ఆ భావం అందులో లేదు.

శ్రీమతి ఎ కమలాదేవి —ఇందులో మిర్యాలగూడెం గూర్చికూడా చెప్పారు. మిర్యాలగూడెంకు సంబంధించి తెలంగాణా రీజనల్ ఫండ్సునుండి యిచ్చిన విషయం మంత్రిగారికి తెలుసా ? టౌన్‌కమిటీలకు రీజియనల్ కమిటీ ఫండ్సునుండి చేస్తున్నారు. మునిసిపాలిటీలు మాత్రం ఒకటి రెండు జిల్లాలలోకంటే ఎక్కువలేవు. కనుక వెంటనే ప్రారంభించి ఒకటి, రెండు సంవత్సరాలలో ఆయా మునిసిపాలిటీలలో యీ వాటర్ వర్క్సు కార్యక్రమాన్ని కంప్లీట్ చేయడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా ?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య:—గౌరవ సభ్యులు చెప్పినది నిజమే. మిర్యాలగూడెంకు తెలంగాణా రీజియనల్ కమిటీ ఫండ్సునుండి లభించినమాట వాస్తవమే. తెలంగాణాలోవున్న మిగతా పురపాలక సంఘాలగూర్చికూడా తగిన చర్యలు తీసుకొనడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాం

శ్రీ యం రామగోపాలరెడ్డి —రిజల్యూషన్ పాస్‌చేసిపంపించిన తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సుకు మాత్రమే నీటి సప్లయ్ చేస్తున్నదా ప్రభుత్వం, లేక ఒక మాస్టర్ ప్లాన్ తయారుజేసి దానిప్రకారం అన్ని తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సుకు చేయడానికి ఆలోచిస్తున్నారా ?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య — మూడవ ప్రణాళికలో ఆలోచన లేదు. నాలుగవ ప్రణాళికలో ఆలోచన జరుగుతుంది మూడవ ప్రణాళికలో వారియొక్క ఆర్థికస్థోమతను బట్టి కార్యక్రమాలు జరిగే ఆలోచన వున్నదని మనవిజేస్తున్నాను

శ్రీ ఎన్. ప్రసాదరావు — ఈ సర్వే పూర్తిగా జరిగి యిప్పుడు ఏ స్టేజిలో వున్నది, సర్వే అసలు కంప్లీట్ అయిందా, అయితే యీ స్కీము ఏ స్టేజిలో ఉన్నది?

శ్రీ ఎ వెంకట్రామయ్య — సూర్యాపేట, భువనగిరి మునిసిపాలిటీలకు సంబంధించి సంతవరకు పూర్తి అయినది. ఆర్థిక పరిస్థితులనుబట్టి అమలుపరచే విషయం ఆలోచనలో వున్నది

శ్రీమతి ఎ కమలాదేవి — నా రెండవ ప్రశ్నకు సమాధానం రాలేదు ఒకటి రెండు సంవత్సరాలలో టౌన్ కమిటీల కన్నింటికి వాటర్ రాబోతున్నది. మునిసిపాలిటీస్ పెద్ద టౌన్స్ కాబట్టి, ప్రభుత్వమే టేకప్ చేయాలి కాబట్టి 1965-1966 లోపల వాటిని పూర్తి చేస్తుందా?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య — ఆ రీజియనల్ కమిటీ ఫండ్సు నుండి చిన్న చిన్న పంచాయితీలు, టౌను కమిటీలకు నీటివసరుల ఏర్పాటు చేయాలనుకున్నాం. ఇక, పురపాలక సంఘాలన్నింటికీ యివ్వాలంటే, ఒక్కొక్క పురపాలక సంఘానికి 20 నుండి 40 లక్షల వరకు ఖర్చు అయ్యే ప్రణాళికలున్నాయి. కనుక యీ 1964-1965 నుంచి 1965-1966 లలో వాటిని చేపట్టే పరిస్థితిలేదు అది సాధ్యపడేట్లుగా లేదు

Eluru Drainage and Water Supply Schemes

1270—

* 3586 Q —*Sri A Sarveswara Rao* :—Will the hon Minister for Municipal Administration be pleased to state:

the stage at which the implementation of the drainage and water supply schemes in Eluru Town stands now?

Sri A. Venkatramayya —A statement showing the progress of the Eluru drainage and water supply schemes is placed on the Table of the House.

ఏలూరు డ్రయినేజి, నీటి సరఫరా పథకాల ప్రగతిని తెలుపుతున్న స్టేటుమెంటు సభవారి సమక్షమున వుంచబడినది.

Statement laid on the Table of the House.

Progress of Work on Eluru Drainage Scheme.

Progress sub-work. (1)	Stage of work. (2)
1. Laying and jointing of sewers in Blocks I, II & III	Work completed.

	Progiess sub-woik (1)	Stage ol work. (2)
2	Pumping Section	Work completed Pump sets have been iecened. Electricity Department has to lay a line.
3.	Treatment Plant	Work of supply, delivery and erection of mechanical equipment has been entrusted to M/s Hindustan Construction Company, Bombay, in January 1964. Period of completion is 12 months The plans and estimate for civil works are being finalised.
4.	Pumping Main ..	Out of 10,000′ length of 20″ dia pumping Main, a length of 8.245′ has been laid and tenders have been called by the Executive Engineer for laying the balance length of the main
5.	Oxidation Ponds	The estimate for providing oxidation ponds at a cost of Rs. 62,700 00 has been sanctioned by the Superintending Engineer, Visakhapatnam after Municipal Council agreed to bear the cost of the above. The above work is considered necessary to put into Commission, the sewers, already completed, pending the completion of treatment works The Superintending Engineer has been asked to go ahead with the works.

PROGRESS OF WORK ON ELURU WATER SUPPLY SCHEMF

1	Construction of 1 5 lakhs gallons capacity R C Elevated reservo r at Ramachandraraopet	Completed n all respects, except providing spiral stair case, which is nearing completion.
2	Prov ding ground pipe connection to serv ce Reservoir.	Tenders finalised and work order issued. Pipes and specials are being gathered from various sources.
3	(*a*) Civil works of Filter house of 0 6 mgd capacity	Walls of filter house have come upto Plinth level
	(*b*) Filteration plant	Supply of equipment has almost been completed

Name of sub-work. (1)	Stage of work. (౨)
4. Providing 12″ pumping main from pump house to service reservoir.	Pipe line is completed except at two places, i e, one at Samvarapupet Railway level crossing and the other at bridge, near Jute Mill, which is under construction
5 Supply, delivery and erection of raw and clear water pump sets.	Work entrusted to M/s. Industrial and Agricultural Engineering Company, limited Hyderabad in July 1964 with the delivery period of 7 months
6. Providing 10″ clear water main from filters to clear water sump	
7. Providing 14″ C.I. gravity main from summer storage tank	Work will be taken up shortly. Working estimates are reported to be under preparation.
8. Providing 10″ C I Raw water main from existing pump house to present filtration plant.	

ALAPATI VENKATRAMAIAH,

Minister for Municipal Administration.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు:—దీని ప్రగతి గురించి యీవాళ స్టేటుమెంటు వచ్చింది. గతమూడు సంవత్సరాలనుండీ వింటూనేవున్నాం తప్ప యింకేమీ లేదు. ఈ స్కీము ఎప్పుడు ప్రారంభించారు? ఎప్పుడు ముగుస్తుంది? ఇంజనీర్ల అంచనా ఏమైనా వున్నదా? ఏ స్టేజిలో వున్నది; ఇంకా ఎంతకాలం పడుతుంది? పెద్దపెద్ద ఇంజనీర్లు గదా వారు, వారివద్ద యీ అంచనాలు అన్ని వుంటాయిగదా. ఎప్పుడు ముగుస్తుందని అంచనా; ప్రతి సంవత్సరం టార్గెట్ ఫుల్‌ఫిల్ అవుతున్నాదా? అలాగే వాటర్ వర్క్సుకు సంబంధించి మునిసిపాలిటీ నుండి డబ్బు ఎప్పుడు తీసుకున్నారు? ఎప్పుడు ప్రారంభించారు; ఎప్పుడు ముగుస్తుంది? అందులో కూడా టార్గెట్సు ఫుల్‌ఫిల్ అవు తున్నాయా?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య:— డ్రయినేజి స్కీము 1957 లో ప్రారంభించబడి నది. కొన్ని కారణాలవలన, ఆ రోజులలో కొన్ని కావలసిన సామానులు దొరకక

పోవడంవల్ల కొంత ఆలస్యం అయింది. మూడవ ప్రణాళికాంతానికి డ్రయినేజి స్కీము కూడా పూర్తి అవుతుందని డిపార్టుమెంటు వారు యిచ్చిన అభిప్రాయం

నీటి సరఫరా పథకం గూర్చి పురపాలక సంఘం వారు మొదట 5 లక్షల రూపాయిలు యిచ్చారు. అది చాలదని, రివైజ్డు ఎస్టిమేషన్ తయారుచేయవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడినది తరువాత అదనంగా అవసరమైన డబ్బుతో 63 ఆఖరులలో ప్రారంభించబడింది. వచ్చేసంవత్సరానికి అది పూర్తి అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను

శ్రీ ఎ సర్వేశ్వరరావు — ఈ విధంగా, యీ టార్గెట్స్‌కు భిన్నంగా కార్యక్రమమంతా తలక్రిందులు అవుతున్నది కాబట్టి, మునిసిపాలిటీ యిచ్చే డబ్బు అనవసరంగా లాక్ అయిపోతున్నది కాబట్టి, దీని యింటరెస్టు కూడా అనవసరము అయిపోతున్నది కాబట్టి, కనీసం సెంటేజ్ ఛార్జెస్ అయినా మునిసిపాలిటీ నుండి వసూలు చేయకుండా ఆపుతారా ?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య —గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విషయం వాస్తవంకాదు. ఆ పరిస్థితులనుబట్టి కాని, కావాలని యిందులో ఏ విధమైన డిలే జరగడం లేదు. స్పెషల్స్, కావలసిన యితర మెషినరీ దొరకక కొంత ఆలస్యం జరిగింది. ఈ సెంటేజ్ ఛార్జెస్‌కు, దీనికి ఏ విధమైన సంబంధం లేదని మనవి జేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు — మంత్రిగారు చెబుతూ 1957 లో యీ స్కీము శాంక్షన్ అయింది అన్నారు. మూడవ ప్ర ణా ళి కా ం తా ని కి పూర్తి అవుతుంది అంటున్నారు. పంపింగ్ సిస్టమ్ విషయంలో వర్కు కంప్లీట్ అయినదని, పంప్ సెట్లు రిసీవ్‌చేసుకున్నారని, ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటు లైను యివ్వాలని అన్నారు. 1957 లో స్కీమ్సు అన్ని ప్రారంభమై, పని అయిపోయినప్పటికీ లైను యివ్వడంలో ఎందు కింత ఆలస్యమై పని ఆగిపోయింది ?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య — దీనిని గురించి కూడా ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటుకు వ్రాయడం జరిగింది అది త్వరలోనే వస్తుందని అనుకుంటున్నాము.

VENKATESWARASWAMY TEMPLE, GUDIPADU

1271—

* 3489 Q.—*Sri P Satyanarayana* (*Put by Sri Vavilala Gopalakrishnayya*) :—Will the hon Minister for Municipal Administration be pleased to state.

(*a*) what is the landed property under "Venkateswara Swamy temple" situated in Gudipadu, H/o. Palvancha, Khammam district;

(*b*) what is the annual income on the said land, and

(*c*) who are the trustees for the temple?

Sri A. Venkatramayya —(*a*) Wet: 2 acres 31 guntas.

Dry 22 acres 10 guntas.

(*b*) Rs 500.

(*c*) There are no trustees for the temple

(ఎ) మాగాణి భూమి 2 ఎకరాల 31 గుంటలు మెట్టభూమి 22 ఎకరాల 10 గుంటలు.

(బి) 500 రూపాయలు.

(సి) ఆ గుడికి ట్రస్టీలు అంటూ ఎవరూ లేరు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — ట్రస్టీలు ఎవరూ లేకపోతే, దానిని ఎవరు నిర్వహిస్తున్నారు; దేవుడే నిర్వహిస్తున్నాడా?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య — దేవుడు కాదు. ఎండోమెంటు డిపార్టుమెంటు వారు చూస్తూ వుంటారు

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.—ఎవరు వున్నారని అడుగుతున్నాను. 'ఎండో మెంటు డిపార్టుమెంటువారు' అంటే అది abstract. అక్కడ ఎవరు వున్నారు? అని అడుగుతున్నాను లేక దేవుడే చూసుకుంటున్నాడా?

శ్రీ ఎ వెంకట్రామయ్య:— దేవుడు చూసుకోడు అనేది అందరికీ తెలిసిన విషయమే. అక్కడ ఎండోమెంటు డిపార్టుమెంటు యొక్క ఇనస్పెక్టర్సు వుంటారు. వారు చూసుకుంటువుంటారు. తెలంగాణాలో తహసిల్దార్లు చూస్తువుంటారు.

శ్రీ ఎన్. ప్రసాదరావు:— దీనికి వున్న landed property పై 500 రూపాయిలు ఆదాయం వస్తుంది అన్నారు. ఈ lands ను ఎవరయినా స్వంతంగా సేద్యం చేస్తున్నారా; లేక కౌలుకు యిచ్చారా; లేక ఎవరయినా అన్యాక్రాంతంగా చేస్తున్నారా? ఆ విషయమై ప్రభుత్వానికేమైనా సమాచారంవున్నదా?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య:— అన్యాక్రాంతం అని కాదు. కౌలుకు యిస్తే దీనివలన ఆదాయం వస్తుందనే భావం కనబడుతున్నది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— 12 కుంటలు అన్నారు. అంటే ఎన్ని ఎకరాలు అవుతుంది?

శ్రీ ఎ వెంకట్రామయ్య — కుంటకు రెండున్నర సెంట్లు.

శ్రీ టి కె. ఆర్. శర్మ.— ఆ పొలం ఎవరి పేర వున్నది? ఎవరు సేద్యం చేస్తున్నారు? ఆ వివరాలు చెప్పగలరా ?

శ్రీ ఎ వెంకట్రామయ్య·—దేముని పేరవుంటుంది. ఎవరు కౌలు చేస్తున్నారో చెప్పలేము.

MEDARAM SAMMAKKA JATRA

1272—

*3853 Q.—*Sri R. Narsimha Ramaiah* (*Parkhal*).—Will the hon. Minister for Municipal Administration be plesaed to state

(*a*) the income derived during the Medaram Sammakka Jatra, Mulug taluk, Warangal district during 1962-63, and

(*b*) the nature of facilities provided for the benefit of the pilgrims by the Government?

Sri A. Venkatramayya:—(*a*) Rs. 52,667.98 p.

(*b*) Statement laid.

EXPENDITURE INCURRED ON MEDARAM JATRA—1962

S No	Particulars.		Amount	Remarks.
			RS NP.	
1.	Water supply arrangements.			
	Cost of Oil engine .	2,301 80		
	Cost of G.I Pipes	2,371 84		
	Repairs to oil engines .	530 44		
	Water supply material, payment to foreman, fitters, linemen and mechanic	1,024 27		
	Construction of storage tank .. .	1,314 00		
		7,542 35	7,542 35	
2.	Lorry transport and conveyance ..	.	850 10	
3.	Lighting arrangements .	..	687.80	
4.	Sanitary and health arrangements .	.	1,000.00	
5	Repairs to approach road.	.	1,884.24	

S.No.	Particulars.	Amount	Remarks.
6.	Payment made to pujaries to celebration of religious rules connected with Jatra.	5,000.00	
7.	Construction of sheds, inoculation booths .	2,500 00	
8	Remuneration paid to village workers and village officers . .	900 00	
9.	Feeding of workers . .	477 12	
10	Stationery printing boxes. locks, etc. . .	416 91	
		21,258.52	

శ్రీ పి. రాజగోపాల నాయుడు.— ఈ మేదారం సమ్మక్కకు సంబంధించి ఏమైనా చరిత్రవున్నదా?

శ్రీ ఎ. వెంకట్రామయ్య — చరిత్ర అంటే దేవాలయంగాని, విగ్రహంగాని అటువంటి రూపమేమీ అక్కడలేదు. రెండు సంవత్సరాలకొకనాడు ఒక రూపంగా అక్కడకు వచ్చి జాతర చేసే ప్రదేశం అది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య —56 వేల ఆదాయం అయితే 21 వేలు ఖర్చు అయినట్లు వున్నది. ప్రతి సంవత్సరం మిగతా డబ్బు ఏమయినది ?

శ్రీ ఎ వెంకటరామయ్య.—ప్రతి సంవత్సరం కాదు, ఇది రెండు సంవత్సరముల కొకసారి వచ్చేది. ఖర్చు పోను మిగతా డబ్బు డిపార్టుమెంటు ట్రెజరీలో వుంటుంది

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి:—గత సంవత్సరం 56 వేలు వస్తే 21 వేలు రూపాయలు మిగిలిందన్నారు గత పది సంవత్సరాల నుంచి కోట్ల డబ్బు వుండ వచ్చుకదా. ఆ డబ్బు అంతా ఎండోమెంటు పర్సనల్ కాజేస్తున్నారా వసతులు కలిస్తున్నారా, అంటే చెప్పలేదు. యాత్రికుల సౌకర్యార్థం ఏమి ఏర్పాట్లు చేస్తున్నారు?

శ్రీ ఎ. వెంకటరామయ్య —యాత్రికుల సౌకర్యార్థమై వసతులు ఏర్పాటు చేస్తున్నామని, 21 వేల రూపాయల ఖర్చు అయిందని, ఫలానాదానికి పీటకోసం యింత, ఎలక్ట్రిఫికేషనుకు యింత అని విపులంగా ఒక స్టేటుమెంటు సభాసమక్షంలో వుంచ బడింది. మిగతా డబ్బు ట్రెజరీలో వుంటుందని మనవి చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి:—దానికి ఒకకమిటీ ఏమైనా వుందా?

శ్రీ ఎ. వెంకటరామయ్య:—కలెక్టరు అధ్వర్యం క్రింద యిది నిర్వహింప బడుతోంది.

శ్రీ టి. బాలకృష్ణయ్య (సత్యవీడు) —వచ్చిన అదాయంలో యాత్రికులకు ఏలాంటి సౌకర్యాలు చేయకుండావుంటే-సత్రములు, స్నానాలు చేయడానికి కావలసిన ఏర్పాట్లు చేయడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుందా?

శ్రీ ఎ. వెంకటరామయ్య —చేస్తున్నారని సభా సమక్షములో వుంచిన పత్రములో చెప్పాను. ఇది రెండు సంవత్సరముల కొకసారి జరిగే కార్యక్రమం కాబట్టి పిల్‌గ్రిమ్స్‌కు కావలసిన అన్ని సౌకర్యాలు-వసతులు కూడ ఏర్పాటు చేయబడుతున్నా యని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఇ అయ్యపురెడ్డి:—తెలంగాణాలో—యీ రెండు ప్రశ్నలనుబట్టి—దేవాలయాలు ట్రస్టీలు, ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరులు లేకుండా రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటే మేనేజి చేస్తున్నట్లు కనబడుతోంది. రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు మేనేజి మెంటులో ఎన్ని రెలిజియస్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్ వున్నాయో అందాజుగా చెప్పగలరా?

శ్రీ ఎ. వెంకటరామయ్య —తెలంగాణా జిల్లాలలో వున్న అన్ని దేవస్థానాలు కూడ రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు అధ్వర్యాన్నే పని చేస్తున్నవి

శ్రీ ఆర్. నర్సింహరామయ్య —56 వేల ఆదాయం వస్తోందన్నారు గుడి లేదు కాబట్టి దేవాలయం కట్టించే ఏర్పాట్లు చేస్తారా?

శ్రీ ఎ. వెంకటరామయ్య:—ఇది దేవాలయం కట్టే సమస్య కాదు పురాతనం నుంచి కోయవారు రెండు-సంవత్సరముల కొకసారి ఒక రోజున ఒక సమయంలో కొండపై నుంచి ఒక దేవతను తీసుకువచ్చి పెట్టె ఆచారం, సాంప్రదాయంగా వున్నది కాబట్టి దేవస్థానం నిర్మించే సమస్య ఉద్భవించదు

శ్రీ వి విశ్వేశ్వరరావు:—వాటర్ సప్లయి కోసం చేసిన అరేంజిమెంట్సుకు రు. 7,500 లు ఖర్చు అయిందన్నారు ఇవి పర్మనెంట్ అరేంజిమెంట్సా లేక రికరింగ్ ఎక్స్‌పెండిచర్ అవుతుందా? ఆయిల్ ఇంజిన్స్, సి ఎ. పైప్స్, వాటర్ సప్లయి, కన్‌స్ట్రక్షన్ ఆఫ్ స్టొరేజ్ టాంక్—ఇవన్నీ ఒకసారి చేస్తే ప్రతి సంవత్సరం కట్టవలసిన అవసరం వుండదు. పర్మనెంట్ ఏర్పాట్లు-బిల్డింగ్ కట్టడానికి, ఇతర సౌకర్యాలు చేయడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుందా?

శ్రీ ఎ. వెంకటరామయ్య:—ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ ఎన్. మోహనరావు (ఘన్‌పూర్).—డబ్బు దుర్వినియోగమయిందనే కంప్లయింట్ ప్రభుత్వానికి వచ్చిందా? వస్తే ఏమి చర్య తీసుకున్నారు?

శ్రీ ఎ. వెంకటరామయ్య —ఇంతవరకు ప్రత్యేకంగా కంప్లయింట్ నా దృష్టికి రాలేదు.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ:—రెండు ఏండ్ల కొకసారి యిది జరుగుతుంటే డబ్బు మిగులుతోంది కదా? ఇప్పటికి ఎంతడబ్బు నిలవవుందో చెప్పగలరా?

శ్రీ ఎ వెంకటరామయ్య.—ప్రత్యేకంగా అడిగితే చెబుతాను పూర్వం నుంచి ఎంత వుందో

శ్రీ బి హెచ్ నాగభూషణరావు (వరంగల్):—కోయవారికి సబంధించినడబ్బు అని చెప్పారు లక్ష జనాభా అక్కడకు రావడం, పాటంరోజులుండడం, పోవడం జరుగుతోంది. మరి, వారికి ఎమినిటీస్ చాల అవసరం కోయవారి అభివృద్ధికి యీ డబ్బు ఉపయోగించడానికి ప్రణాళిక వేసిందా?

శ్రీ ఎ వెంకటరామయ్య —ఇది కోయవారికి సంబంధించిన డబ్బు అని మనవి చేయలేదు. కోయవారికి సంబంధించిన జాతర అని మనవి చేశాను కోయవారికి, అర్చకత్వానికి సంబంధించి తగాదాలు కూడ వున్నాయి. ఆ నిర్ణయం అయినతరువాత ఆ ధనం అక్కడ ఉపయోగించడానికి ఆలోచించడానికి అవకాశం వుంటుంది కాని ఇప్పుడు ఏవిషయం చెప్ప డానికి అవకాశం లేదు

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు.—మేదారం చుక్కమ్మ అనే అమె చాల పాపులర్‌గా వుండి ఇంత పెద్ద తిరణాల జరుగుతోంది కాబట్టి అసలు దీని చరిత్రను ఎంక్వయిరీ చేయించుతారా? ఆదాయం ఏ ఏజన్సీద్వారా వసూలు చేయబడుతోంది?

శ్రీ ఎ వెంకటరామయ్య.—ఆ ఉత్సవం జరిగేటప్పుడు జిల్లా కలెక్టరు తమ సిబ్బందిలో అక్కడకు వెడతారు. వచ్చే ఆదాయం వారి అజమాయిషిలో జరుగుతూ వుంటుంది

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం (మాడుగుల):—కాస్టఆఫ్ ఆయిల్ ఇంజన్స్ 2,300 రు. లు సి. ఐ. పైప్స్ 2,300 రు. లు అన్నారు. ప్రతి సంవత్సరం యీ మాదిరిగా జరుగుతూ వుంటుందా? అయితే కొన్నవి ఏమి అవుతాయి?

శ్రీ ఎ. వెంకటరామయ్య.—ప్రతి సంవత్సరం కాదు. రెండు సంవత్సరాలకు ఒకసారి కాబట్టి అద్దెకో ఏమో ..

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం.—కాస్ట్ అనివుంటే అద్దెకు అనే అర్థం చేసుకునేదా?

శ్రీ ఎ. వెంకటరామయ్య.—రెండు సంవత్సరాలకు ఒకసారి కాబట్టి వారు కానుక్కువచ్చి మళ్ళా అమ్ముతున్నారనేది కూడ చెప్పుకోవచ్చు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం.—అమ్ముతున్నారంటే రిసీట్స్ కనపించలేదు.

(సమాధానం లేదు)

శ్రీ పి. గున్నయ్య —ఆ జాతర ఏ సంవత్సరం ఏ నెలలో జరుగుతుంది? ఈ మార్చి నెలలో జరిగితే సభ్యులకు చూడడానికి తగిన ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ ఎ. వెంకటరామయ్య:—1964వ సంవత్సరంలో జరిగింది. మళ్ళీ 1966లో జరుగుతుందనుకుంటాను.

HARIJAN CHRISTIANS.

1273—

* 149 (3313)Q.—*Sri M Pitchiah (Put by Sri P. Rajagopal Naidu)* —Will the hon Minister for Social Welfare be pleased to state

(*a*) whether the Government are aware of the injustice being done to Harijan Christians on account of the declaration of the depressed caste people like Mala and Madigas who converted into Christians as backward classes ;

(*b*) whether the Government have any objections to recognise the depressed class Christians as a special down trodden class, and

(*c*) if so, what are they ?

The Minister for Social Welfare (Smt T N Sadalakshmi):—(*a*) Except in the matter of recruitment to public services and admission into technical institutions, Harijan Christians continue to receive the concessions which they were getting previously Formal preparations for a fresh list of other backward classes is under consideration of the Government and due consideration will be given to Harijan Christians for inclusion in that list

(*b*) and (*c*) Do not arise

శ్రీ పి రాజగోపాలనాయుడు —క్రైస్తవులు అయినప్పటికీ మాల మాదిగల ఎకనామిక్ బాక్‌వర్డ్‌నెస్ అట్లాగేవుంది కాబట్టి శెడ్యూల్డ్‌కాస్ట్స్ క్రిందనే ట్రీట్ చేస్తారా? అది వారు ముఖ్యంగా కావాలని కోరినది. అట్లా ట్రీట్ చేయకుండా వుండడానికి కారణం ఏమిటి ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి —చాలా భేదం వుంది వారు కన్‌వర్టెడ్ క్రిష్టియన్సు కులంలోకూడ మార్పువచ్చింది బాక్‌వర్డ్ క్లాస్ జాబితాలో కొన్ని ఫెసిలిటిస్ యిస్తున్నారు. హరిజనుల ఫెసిలిటీస్‌కూడ యిస్తున్నారు. హవుస్‌సైట్స్, స్కాలర్‌షిప్స్, ఫ్రిషిప్స్ వారికికూడ ప్రత్యేకంగా యిస్తున్నారు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం - ఈ ప్రాబ్లెం చాల రోజులనుంచి వస్తున్నది. క్రైస్తవులయినంత మాత్రాన వారి ఎకనామిక్ కండిషన్ అట్టె ఇంప్రూవ్ కాలేదు. మంత్రిగారు కులంకూడ మారింది అంటున్నారు. మారింది మతంగాని, కులంకాదు.

శ్రీమతి టి ఎన్. సదాలక్ష్మి —కొన్ని ఫెసిలిటీస్ దొరకడంవల్ల వారు క్రైస్తవులుగా మారారు. వారి కండిషన్స్ కాస్త మెరుగ్గా వున్నాయని గౌరవ సభ్యులుకూడ ఒప్పుకుంటారు. వారికీ, వీరికీ తేడావుంది తేడావుండడంవల్ల వారికి ప్రస్తుతం హరిజనులకు యిచ్చే ఫెసిలిటీస్ కూడ యిస్తున్నారని మనవి చేస్తున్నాను

శ్రీ ఎం. రాంగోపాలరెడ్డి —హరిజనులు క్రిష్టియన్స్ అయినతరువాత కూడ కొన్ని ఫెసిలిటీస్ యిస్తున్నామన్నారు. వారికి క్రిష్టియన్ మిషనరీస్ నుంచి, ప్రభుత్వం నుంచి కూడ కొన్ని ఫెసిలిటీస్ దొరుకుతున్నాయి. దీనివల్ల ఎక్కువమంది హరిజనుల్లో

క్రిస్టియన్స్ అయ్యే ప్రమాదంవుంది. అది ప్రభుత్వం గుర్తించి క్రిస్టియన్సుకు అటు వంటివి యివ్వకుండా చేస్తారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్ సదాలక్ష్మి —ఇది ప్రజాస్వామ్యం.. .

Sri M Ramagopala Reddy — She is encouraging convers on Government is encouraging conversion.

Mr Speaker —I wish you had been on the other side-not on this side because every time you are trying to justify the policy of the Government

Sri M.Ramagopala Reddy.—The question of encouraging conversion is a very serious matter

Mr Speaker —Not only so far as this question is concerned, but in many other matters you are providing very good information for the Ministers

శ్రీ టి. బాలకృష్ణయ్య —క్రిష్టియన్సులో కొందరు బాక్‌వర్డ్ క్లాసులో వున్నారు షెడ్యూల్డు కాస్టువారికి యిచ్చే అవకాశాలలోకూడ - క్రిస్టియన్సును రెండు విధాలుగా భాగించారని అంటున్నారు బ్యాక్‌వర్డు క్లాసులో వుండే క్రిస్టియన్సు ఎవరో, షెడ్యూలు కాస్టుకు సంబంధించి, వారికివచ్చే అవకాశాలను అనుభవిస్తున్న క్రిస్టియన్సు ఎవరో చెబుతారా ?

శ్రీమతి టి ఎన్. సదాలక్ష్మి —వారు ఊహించినప్రకారంగా నేను జవాబు చెప్పలేదు క్రైస్తవులకు హరిజనులకు ఇస్తున్న facilities కొన్ని ఇస్తున్నారు; సర్వీస్‌బట్టి backward classes కు సంబంధించిన అవకాశాలు ఇస్తున్నారని మనవి చేసాను.

శ్రీ బి హెచ్. నాగభూషణరావు.—మతాంతరులకు ఈ facilities ఇవ్వటం అంటే మహమ్మదీయులలోకూడా చాలాపేదవారున్నారుకదా: మన culture కు కళంకం వచ్చేటట్లు మతంమార్చుకున్నపుడు-ఇంగ్లీషువారి జమానాలో అయితేఏమో అయితేవచ్చు ఈనాడుకూడా మతంమార్చుకొంటున్నపుడు అటువంటివారికి facilities ఇవ్వకుండా economic backwardness క్రిందనే తీసుకుంటేనే బాగుంటుందనే విషయం మంత్రిగారు ఆలోచిస్తారా?

శ్రీమతి టి ఎన్ సదాలక్ష్మి:—ఆవిధంగా సాధ్యపడదు.

శ్రీ పి సుబ్బయ్య. —గ్రామసీమలలో వుండే మాలమాదిగలు కేంద్రప్రభుత్వ ఉద్యోగాలకోసం అప్లైచేయాలంటే ఒక గెజెటెడ్ ఆఫీసరు సంతకంతో మాలఅని మాదిగఅని సర్టిఫికేటు కావాలి అటువంటిది లేకపోతే తీసుకోరు. హరిజన్ క్రిష్టియన్ అని ఎవరైనా వ్రాసుకునిపెడితే హరిజనా, లేక క్రిష్టియనా తెలియక సర్టిఫికేటు ఇవ్వము అని అంటున్నారు. ఇటువంటికేసులు మాదృష్టిలోనికి చాలావచ్చాయి. వాటిని పరిశీలించి హరిజన్ క్రిష్టియన్లను separate గా treat చేసినట్లయితే బాగుంటుంది. మంత్రిగారు పట్టణాలనే దృష్టిలోపెట్టుకుని మాట్లాడుతున్నట్లు ఉన్నది, గ్రామాలను దృష్టిలోపెట్టుకుని మాట్లాడితే బాగుంటుంది.

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి:—పట్టణాలలో సాధారణంగా తక్కువమందే ఉంటారు గ్రామాలలోనే ఎక్కువమంది ఉంటారు నేనుకూడా చూచాను గ్రామాలలో చాలామంది convert అయినారు. Convert అయినవారికి హరిజనులని సర్టిఫికేట్లు ఇవ్వడం సాధ్యపడదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — ఉద్యోగాలవిషయంలో తప్ప తక్కిన privileges విషయంలో—స్కాలర్‌షిప్పులలో ఇండ్లవిషయంలోను హరిజనులతో బాటు సౌకర్యాలు ప్రభుత్వపాలసీ ఇదివరకేఉన్నది. అందులో మార్పువచ్చిందా?

శ్రీమతి టి. ఎస్ సదాలక్ష్మి —అదిరాలేదని జవాబులోచెప్పాను

శ్రీ మల్లిఖార్జున (ఎల్లావరం) —మన్యప్రాంతాలలో షెడ్యూల్డుట్రైబ్సులో వాల్మీకులు ఇతరజాతులు వారు క్రిస్టియన్ మతం పుచ్చుకుంటున్నారు వారు tribes కదా— tribes ప్రమేయం తీసుకుంటారా, మతంప్రమేయం తీసుకుంటారా?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి —ఇప్పటివరకు ఇటువంటిప్రశ్న ఉద్భవించలేదు ప్రభుత్వదృష్టికితెస్తే ఆలోచిస్తాము

మిస్టర్ స్పీకర్ —వారు అడిగింది— హరిజనులేకాకుండా ఇతరులుకూడా క్రిస్టియన్ మతం తీసుకున్నవారున్నారు హరిజన్ క్రిస్టియన్ అన్నట్లే వారికేమైనా category ఉన్నదా, అని.

శ్రీమతి టి ఎన్. సదాలక్ష్మి:—హరిజన్ క్రిస్టియన్లకు ప్రొవిజన్ ఉన్నది Tribes విషయం చెప్పలేను

శ్రీ పి బాపయ్య —క్రిస్టియన్‌లుకూడా హరిజనులు అని చెప్పి censues లో వ్రాసుకుంటున్నారు. ఆవిధంగా census ఉండడంవల్ల రజర్వుస్థానాలు మారిపోతున్నాయి. ఇదివరకు ఒకస్థానం reserved గా ఉంటే పర్సంటేజిలో మార్పువచ్చిందని మారిపోతున్నాయి క్రిస్టియన్‌లు హరిజనులని cens 's లో వ్రాసుకోకుండా ఉండడానికి ప్రభుత్వంవారు ఆలోచిస్తారా?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి:—ఆవిధంగా వ్రాస్తూంటే ప్రభుత్వం ఊరుకోదు. ప్రభుత్వం చర్యతీసుకుంటుంది. కాని రాంగోపాలరెడ్డిగారు లేవదీసిన పాయింటుకు ఏమంటే— వారు అనుకోకుండా శుద్ధిఅవుతున్నారు. తిరిగి హిందూమతంలోనికి హరిజనులుగా మారినపుడు మేలేఅనుకుంటాను.

HOUSING SCHEMES TO HARIJANS

1274—

* 2005 Q.—*Sri A P. Vajravelu Chetty (Put by Sri V. Visweswara Rao)* :—Will the hon Minister for Social Welfare be pleased to state :

(*a*) whether there are any Housing schemes applicable to Harijans ;

(b) what is the amount allotted for the purpose during 1964-65; and

(c) what are the amounts actually spent so far during 1964-65?

Smt T N Sadalakshmi — (a) No, Sir.

(b) Nil.

(c) Does not arise

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు — No అని జవాబుచెప్పారు హరిజనులకు ఇండ్ల స్థలాలు ఇచ్చినప్పటికికూడా ఇండ్లుకట్టుకునే స్థితిలోలేరు. వారికి వచ్చే కొద్దికూలితోను ఇండ్లుకట్టుకోవడమనేది సాధ్యంకాదు ఈస్కీము ప్రవేశపెడతారా?

శ్రీమతి టి ఎన్ సదాలక్ష్మి: — మూడవప్లానులో ఈ స్కీము రద్దుచేయబడింది. ప్రస్తుతం ఈస్కీముక్రింద ఏమాత్రం డబ్బులేదు.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు: — నాలుగవప్రణాళికలోనైనా ఆలోచించి స్థానం కలుగజేస్తారా?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి — తప్పనిసరిగా ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — 1965-66 బడ్జెటులో provide చేసిన 20 లక్షలు హరిజనుల ఇండ్లస్థలాలుకా, ఇండ్లకా?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి — ఇండ్లస్థలాలకోసమే డబ్బు ఎక్కువకేటాయించారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య: — ఈబడ్జెటులో ప్రత్యేకంగా ఇచ్చిన 20 లక్షలు house sites కోసమా, house construction కూడా ఉన్నదా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీమతి టి ఎన్. సదాలక్ష్మి — House sites కు అని మనవిచేశాము.

శ్రీ టి బాలకృష్ణయ్య — హరిజనులకు రూరల్ housing scheme క్రింద ఇండ్లు కట్టించడానికి కేంద్రప్రభుత్వం నాలుగైదు సంవత్సరాలక్రితం రాష్ట్రప్రభుత్వాన్ని ఎంత financial aid కావాలని అడిగినవిషయం మంత్రిగారికి తెలుసునా? నాలుగైదు సంవత్సరాలుగా ఆవిషయంగురించి ఏమిశ్రద్ధతీసుకున్నారు? ఎంతవరకు సాధించారు? మంత్రిగారు సెలవిస్తారా?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి: — నాకు తెలియదు.

శ్రీ పి. గున్నయ్య — మూడవప్రణాళికలో ఇండ్లుకట్టుకోడానికి ఏమీడబ్బు కేటాయించలేదని చెప్పారు. నాలుగవప్రణాళికలోనైనా Housing Board ఏర్పాటుచేసి స్థలంఇచ్చినచోట కనీసం 1500 రూపాయలైనా ఇండ్లుకట్టుకోడానికి ఇచ్చేఆలోచన ఉన్నదా?

శ్రీమతి టి ఎన్. సదాలక్ష్మి —స్థలంఇచ్చిన ప్రతిచోట ఇవ్వడానికి వీలుఉండదు కొంతఆలోచిస్తాము.

శ్రీ పి గున్నయ్య —ఈసంవత్సరం ఇండ్లస్థలాలకు 30 లక్షలు ఇచ్చారు. దానితో ఏ 50 ఎకరాలో, 100 ఎకరాలో కొంటారు అటువంటిస్థలాలు అట్లాగే పదిసంవత్సరాలుగా ఉన్నాయి Housing స్కీము ఇదివరకుఉండేది మద్రాసు ప్రభుత్వం కాలంనుంచి వస్తున్నది ప్రతిజిల్లాలో కొన్నిఇండ్లు కాలనైజేషను స్కీము క్రింద కట్టించారు. అటువంటి స్కీమును ప్రభుత్వం రద్దుచేయడం ధర్మమా? నాలుగవ ప్రణాళికలోనైనా కనీసం వెయ్యిరూపాయిలైనా ఒక్కొక్కఇంటికి ఇప్పించి హరిజనులకు గిరిజనులకు ఇండ్లుకట్టించే ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీమతి టి ఎన్ సదాలక్ష్మి -అదిఎప్పుడో రద్దుఅయినది అప్పట్లో గున్నయ్యగారు కూడా శాసనసభ్యులుగా ఉన్నారు అందుకు చాలాకారణాలున్నాయి. చాలాకాలనీలు successfulకాలేదని కేంద్రంవారు భావించారు. మన Evaluation Committee కూడా ఆస్కీము రద్దుచేయాలని చెప్పింది నాలుగవప్రణాళికలో ఆలోచిస్తామని మనవిచేస్తున్నాను ఇండ్లస్థలాలైనా కనీసంఇస్తే హరిజనులు కూలినాలిచేసుకుని బ్రతికేవారు కాబట్టి ఏతాటియాకులో ఈతకమ్మలో వేసుకుని ఇండ్లుకట్టుకుంటారని ఉద్దేశం దానిని తీర్చడానికి ప్రభుత్వం విరివిగా డబ్బుకేటాయించి ప్రయత్నంచేస్తున్నారు

శ్రీ పి. గున్నయ్య:-ఆస్కీము దుబారాఅయినందువల్ల రద్దుచేసాం అంటున్నారు వెంకట్రామయ్యగారి శాఖక్రింద low income group houses కడుతున్నారు కదా! అట్లాగే హరిజనులకు ఒక board ఏర్పాటుచేసి ఎదోఒక జిల్లాలోనైనా ఇటువంటి స్కీము ఏర్పాటుచేసి ఇచ్చినడబ్బు బోర్డుద్వారా ఖర్చుచేసే ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి —అదిచాలా బాగుంటుంది డబ్బుఉంటే అమలు చేయడానికి బాగానేఉంటుంది. వారిఉద్దేశంతో నేనూ ఏకీభవిస్తాను డబ్బుసమస్యే వస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను

శ్రీ టి. బాలకృష్ణయ్య —అధ్యక్షా, ఇప్పుడే గున్నయ్యగారి ప్రశ్నకు సమాధానం చెబుతూ డబ్బులేదు కాబట్టి ఈస్కీము అమలుపరచడానికి వీలులేదని సమాధానంయిస్తున్నారు నేను అడిగినప్రశ్న ఏమిటి? మనకు డబ్బులేదు కాబట్టి సెంట్రలుగవర్నమెంటువారు రూరలు హౌసింగు స్కీములో హరిజనులకు యిండ్లు కట్టించి యివ్వడానికి ఏమి financial aid కావాలి ఎంతడబ్బుకావాలని నాలుగయిదు సంవత్సరాలక్రితం మన స్టేటుగవర్నమెంటు రిపోర్టు పంపించాలని అడిగినారు ఆరిపోర్టు పంపినారా? పంపకుండాఉంటే యిప్పుడైనా దానిని pursue చేస్తారాఅని అడిగాను ఈస్కీముక్రిందనే neighbouring state లో ఎంతోడబ్బు తీసుకువచ్చి ప్రతిజిల్లాలో యిండ్లుకట్టించారు కాబట్టి యిక్కడకూడా అటువంటి సదుపాయం కలుగజేయాలని నేను వినయపూర్వకంగా అడుగుతున్నాను.

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి.—Village Housing Project Scheme వేరు. అది పంచాయత్‌రాజ్యంలో పంచాయతిసమితిద్వారా నిర్వహిస్తున్నారు. ప్రత్యేకమైన ప్రశ్న వారికివేస్తే సమాధానం వస్తుంది.

Mr Speaker.—That is, so far as Harijans are concerned?

Sri K Brahmananda Reddy—Yes, Sir Under Village Housing Projects, Harijans and tribals and some other people are being helped.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు —Village Housing Project Scheme లో జనరలుగా ఉంటుంది. పెద్దపెద్ద రైతులు భూస్వాములకోసం ఉద్దేశించబడిన ప్రాజెక్టు. అలాకాకుండా హరిజనులకోసం వారికి ప్రత్యేకంగా rural housing development కోసం ప్రత్యేకం funds allot చేసి అవసరమైతే middle income group క్రింద మిగిలిన స్కీమ్సుక్రింద వచ్చిన funds కూడా దీనికోసం divert చేయడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి —Confuse చేయబోకండి. భూస్వాములకు సంబంధంలేదు. Village Housing Projects వ్యవసాయకూలీలు వారికి కొన్ని డిస్ట్రిక్టుకి ఒకబ్లాకు ఉన్నాయి. కొన్ని డిస్ట్రిక్టులలో సెంట్రల్‌గవర్నమెంటుయొక్క సహాయంతో అమలుపరుస్తున్నారు మనరాష్ట్రంలో కొన్నిచోట్ల అమలుపరుస్తున్నారు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు —అధ్యక్షా, ప్రత్యేకంగా హరిజనులకు housing సమస్య పరిష్కారం చేయడానికి నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఏమయినా steps తీసుకోబోతున్నదా ప్రభుత్వం?

శ్రీమతి టి ఎన్. సదాలక్ష్మి —ఆలోచిస్తాం అన్నాముకదా.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu—What are the steps you are going to take or going to recommend in the Fourth Plan, as Minister for Social Welfare ?

(No answer).

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు (గోపాలపురం)—Housing projects అనేవి బ్లాకుకి నాలుగు గ్రామాల చొప్పున అప్పులమీద యిస్తారు అంతేకాని centrally sponsored schemes continue అవుతాయా లేదా అని బాలకృష్ణయ్య అడిగినదానికి ఏదైనా సమాధానం చేస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి — Centrally sponsored ఏమి ఉన్నట్టులేదు. Village Housing Projects అంటే loans యిచ్చి వారికి సహాయం చేస్తారు.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ — Village Housing Schemes గురించి ముఖ్య మంత్రిగారు చెబుతూ చెప్పినటువంటిది సరియైనది కాదు. అందుకోసం Village Housing Schemes గురించి రాఘవులుగారు చెప్పినట్లు బాకీ యిచ్చి కట్టించే స్కీమ్సు అవి blocks కి allot చేశారు. అక్కడ సక్రమంగా పంపకాలు కాలేదు ఉపయోగించకుండా lapse అయే పరిస్థితులు బ్లాక్సు ఉన్నాయి. కాని యింతకుముందు దీనిని ఆ స్కీమ్సుకోసం మూడవ ప్లానులో allot చేసినదానికి రద్దు అయినదానికి దండిగా కారణాలున్నాయని మంత్రిగారు చెప్పారు. కారణాలు ఏమిటి? రద్దు అయితే ఆ పద్ధతిని పునరాలోచించడానికి ప్రభుత్వం ఏమి ఆలోచిస్తుంది ?

శ్రీమతి టి. ఎన్ సదాలక్ష్మి —ఇదివరకు సెంట్రల్ వర్కింగు గ్రూపు స్టేటు వర్కింగు గ్రూపు స్టడీ చేసి అక్కడ కాలనీస్ మంజూరుచేస్తే ఆ కాలనీస్‌గురించి యిదివరకునుంచికూడా అప్పుడప్పుడు ప్రశ్నలు వేస్తుంటారు. ఈ కాలనీ గాలికి కూలిపోయింది వర్షానికి గోడలు మునిగిపోయాయి ఇప్పటికీ కాలనీలలో వెళ్ళకుండా ఉన్నారు నివశించడానికి అనుకూలంగా లేకుండా అప్పట్లో కట్టారు ఆ విధముగా స్కీము ఫలించడంలేదు హరిజనులపేరిట కేటాయించడం వారికి సరియైన సౌకర్యం చేరడంలేదు అని ఆ స్కీము తీసివేసి యిండ్ల స్థలాలు విరివిగా యిస్తే కనీసం పాకలు వేసుకుని ఉంటారని ఇండ్ల స్థలాలు హెచ్చుచేశారు.

శ్రీ నాగిరెడ్డి సుబ్బారెడ్డి (బద్వేల్) —అధ్యక్షా, హరిజనులకు యిండ్ల స్థలాలు యిచ్చే విషయంలో వారు పరిశీలించే నిమిత్తం కనీసం పది సంవత్సరాల మధ్యలో అయినా పరిమితిపెట్టి విలంబన కాకుండా త్వరగా చేయాలి అనేది ఒకటి రెండవది ఒకచోటనుంచి ఎత్తి కట్టుకొనడానికి చాల కష్టం కాబట్టి Housing Board వారు యిండ్లు కాలిపోయినవారికిచ్చినట్లు 50 రూపాయలు యిస్తే పాకలు వేసుకుంటారు అది ఏమైనా ప్రభుత్వం చేస్తుందా ?

శ్రీమతి టి ఎన్ సదాలక్ష్మి —ఇండ్ల స్థలాలను కేటాయించే ప్రొసీడింగ్స్ చాల ఆలస్యం అవుతుంది, limit పెట్టాలన్నారు. ఇదివరకు $1\frac{1}{2}$ సంవత్సరాలు limit పెట్టారు. రేపు మీటింగు వేసుకున్నాం, హరిజన శాసనసభ్యులతో ముఖ్యమంత్రి గారితో, ఇతర మంత్రులతో ఏ విధముగా మార్చాల్సి ఉంది, తొందరగా ప్రొసీడింగ్స్ ముగించుకుని ఇండ్ల స్థలాలు యివ్వడానికి చర్చించుకుంటాము. అది కాకుండా వారు ఇండ్లు కాలిపోయినవారికి 50 రూపాయలు యిస్తున్నారు Housing Board వారు ఏమయినా ఆలోచిస్తారా అంటున్నారు Housing Board మినిస్టరుగారు ఇక్కడనే ఉన్నారు హరిజనులకు certain percentage యిస్తారా అని వారితో బాగా మనవి చేశాను ఇవ్వడానికి వీలుపడదని Housing Board Minister గారుఅన్నారు Housing Board ఏమయినా యిస్తే అభ్యంతరంలేదు

శ్రీ నాగిరెడ్డి సుబ్బారెడ్డి.—ఇండ్ల స్థలాలలో ఇండ్లను ఎత్తి ఆడ వేసుకోవాలంటే అట్టి సందర్భంలో బీదవారికి యిబ్బందికరంగా ఉంటుంది పెద్ద మొత్తాలు కాకుండా కొద్దిగా 30 లేక 50 ఆ మధ్యలో వీలయితే కుటుంబానికి యిస్తే సౌకర్యంగా ఉంటుంది అలా చేస్తారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి.—Shifting కొరకు డబ్బు అడుగుతున్నారు. అది వీలుపడదు. ఉన్న యిళ్లు congested గా ఉన్నాయి, యితర స్థలాలకుపోతారు. Shifting కి మాత్రం ఏ డబ్బూలేదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం —అధ్యక్షా, Housing Minister గారు ప్రక్కనే ఉన్నారంటూ ఆయన ఒప్పుకోలేదనేసరికి hope పోయింది కాని కమిటీ అంటున్నారు 10-11 సంవత్సరాలై మా గ్రామాలలో అప్లికేషన్లు పెట్టుకుని ఆఫీసర్లు వచ్చి వెళ్ళిపోతున్న సందర్భాలు చాలా ఉన్నాయి. ఇళ్ళు యివ్వలేదు. స్థలాలు యివ్వలేదు. స్థలాలు యిచ్చినచోట యిళ్ళు యివ్వలేదు. ఇళ్లు యిచ్చినచోట స్థలం యివ్వలేదు. రెండూ సరస్వతీ కటాక్షమే. దీనికి ఏమయినా expedite చేయడానికి

పది సంవత్సరాలు పెండింగులో ఉన్నవాటిని special committee వేసి మళ్ళీ routine తో సంబంధం లేకుండా expedite చేయించడానికి యత్నం చేస్తారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి :—మామూలు routine సంబంధంలేకుండా ఆలోచించడానికి ఒక విషయం మనవి చేశాను. ప్రతి జిల్లాలో ఆఫీసర్సుకు instructions యిచ్చి private negotiations చేస్తే immediate గా విశ్వేశ్వరరావుగారు చేసుకు వచ్చారు, ఒక మాసంలో యివ్వగలిగాం. Private negotiations వల్ల తొందరగా వారికి సౌకర్యం అందుతాయి. ఆ విషయమే సోషల్ వెల్ఫేరు ఆఫీసర్సుకి acquiring powers యిచ్చే విషయం ఆలోచించడానికి 13 వ తేదీన మూడు గంటలకి హరిజన శాసనసభ్యులు, ఆఫీసర్సు, concerned Minister తో, Chief Minister గారు యీ విషయం ఆలోచిస్తారు.

Mr. Speaker :—We resume discussion on Labour demands now.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR THE YEAR 1965-66

VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS.

Demand No. III—Taxes on Vehicles—Rs. 14,95,000.

Demand No. XXVI—Labour and Employment—Rs. 1,04,94,000.

Demand No. XLVII—Capital Out lay on Industrial Development—Rs. 75,00,100.

శ్రీ జి. రామస్వామిరెడ్డి (పెద్దకూరపాడు) :—చిన్న ప్రసంగం సందర్భంలో Motor Vehicles Act 1963 లోని యిబ్బందులు ప్రత్యేకంగా tractors trailors కి సంబంధించినవి సవరించడం గురించి చాల వివరంగా మనవి చేసుకున్నాను. అది చాలా తీవ్రమయిన సమస్య. దానికి వెంటనే సమాధానం చెబుతారని ఆశిస్తున్నాను. ఇప్పుడు అనేకమంది మిత్రులు మాట్లాడారు. రాష్ట్రంలో కార్మికులయొక్క సంక్షేమం గురించి, ముఖ్యంగా అత్యవసర పరిస్థితులలో రాజకీయ పార్టీల స్వప్రయోజనాలకొరకు సమ్మెలు, లాకౌట్సు ప్రోత్సహించకుండా ఉత్పత్తిని పెంపొందించడానికి అందరుకూడా తోడ్పడవలసినదిగా కోరుతున్నాను. R T C బస్సుల వ్యవహారం ఉంది. ప్రతిపక్షంవారుగాని ప్రభుత్వపక్షంవారుగాని సర్వసామాన్యంగా ఒకటే విషయం చెబుతున్నారు. R T C బస్సులను సక్రమంగా నిర్వహించవలసినదనీ సమర్థవంతంగా నిర్వహించడానికి యిప్పుడున్న సిబ్బంది చాలదనే విషయం నేను వారి దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను. ప్రత్యేకంగా దూర ప్రయాణం చేసే Express Services తక్కువగా సదుపాయంతో కొనసాగుతున్నది.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair.)

20, 25 మైళ్ళు వున్న చిన్న రూట్సులో చాల అధ్వాన్నముగా వున్న విషయము వేరే చెప్పవలసిన పని లేదు. Express buses లో, సరాసరి వెళ్ళవలసిన బస్సులు, ఖాళీ వున్నప్పటికి stages దగ్గర ప్రయాణీకులను ఎక్కించుకోకుండా వెళుతున్నా

దానివల్ల ప్రభుత్వానికి, R T C. కి నష్టము వస్తున్నది ప్రయాణీకులకు ఎంతో అసౌకర్యము కలుగుతోంది ఈ నెల 3వ తేదీన నేను హైదరాబాదునుంచి వెడుతూవున్నపుడు మాచర్లకు 10 మైళ్ళ దూరములో నా car చెడిపోవడమువల్ల మాచర్ల-విజయవాడ బస్సు కొరకు ఎదురుచూడడము జరిగింది. అక్కడ ఒక గ్రామము వుంది Stage వుంది బస్సు ఖాళీగా వెడుతున్నది అక్కడ బస్సు ఆపడానికి ఎంత ప్రయత్నము చేసినప్పటికి బస్సు slow చేసి కూడ ఖాళీ వున్నప్పటికి ఆపకుండా వెడుతున్నారు అంటే ఎంత నష్టమో ఆలోచించండి. అవకాశము వున్నప్పుడు వారి విచక్షణ జ్ఞానము ఉపయోగించి, బస్సు ఖాళీవున్నప్పుడు ప్రయాణీకులను ఎక్కించుకోవాలనే సూచనలు R.T.C వారు కండక్టర్లకు ఇవ్వడము మంచిదని నా సలహా ఎక్కువ మంది బస్సులలో ప్రయాణము చేస్తున్నారు ఇటువంటి ఇబ్బందులను అధిగమించాలంటే చాల సమర్థవంతముగా ఇంకా సవరణ చేసుకోవలసిన పరిస్థితి వుంది ఇటీవల ఆర్ టి సి. అధ్యక్షునిగా బసవరాజుగారిని నియమించడము జరిగింది. వారు మాజీ మంత్రి పరిపాలనా దక్షత గలిగిన వారు. ఇటువంటి లోట్లను సవరించి సక్రమమైన పద్ధతిలో R T C బస్సులను నడిపిస్తారని నమ్మకము వుంది రాష్ట్రములో పారిశ్రామిక సంస్థలలో అనేక వివాదాలు వస్తున్నవి మంత్రిగారు ఎంతో ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ వహిస్తున్నారు. హేమంత టెక్స్‌టైల్ మిల్స్ అయితేనేమి, Jute mills, అదే విధముగా గుంటూరులో I L T D staff ని retrenchment సందర్భములో అయితేనేమి ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధవహించి అటు మేనేజిమెంటువారికి, ఇటు కార్మికులకు వున్న అనేక వివాదాలను ప్రశాంతముగా పరిష్కారముచేసిన సందర్భాలు వున్నవి అందులో నేనుకూడ పాల్గొన్నాను అందుకు మంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను Tractors and trailors కి సంబంధించిన నిబంధన సవరణ, R T C buses long routes లో express buses ఖాళీగా వున్నపుడు విచక్షణ జ్ఞానముతో ఆపడము, ఇటువంటి విషయాలలో ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవలసినది అని మనవిచేస్తూ శలవుతీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ టి కె ఆర్. శర్మ —అధ్యక్షా, ఈ డిమాండులో రోడ్డు రవాణా సంస్థ గురించి ప్రస్తావించేటపుడు కర్నూలు జిల్లాలో జాతీయము చేయడము, చేసినతరువాత అది రద్దు కావడము, రద్దు అయిన తరువాత పునః అవి తీసుకొనడానికి చేసే విషయాలు ఎక్కడా ప్రస్తావించలేదు పైగా ఈ ప్రస్తావించడము జరిగిన దానిలో ఈ రోడ్డు రవాణాసంస్థ సమర్థవంతముగా నిర్వహించబడములేదని ఇందులో పేర్కొనబడింది రోడ్డు రవాణాసంస్థను కార్పొరేషన్‌గాచేసిన ముఖ్య ఉద్దేశ్యాలు ఏమి అంటే ఇది వ్యాపార సరళిలో బాగా సమర్థవంతముగా, లాభసాటిగా పని జరిపించాలనే ఉద్దేశ్యముతో ప్రభుత్వము కార్పొరేషనును ఏర్పాటు చేయడం తటస్థించినది ఆ పద్ధతులలో మనము ఏ విధముగా దీనిని నిర్వహిస్తున్నాము అన్నట్లయితే అది ఒక చరిత్రగా ఈనాడు పరిణమిస్తూ వచ్చినది అని మాత్రమే తమ ద్వారా మనవిచేసుకోవలసిన అవసరం వుంది ఈ సంస్థలు, ఎప్పుడైనాసరే బాధ్యతా వ్యవహారాలు వచ్చినపుడు, అసెంబ్లీలో విమర్శలు వచ్చినపుడు, దీనిలోపల ఈ విధముగా నడుస్తోంది అంటే, దాని విషయాల గురించి విమర్శవస్తే, దానిని తప్పించుకోడానికి

ఈ కార్పొరేషను statutory body అని చెప్పడము జరుగుతోంది కాని actual గా దాని వ్యవహారము సాగించేటపుడు మాత్రము ప్రభుత్వము, ప్రభుత్వయంత్రాంగము, ప్రభుత్వములో హోదాలోవున్న వ్యక్తులు దానిలో interfere కావడము చూస్తూ వచ్చాము. సుప్రీమ్‌కోర్టు తీర్మానము అనుసరించి సంజీవరెడ్డిగారు ఇక్కడ ముఖ్య మంత్రి పదవి వదలుకొనడము, దానిలో ముఖ్యమైన తార్కాణాలు ఈనాడు సమర్థవంతముగా జరగాలి అంటే, ఇది రాజకీయాలకు అతీతముగా వుండాలి. అంటే దీనిని వ్యాపార సరళిలో నడపాలి అంటే ఏ విధముగా నడపగలుగుతారు? ఈనాడు కార్పొరేషనుకు అధ్యక్షుణ్ణి ఏర్పాటు చేశారు వారు మంత్రిగా వున్నకాలములో బ్రహ్మాండముగా అవకతవకలు చేశారని, అక్రమమైన చర్యలు చేశారని ఆయనను disqualify చేశారు ఎలక్షనులో 5 సంవత్సరాలపాటు disqualify చేయబడ్డారు. ఆ రాజకీయ వ్యక్తిని తీసుకొనివచ్చి, మాజీ మంత్రి అయిన ఆయనను తెచ్చి, ఒక పార్టీకి సంబంధించిన వ్యక్తిని తీసుకొనివచ్చి, అధ్యక్షులుగా చేయడము జరిగింది. ఇక non-officials ఎవరు అంటే ఆంధ్ర కాంగ్రెసు కమిటీకి మాజీ ప్రధానకార్యదర్శి; ఇంకొక ఆయన శాసనసభ్యులు. రాజకీయ దృష్టితో, రాజకీయ దృక్పథముతో, పాక్షికదృష్టితో జరిపించే కార్యక్రమము ఈనాడు ఈసంస్థలలో వున్నట్లయితే, ఈ సంస్థ అటువంటివారి ఆధీనములో వున్నట్లయితే వ్యవహారాలు సమర్థవంతముగా సాగుతాయని ప్రభుత్వము ఏ విధముగా ఆలోచిస్తున్నదో నాకు ఏమీ బోధ పడ్డము లేదు ఈ సంస్థ జరిపించిన కార్యక్రమాలలో ఎన్ని అవకతవకలున్నవి సక్రమముగా నడిపిస్తున్నారా లేదా అనేదాన్ని గురించి, బస్సులు ఎట్లా నడుస్తున్నవి అనే దాన్ని గురించి గోపాలకృష్ణయ్యగారు ఎన్నో విషయాలు చెప్పారు. ఈ సంస్థను నడిపించే వ్యవహారము ఎట్లా ఎవరి ఆధీనములో వున్నవి, ఏ విధముగా నడుపుతున్నారు, దీనిలో ప్రభుత్వముకాని, ప్రభుత్వ వ్యవహారాలుకాని ఏ విధముగా ఇమిడి వున్నవి. పక్షపాతముగా ఏ విధముగా వ్యవహరిస్తోంది అనే దానికి ఇతరమైన ఉదాహరణలు చెప్పకుండానే దాని చరిత్రనే ఈనాడు ఆ విధముగా పరిణమిస్తోంది అనేదాన్ని గురించి రెండు అభిప్రాయాలు వుండడానికి ఎలాంటి అవకాశము వుండడము లేదు. పైగా దీనిలో చూపించారు. దీనిని అభివృద్ధి చేయాలిఅంటే ముందుకు తీసుకొని వెళ్లాలి అంటే డబ్బు చాల తక్కువగా వుంటోంది హెచ్చు భాగము income tax కి పోతోంది Motor Vehicles tax కార్పొరేషను తరపునుంచి కట్టుకొంటున్నాము. దీనిని సంకుచిత పరిచేపద్ధతులలో ఇవి వున్నట్లయితే, దీనిని సక్రమముగా నిర్వహించ లేని పరిస్థితులున్నట్లయితే దీని అభివృద్ధి కుంటుపడే పరిస్థితులు వున్నట్లయితే ప్రభుత్వమే ఒక డిపార్టుమెంటు క్రింద, ఆ డిపార్టుమెంటుద్వారా నడిపినట్లయితే బాగుంటుంది. పన్నులు అవేవి ఇచ్చుకోవలసిన అవసరము ఏర్పడదు. హెచ్చుగా అభివృద్ధి చేసుకొనే దానికి అవకాశము ఏర్పడుతుంది. ఈనాడు నామకః అది కార్పొరేషన్ కాని ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన వ్యక్తులే నడిపించే వ్యవహారము కాబట్టి, డిపార్టుమెంటు ద్వారానే నడిపినా అదే వ్యక్తులతోనో, లేక శాసనసభకు బాధ్యత గలిగే వ్యక్తులద్వారా అయినా నడిపినట్లయితే కాస్త కాకపోతే కాస్త అయినా ఈ సభకు కంట్రోలు వుండగలుగుతుంది. దాని విషయములో మేము చర్చించు కోగలుగుతాము. అటువంటి అవకాశము ఏర్పడుతుంది. కాబట్టి దీనిలోవున్న

దుర్వ్యయము తగ్గిపోవాలంటే, పక్షపాతవైఖరి తొలగిపోవాలంటే సమర్థవంతముగా దీనిని నడపగలగాలిఅంటే ప్రజోపయోగకరముగా నడపాలంటే ఒక డిపార్టుమెంటుగా తీసుకొని నడిపించడము ఎంతయినా అవసరమని మనవిచేస్తున్నాను. ఈనాడు మరల కర్నూలు జిల్లాలో జాతీయము ఎందుకు కాలేదు అనేది ప్రభుత్వము చెప్పవలసిన అవసరము ఏర్పడినది. కొన్ని లక్షల రూపాయలు అక్కడ ఖర్చు పెట్టాము ఎన్నో డిపోలు కట్టాము బస్సులు తీసుకొనివచ్చి పెట్టాము. సంవత్సరము అయిపోయింది కాని ఇంత వరకు జాతీయం చేయకుండా పోవడానికి కారణమేమిటో నాకు బోధ పడ్డము లేదు. సుప్రీమ్‌కోర్టు తీర్పులోమాత్రం జాతీయము చేయకూడదు అని ఎక్కడా లేదు. జాతీయము చేసేటపుడు ముఖ్యమంత్రి అయినవారు ఈ విధముగా చేసే దానిని, తమ స్వార్థానికి ఉపయోగించుకొన్నారు శత్రువుల మీద ఇది చేశారు చేసిన పద్ధతి బాగాలేదని మాత్రమే వారు వివరించారు. కాని జాతీయము చేయడము తప్పు అని ఎక్కడా చెప్పలేదు. సంవత్సరము దాటినా కాని, ఇంత నష్టము వచ్చినా కాని ఎందుకు మరల జాతీయము చేయలేదో, ప్రభుత్వము దీనిలోపల జాప్యం చేయడానికి కారణమేమిటో నాకు బోధ పడ్డములేదు. అందువల్ల మనకు కలుగుతున్న నష్టం అపారమైనది రెండో విషయం కార్పొరేషను నోటిఫై చేసింది. మొన్ననే మళ్లీ తీసుకొంటామని నోటిఫై చేశారు. నోటిఫైచేసి మూడు నెలలు దాటిపోతున్నది మరి ఎందువల్ల అమలు జరుపలేదో ఆలోచించవలసిన అవసరం వుంది. సుప్రీం కోర్టు తీర్పు వల్ల మనకు కొన్ని లక్షలు నష్టం వచ్చిందని పోయినసారి మంత్రిగారు చెప్పారు. దానికి ఎడిషినల్‌గా మొన్న హైకోర్టులో తీర్పువల్ల కర్నూలు బస్ ఆపరేటర్స్‌కు నష్టపరిహారంగా 7 లక్షలకు పైగా కట్టవలసివచ్చింది. జాతీయం చేయటంలో జరిగిన అవకతవకలవల్ల మనకు ఇంత డబ్బు నష్టం కల్గింది. ఈ నష్టం కలగటానికి బాధ్యులెవరో పరిశీలించాలని నేను అనేకసార్లు ప్రభుత్వాన్ని కోరాను. మరల ఈ అవకాశాన్ని తీసుకొని ఈ నష్టానికి కారకులు ఎవరో తేల్చవలసిందని కోరుతున్నారు. ఒక వ్యక్తో, ఒక ఆఫీసరో, ఒక మంత్రో ఒక కమీషను వేసి విచారణ చేయించండి ఒకరి కోసం ఒకరు నష్టపడుతూ వుంటే, మన రెవెన్యూ అంతా ఈ విధంగా దుర్వినియోగం కావటానికి అవకాశాలు వుంటే ప్రమాదం వుందని నేను హెచ్చరిస్తున్నాను. ఈ పద్ధతుల్లోనే జరిగితే రోడ్డు రవాణా సంస్థ సమర్థవంతంగా ఏ మాత్రం పని చేయటానికి వీలువుండదనేది దృష్టిలో వుంచుకొని దానికి తగు మార్పులు తీసుకురావాలని కోరుతున్నాను ఉద్యోగస్థులకు, కార్మికులకు సంబంధించిన విషయాలలో దినదినానికి నిరుద్యోగ సమస్య బ్రహ్మాండంగా పెరిగిపోతున్నది. పట్టణాలలో పెరిగే నిరుద్యోగం ఎంప్లాయ్‌మెంటు ఎక్స్‌ఛేంజ్‌తో రిజిష్టరు అయిన నెంబర్లు కాక వీటిని కూడ ఆధారం చేసుకొని చూసినప్పుడు పెరిగే సంఖ్య లక్షలలో వుంటున్నది వారికి ఉద్యోగాలు కల్పించే పద్ధతులు యోజన పూర్వకంగా ఏర్పాటు చేసే పద్ధతిలో ప్రభుత్వం లేకపోవటం విచారించవలసిన విషయం. గ్రామీణ ప్రాంతంలో నిరుద్యోగం పెరిగి, పని చేయటానికి అవకాశాలు లేక పట్టణాల మీద పడి కూలీలుగా రిక్షాలు తొక్కేవారుగా బ్రతుకుతున్నారు ప్రభుత్వం అసలు ఈ సమస్యను గుర్తించిందా లేదా అని అనుమానంగా వుంది మిగతా అన్ని విషయాల కంటె ముఖ్యంగా ఈ నిరుద్యోగ సమస్యను. పట్టణాలలో వున్నచో

కాక రూరల్ ప్రాంతాలలో వున్న నిరుద్యోగాన్ని కూడ దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ సమస్యను పరిష్కరించటానికి సమగ్రమైన పథకం తయారుచేసి ఇప్పటినుండి ఈ సమస్యను పరిష్కరించటం ప్రారంభించకపోతే ఈ దేశం కష్టాలపాలౌతుందనే సంగతిని గుర్తుంచుకోవాలని మనవిచేస్తూ ఇంతటితో సెలవు తీసుకొంటున్నాను

శ్రీ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి:—అధ్యక్షా లేబర్ అండు ఎంప్లాయ్‌మెంటు డిమాండు క్రింద ఒకకోటి 4 లక్షల 94 వేల రూపాయలు శాంక్షను చేయవలసిందని మంత్రిగారు కోరారు. అసలు ఈనాడు కార్మికులు ఏ పరిస్థితిలో వున్నారో తమ ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి ఈ చర్చ సందర్భంలో తీసుకురాదలచాను. దేశాభివృద్ధికి రాత్రింబవళ్లు కృషి చేస్తున్నప్పటికీ కార్మికుల కనీస వేతనాలన్నీ చట్టాన్ని అమలు పర్చటానికి ప్రభుత్వం పూనుకోవటంలేదు లేబర్ డిమాండ్‌పై చర్చను ప్రారంభిస్తూ గిరిప్రసాద్‌గారు అన్ని విషయాలు వివరంగా చెప్పారు. ఆ వైపు నుండి మాట్లాడిన కార్మిక నాయకులు అంజయ్యగారు కార్మికమంత్రిగారు కాని, లేబర్ డిపార్టు మెంటు కాని కార్మికుల యోగ క్షేమాలు దృష్టిలో పెట్టుకొని పని చేయటంలేదని, పూర్తిగా విఫలం అయినవని చెప్పారు. మరొక కార్మిక నాయకులు సంజీవరెడ్డిగారు లేబర్ డిపార్టుమెంటు, లేబరు మంత్రిగారు చక్కగ పని చేస్తున్నారని కాంప్లిమెంట్స్ ఇస్తూ మాట్లాడారు. మంత్రిగారిచ్చిన పేజలో 9 వ పేజీలో ఇలా చెప్పారు. ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో దాదాపు కోటిమంది వ్యవసాయ కూలీలు వున్నారు వ్యవసాయ కూలీలకు మూడు సంవత్సరాల క్రితమే కనీస వేతనాలను నిర్ణయించటం జరిగింది అయినప్పటికీ చాలినంత సిబ్బంది లేని కారణంగా వేతనాలను ఖచ్చితంగా అమలు జరపటానికి వీలులేక పోయింది. పోతే ఇప్పుడు సిబ్బంది హెచ్చు చేయటం మూలంగా ఆ లోపం తీరింది. 1-4-1965 నుండి ఈ పని కోసం 20 మంది ఇన్స్‌పెక్టర్లను, తదితర సిబ్బందిని మంజూరు చేయటం జరిగింది అని నోట్‌లో చెప్పారు. తెలంగాణాలో, ఆంధ్రలో రాయలసీమలో ఎగ్రికల్చర్ లేబరర్స్‌కు నెలకు 25 రూపాయలు ఇవ్వాలని మూడు సంవత్సరాల క్రిందట ప్రభుత్వం నిర్ణయానికి వచ్చింది వెనుకబడిన తెలంగాణాలో కూడ అంతకంటె ఎక్కువ ఇవ్వబడుతున్నదని తమ దృష్టికి తీసుకురాదలచాను. భువనగిరి తాలూకాలో గొల్లపల్లిలో 4 తూంటాల ధాన్యం అంటే 8 పుట్లు ఇస్తారు. అది ఈనాటి ధరల బట్టి చూస్తే నెలకు 30 రూపాయలు ఇవ్వబడుతున్నదన్నమాట. కాని ప్రభుత్వం 25 రూపాయలు ఇవ్వాలని చెబుతున్నారు. భువనగిరి తాలూకాలోనే మరో ప్రాంతంలో 6 పుట్ల వడ్లు పెట్టుబడి, బిచ్చము క్రింద సంవత్సరానికి 70 రూపాయలు ఇస్తున్నారు అదంతా లెక్క వేస్తే నెలకు 28 రూపాయలు 50 నయాపైసలు ఇవ్వబడుతున్నదన్నమాట. ఇంకా వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో 5 పుట్లవడ్లు, పెట్టుబడి బిచ్చము క్రింద సంవత్సరానికి 70 రూపాయలు ఇస్తున్నారు. అంటే నెలకు 26 రూపాయలు ఇస్తున్నారు. కాని ప్రభుత్వం 25 రూపాయలు నిర్ణయించిందంటే ఇప్పుడు వారు పొందుతున్నవాటికంటె తక్కువ నిర్ణయించిందన్నమాట. మూడు సంవత్సరాల క్రితం నిర్ణయించిన వేతనాలను అమలు జరపటానికి 20 మంది ఇన్స్‌పెక్టర్లను వేశామని మంత్రిగారు సగర్వంగా చెప్పుకొన్నారు. కాని ఇప్పుడు వారి వేజెస్‌ను పెంచటం అవసరమా, ఇన్స్‌పెక్టర్స్‌ను వేయటం అవసరమా అని అడుగు

తున్నాను. ముందు వారి వేతనాలను హెచ్చు చేస్తే వారికి కొంత మేలు చేసినవారు అవుతారు గ్రామాలలో కలుపు తీసేవారు, వరి చేసులు, జొన్న చేనులు కోసేవారు వున్నారు. వారికి ఇంత వేతనం ఇవ్వాలని లేదు. వారికి కూడ వేతనాలు నిర్ణయించటం అవసరం. ఆంధ్రరాష్ట్రంలో దాదాపు కోటి మంది వ్యవసాయ కూలీలువున్నారు. వారి మీద ఆధార పడిన వ్యక్తులు వారి పిల్లలు తల్లిదండ్రులు దాదాపు 50 లక్షల మంది వరకు వుంటారు జనాభాలో ఒక సగము మంది వ్యవసాయ కూలీలమీద ఆధారపడినటువంటి జనాభా ఉన్నప్పుడు మన ప్రభుత్వము కార్మికుల యోగక్షేమాలపైన ఏమి ఖర్చు పెడుతున్నారు? పెట్టడంలేదు. 20 మంది Inspectors ను. ప్రభుత్వానికి డబ్బులేకపోవడంవల్లనో, ఆర్థిక ఇబ్బందులవల్లనో మేము Inspectors నుపెట్టలేకపోయాము, ఇప్పుడు పెడుతున్నాము అని చెప్పి అంటున్నారు మరి జనాభాలో సగము మందిగా ఉన్నటువంటి కార్మికుల యోగక్షేమములను దృష్టిలో పెట్టుకొని minimum wages నిర్ణయించినారు. ఆ wages అయినా ఇప్పుడుదానికి మీరు ప్రయత్నించారా అంటె, చేయలేదు ఏమంటె ఆర్థిక లోపమువల్ల మేము Inspectors ను పెట్టజాలకపోయాము, ఇప్పుడు మేము Inspectors ను ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. తెలంగాణాలో, జిల్లాకు 2 జిల్లాలకు ఒక Inspector చొప్పున దానిని అమలులో పెడుతున్నామని చెప్పుతున్నారు అనవసరంగా 20 మంది Inspectors ను పెట్టి staff ను పెట్టి దానిమీద బోలెడంత డబ్బుపెట్టితే ఉపయోగపడేది లేదు. ఈ wages ఎంతైతె హెచ్చించి, ఆ హెచ్చించినటువంటి wages మీరు ఇప్పించడానికి ప్రయత్నం చేస్తే ఇది అంత కార్మిక జనానికి మీరు మేలు చేసినవారు అవుతారు. అందుకని, నెలకు 25 రూ.లు ఈనాటి పరిస్థితులకు అనుగుణంగా లేదు. ఈనాడు గ్రామాలలో పని చేస్తున్న వ్యవసాయ కూలీలు, గడ్డపార పట్టుకొని, ఉప్పరిపని చేసికొని బ్రతికేవాడు అటువంటివారుకూడా రోజుకు 1-8-0 సంపాదిస్తున్నారు. కనీసం ఆ విధంగా ఇచ్చినా నెలకు 45 రూపాయలు అవుతుంది. కనుక కనీసం ఆ మాత్రమైనా కనీసవేతనం నిర్ణయిస్తేనె కొంతవారికి మేలు కలుగుతుంది. అది కాకుండా, మీరు ఈ విధంగా 30 రూ లు, 25 రూ లు. పెట్టడానికి చర్య తీసుకోబోతున్నారు, దానివల్ల ఏమీ ఉపయోగం ఉండదని నేను ఇప్పించడానికి ఇదే పద్ధతి మనవి చేస్తున్నాను.

ఆదేవిధంగా R.T.C. కి సంబంధించిన సమస్య ఉన్నది. ఇది ఎంత అధ్వాన్నంగా నడుస్తున్నదో నేను చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. అనేక సందర్భాలలో అసెంబ్లీలోగాని, Regional Committee లో గాని మంత్రిగారు సమక్షములోనే అనేక విమర్శలు వచ్చినాయి. వాటిని సమర్థవంతంగా నడపడానికి ఇప్పుడే ఆ వైపు నుంచి మాట్లాడినవారు చెప్పారు, V B రాజుగారు Corporation కు Chairman అయ్యారు చాలా దఫలు administration లో అన్నారు. ఈనాడు R. T. C. Corporation గాని, ఖాదీబోర్డుCorporationగాని, ఇతర Corporations గాని ఏవైతే పెడుతున్నారో. వాటిలో ఇదివరకు ఎన్నికలలో ఓడిపోయినవారికి ఎన్నికలో disqualification క్రింద High Court లో తీర్పులు ఇచ్చినటువంటివారికి ఉద్యోగములుకల్పించడానికి ఈవిధంగా Corporations create చేస్తున్నారని చెప్పక తప్పదు. ఎందుకంటె

ఇప్పుడు మీరు ఖాదీ బోర్డుకు అధ్యక్షులను చేశారు అంతకుముందు తిమ్మారెడ్డి ఉంటున్నారు, తిమ్మారెడ్డిగారు ఉన్నప్పుడు, ఎన్ని లక్షలు డబ్బు దుర్వినియోగం కావింపబడినదో అసలు ప్రభుత్వము ఇప్పుడైనా ఆలోచిస్తుందా, తిమ్మారెడ్డిగారు ఇప్పుడు కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులు అయిపోయారు. వారి స్థానంలో ఇంకొకరిని M.L.A ను పెట్టారు. వి.బి. రాజుగారు 5, 6 సంవత్సరములు బయట ఉండి ఆ group తగాదాలలో వారు పాల్గొనడంవల్ల వారికి ఏదో ఆశపెట్టి ఇప్పుడు ఆ Corporation కు అధ్యక్షులుగా పెట్టారు. అది ఈనాడు Autonomous body. అందులో ప్రభుత్వము interfere కాదని మీరు చెప్పుకొంటూ ఈ Corporation ను పెట్టారు పెట్టిన తరువాతకూడ, దానియొక్క పరిస్థితులు చక్కపరుస్తారా అంటె చక్కపరచలేదు అని నేను గంటాపథంగా చెప్పగలుగుతాను. ఈనాడు అది చాలా అధ్వాన్న పరిస్థితులలో ఉన్నది. నష్టంగా నడుస్తున్నది హైదరాబాదు సికింద్రాబాదులలో ఉండేటటువంటి R.T.C. బస్సులు అవి చాలా నష్టంగా నడుస్తున్నాయి ఇంత నష్టం రావడానికి కారణంఏమిటి? చాలా corruption ఉన్నది. సరియైన administration లేదు, time లో బస్సులు వెళ్లవు వెళ్లినప్పటికికూడా మధ్య ఆగిపోతాయి ఈ విధంగా ఈ R.T.C. యొక్క administration ఎంత అధ్వాన్నంగా ఉండాలో అంత అధ్వాన్నంగా ఉన్నది. మీరు వి. బి రాజుగారు వచ్చిన తరువాత దానిలో మార్పు వస్తుందని ఏదైతే మీరు ఆశిస్తున్నారో ఆ మార్పు ఏమీ రాదు. ఈ ప్రభుత్వ విధానంలో ప్రభుత్వ policy లో మార్పు రానంతవరకు ఈ administration లో ఈ department లో మార్పు రాదని గంటాపథంగా చెప్పుతున్నాను అందుకని నిరుద్యోగులైనవారు మంత్రిపదవిలో ఉండి ఎన్నికలలో ఓడిపోయినవారు disqualification క్రింద అయినవారు, వారికి మీరు ఉద్యోగము కల్పించి వారిని గట్టుకు ఎక్కిస్తున్నారు ఆ విధంగా ఎక్కించినంత మాత్రాన, ఆ corporation సక్రమంగా నడవదనికూడా నేను చెప్పగలుగుతాను. హైదరాబాదు ప్రభుత్వము ఉన్నప్పుడు, ప్రతి stage లోకూడా shelters కడుతూ ఉండేవారు కాని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము వచ్చి 6, 7 సంవత్సరములయినప్పటికిని మీరు ఎక్కడ కట్టినారు? ప్రజలు ఎండలో, వానలో చంటిపిల్లలతో గంటలకొలది శ్రమ ప్రయాసలకు ఓర్చినటువంటివాళ్లకు కనీసం shelters అయినప్పటికీ ఈ bus stages లో కట్టడానికి పూనుకొన్నారా అంటె పూనుకోలేదు. అందువల్ల వీటన్నింటిని దృష్టిలో ఉంచుకొని R T C. సమర్థవంతంగా నడవడానికి మీరు ఏమి గట్టి చర్యలు తీసుకోబోతున్నారో అవి తీసుకొని భవిష్యత్తులో, వచ్చేసారి session లో మీరు ఈ విధంగా అభివృద్ధి సాధించినామని చెప్పితే అప్పుడు మా యొక్క అభిప్రాయాలు ఇవ్వగలుగుతాము. కాని మాకు అలాంటి నమ్మకం మాత్రం లేదు. ఇదేదో ఉపయోగపడుతుందని నేను అనుకోవడంలేదు.

శ్రీ ఎం. రామగోపాలరెడ్డి:— అధ్యక్షా, ఈ ప్రభుత్వంతో కొన్ని కొన్ని demands చేయవలసివస్తుంది. కాని congress policy నడిపించేటటువంటి ప్రభుత్వం గనుక, పెద్దపెద్ద corporations లో congress మనుష్యులను వేయకుండా మా మనుష్యులను వేయండి అని ఫలానా మనుష్యులను ఎందుకు వేశారని అడిగే అర్హత మనకు లేదు. ఎందుకంటే అది వారి విచక్షణలో ఉన్నది. వి. బి. రాజుగారి విష

యం చెప్పారు ఎప్పుడైతే వారిని దానికి nominate చేయబడినట్లు చెప్పినారో ప్రతివారు, ప్రతి పత్రిక వారిని అభినందించింది. కాని నేను మాత్రం అభినందించలేదు. అభినందించవలసింది వి బి రాజు గారినికాదు. నేను అభినందించేది ప్రభుత్వాన్ని. ఎట్టకేలకు ఒక మంచి మనిషి అయినా nominate చేసినారని, అందుచేత నేను గురుమూర్తి గారికి నా అభినందనను ఒక ఉత్తరముద్వారా తెలిపినాను. ఇప్పుడు ఉన్న పరిస్థితిలో అతి సమర్థుడైన మనిషిని, ఇప్పుడున్న అన్ని corporations అన్నింటి కంటె మంచి మనిషిని ఇక్కడ వేశారు, కాని R.T.C. మీద ఇప్పుడు ఎన్ని విమర్శలు జరుగుతున్నాయి. ఆ drivers, conductors వినరని, M L As. కు వినరని అంటున్నారు ఇది కొంత over statement అని అనుకొంటున్నాను, ఎందుకంటె నేనుకూడా అప్పుడప్పుడు బస్సులలో తిరుగుతూ ఉంటాను. కాని, M L A. అని తెలియగానే ఎంతో గౌరవంతో వారు మాట్లాడుతున్నారు. రామస్వామి రెడ్డిగారు Congress Benches లో నుంచి మేము ఆపమంటే ఆపరు అన్నారు. అది విచిత్రమైన విషయము· విమర్శ చేసిన, కొంత అతిశయోక్తి ఉపయోగించి చేయడం తప్పు. రెండవది, R T, C లో corruption బాగా ఉన్నదని అంటున్నారు. కాని నా charges ఉల్టా ఉన్నది. I am going to level counter charges against the R T. C. officers అరబ్ దేశాలలో దొంగతనం చేస్తే చెయ్యి విరగగొట్టాలని ఉన్నది. పాపము ఎవరినో conductor ను చేస్తే, దాంట్లో 4 అణాలు పైసలు excess ఉన్న, ఒకరికి ticket ఇవ్వలేకపోయిన, వారిని suspend చేస్తున్నారు, dismiss చేస్తున్నారు ఈవేళ dismiss అయిన వారి సంఖ్య, R. T C. లో ఉన్న Conductors సంఖ్య కంటె ఎక్కువగా ఉన్నది. ఇంత మందిని చేయడానికి కారణం ఏమిటి ఇంత మంది dishonest persons మన సంఘంలో ఉన్నారా అని అడుగుతున్నాను ఈ విధంగా చేసినట్లయితే వాళ్లు frustrate అవుతున్నారు వారు ప్రభుత్వాన్ని గురించి ఏమనుకొంటారు! కనుక కొంచెమైన మానవత్వం ఉండాలి, బస్సులో 70 మంది, 80 మంది ఉంటే, లోపలికి పొయ్యేదానికి వీలుండెనో లేదో ఎవరైన ticket తీసుకోకుండా మిగిలించుకుంటామని ఉండవచ్చు. అటువంటి కారణాలవల్ల అటువంటి పరిస్థితుల్లో, conductor ను ఒకేసారి dismiss చేయడం న్యాయం కాదు వారిని ఆ మాత్రానికి dismiss చేసి నందువల్ల మనకు కీర్తి వస్తుందా? లేకుంటే విమర్శలు వస్తాయా? ఇంతకంటె అన్యాయం వేరెలేదు. అందువలన, కొంత మానవతా దృష్టితో చూడాలి, ఈవేళ తాశీలుఆఫీసులో corruption కు ఎన్నెన్ని అవకాశలు ఇస్తున్నారో అన్ని అవకాశములు మీరు R. T. C. లో ఇస్తున్నారా? 18,20 సంవత్సరాల పిల్లవాడు application పెడితే, ఉద్యోగము దొరుకుతుంది, మళ్లీ నెల తరువాత ఉద్యోగము పోయిందని మళ్లీ ఇంటి దగ్గర నిలబడతాడు. నిజంగా ఈ పద్ధతి మంచిదికాదు. Over anxietyతో over enthusiasm తో ఈ R. T C. ఆఫీసర్సును చాలా మందిని dismiss చేస్తున్నారు, ఇది మంచిదికాదని అంటున్నాను. తరువాత కార్మికుల విషయంలో, ఒక సంవత్సరానికి ఇంకొక సంవత్సరానికి workers యొక్క health ఎట్లా వుందని చూడండి. ఎన్నో సౌకర్యాలు ఇస్తున్నామని ప్రభుత్వం అంటున్నారు. కాని ఈ సంవత్సరం ఇచ్చిన సౌకర్యాలలో వాళ్ల లాభానికి, వళ్ల ఆరోగ్యము ఎంత మెరుగుంటుం

దని నేను అడుగుతున్నాను ఈ దేశంలో ధనం అని మనం అంటున్నాము. ధనం అంటె బంగారము, రూపాయలా ? వస్తువులా ? ఆ వస్తువులే. ధనం కాదు. పండించి వస్తోత్పత్తి చేసేవాడు మనదేశానికి ధనం. అయితే ఈవేళ మనదేశానికి నిజంగా ధనం అనేవి మన workers మన cultivation అటువంటప్పుడు ఈ wo kers కు ఏమి మేలుచేశారని నేను అడుగుతున్నాను. ఈవేళ రూపాయల మూలకంగా, అధికంగా జీతాలు దొరికిన మాట వాస్తవమే, కాని, 1947 లో ఆ జీతంతో ఎన్ని వస్తువులు కొనుకొంటూ ఉండినారో అన్ని వస్తువులే ఈ వేళ ఈ జీతములో లభ్యమవుతున్నాయి. ఈ 18 సంవత్సరాల నుంచి, స్వరాజ్యం వచ్చినప్పటి నుంచి వాళ్లకు ఏమి మేలు ఒనగూడిందని అడుగుతున్నాను. Now a race has been started between wages and prices. Prices ఎక్కువ అవుతున్నాయి కూలీలకు ఏమీ మిగలకుండా పోతున్నది అందుకని ప్రభుత్వము ఈ race ను ఆపాలి; లేకపోతే మన ఆర్థిక పరిస్థితి క్రింది మీద అయిపోతుంది. తరువాత, Provident fund గురించి 20, 25 సంవత్సరాల నుంచి ఆ కూలీల వద్ద వసూలు చేస్తున్నారు. ఆనాడు 10 రూపాయలు Provident fund క్రింద తీసుకుంటె, ఆ పది రూపాయలకు బియ్యము వచ్చేది కాని ఈవేళ 100 రూపాయలు పెడితే ఒక బస్తా ధాన్యం రావడంలేదు. ఈవేళ 25 సంవత్సరాల తరువాత 10 రూపాయలు తీసుకొని అతని జీతములో 10 రూపాయలు పెడుతున్నామంటె ఏమి న్యాయమని అని అడుగుతున్నాను. You are taking good money from him, and in return you are paying bad money అందువల్ల, ఈ Provident ను ఆ cost of living లేక price index తోటి ముడిపెట్టాలని అంటున్నాను. 20 సంవత్సరాల క్రితం 10 రూపాయలు తీసుకొని ఈవేళ 10 రూపాయలునాకు ఇస్తే I am a loser by 80 percent of my money, అందుచేత, ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో శ్రద్ధ వహించాలి ఇతర దేశాలలో cost of living తో ముడిపెట్టుకొని ఆ విధంగా కూలీలకు ఇస్తున్నారు. ఎందుకంటె మన దేశంలో కూలీలకు సామర్థ్యం లేదని అంటున్నారు నిజమే. ఇంగ్లండుతో, అమెరికాతో, జపాన్‌తో, రష్యాతో, పోల్చి చూస్తే మనవారికి efficiency తక్కువ ఉన్నది. కాని వారు తీసుకునే ఆహారం intake ఎంత ఉన్నది ? ఎన్ని కేలరీస్ భోజనం చేస్తున్నారు. ప్రపోర్షన్ చూస్తే మన దేశంలో కార్మికుడు ఎన్నైతే కేలరీస్ తీసుకుంటున్నాడో దానికి ఆయన యొక్క పని turnover ఇతర దేశాలలో కార్మికులు తీసుకునే కేలరీస్, వారి పనితో పోలిస్తే ఎక్కువే. ప్రభుత్వం కడుపునిండ తిండి పెట్టకపోతే you are not taking full advantage of their capacity టెక్నికల్, ఫ్యాక్టరీస్‌లో పని చేసే వర్కర్సు చాల తక్కువ మంది ఉన్నారు వీరి ఆయుర్దాయము తొందరగ పూర్తి అయి మరణించితే మరల trained persons ఎక్కడినుంచి వస్తారు ? అమెరికా నుంచి import చేస్తారా ? Unskilled labour మన వద్ద ఎక్కువ అయిపోతున్నారు. Workers health ను maintain చేసి skilled labour ను రక్షించుకోవాలి. వర్కర్సు ఫ్యాక్టరీస్‌లో పని చేస్తూ ఆరోగ్యం పాడై [illegible] పోతున్నారు. [illegible] చాల తక్కువ పనిచేసే బుద్ధిమంతులు 3,500 నుండి 4 వేల కేలరీస్‌వారికి [illegible] అది అరగక హాస్పిటల్‌కుపోతున్నారు. అందువల్ల [illegible] మీద [illegible]

వత్తిడి అవుతోంది. అందువల్ల ఎక్కువ తినేవారినందరినీ ఆరోగ్యసూత్రం పాటించి తినండి అని చెప్పి, లేనివారికి ప్రభుత్వం ఎక్కువ తిండిపెట్టితే బాగుంటుందని చెబుతున్నాను.

Government should bear ideal employer. ఎందుకంటె పబ్లిక్ రంగంలో పనిచేసే కార్మికులకు ఇతరచోట్ల దొరికే facilities బాగా దొరకాలి. నిజామ్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీలో కొన్ని సౌకర్యాలు ఉన్నవి. అక్కడ గవర్నమెంటు Power Alcohol Factory ఉన్నది. ఆ రెంటినీ పోలిస్తే Power Alcohol Factory ఉన్నది. అయితే దానికి ఎక్కువ లాభాలు లేవని మంత్రిగారు అనవచ్చును కాని అక్కడ కూలీలు, ఉత్పత్తికోసం ఎక్కువ శ్రద్ధచేసి పనిచేస్తున్నారు అక్కడ ఎక్కువ లాభాలు రావడంలేదంటే —ఆల్కహాల్ గవర్నమెంటు ఆర్డరు ప్రకారం నిర్బంధంగా తక్కువ ధరకు బిర్లాస్‌కు అమ్మేస్తున్నారు. కనుక అక్కడ కార్మికులకుకూడ అదే విధంగా (షుగర్ ఫ్యాక్టరీలోవలె) ఇవ్వాలి.

Strikes ఈ సంవత్సరం తక్కువ అయినవి అన్నారు కార్మికులు సంతోషపడి, తృప్తిపడికాదు. సమ్మెచేస్తే దేశంలో ఉత్పత్తి పడిపోతుందని, ఇదివరకే ప్రమాద స్థితిలో ఉన్నామని గుర్తించి సమ్మె చేయము అనే కార్మికులు ఎక్కువమంది ఉన్నారని మనవిచేస్తున్నాను కనుక everything is peaceful అనుకొనుట కష్టము. శ్మశానంలోకూడ ఎక్కువ peaceful గా ఉంటుంది. అటువంటి peace ఇక్కడ prevail అవుతోంది. అందువల్ల ఈ కార్మికుల విషయం ప్రభుత్వం జాగ్రత్త వహించాలి.

Private buses హైదరాబాదునుంచి పెదఉప్పల్, సరూర్‌నగర్ పోతున్నవి, గోల్కొండకూడ పోతున్నవి అవి చాల congested గా పోతున్నవి. Black hole of Calcutta లో ఎట్లా నింపినారో ఈ private buses లో కూడ అట్లా నింపుతున్నారు మంచి బసెస్‌పెట్టి ఎంత seating accommodation ఉంటే అంతమంది ప్యాసింజర్సునే తీసుకోవాలని ఏమైనా నిర్బంధం పెట్టకూడదా ? లేక ప్రభుత్వమే ఇంకా కొన్ని బస్సులు నడపకూడదా ? హైదరాబాదులోనే ఇట్లాంటి పరిస్థితి ఉంటే మిగతాచోట్ల ఎట్లా ఉంటుందో ఆలోచించండి ప్రభుత్వం దీనిని విచారించి అటువంటి అసౌకర్యములు జరగకుండ చూడాలి. ఒక్కసారి బస్సులో ఎక్కి దిగితే రెండు రోజులు పనిచేయలేకుండపోతున్నాడు-ఆ పరిస్థితి బాగుండదు It should be a pleasure trip అందువల్ల ఆ విధంగా ప్రయాణం చేయుటకు సౌకర్యాలు కలగ జేయవలెనని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి సుబ్బయ్య —అధ్యక్షా, దాదాపు 9 మంది గౌ సభ్యులు- ప్రభుత్వపక్షానికి చెందినవారయితేనేమి, ఇటు ప్రతిపక్షాలకు చెందినవారయితేనేమి మాట్లాడారు. అందరూ ప్రభుత్వ పాలసీస్‌ను చాలవరకు విమర్శనాత్మక దృష్టితో విమర్శించారు. కాని ఒక్కరుమాత్రం—గౌ. సంజవరెడ్డిగారు కమ్యూనిస్టులపైన వ్యతిరేకతే ప్రధానంగా పెట్టుకు చెబుతూవచ్చారుగాని anti—Governmental policies so far as Labour is concerned— అనేది ప్రధానంగా తీసుకోలేదు. అసలు అది తీసుకోవాలి.

Communist Party గాని, కమ్యూనిస్టు పార్టీ తరఫున ఉండే యూనియన్సుగాని అక్కడ వర్కర్సుయొక్క పరిస్థితులు తెలిపి Anti-Governmental polices కు వ్యతిరేకంగా పోరాటం జరుపుతారు. కార్మికులు కోర్కెలు తీర్చుకొనుటకు పోరాటాలు జరుపుతారు. అటువంటప్పుడు సంజీవరెడ్డిగారు గవర్నమెంటును సమర్థించడం చాల శోచనీయంగా ఉన్నది. I. N T. U. C ఎక్కడ సెలవిచ్చింది అన్నారు. ఇక్కడ జరిగిన conference లో గవర్నమెంటు ప్రెస్ వర్కర్సు అంతా విచ్చేశారు. సెలవు ఇచ్చారో, లేదోగాని అది జరిగిన సత్యం అది కాదంటారా ? లేబర్ లీడర్సు అయినవారు కార్మికుల పక్షాన ఉండి వారి న్యాయమైన కోర్కెలు బలపరచడానికి తయారుగా ఉండాలిగాని గవర్నమెంటు పాలసీస్‌ను సమర్థిస్తే అది ఏమి న్యాయం ; కార్మిక రంగానికి ఏమి న్యాయం చేకూర్చినవారం అవుతామో ఆలోచించాలి

మన రాష్ట్రంలో ఎక్కడ చూచినా వినబడేది-"ఉద్యోగం" "ఉద్యోగం" అంటారు మా అబ్బాయి S S L C pass అయినాడు, B. A pass అయినాడు, టెక్నికల్ కోర్సు ప్యాసయినాడు, ఉద్యోగం చూపించండి-అని అడుగుతున్నారు. రెండవది దారిద్ర్యం. ఇవి ప్రధానంగా మనం face చేస్తున్న సమస్యలు. మన రాష్ట్రంలో మూడవ ప్రణాళిక ఆరంభంలో 63,75,000 మందివరకు backlog of unemployment ఉన్నది. మూడవ ప్రణాళికలో అదిగాక 12 లక్షల 59 వేలకు పెరిగింది మొత్తం మూడవ ప్రణాళిక ఆఖరుకు 16,34,000 నిరుద్యోగులు తయారవుతారు అందువల్ల మూడవ ప్రణాళికలో 10,79,000 మందికి ఉద్యోగాలు ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం ఉద్దేశపడింది కాని వారు ఇవ్వగలిగేది బహుశా 8,70,000 మందికే అని ఈ అంకెలనుబట్టి తెలుస్తోంది. పోతే మూడవ ప్రణాళిక చివరకు 7,75,000 మందికి మన ప్రభుత్వం ఉద్యోగ అవకాశాలు కల్పించవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది దానికి ఈ ప్రభుత్వం avenues, ఆలోచనలు, ఈ పుస్తకంలో కనబడుటలేదు. ప్రభుత్వం ఏమి చేయదలచుకున్నదీ ఈ పుస్తకంలో స్పష్టంగా చెబితే అర్థం అయ్యేది. లేకపోతే ఈ నిరుద్యోగ రాక్షసి బ్రహ్మాండంగా పెరుగుతోంది. చదువుకొన్నవారంతా ఆ రాక్షసి కాళ్ళక్రిందపడి దరిద్రానికి గురిఅయ్యే పరిస్థితి ఉన్నది. రెండు · ఏర్పాట్లు చేస్తే సరిపోతుంది. మనది agricultural industry కాబట్టి agricultural industry plus small scale industries కూడ స్థాపిస్తేతప్ప ఈ నిరుద్యోగాన్ని రూపుమాపలేము. కనుక ప్రభుత్వం ఆ విధంగా ఆలోచించాలి

'ఆంధ్రప్రదేశ్'లో సంతానంగారు 'Educated unemployed' అని ఒక ఆర్టికిల్ వ్రాశారు Educated unemployment is a disturbing feature— అన్నారు. ఇది చాల ఆందోళనకరంగా ఉన్నది అన్నారు వాస్తవమే. మన Live Register లో 31-3-64 వరకు 1,32,070 మంది ఉద్యోగాలకోసం రిజిస్టరుఅయి ఉన్నారు. ఇదిగాక గ్రామసీమలలో చూస్తే చాలమంది Employment Exchanges కు వచ్చి పేర్లు నమోదు చేసుకొని ఒకటి రెండు సంవత్సరాలవరకు ఉద్యోగాలు రాక పేర్లు రద్దు అయినవారున్నారు. అట్లాంటివారి సంఖ్య చూస్తే ఇంకా ఇది పెరిగిపోతోంది. వారందరికి ఉద్యోగాలు ఎట్లా కల్పిస్తుందో తెలియడంలేదు. అట్లా వారి సంఖ్య పెరిగిపోతుంటే అది చాలా పెద్ద క్లిష్టపరిస్థితికి దారితీస్తుంది.

టీచర్సు విషయంలో మూడవ ప్రణాళిక ఆఖరుకు 3 వేలమందికి ఉద్యోగాలు ఇవ్వగలమని చెప్పారు కాని 2 వేలమందికే ఇవ్వగలమనే ఆశ ఉంది. వారు ప్లాన్ టార్గెట్ ప్రకారమే ఇవ్వవలసిన ఉద్యోగాలు కూడ ఇవ్వటంలేదు 1000 మంది టీచర్స్‌కు ఉద్యోగాలు ఇవ్వలేకపోతున్నారు క్లాసులలో విద్యార్థుల సంఖ్యను 35 నుండి 45 కు పెంచినపుడు, కావలసిన ఉపాధ్యాయుల సంఖ్య తగ్గుతారుకదా, ప్లాను లక్ష్యాలలో 3 వేలమంది ఉపాధ్యాయులు కావాలనుకొన్నప్పుడు-యీ లెక్క-ప్రకారం రెండువేలే అవులారుకదా విద్యార్థుల సంఖ్య-క్లాసులో ఉండవలసినది పెంచినపుడు ఉద్యోగాల సంఖ్య తగ్గుతున్నది కంపల్సరీ ఎడ్యుకేషన్ యొక్కు మనం సమర్థవంతంగా అమలుజరపటంలేదు. దానివల్ల తప్పనిసరిగా నిరుద్యోగసమస్య ఏర్పడుతున్నది కర్నూలు జిల్లాపరిషత్‌లో జరిగిన ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను. అక్కడ 20 సెకండరీగ్రేడ్ టీచర్స్ వేకెన్సీలు ఉంటే, 385 అప్లికేషన్స్ వచ్చాయంటే, అక్కడ పెద్దఎత్తున నిరుద్యోగము ఉన్నట్లు మనకు అర్థం అవుతుంది. ఆంధ్ర ప్రాంతంలో-సర్కార్ జిల్లాలలోకూడ-పెద్దఎత్తున ట్రయినింగ్ అయిన టీచర్స్ నిరుద్యోగంతో ఉన్నారు వారందరికి ఉద్యోగావకాశాలు ఎలా చేకూరుస్తామో అర్థం కావటంలేదు. దీనినిగురించి జిల్లాపరిషత్‌వారిని అడిగితే, మేము ఏమీ చేసేస్థితిలో లేము అది గవర్నమెంట్ చేయాలి అంటారు గవర్నమెంట్‌ను అడిగితే, మేము ఏమి చేయగలము, ఆ సమస్య తీరినపుడే తీరుతుంది, అంటున్నారు ఆ పరిస్థితితప్ప, ఇందుకు స్పష్టమైన నిర్దుష్టమైన సూచనలు ఏవీ లేవు. అసలు అందరికి ఉద్యోగాలు ఇచ్చినా, ఇవ్వకపోయినా, నిరుద్యోగులు ఎంతమంది ఉన్నారు, వారికి ఎంతవరకు మనం సౌకర్యాలు సదుపాయాలు చేకూర్చాలి అన్నది తెలుసుకొనటానికైనా, ప్రతి తాలూకాకు ఒక బ్రాంచ్ ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్‌చేంజ్ ఆఫీసును ఏర్పాటుచేయాలని కోరుతున్నాను. పరిశ్రమలు ఉన్నచోట్ల ప్రాజెక్టులు ఉన్నచోట్ల ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్‌చేంజెస్ ఏర్పాటుచేయాలి శ్రీశైలంకు ఒక ఎక్స్‌చేంజ్ ఇవ్వమంటే, ఇస్తామని దానికి కరస్పాండెన్సు అంతా జరిగిపోయింది. కాని, దానికి డబ్బులేదని ఎత్తివేసే పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. ఇండస్ట్రియల్‌బెల్ట్ ఉన్నచోట్ల తాలూకాకు ఒక ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్‌చేంజ్ ఆఫీసు తెరచి, అసలు ఎంతమందికి మనం ఉద్యోగాలు ఇవ్వాలి, అన్న ఫిగర్ మనం తేల్చగలిగితే, తర్వాత, ఎంతమందికి ఇచ్చామో, ఇంకా ఎంతమందికి ఇవ్వాలో, అందుకు మార్గాలేమిటో ఆలోచించటానికి ప్రభుత్వానికి వీలుగా ఉంటుంది. ఏదో పిల్లవాడు ఏడుస్తుంటే, వాడినోట్లో కాస్త ఏదో పెట్టినట్లు ప్రభుత్వం వ్యవహరిస్తే, అది నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారానికి మార్గంకాదు

నేషనలైజేషన్ ఆఫ్ బసెస్ హాఫ్ హార్టెడ్ మెజరా, లేక నిజంగా మీరు నేషనలైజేషన్ గట్టిగా అమలు జరపాలని అనుకొంటున్నారా, అని అడుగుతున్నాను. దీని విషయంలో మీరు వెనక్కుతిరిగి పోదామనే దృష్టిలో ఉన్నారా అని ప్రశ్నించకతప్పదు. మంగళగిరి విజయవాడ మధ్య ప్రాంతం బాగా జనసమ్మర్దం, రద్దీ ఉన్నప్రాంతం బాగా రద్దీ ఉన్న రూటు అది. అక్కడ గవర్నమెంట్ బస్సులు తిరుగుతున్నాయి, ప్రయివేట్ బస్సులుతిరుగుతున్నాయి. దానివల్ల గవర్నమెంట్ బస్సులకు వచ్చే ఆదాయం ప్రయివేట్ బస్సులకు పోతున్నది. గుంటూరుకు ఇటు ఐదుమైళ్లు, అటు ఐదుమైళ్లు జనసమ్మర్దం

ఉండే ప్రాంతము అక్కడ ప్రయివేట్ రూట్స్ ఉన్నవి అక్కడ ఆర్ టి. సి బస్సులు నడిపితే ఆదాయం వస్తుందికదా. బెజవాడలో సిటీబస్సు రూట్స్ గవర్నమెంట్ తీసుకొంటారనే ఉద్దేశ్యంతో ప్రయివేటువారు అక్కడ ఉండే సిటీబస్సులను నిర్లక్ష్యంగా వదలిపెడుతున్నారు అవి క్షీణించే కండిషన్‌లో ఉన్నవి. మీరు వెంటనే ఆ సిటీ సర్వీసు తీసుకొంటారా, తీసుకోండి; లేక తీసుకోము అని చెబితే ప్రయివేట్ ఓనర్స్ మంచి వసతిగల బస్సులు వేసుకొంటారు, అంటే, నేను ప్రయివేటు రంగాన్ని బలపరుస్తున్నానని కాదు మీయొక్క అసమర్థతను చెబుతూ, అంతమాత్రమైనా వసతి కల్పించమని చెబుతున్నాను. ఫెయిర్ వెదర్ రూట్స్ ఉన్నవి లాంగ్ రూట్స్ ఉన్నవి ఫెయిర్ వెదర్ రూట్స్ క్రింద ప్రయివేట్ వారికి ఇస్తున్నారు. అక్కడ ఆర్. టి. సి బస్సులు నడుస్తూఉంటాయి ఇది పేరలల్ రన్నింగ్ కదా. దానివల్ల నష్టపడేది ఆర్. టి. సి ఏ కదా. ఈ ఫెయిర్ వెదర్ రూట్స్‌లో ఆర్ టి సి బస్సులు ఎక్కువ చేస్తే, తప్పకుండా ఎక్కువ ఆదాయం వస్తుందికదా ఆర్ టి.సి ఆఫీసర్స్ చేసిన సూచనలుకూడ మీరు పాటించాలికదా ఆర్ టి. సి గవర్నమెంట్ రెండూ ఒకదానికొకటి అర్థం చేసుకొని లోపాలు తీర్చటానికి ప్రయత్నం చేయాలి లేకపోతే వన్ సైడెడ్ ట్రాక్ అవుతుంది. హైవేస్‌గ్యాంగ్ కూలీలు, ఎలక్ట్రిసిటీవర్కర్స్ ఉన్నారు. వారిలో రెండు మూడు సంవత్సరాల క్రింద రిట్రెంచ్ అయినవారికి ఇంతవరకు ఉద్యోగాలులేవు. ఇక్కడ అసెంబ్లీలో అడిగితే వర్కర్స్‌లేరు అని చెబుతారు. కాని అక్కడ వర్కర్స్ ఉంటారు హైవేస్ గ్యాంగ్‌కూలీస్‌ను ఎంతో మందిని రిట్రెంచ్ చేస్తున్నారు. వారిని రిప్లేస్ చేయటానికి ప్రయత్నం చేయాలి మనం నాలుగవప్లానులో రోడ్సు వగైరా ఎన్నో కార్యక్రమాలు పెంచుకొంటున్నాము కాబట్టి, వారియొక్క ఆవశ్యకత ఎంతైనా ఉంది. కాబట్టి వారిని రిట్రెంచ్ చేయకూడదని చెబుతున్నాను. వర్క్‌మెన్ కాంపెన్‌సేషన్ యాక్టు క్రింద సంవత్సరానికి ఇవ్వవలసిన 11 లక్షల చిల్లర నష్టపరిహారంలో, దాదాపు 4 లక్షల 19 వేల 673 రూపాయలు నష్టపరిహారం అట్లానే మిగిలిపోయింది దీనికి రెండు లోపాలు ఉన్నవి ఒకటి ప్రొసీజరల్ డిఫెక్ట్. కమీషనర్ అవార్డ్ ఇస్తారు అవార్డు ఇచ్చిన తర్వాత రికవరీ సర్టిఫికేట్ హైదరాబాద్ కలెక్టర్ దగ్గరనుండి తీసుకోవాలి దీనికి రెండు మూడు సంవత్సరాలు పడుతున్నది. కాబట్టి రికవరీ సర్టిఫికేట్ ప్రమేయం లేకుండానే, అవార్డును ఒక డిక్రీగా ఎందుకు భావించకూడదు ? డిక్రీని వారు అమలుజరపటానికి మీరు ఎందుకు వసతి కల్పించకూడదు ? ఆ విధంగా ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను రెండవది లీగల్ ఎసిస్టెన్స్ వారు ఇవ్వటంలేదు దెబ్బలు తిన్నవారియొక్క, చనిపోయినవారికుటుంబాల యొక్క ఆర్థికస్థితి దుస్థితిలో ఉన్నప్పుడు వారికి లీగల్ సహాయం లేకపోతే చాలా కష్టము. ఆరునెలల లోపల అర్జీ పెట్టుకోకపోతే వారికి వచ్చే నష్టపరిహారం రాకుండా పోతుంది. లీగల్ లెకూనా ఏర్పడుతుందికాబట్టి వారికి ఆ విధంగా ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను ప్రావిడెంట్ ఫండ్ ఎక్స్టెన్షన్స్ చాలా స్కీములకు వర్తింపటంలేదు. మన ప్రభుత్వం దానిని తప్పక కేంద్ర ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువచ్చి అన్ని పరిశ్రమలకు యీ ప్రావిడెంట్ ఫండ్ స్కీము వర్తింపజేసేటట్లు చేస్తేతప్ప ప్రయోజనంలేదు. లేకపోతే కార్మికుడు తాను రోజుకు సంపాదించిన రూపాయి, రెండు రూపాయలు కాస్తా తినేస్తాడు. అలాగాక తాను కొంత నిలవచేసుకొంటే, కొంత ఎంప్లాయర్ దానికి

కలిపితే, ఆ డబ్బు 2000 రూపాయలు అతని ఉద్యోగం అయిపోగానే వచ్చినపుడు వారి బిడ్డలు బ్రతకటానికి అవకాశం ఉంటుందికాబట్టి తప్పకుండా దానిని ఎక్స్టెండ్ చేయాలి.

మినిమమ్ వేజెస్‌యాక్టును మొట్టమొదట అప్లయిచేయండి. అంతటితో పరిపోదు. ప్రస్తుతం పెరిగిన ధరలదృష్ట్యా, లివింగ్ ఇండెక్స్‌దృష్ట్యా, తప్పకుండా మినిమమ్ వేజెస్‌యాక్టును సవరించవలసిన అవసరం ఉంది. మొదట అది అమలు జరిపి తరువాత దానిని సవరించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది గాంధీజయంతి, రిపబ్లిక్‌డే-వగైరా శెలవులిచ్చే విషయంలో ప్రయివేట్ మేనేజ్‌మెంట్ యొక్క దయా దాక్షిణ్యాలపై వదలిపెడుతున్నారు నెమ్మదిగా-మీరు హాలీడేస్‌గా పరిగణించండి-అని చెబితే, ఎవరూ హాలీడేస్ ఇవ్వటంలేదు. అట్లాగాక, తప్పనిసరిగా వాటిని హాలీడేస్‌గా ట్రీట్ చేయాలని మాండేటరీగా ఉంచేతప్ప, ఏదో ఆబ్లిగేటరీగాచెబితే, అది అమలుజరగని విషయం అవుతుంది. ఈ అసిస్టెంట్ లేబర్ ఇన్స్‌పెక్టర్స్ ఎంప్లాయర్స్ మనుష్యులో, గవర్నమెంట్ మనుష్యులో నాకు అర్థం కావటంలేదు. వర్కర్స్‌కు ఇబ్బంది కష్టం ఏర్పడినపుడు వారు వర్కర్స్‌కు అనుకూలంగా రూల్సు ఇంటర్‌ప్రిటేట్ చేయటం లేదు. నేను స్వయంగా చూశాను నేను పోయి ఇంటర్‌ప్రిటేట్ చేసినప్పటికీ, వారు కాంట్రడిక్టరీగా ఇంటర్‌ప్రిటేట్‌చేసి, ఎంప్లాయర్స్‌కు అనుకూలంగా ఇంటర్‌ప్రిటేట్ చేసిన ఘటనలు అనేకం ఉన్నవి అందువల్ల ప్రభుత్వం దీనిని సీరియస్‌గా తీసుకొని ఇంటర్‌ప్రిటేషన్స్ ఎప్పటికీ, వర్కర్స్‌కు, లేబరర్స్‌కు అనుకూలంగా ఉండేటట్లు చేయాలిగాని ఎంప్లాయర్స్‌కు అనుకూలంగా ఉండకూడదు. ఆ విధంగా లేబర్ డిపార్ట్‌మెంట్ వర్క్ చేయాలని కోరుతున్నాను. పోతె, అన్నిటికంటె ముఖ్యమైనటువంటిది ఇప్పుడు nationalisation of buses పైన income tax వేశారు. అది Central Act అనుకోండి కాని మన గవర్నమెంటు Central Government ను అడగాలి Income tax వేసినట్లయితే, మన ప్రభుత్వం అధ్వర్యాన నడిపేటటువంటి బస్సులలో income tax ద్వారా కొంత డబ్బు పోయి వట్లయితే, initial capital లో మిగిలినటటువంటిది మనముcapital గా treat చేసి, extension purposes కు ఉపయోగించుకోవచ్చు. ముఖ్యమైనటువంటిది initial capital. అందువల్ల కనీసం ఇది మనకు ఇప్పించండి అని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని మనము కోరవలసిన పరిస్థితి ఎంతైన ఉన్నదని మనవిచేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

سری سلطان صلاح الدین اویسی :- میں منسٹر صاحب سے دو سوال پوچھنا چہتا ہوں تاکہ وہ اپنے جواب میں اسکی وضاحت کریں۔ تقریر نہیں کررہا ہوں۔

مسٹر ڈپٹی اسپیکر۔ منسٹر صاحب کے جواب کے بعد آپ پوچھئے۔

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి — అధ్యక్షా, కార్మికుల రవాణా, R. T. C. వద్దుల పైన దీర్ఘమైన చర్చ జరిగింది. పది మంది గౌరవ సభ్యులు మాట్లాడినారు. అనేక మైన సవ్యమైన సలహాలు, విమర్శలు చేయడంకూడా జరిగింది మొట్టమొదట

రవాణాశాఖకు సంబంధించి మాట్లాడుతాను గౌరవ సభ్యులకు అందింపజేయబడిన note లో ఉన్నదాన్ని బట్టి, Transport Department చాలా సక్రమంగా పని చేస్తున్నదని నిరూపణ అవుతుంది దానికి కారణం, ఇదివరకుండిన మూడు చట్టాలను ఏకీకృతం చేయడం జరిగింది అది 1-4-63 నుంచి అమలు జరుగుతున్నది. అదేవిధంగా ఆంధ్ర, తెలంగాణాలో ఇదివరకుండిన రెండు తరహాల rules ను కూడా integrate చేయడం జరిగింది అది 1-9-64 నుంచి ఆచరణలో పెట్టడం జరిగింది మూడవది, ఒక జిల్లాకు సంబంధించినంత వరకు, లారీలు వగైరాలు అక్కడనే నడచేటటువంటి పద్ధతి ఉండెను దానికి బదులు good system ప్రవేశ పెట్టడిం జరిగింది దాంట్లోకూడా ఇంకా కొన్ని restrictions ఉండెను కాని దానికి ఇంకా wider powers చేయాలనే కోరిక వచ్చినప్పుడు, State-wide కంటె మించని వాహనాలు ఎంతైతే ఉన్నాయో మోటారు బండ్లు, వాటికి ఇవ్వాలని అందులో Motor Transport Commissioner విధించేటటువంటి మాట ఉన్నది అదికూడా కొంత వరకు సడలింపుచేసి అది తరువాత ఎంత ఉన్నప్పటికికూడా ఇవ్వాలనే టటువంటి నిర్ణయం ప్రభుత్వము తీసుకొంటున్నది వీటన్నింటివల్ల ఏమి లాభించిందని మనం చూచినట్లయితే ఇంతకు పూర్వము ఎప్పుడుకూడా District Conferences, లారీ owners తోగాని bus owners తోగాని, వాడకందార్లతోగాని, ఆంధ్ర రాష్ట్రమంతటా జరుగుతూ ఉండేది వారంతాకూడా వచ్చి మాకు ఈ కోర్కెలు కావాలని, మాకు ఈ ఇబ్బందులు ఉన్నాయని సామాన్యంగా చెప్పేవాళ్లు, ఇప్పుడు అట్లా లేకుండా ప్రయాణంగాని సరుకు రవాణాగాని, fast గా సుళువుగా మాత్రం ఆంధ్ర రాష్ట్రంవరకు జరిగిపోతున్నదనే మాట స్పష్టం అవుతున్నది వారు స్వయంగా ఎన్నిసార్లు తమ యొక్క conferences లో నేను, లేదా "Transport" అనేటటువంటి ఆ magazine లో నేను, వాళ్ళు వ్రాయడం జరిగింది మొట్టమొదట్లో ఏ ఆలస్యాలు, ఏ అవరోధాలు గాని మనవారు అనుభవిస్తూ ఉండిరో, ఇప్పుడు అవి ఏమీ లేకుండా ఒక ప్రాంతం నుంచి మరొక ప్రాంతమువరకు అంటే జిల్లాల నుంచి నేను చెబుతున్నాను సాఫీగా బాగా వెళ్లిపోయేటటువంటి పద్ధతి ఏర్పరచబడింది. దానివల్ల trade and commerce చాలా free flow of commerce అనేటటువంటిది ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో రుజువుఅయింది. ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో నడిపించేటటువంటి లారీల యజమానులేమీ, లేదా బస్సు యజమానులేమీ, వారంతా చెప్పడం జరిగింది. Passengers కు కూడా చాలావరకు వసతి ఏర్పడిందనేటటువంటి మాట వారుకూడా చెప్పుతున్నారు. Tax పద్ధతివల్ల నైతేనేమి procedure simplify చేయడంవల్ల నైతేనేమి, the sum total of all these things దానివల్ల ఈ free flow జరుగుతున్నదనేటటువంటి మాట చెప్పుతున్నారు. ఇంకొకటి రవాణా శాఖవరకు, ఆదాయము సుమారు 6 కోట్లు, 63 లక్షలు ఉన్నదని తెలుస్తున్నది. అందులో కేవలం 2 per cent మాత్రమే ఖర్చుపెట్టి ఈ proposal సక్రమంగా జరుగుతున్నవంటే గర్వించవలసినటువంటి విషయం. 2 per cent expenditure ఇంతకొద్ది ఖర్చుతో ఇంత పెద్ద ఆదాయము general post కు contribute చేస్తున్న టువంటి Department ఇది అని మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత Road Transport Corporation అనేటటువంటి ఒక సంస్థ public sector లో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో ఉన్నది. దాన్నిగురించి పలువురు మిత్రులు చాలా విమర్శలు చేసినారు. కొంతవరకు

అది సహేతుకమైనప్పటికినీ, by and large, మొత్తంమీద చూచినట్లయితే అమోఘమైన సేవ చేసినటువంటి సంస్థ అని దాని లెక్కలవల్లగాని, దాని నిర్వహణవల్లగాని మనకు స్పష్టమవుతుంది. ఉదాహరణకు, నేను కొన్ని అంకెలు వివరిస్తాను. 1965 జనవరిలో ఇదే సంస్థకు చెందినటువంటి మోటారు బండ్ల సంఖ్య 563 నుంచి 2nd February 1965 వరకు అంటే పోయిన నెలవరకు దీని సంఖ్య 2076 వరకు పెరిగింది అదేవిధంగా Depots సంఖ్య 14 నుంచి 36 వరకుపెరిగింది Route length, చూచినట్లయితే, 3,605 9 నుంచి 7,101 6 వరకు పొడిగించబడింది. Effective mileage per day చూచినట్లయితే 49,081 నుంచి 1,78,206 వరకు పెరిగింది. Passengers per day (లక్షలలో) 1 59 1958 లో అంటె, ఇప్పుడు 6 1 ఉన్నవి అంటె రోజుకు హైద్రాబాదులో ఉండే జనాభాలో సగము సంఖ్య R T C Motor Vehicles లో ప్రయాణం చేస్తున్నారు, మరి ఇది సంతోషించవలసిన విషయం కాదా ? మరి ఆదాయంలోచూస్తే జనవరి 58 లో .67 per day ఉంటె, ఇప్పుడు ఆ సంస్థయొక్క ఆదాయం 2.76 per day అదేవిధంగా expenditure చూస్తె ఇదివరకు 54 ఉండే సంఖ్య పోయి ప్రస్తుతం 2.61 వరకు పోయింది. Staff సంఖ్యలో కూడా 4,499 ఉన్నటువంటిది, ప్రస్తుతము వారి సంఖ్య 13,480 వరకు పోయింది. అంటె సుమారు 14 వేల మందిని తన సంస్థలో ఉంచుకొని వారితో పని తీసుకొనేటటువంటి బ్రహ్మాండమైన సంస్థ ఇది అని స్పష్టమవుతుంది అదేవిధంగా taxes చూసినట్లయితే, రోజుకు State Government taxes మొత్తం రోజుకు 45 వేల రూపాయలు ఇస్తుంది, అంటె సంవత్సరానికి సుమారు 1 కోటి, 62 లక్షల రూపాయలు అంటె ఈ Department కు వచ్చేటటువంటి ఆదాయంలో 20 & 22 per cent R T. C. ఇస్తుందనేది స్పష్టం అవుతుంది తరువాత night services కొంత చేయాలి, బాగుగా ఉన్నాయి అని చెప్పారు Short distance services కూడా తీసుకోవాలి అని చెప్పారు. అయితే ప్రస్తుతము, 12 night services నడుస్తున్నాయి 70 long distance services ఈ సంస్థ నడిపిస్తున్నది పోగా, 17 జిల్లాలకు direct connections Hyderabad city తో ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది మూడు జిల్లాలు మాత్రం మిగిలిపోయినాయి—చిత్తూరు, శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం. చిత్తూరుకు త్వరలోనే city నుంచి connections ఇవ్వాలనేటటువంటి ప్రతిపాదన corporation వద్ద ఉన్నది పోగా మిగిలినటువంటివి శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం. ఇవి రెండు చాలా దూరంగా ఉన్నాయి. Transhipment difficulties ఉండడంవల్ల అది కొంత ఆలస్యం జరుగుతుంది, లేకపోయినట్లయితే, ప్రతి జిల్లా కేంద్రానికి హైదరాబాదు city తోటి కలిపేటటువంటి ప్రతిపాదన చాలా సక్రమంగా corporation వారు నిర్వహించినారు దానినిబట్టి కొన్ని night services గనుక చూచినట్లయితే popular services అనేటటువంటి మాట చాలా స్పష్టమవుతుంది. ఇతరత్రా ఏదైనా deffects ఉండవచ్చు, కాని ముఖ్యంగా ఈ night services చాలా సంతృప్తికరంగా ఈ corporation నడిపిస్తున్నదనే విషయం స్పష్టమవుతుంది. పోగా, లెక్కల విషయంలో మిత్రులు కొందరు విమర్శించారు. ఇది చాలా నష్టంతో పనిచేస్తున్నది అన్నారు. ఇది ఆర్థిక స్థోమతలేని సంస్థ అనేవిషయాన్నికూడా ప్రస్తావించారు.

ఆ లెక్కలుకూడా నేను సేకరించాను దానినిబట్టి చూస్తే యిది చాలా సౌండ్ ఫైనాన్షియల్ ప్రపోజిషన్ వున్న సంస్థగా తెలుస్తుంది ఇది చాలా దివాళాకోరు సంస్థ అని, నష్టంతో కూడిన సంస్థ అని చెప్పడం చాలా పొరబాటు అని మనవిజేస్తున్నాను ఎన్ని డిపోలు వున్నవి, ఎన్ని బస్సుస్టేషన్సు, స్టేజెస్ వున్నవి; ఎన్ని బస్సుషెల్టర్సు వున్నవి ఒక్కసారి చూసుకుంటే ఈ సంస్థ ఎంత సమర్థవంతంగా నడుస్తున్నదో తెలుస్తుంది దీనిలో కావలసిన సమర్థత వున్నది. ఇంకా అభివృద్ధి కావడానికి అవకాశములు వున్నవి, అందరూ సహకరిస్తే బ్రహ్మాండమైన సంస్థగా, ప్రజానీకానికి సేవజేసే సంస్థగా నిరూపించడానికి వీలువున్నదని మనవిజేస్తున్నాను నేను total expenditure కు సంబంధించిన వివరాలు మనవిజేస్తాను 1964 చివరివరకు చూస్తే, రు 13,12,67,000 దీనికి సంబంధించిన expenditure. అలాగే కార్పొరేషన్ ఏర్పడినప్పటినుండీ 64-65 వరకు కంట్రిబ్యూషన్స్ ఏవిధంగా వున్నాయోకూడ మీకు తెలుసు కంట్రిబ్యూషన్ 3·1 అని వున్నది అంటే-మూడు మనం యిస్తే కేంద్రప్రభుత్వం ఒకటి యిస్తుంది. మిగతాదంతా వారే తమయొక్క ఆదాయం నుండి payscale చేసుకుంటారని మనవి జేస్తున్నాను State contribution మొన్నటివరకు చూస్తే-645 లక్షల 16 వేలు. అదేవిధంగా సెంటర్ యొక్క కంట్రిబ్యూషన్ 198.56. మొత్తం స్టేట్, సెంటర్ యొక్క కంట్రిబ్యూషన్ మొన్నటివరకు చూస్తే-843 72. పోగా మిగిలినది ఎంత అనే దానివిషయంలో ఖర్చుపెట్టిన మొత్తంలోనుండి మనవిజేస్తాను 13,12,67 వేలు, అందులో 4 కోట్ల 68 వేల 95 వారు పెట్టుకున్నారు దీనిని వారు స్వయంగా తమ ఆదాయంనుండి పెట్టుకున్నారు అంటే—

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య.—అది day today expenditure ? లేక capital expenditure?

శ్రీ బి వి. గురుమూర్తి :—Total expenditure అని మనవిజేస్తున్నాను

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య·—అందుకే యిది capital expenditure మాత్రమే.

శ్రీ బి వి. గురుమూర్తి —నేను మనవి జేశాను. మొదట total expenditure చెప్పాను, దానికి నేషనల్‌వాల్యూ, 11-1-65 నుండి గనుక చూసినట్లయితే, దానికి State ప్రతి సంవత్సరం ఎంత యిచ్చింది అనేది చూసినట్లయితే.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య .—Payscale చేశారు అనిచెప్పారు. ఇప్పుడు మొత్తం expenditure అని చెబుతున్నారు, అది Capital investment లోకి మాత్రమే వస్తుంది, మరి ఏ విధంగా చెబుతున్నారు —

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి .—మొత్తం expenditure చెబుతున్నాను. ఈ సంవత్సరం భోగట్టాకూడా మనవి జేస్తాను. అయితే మార్చివరకు యింకా లెక్కలు పూర్తి కాలేదు. మార్చినెలలోనే మనం వున్నాంకాబట్టి ఎస్టిమేషన్ మాత్రం నేను

మనవి జేస్తాను ఇందులో యీ సంవత్సరం Gross earnings for the year 1964 65 are estimated at 10 crores 73 51 lakhs and the working expenses at 9 crores 93 34 lakhs State and anticipated return on capital law for meeting the working expenses will be 40 08 lakhs or ˜2 before payment of exchange purposes ఇంటరెస్టుకూడా దీనికి వేయవలసివస్తుంది. అది పూర్తిగా నెట్ ప్రాఫిట్ అనిపించుకోడానికి వీలులేదు. ఇంటరెస్టు మినహాయించి లెక్కలుచూస్తే return on our capital—5.2%అంటే—టాక్సు కూడావుందని మనవిజేశాను ఒకకోటి, అరవై రెండులక్షలు వారు సుమారుగా యిస్తున్నారు అది పోగా, యింటరెస్టుకూడా చూస్తే,—నేను calculate చేయలేదు—కొంత బ్యాంకు నుండి, కొంత సెంట్రల్ గవర్నమెంటునుండి తీసుకుని వారునడుపుతున్నారు కాబట్టి, యింటరెస్టు యింత అని యిదమిద్ధంగా చెప్పడానికి వీలులేదు. అది పోగా, స్టేటు ఎక్స్‌చెకర్‌కు మాత్రం వారు యిచ్చేది సుమారు రెండు కోట్ల రూపాయిలు కొందరు మిత్రులు దీనిని కార్పొరేషన్‌గా కాక, డిపార్టుమెంటుగా నడిపితే బాగుంటుందని చెప్పారు. ఏ రకంగానైనా చెప్పవచ్చుననుకోండి. బిజినెస్ లైన్‌లో నడిపితే తప్ప కుండా యిన్‌కంటాక్సు అనేమాట వస్తుంది. కొంతవరకు అది బాధాకరంగా వుంటుంది. కాని, యీ నాటి అభిప్రాయం ప్రకారం, కార్పొరేషన్ అటానమస్ బాడీస్‌గాపెట్టి చేయాలనే ఆలోచన దేశమంతటా వున్నప్పుడు, యిది కొంతసక్రమంగా నడపబడుతూ వుండవచ్చు, కొంతవరకు సక్రమంగా నడపబడకపోతూవుండవచ్చు-అంత మాత్రాన, ముక్కుకుపడిశం పట్టిందని ముక్కును కోసుకోముగదా-అదే విధంగా దీని విషయంలోకూడా ఆలోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను దీనిని సక్రమంగా నడిపించడానికి కావలసిన అన్నిచర్యలు తీసుకో బడుతున్నవి ఉదాహరణకు, వెహికిల్స్‌గూర్చి నేను మొట్టమొదట ప్రస్తావిస్తాను చాలాకాలంనుండి పనిచేస్తున్న వెహెకిల్సు ఉన్నవి. డెప్రిసియేటేడ్ వెహెకిల్సునుకూడా నడిపించే ఒక పద్ధతివున్నది. ఇది విరమించాలని, పనికిరానివాటిని కండెమ్‌చేయాలనే విషయంలో కార్పొరేషన్ ఒక నిర్ణయం తీసుకున్నది, అంతేకాదు 74 వెహెకిల్సును పోయిన సంవత్సరం వారు సిటీలో ప్రవేశ పెట్టారు ఈ సంవత్సరం కూడా 200 కొత్త బండ్లను వేయాలనే నిర్ణయం తీసుకోవడంకూడా జరిగింది అదే విధంగావచ్చే సంవత్సరంకూడా 200 బండ్లను వేయాలనుకున్నప్పుడు, యీ మూడు సంవత్సరాలలో మొత్తం 473 బండ్లను వేసినట్లు అవుతుంది. అలాగే 13 లక్షల రూపాయలు Condemned vehicles, spare parts, ఆక్షన్ వేస్తే వచ్చినవి అని తెలుస్తున్నది. ఒక విధంగా లాభం 40 లక్షల వరకు అనిచెప్పవచ్చు ఇంటరెస్టు ఛార్జెస్‌గాకుండా, రెండుమూడు లక్షలు యింకాపైన రావడానికి అవకాశంవుంది. అయితే యింతటితో వారు సంతృప్తిచెందలేదు, మోటర్ వెహెకిల్సు పొజిషన్, ఎఫిసియన్సీ మొదలైనవి చూడవలసిన బాధ్యత కార్పొరేషన్ వారిపై వున్నది. ఆ విధంగా కార్పొరేషన్ అధికారులు తీసుకున్నారనికూడా నేను మనవిజేస్తున్నాను ఆపరేషన్ ఎఫిసియన్సీ, తరువాత స్పేర్‌పార్ట్సు, ఓవరాల్ పొజిషన్ సక్రమంగా వుండాలి లేక పోతే బండ్లు ఆగిపోతాయి Spare parts విషయంలో కొంత యిబ్బందివున్నమాట నిజమే. కొన్నింటి విషయంలో foreign exchange యిబ్బంది కూడా వున్నది Internal గా తయారయ్యేవికూడా కొన్ని వుంటాయి టెండర్ పిలిపించాలి. ఆ తరువాత A. G ఒప్పుకోవాలి. వీటన్నిటివలన కొంత వెనక

ముందు అయ్యే పరిస్థితి వుంటుంది అత్యవసర పరిస్థితి ఏర్పడితే, వెను వెంటనే చర్యలు తీసుకునే నిమిత్తం రూల్సునుకూడ కొంత సడలించడం జరిగింది. ఒక లయొజాన్ ఆఫీసర్‌ను బొంబాయిలోను కలకత్తాలోను, మద్రాసులోను పెట్టడం జరిగింది. వారు Spare parts యొక్క అవసరాన్ని గమనిస్తూ, అవసరాన్నిబట్టి వారు చేస్తు వుంటారు ఆ విధంగా వారు సహకరిస్తున్నారు. ఇంక మెయిన్‌టెనెన్స్ విషయంలో- ముషీరాబాదులో ఒక సెంట్రల్ వర్కుషాప్‌వుంది. అక్కడవారు గ్రూప్ యిన్సెంటివ్ స్కీమును ప్రవేశపెట్టారు. [దానివల్ల ప్రొడక్టవిటీ ఎక్కువచేస్తూ, లాభం కూడా పంచుకునే పద్ధతిపై ఓవరాల్, మెయిన్‌టెనెన్స్ పొజిషన్ సక్రమంగా నడుస్తున్నది.

విజయవాడలో ఒక వర్క్‌షాప్ స్టార్టుచేయడం జరిగింది. ఈ స్కీములన్నిటినీ వర్తింపజేయాలి· దానివల్లకూడ ఓవరాల్ పొజిషన్ బాగావుంటుందనే మాట స్పష్టంగావుంది వెహికిల్స్, కండక్టర్స్, డ్రైవర్స్, మె కా ని క్స్- యీ మూడుమంది ఎఫిషియంటుగా వున్న వారైతే సర్వీసు సక్రమంగా జరుగుతుంది కరప్షను వుందని ఒకరన్నారు కరప్షను కాదు, వీరు, వారు అంటున్నారనే భయంతో కార్పొరేషను అధికారులు ముక్కుపచ్చ లారని పిల్లలనుకూడ చిన్న నేరం చేసినా సస్పెండ్ చేసేస్తున్నారని కొంతమంది అన్నారు. అటువంటి విషయాలలో డైవర్జంట్ వ్యూస్ వుండడం సహజం, వారికి ట్రెయినింగు యివ్వాలనే ఉద్దేశంతో విజయవాడలో ఒక ట్రెయినింగు స్కూలుకూడ స్టార్ట్‌చేయడం జరిగింది. ఎవరైనా పనిమీదకు వెళ్ళాలంటే-రిక్రూట్ కాగానే ట్రయినింగు పొందినవారు వుంటే బాగుగా వుంటుంది ఎఫిషియంట్ సర్వీస్‌వస్తుంది, సమర్థవంతంగా నడవడానికి వీలుంటుంది దానికి కావలసిన ఇన్‌సెన్టివ్స్ కండక్టరులకు, డ్రైవరులకు, మెకానిక్స్‌కు కూడ యివ్వడం జరిగింది కార్పొరేషన్ ఉన్నతాధికారిని గురించి గట్టిగా చెప్పారు. ఇప్పుడు వేసిన అధ్యక్షులను సరైన పద్ధతిలో వేయడంలేదు, డిస్‌క్వాలిఫైడ్ మాన్‌ను రిహాబిలిటేట్ చేయాలనే ఉద్దేశంతో వేశారనే ఉద్దేశం వెలిబుచ్చారు. అది సరైనది కాదు. అది అన్‌ఛారిటబుల్ రిమార్కు అని మనవిచేస్తున్నాను. వి. బి. రాజుగారిని మొన్న ఛైర్మనుగా వేయడం జరిగింది వారు అనుభవజ్ఞులు, అత్యవసరపరిస్థితులు వచ్చినప్పుడు అత్యవసర చర్యకు తీసుకునే సామర్థ్యం గలవారు. ఒరిజినల్ ఐడియాస్ గలవారు, సరికొత్త ఆలోచనలో సమయానుకూలంగా పరిష్కారం చేసే దక్షత గలవారు అని మాత్రమే వారిని వేయడం జరిగింది. కాని, ఇంకొక కారణం చేతకాదని సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను సిటీ అండ్ డిస్ట్రిక్ట్ సర్వీసెస్ రెండు విధాల వున్నాయి సిటీలో సుమారు రెండు లక్షల ప్రయాణీకులను ఆర్ టి. సి. బస్సులు రోజూ ఒక చోటనుంచి మరొకచోటకు చేరవేయవలసిన బాధ్యతవుంది. ఇక్కడ కొంత పంచింగ్ జరుగుతుంది, ఆలస్యంగా వస్తాయి అనే ఛార్జెస్ చెప్పారు వాటిలో కొంతవరకు నిజం వుండవచ్చు. కార్పొరేషనువారు సిటీ సర్వీసులను కూడ ఇంప్రూవ్ చేసే ఉద్దేశంతో 7 స్ట్రాటజిక్ పాయింట్స్‌లో షెల్టర్స్‌పెట్టి-గరల్ స్టూడెంట్స్ వున్నారు. వారిని గురించి గైడ్స్-గరల్స్ సిబ్బందిని ఏర్పాటు చేయాలని, పాసింజర్ గైడ్స్‌ను పెట్టాలని-కొన్ని పద్ధతులు వారు అవలంబిస్తున్నారు. షటిల్ సర్వీసెస్ వేయాలి, సిటీ సర్వీస్‌ను ఎఫిషియంట్‌గా రెండర్ చేయాలని అనేక చర్యలు

తీసుకుంటున్నారు. ఒక చోటనుంచి యింకొకచోటకు సర్వేచేసి స్టూడెంట్స్కు, ఆఫీసులలో పని చేసేవారికీ—ఎప్పుడు అవసరమైతే అప్పుడు తీర్చాలని ఉద్దేశంవుంది. ఒక పర్మనెంట్ అడ్వయిజరీబాడీ—ట్రాన్స్పోర్టు కమిషనరు, పోలీసు కమిషనరు సి ఇ ఒ-వీరంతాకూర్చుని రోడ్డుకు సంబంధించిన యిబ్బందులు తొలగించాలని కార్పొరేషనుకు వున్నదని తెలుస్తున్నది. డిస్ట్రిక్టులలోకూడ జిల్లా పరిషత్తు నం 2 కమిటీ అడ్వయిజరీ బాడీగా పనిచేస్తుంది. వారిని పిలిపించుకొని సంప్రదించడం సాంప్రదాయంగా వున్నది. వారిబదులు అక్కడవుండే ఎం. ఎల్. ఏస్ను పిలిపించి అడ్వయిజరీ బాడీస్ వేసి, వారి సలహాలు తీసుకొని పాటించాలని—ఆ ప్రయత్నం కార్పొరేషనువారికి వున్నదని తెలుస్తోంది. లాంగ్ డిస్టెన్స్ సర్వీసు వున్నది. సిటిలోకూడ వున్నాయి. అడ్వాన్స్ బుకింగ్—90 పర్సెంటు అయినా అడ్వాన్స్ బుకింగ్ యిచ్చే పద్ధతి విస్తరింపజేయాలనే ఉద్దేశం కార్పొరేషనుకు వున్నది. లాంగ్ డిస్టెన్స్ సర్వీసులో మంచినీళ్ళు త్రాగడానికీ, యూరినల్స్ వగైరాలు, విశ్రాంతి తీసుకోడానికి తగు ఏర్పాట్లు చేయాలనే వుద్దేశంవుంది అదికూడ అతి తొందరలో మొటేల్స్ పద్ధతిన 40-50 మైళ్లకు ఒక చిన్న వసతిగృహాము, షెల్టర్, కాంటీన్ కూడ ఏర్పాటు చేయాలని వుంది బస్ స్టాండ్స్ షెల్టర్స్ ఎక్కడ అవసరం వుంటే అక్కడ కల్పిస్తున్నారు ఇంకా ఎక్కువ కావలసిన అవసరంవుంది. పూర్తియిపోయిందనడం లేదు. ఫేజ్డ్ప్రోగ్రాంగా తీసుకొని ప్రతి సంవత్సరం వసతులు కల్పించడానికి ప్రయత్నంచేస్తున్నారు. సిబ్బందికి డి ఎ. కొంత పెంచడంవల్ల కార్పొరేషనుకు పద్నాలుగు లక్షల రూపాయల ఖర్చు అదికూడ వారు భరిస్తున్నారు ముషీరాబాద్ కాలనీలో ఒక హైస్కూలు బిల్డింగు కూడ కట్టించి యిప్పించాలనికూడ కార్పొరేషను నిర్ణయించింది. ఆ పనికూడ చాలవరకు ముగిసింది. ఇళ్ల వసతికూడ ఏర్పాటుచేయడానికి కార్పొరేషను నిర్ణయం తీసుకుంది. ఇటువంటివన్నీ ప్రయివేటు ఆపరేటర్స్ ఎప్పుడూకూడ చేయలేదు. కార్పొరేషను ఆటానమస్ బాడీగావుండి యివన్నీ చేస్తూకూడ క్రిటిసిజమునకు గురవుతున్నదంటే పబ్లిక్ సెక్టారులో వుండే ప్రతి ఇండస్ట్రీకూడ కొంతవరకు యీ విధమైన క్రిటిసిజానికి గురికావడం సహజం. లోపాలు లేవని నేనెప్పుడూ చెప్పలేదు. ఇంకా కొంత సమర్థత తేవలసివుంది ఈ మధ్యన డబ్బు సరిపోదు, ఎక్కువ ఫ్లీట్స్ కావాలంటున్నారు అని రీజనల్ కమిటీవారిని ఒక కోటి రూపాయలు అప్పు యివ్వాలనికూడ అడగడం జరిగింది. కార్పొరేషను సమర్థవంతంగా నడపాలనే ఉద్దేశంతో చిత్తశుద్ధితో వున్నది. అందుకు ప్రభుత్వం డిటర్మిన్డ్ ఎఫర్టు చేస్తున్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

(Mr Speaker in the Chair)

Mr. Speaker —You are closing with the R T C.

Sri B V Gurumurthy.—I have to speak about Labour and Employment

Mr. Speaker —More than all those things, it is better you give some kind of refresher course for all those personnel employed in the R.T.C. Let them behave more courteously towards the passengers. That is more important, because I had my own bitter experience as

the Speaker of the House I had an occasion to travel in your R T C. bus I had bitter experience which I do not want to tell the House Better you teach them some kind of courteous treatement

Sri B V Gurumurthy —I will bear this in mind and pass it on to the Corporation and see that they do something.

Mr. Speaker —Because one river was unfordable, I had to travel by this R T C bus and fortunately or unfortunately I am travelling with my family and children also More so, in your Head Office in the R T C, they did not even have the courtesy of course, I did not disclose my indentity. I just wanted them to ring up and get me a taxi when it was raining heavily. They did not oblige me and in the meantime all the cycle rickshaw fellows surrounded me and went on worrying me like anything saying I will come and I will offer services, etc. If I was alone, I would have travelled in the rickshaw They did not oblige me They did not even offer me a seat With great difficulty I could get the permission to use the phone That was my experience.

Sri B V Gurumurthy —I am sorry, Sir that you have been put to such inconvenience.

Mr Speaker —It is not that it is the case with me What about the other passengers ?

Sri B V Gurumurthy.—Similarly they too must have suffered. There is no gain saying the fact.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—Identification ఇవ్వకపోవడమే సరియైనది. అందరుప్రయాణీకులు అనుభవించేసౌకర్యాలు మీరుతెలుసుకున్నారు. కనుక అదే సరియైనది. That is why I am asking them to treat passengers more courteously

శ్రీ బి వి. గురుమూర్తి —Labour and employment గురించి మనవి చేస్తాను Employment ఎంతఅవసరంగాఉన్నదో, నిరుద్యోగసమస్య ఎంతదారుణంగా ఉన్నదో ప్రభుత్వం అర్థంచేసుకోడంలేదని దానిని నివారించడానికి కావలసినచర్యలు తీసుకోడంలేదని గౌరవసభ్యులు కొందరుచెప్పారు. ఇది సామాన్యమైన సమస్యకాదు. ఈ డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించినంతవరకు, employments ని create చేసేబాధ్యత exchanges ది కాదు Compulsory notification Act క్రింద vacancies notify చేసారాలేదా అని చూస్తారు Placements కు సంబంధించిన ప్రొసీజర్ అనుసరింఛారో లేదో చూడవలసినబాధ్యత ఉంది. ఆ placements కు సంబంధించికూడా ఆ panel లో ఇచ్చినవారినుంచే తీసుకోవాలనే నిర్బంధంకూడాలేదు. రెండుమూడుసార్లు panel తెప్పించినతరువాత కావలసినవారులేరనే certificate తీసుకున్న తరువాతనే అప్పాయింట్ చేసుకోవాలనే ప్రతిపాదన ఆలోచిస్తున్నాము అది legal గా సరిగా ఉంటే దానిని అమలులోపెట్టడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుంది. Unemployment problem కేవలం రెగ్యులేటుచేయలేము అన్నంతమాత్రంచేత సరిపోయేదికాదు.

ఏమిచర్యలు తీసుకున్నారంటే ఇది face of industrialization తో link అయిఉన్నది గౌరవనీయులైన మంత్రిగారు మొన్ననేచెప్పారు. పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధిఅయితే తప్ప నిరుద్యోగం నివారణకాదు. బ్రహ్మాండమైనపథకాలు ప్రభుత్వంవేస్తోంది H.M T, Heavy Electricals ఇటువంటివాటిగురించి ఇదివరకే చర్చించబడ్డాయి అవి పూర్తిఅయితే వాటివెంబడి ancillary industries, medium industries, small scale industries అవన్నీవస్తాయి There are men without jobs, I beg to submit there are some jobs without men Shortage categories కూడా కొన్నిఉన్నాయి. స్టెనోగ్రాఫర్లు, మెకానిక్సు, నర్సులు ఇటువంటి categories లో కావలసినంతమంది దొరకడంలేదు Draftsmen కూడా దొరకడంలేదు. ఇటువంటి shortage categories లో ఎవరూ ముందుకురావడంలేదు పోయినసంవత్సరం అనుభవం మనవిచేస్తాను. ఎమర్జెన్సీ వచ్చినతరువాత వేలమంది సిపాయిలుగా కావాలని డ్రైవర్సుగాకావాలని, మెకానిక్సుగాకావాలని అన్నారు మనప్రాంతంనుంచి పోయినవారు చాలాతక్కువ. అదే పంజాబులో అయినట్లయితే civilian jobs అయినా military jobs అయినా వెనుకముందాడకుండా సక్రమంగాపోయి recruit అవుతారు. మనలో అటువంటి మనస్తత్వంలేదు. ఈమధ్యనే ఆదిలాబాదు, కరీంనగర్ పర్యటనచేసినపుడు తెలిసింది డాక్టర్లు, టీచర్లు వంటి పెద్దఉద్యోగులే ఆదిలాబాదుఅంటే రాకుండాఉన్నారు Vacancies అట్లాగే ఉండిపోయాయి మద్రాసువారుకాని, కేరళవారుకాని ఎక్కడ ఉద్యోగంఇచ్చినా వెడతారు వారిలో ఆ mobility ఉంది ఎక్కడ ఉద్యోగంఇచ్చినా పోవడానికి సిద్ధపడతారు ఇక్కడ హైదరాబాదు సిటీనుంచి ప్రక్కజిల్లాకు వేసినాసరే వచ్చి ఇక్కడకు transfer కావాలని మనచుట్టూ తిరిగే అనుభవం మనకుతెలుసు మన మనస్తత్వం ఇట్లాఉన్నది ఏవాతావరణంలోనైనా ఉండడానికి మనం అలవరచుకోవాలి ఎక్కడ ఉద్యోగందొరికినా వెళ్లడానికి సిద్ధంగాఉండాలి ఆ adjustability, ఆ mobility కేరళ, మద్రాసువారిలో ఉండే మనస్తత్వం మనలోరావడం చాలాఅవసరం. ఎంతవరకు ఆటువంటిది మనలోరాదో అంతవరకు కష్టతరంగానే ఉంటుంది. ఇప్పుడే బ్రహ్మాండమైన పరిశ్రమలు వగైరాలు మనకువస్తున్నాయి అందుకుతగ్గట్లు disciplined labour force ఉన్నదాలేదా అనేది ఆలోచించుకోవాలి. ప్రభుత్వ కార్మికవిధానం యొక్క లక్ష్యాలు రెండు- ఒకటి, పారిశ్రామికశాంతి. రెండవది, ఎక్కువప్రొడక్షను పరిశ్రమలలో శాంతియుతమైన వాతావరణం ఉండడానికి దోహదంచేయాలి. అప్పుడు కాని ప్రొడక్షను పెంచడానికి వీలుండదు. ఈసంవత్సరంలో మనం పారిశ్రామికశాంతిని కాపాడుకున్నాము. కొన్నిసంవత్సరాలనుంచి మనం నెలకొల్పుకొన్న సాంప్రదాయం ప్రకారం ఈసంవత్సరం అంతా industrial peace, harmomy ఉన్నది. అందుకు అందరూ తోడ్పడ్డారు I N-T U.C. నాయకులు, A.I.T.U C. నాయకులు, H.M S నాయకులు- అందరు ఒకేఉద్దేశంతో ఈప్రాంతాన్ని పారిశ్రామికవంతం చేయాలని అందుకుతగ్గ disciplined workers ను తయారుచేసుకోవాలని ఏవైనా తగాదాలుంటే collective bargaining సామూహిక బేరాలద్వారా కుదుర్చుకోవాలనికాని అనవసరంగా work stoppage చేయాలనేతత్వం ఎక్కడా కనబడలేదు. యజమానులలోకూడా అక్కడక్కడ ఎవరైనా ఉండవచ్చునుకాని వారిలోకూడా అదేవిధమైన సహకారం కనబడింది. అందరికి ఒకేవిధమైన ఉద్దేశం కనబడింది. ఇది చాలా మంచి period;

అందరు cooperate చేసి endeavouer చేసి responsive cooperation ద్వారా ఈరాష్ట్రాన్ని అభివృద్ధిచేయాలనే ఆకాంక్ష అందరిలో కనిపిస్తోంది అందరూ అభినంద నీయులే ప్రొడక్షనువిషయంలో మనవిచేసాను ప్రొడక్షను ఎక్కువఅయినదాలేదా అనేదానిపై నావద్ద లెక్కలున్నాయి ఒక్కవిషయంమాత్రం self evident ఎక్కడ work stoppages, lockouts, strikes లేకుండా ఉన్నదో అక్కడ ఆటోమేటిక్‌గా ప్రొడక్షను పెరిగినమాట స్పష్టం. ఈసంవత్సరంలో ఎక్కడా దీర్ఘకాలికమైన strikes జరుగలేదు Man days loss ఎక్కువగాఉందని మిత్రులుఅనవచ్చును. భజరంగ జ్యూట్ మిల్సు వంటి నాలుగైదుమిల్లులే దానికికారణం By and large ఈరాష్ట్రంలో industrial peace ఉన్నదని మాత్రం ఈలెక్కలవల్ల స్పష్టంఅవుతుంది. ఈ సంవత్స రంలో కొన్నిముఖ్యమైన నిర్ణయాలు ప్రభుత్వం తీసికున్నది Minimum wages for agricultural labour విషయంలో– ఈచట్టం 1960 లో ప్యాస్‌చేసినప్పటికి ఇంతవరకు అమలులోనికిరాలేదు. ఇపుడు 1-4-65 నుంచి అమలుజరపాలని దానికి కావలసినసిబ్బంది– adequate సిబ్బంది అనుకొని nucleus సిబ్బంది– ప్రభుత్వం మొదటిసారిగా ప్రవేశపెట్టింది. దానినిగురించి కూడా ఇక్కడ divergent views వినబడ్డాయి. ఒకసభ్యుడు అది అమలుజరిగితే రాజీనామాఇస్తాను అన్నాడు. ఇందులో fix చేసిన minimum wages చాలవు, ఇంకా ఎక్కువచేయాలని మరొకరుచెప్పారు. ఇది చాలా చిక్కుతోకూడినసమస్య. ఇది అమలుచేయడానికి వీలులేదని ఎవరుఅన్నారో వారే రైతుకు గిట్టుబాటుధర ఎంతవరకులభించదో అంతవరకు minimum wages for agriculture labour కాగితంమీదనే ఉంటుందికాని మరేమీకాదన్నారు. రైతుకు గిట్టుబాటు ధర ఉండాలి, కార్మికునికి గిట్టుబాటు wages లభించాలనే దృక్పధంతో ప్రభుత్వం వ్యవహరిస్తోంది. ఇది మొదటిసారిగా తీసుకున్నాము. We are not promising millianum to the poor and downtrodden but we will make life worth living. మొదటికంటె హెచ్చుస్థాయిలోనైనా కార్మికుడు బాగాఉండడానికి వీలుకలిగించాలనేతప్ప బ్రహ్మాండమైన మార్పు తీసుకువస్తామని కార్మికులందరికి ఒకేసారి అన్నివసతులు కలుగజేస్తామని మనవిచేయడంలేదు ఒకచిన్న attempt చేయడం జరుగుతోంది కార్మికులలో వ్యవసాయకార్మికులున్నారు ఎక్కడ వ్యవసాయ కార్మికులకు అన్యాయంజరుగుతుందో అటువంటప్పుడు ఈ machinery ఉపయోగించ డానికి వ్యవసాయకార్మికుల దుస్థితి దూరంచేయడానికి ప్రయత్నంచేస్తారని మనవి చేస్తున్నాను. Toddy tappers గురించి ఇంతవరకు ఏచట్టంలేకుండెను తమకు తెలుసు– చెట్టుపైనుంచి క్రిందబడినా చచ్చిపోయినాకూడా వారిని చూచేవారులేరు. లక్షలరూపాయలు ఆక్షమలో అటునుంచిఇటు, ఇటునుంచిఅటు మారుతూంటాయి. కాని గీతగీసుకునేప్పుడు కాలువిరిగినా, చచ్చినా వారినిగురించి ఆలోచించేపద్ధతిలేకుండె, మొదటిసారిగా Workmen's Compensation Act వారికి వర్తింపచేయాలని minimum wages వారికిఇవ్వాలని ప్రభుత్వం అనుకుంటున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. మూడవది ఆంధ్రలో ఉన్న మద్రాసు Shops and Establishments Act ను తెలంగాణాలో ఉన్న యాక్టును ఏకీకృతంచేసి ఏకీకృత శాసనం మొత్తం రాష్ట్రానికి వర్తించేటట్లుగా చూడాలనే ఉద్దేశ్యం చేత ఒక బిల్లును ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. జాయింటు సెలెక్టు కమిటీకి ఉంది. దానివల్ల కూడా అట్టి అడుగున పడిన

వర్గాలకు వారు వ్యవసాయ కూలీలుగాని toddy tappers గీతగీసే పరిశ్రామికులుగాని ఈ సంఘంలో ఎవరైతే వెనుక బడినవర్గం ఉందో వారికి కూడా కొద్ది మాత్రమైనా మేలు జరగాలనే ఉద్దేశ్యం ప్రభుత్వానికి ఉందని వ్యక్తపరచడానికి నేను చెబుతున్నాను. బ్రహ్మాండమైన మార్పు సమాజములో తీసుకువస్తున్నాం అనే egoistic thought మాత్రం లేదని స్పష్టం చేస్తున్నాను. అధ్యక్షా ఇంకో విషయం మిత్రులు చెప్పారు Minimum Wages అన్ని రంగాలలో లేవు ఉన్నవి చాల తక్కువ ఉన్నాయి అన్నారు. Minimum Wages రెండు తరహాలు ఉంది ఒకటి, Wage Board Award వల్ల కొంత ఉంటుంది. దానివల్ల organised industries ఏవి ఉన్నాయో అవి sugar గాని Cement గాని textiles గాని Jute గాని ఈ నాలుగు industries లో మాత్రం Wage Board Awards by and large implement అయినాయి మిత్రులు ఒకటి రెండు చెబుతారు వారు అమలు జరపడం లేదని, దానికి ప్రత్యేకమైన కారణాలు ఉన్నవని వారు చెబుతారు అయినా tripartite meeting ద్వారా అయినవి త్రైపాక్షిక సంఘాల ద్వారా అయినవి దీనికి moral force ఉందిగాని statutory binding లేదు Moral force కూడా statutory గా binding కంటె చాల గొప్పది అనేటటువంటి విషయం ఒప్పుకుంటాం అయినా ఎవరైనా ఒకరిద్దరు ఈ కారణం చేత లేదని అన్నప్పుడు సెంట్రల్ ఆర్గనైజేషన్‌కి వ్రాసి వారి దృష్టికి మీ సభ్యులైన వారు ఈ విధముగా చేస్తున్నారు సలహా యివ్వవలసినదని వారిని చక్క పెట్టవలసినదనే మాట చెప్పవలసి వస్తున్నది. కాని అంతకు మించి ఏమీ లేదు అయినా in general అది చాలా సక్రమంగా పని చేస్తున్నది మిగతా విషయాలున్నాయి. మిగతా దానిలోకూడా Collective bargaining ద్వారా ఏ wages ఉన్నాయో అవన్నీ చేస్తున్నారు. ఎక్కడైతే యింకా తక్కువ ఉన్నదని అనుకున్నారో strikes వగైరాచేసి కొంతవరకు ఎక్కువ సాధించుకున్నారు అప్పుడప్పుడు అవసరమైతే conciliation machinery సక్రమంగా పని చేయడం లేదని అన్నారు. అది సరియైనది కాదు 50% conciliation stage లోనే settle అవుతున్నాయి. చాలా కొద్ది adjudication కి పోతున్నాయి. అయితే arbitration విషయంలో కావలసిన ప్రగతిలేదని మనవి చేస్తున్నాను. Arbitration ఇద్దరూ ఒప్పుకుంటేనే అవుతుంది. కాని లేకపోతే arbitration పద్ధతి అవలంబించడానికి సాధ్యము కాదు కనుక అందులో జాప్యం అవుతున్న మాట ఒప్పుకోక తప్పదు Conciliation వరకు మా ఆఫీసర్సు lowest level labour officers నుంచి నేను కూడా ఒక విధముగా conciliation officer గా అనేక విషయాలలో కలుగజేసుకోవడం, సంబంధించినటువంటి వారిని ఉభయులను పిలిపించి చర్చించడం, వారిని ప్రేరేపించి బుజ్జగించి ఎన్నో సెటిల్మెంట్సు చేసిన ఉదాహరణలున్నాయి, అధ్యక్షా, Credit కేవలం నాకుకాదు. మొత్తం డిపార్టు మెంటువారు తీసుకుంటున్నారు. ఇంతవరకు industrial peace ఉన్నది అంటే అప్పుడు ఆఫీసర్సు అయితే అటువంటి చర్యలు తీసుకోవడం చేతనే ఈ industrial peace ఈ పరిస్థితిలో ఉంది ఆదేవిధముగా progress, industrial production పెరుగుతోంది, increased production లభిస్తోంది అనేమాటమాత్రం మనవిచేస్తున్నాను. అయితే ఇది కేవలం unemployment లేదనే కాకుండా యింకోటి employment గురించి కూడా

ట్రెయినింగులేదు పెద్దపెద్ద పరిశ్రమలు చిన్నతరగతి పరిశ్రమలు వస్తాయి. దానికి కావలసిన skilled artisans కే లేబర్సు లేరని అనేటటువంటి ఉద్దేశ్యంచేత ఈ సంవత్సరమే Industrial training institutes తో మొత్తం మెషినరీ లేబరు డిపార్టుమెంటుకి అప్పగించడం జరిగింది వచ్చినప్పటినుంచి ఒక సంవత్సరంలోపల నాలుగు క్రొత్త ఇండస్ట్రియల్ ట్రెయినింగ్ ఇన్‌స్టిట్యూట్సు ప్రారంభించడం జరిగింది. ఇంకో మూడింటిని మాత్రం వచ్చేసంవత్సరం చేయాలని నిర్ణయం జరిగింది. సుమారు ఏడువేల మంది artisans అన్ని trades లో ఉన్నారు. ఇండస్ట్రియల్ ట్రెయినింగు ఇన్‌స్టిట్యూట్సులో పాసయినవారికి ఉద్యోగాలు లేవని అన్నారు మాకు తెలిసినంత వరకు ఇండస్ట్రియల్ ట్రెయినింగు ఇన్‌స్టిట్యూట్సులో పాసయిన వారికి సర్టిఫికేటు పొందినవారికి చాల సులభముగా ఉద్యోగాలు దొరుకుతున్నాయి. 18 నెలలలో ఏడువేల మందిని ఈ ఇన్‌స్టిట్యూట్సు తయారుచేసినవి వీటిని ద్విగుణీకృతం చేయాలి, double చేయాలి నాలుగవ ప్లానులో అనేటటువంటి ఆలోచనలుకూడా ఉన్నాయి. అప్పుడే అవన్నీ proposals పెట్టడం జరిగింది. Industrial peace ఒకవైపు ఉంది రెండవవైపు వారికి కావలసిన శిక్షణ industrial training ఈ institute ద్వారా impart చేయడం జరుగు చున్నది ఇండస్ట్రీస్‌ను పునరుద్ధరించడానికి వాటిని ప్రారంభించడానికి వక్ర మంగా నిర్వహించడానికి కావలసిన మొత్తాలు కూడా కేటాయించడం జరిగింది ఈ విధముగా చేసినట్లయితే మంచి climate industries గురించి employment గురించి employment potential ఉన్న industries కూడా వస్తున్నాయి అయితే ఇంకో విషయం వారు అన్నారు అగ్రికల్చర్ లేబరుకి ఇది ఏమి లాభం అక్కడ ఉండడానికి వారి గురించి ఏదయినా ఆలోచించాలి అన్నారు దానికి ఖాదీ అండు విలేజి ఇండస్ట్రీస్ తప్ప వేరే ఉందని అనుకోము. వారు సలహా యిచ్చారు, Agro-Industries పెట్టాలని అవిటినికూడా ప్రభుత్వ ఇండస్ట్రీస్ డిపార్టుమెంటు ఆలోచిస్తున్నారు. వారందరికీ కూడా వసతి చేయాలనే ఉద్దేశ్యం తప్పనిసరిగా ఉంది. ఇది ఒక మంచి వాతా వరణం యివన్నీ జరుగుతున్నాయని మనవి చేస్తున్నాము శర్మగారు మాట్లాడుతూ కర్నూలు నేషనలైజేషన్ ఎప్పుడుచేస్తారని అడిగారు. కర్నూలు నేషనలైజేషన్ సంబంధించి అందరికి తెలిసినదే అధ్యక్షా, ఒకసారిచేయబడినది. కార్పొరేషనువారు నడిపించారు ఏడునెలలు నడిపించిన తరువాత సుప్రీం కోర్టు జడ్జిమెంటు రావడం జరిగింది మళ్లీ దానిని withdraw చేసుకోవడం జరిగింది. ఈ మధ్యనే పోయిన నెలనే వారు announce చేసినారు. ఒక నెలకాలం objection and representations కు వ్యవధి యివ్వవలసి వచ్చినటువంటి అవసరం ఉన్నది. అది ఇవ్వడం జరిగింది మళ్లీ hearing ఆయ్యి objections వగైరా విన్న తరువాత ఆ notification అవుతుంది. తరువాత తప్పని సరిగా దాని తరువాతనే ఆ modified scheme అమలులోకి రావడం అవుతుంది. అప్పుడు మళ్లీ కర్నూలు నేషనలైజేషను తీసుకోబడుతుంది. నష్టం ఏమయినదని అడిగినారు. నాకు తెలిసినంతవరకు అధ్యక్షా సుమారు (15) పదిహేను లక్షల రూపాయలు మొదలు నష్టమైనది అది పోగా compensation యివ్వాలనికూడా కోర్టుతీర్పు యిచ్చింది. రోజుకు సుమారు ఇనూర్ట ఇరవయిదు (225) లేక ఇనూర్ట యాభై (250) వరకు ఇవ్వాలని కోర్టు

తీర్పు ఉన్నది, అధ్యక్షా నాదగ్గర details ఉన్నాయి. అవి R T. C. వారే యివ్వాలని అన్నారు. అంతేగాని ఇంకెవరి పైననో బాధ్యతలేదు. కోర్టు జడ్జిమెంటు చాలా clear గా ఉంది, చాల స్పష్టముగా ఉందని మాత్రం మనవి చేస్తున్నాను. Workmen's compensation క్రింద ఆలస్యము జరుగుతున్నది. Disbursement కాలేదని ఒకరన్నారు అయినా ఈ రోజు మాత్రం సుబ్బయ్యగారు దానివల్లకాదు procedural difficulties ఉన్నాయి అది ఏ విధముగా నివారించాలో సలహాలు చెప్పారు. అది తప్పకుండా ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుంది, అధ్యక్షా, అయినా amount disbursed to the parties Rs 8,53,261–47 వేలు Amount to be disbursed రెండు లక్షలే ఉన్నాయి. దీనికి కావలసినది, వారన్న మాట నిజం. Succession Certificates వగైరా యివన్నీ తీసుకొనిరావడంలో ఆలస్యమైనది కాని ఆ డబ్బు ఏదో కమిషనరు తన దగ్గర పెట్టుకొని ఆలస్యం చేస్తున్నాడు వారిని వట్టిగా త్రిప్పిస్తున్నాడు అనే మాట మాత్రం ఏమీలేదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇంకో ప్రధానమైన పాయింటు వచ్చింది Dearness Allowance linked with cost of living index యిది ప్రభుత్వం ఎందుకు ఒప్పుకోదు ఈ పద్ధతి ఎందుకు ఒప్పుకోదు అని మిత్రులు పలువురు చెప్పినారు ఇది D A యిచ్చే పద్ధతి మూడు విధాలుగా ఉంటుంది, అధ్యక్షా ఒకటి D A linked with cost of living index అనేది ఒక పద్ధతి, Fixed percentage of the pay or wage రెండవది Third ఏమిటంటే payment at flat rate. అయితే చాలవరకు పెద్ద పెద్ద కంపనీలు ఏవైతే ఉన్నాయో I L T.D. గాని Sugar Factories గాని వీరందరు సక్రమంగానే యిస్తున్నారు. గవర్నమెంటు డిపార్టుమెంట్లు దీనికి ఎందుకు యివ్వకూడదనే విషయాన్ని కొందరు మిత్రులు చెప్పారు అధ్యక్షా. డి ఏ. లింక్డ్ విత్ కాస్ట్ అఫ్ లివింగ్ ఇండెక్స్ కనుక చేస్తే ప్రభుత్వానికి heavy financial commitments వస్తాయి బహుశా ఈ బడ్జెటు సరిపోతుందో లేదో ఇంక మరి ఎన్నో welfare schemes విద్యకుకావలసినవి, వైద్యానికి కేటాయింపులు ఎన్నో ఉన్నాయి. వాటినన్నిటిని ignore చేయవలసిన పద్ధతిరావచ్చు కనుక దానికి బదులు అవసరమైనప్పుడల్లా తమకు తెలుసును Dearness Allowance ఎలక్ట్రిసిటీ వారికి వాటరు వర్క్సువారికి, P W. D. వారికి R.T.C. వారికేమి కొంతవరకు యివ్వడం జరిగింది. కాని cost of living index దానితో కలిపినట్టయితే మాత్రం చాలా కష్టంగా ఉంటుంది. భరించరాని ఒక బరువుగా ఉంటుంది కనుక అది ప్రభుత్వరంగంలో ఉండే department కి గాని bodies కి గాని అంత సులభంగా వర్తింపచేయడానికి సాధ్యం కాదని మనవిచేస్తున్నాను మినిమమ్ వేజెస్ రివిజను గురించి చెప్పారు. 5 సంవత్సరాల కొకసారి రివిజను చేసే పద్ధతివుంది అంతలోపుగా అవసరమైతే చేయవచ్చు చేయకూడదని ఏమీ లేదు. సామాన్యముగా 5 సంవత్సరాలకొకసారి revise చేసే పద్ధతివుంది. ఏ ఇండస్ట్రీలో అయితే ఒక 5 సంవత్సరాలు జరిగినదో తప్పకుండా దానిపట్ల శ్రద్ధవహించబడుతుంది. కొత్తగా ఇప్పుడు Cost of living index తయారవుతోంది. దానిగురించి కొంత criticism వచ్చినది. అందులో appoint చేసినవారు సరియైనవారు కాదని అన్నారు. అయితే అందులో మెజారిటీ యూనియన్‌కి రిప్రజెంటేషనా, మైనారిటీ యూనియన్‌కి రిప్రజెంటేషనా అనేమాటకాదు. అధ్యక్షా, కొంత అనుభవజ్ఞులు, కొంత సైము ఇవ్వగలిగినవారు. బాగా విషయాలు తెలిసిన వారిని, కొంత ప్రతినిధుల -వారిని

పెట్టాలనే ఉద్దేశ్యము తప్ప మరేమీలేదు అట్లా కేవలము ఒక partisan attitude ప్రభుత్వము తీసుకొన్నట్లయితే A P T.U C. కి బదులు I N T U C వారిని వేసుకొని వుంటూవుండేవారు. అట్లాకాకుండా మహాదేవసింగుగారిని representative of employees గా వేయడము జరిగింది. కేవలము వ్యక్తిగత విశేషాలవల్లనే వారిని వేయడము కాని వేరే ఉద్దేశ్యము లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు :—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు చెబుతూ వ్యక్తిగత విశేషాల వల్లనే మహాదేవసింగుగారిని వేశారని అన్నారు. I do not know సంజీవ రెడ్డిగారు వున్నారో లేదో, దానికి అంగీకరిస్తారో ఏమో మిగిలినవారికి ఈ వ్యక్తిగత క్వాలిఫికేషన్సు, దానిలోవుండడానికి, లేకనా మంత్రిగారి ఉద్దేశ్యము. పెద్ద ఆర్గనైజేషన్ I. N T U C, A I. T. U C, Provincial Councils Committee వుంటే, వ్యక్తిగతముగా చూచివేశాము అంటారేమి ? వ్యక్తిగతముగా తెలిసినవారు అక్కడ సంజీవరెడ్డిగారు వున్నారు. సత్యనారాయణరెడ్డిగారు వున్నారు. సత్యనారాయణగారు వున్నారు అనేకమంది వున్నారు. Who can advise the Govt. better?

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి.—మా దృష్టిలో ఎవరినైనా ఒక్కరినే వేయడము జరగాలి. కాని వారు మెజారిటీ యూనియన్సు వగైరా వున్నవి అని అన్నారు అధ్యక్షా. ఆ మెజారిటీ ప్రిన్సిపుల్ కనుక అన్నింటిలో project చేసినట్లయితే, ఒక్కొక్కరిని వేసినట్లయితే, ఏ ఒక్కరో అన్నింటిలో వుంటారు కాని అందరికి ప్రాతినిధ్యము వహించే మాటరాదు అధ్యక్షా

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు·—వారందరిని వేయండి. సంజీవరెడ్డిగారిని వేయండి. సత్యనారాయణరెడ్డిగారిని వేయండి. సత్యనారాయణగారు వున్నారు. వారెవరిని వేయకుండా ఒకతన్ని వేసి, "why do you justify by your stand ?

మిస్టర్ స్పీకర్.—వారి తగాదాలు బయట ఏమి వున్నవో అవి అక్కడకూడ తగాదాలు వచ్చేటట్లు వారిని, వీరిని వేస్తే సరిపోతుంది

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు:—తగాదాలు రావు అధ్యక్షా ఎవరి views వారు express చేస్తారు అసలు లేబరు లీడర్సు తగాదాలుపడరు అంతా కలసి ఎంప్లాయర్సుకు వ్యతిరేకముగా fight చేస్తారు. అంతేకాని వారిలో వారికి తగాదాలు ఎందుకు వస్తాయి. ఏమైనా special interests వుంటే తగాదాలుపడతారు. అవి లేవు అక్కడ.

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి·—మహాదేవసింగుగారు life long employers తో fight చేసినవారే. వారి త్యాగముగురించి, వారిసామర్థ్యముగురించి ఎవరూశంకించటలేదు.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu:—I am not denying it

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి :—అటువంటప్పుడు ఒక్కరినే వేస్తే, ఎప్పటికి మెజారిటీ యూనియన్ అంటే I. N. T. U. C. రావచ్చు. A. P. T. U C.రావచ్చు. వేరేవారికి అవకాశమే లభించకుండాపోవచ్చు. చిన్న కమిటీ వేయాలని అనుకొ

న్నాము మొన్ననే లక్ష్మీనరసయ్యగారు చెప్పారు అధ్యక్షా. ఈ నెలాఖరువరకు రిపోర్టు అందచేస్తామని చెప్పారు. వారు చాల serious గా, sincere గా, సమర్థతో ఆ కమిటీయొక్క కార్యకలాపాలు జరుపుతున్నారు ఏ చార్జి అయితే వారిపై నవ్వుందో అంత సహేతుకము కాదని మనవిచేస్తున్నాను. There are various cut motions I will touch more important ones.

Shops and Establishments staff అంత సమర్థవంతముగా పనిచేయడము లేదని అన్నారు. 1964-65 లో 2112 prosecutions వగైరా జరిపారు. సమర్థవంతముగా పనిచేస్తున్నారని మనవిచేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ —గంగిసెట్టిగారూ, రాత్రి నిద్రపోయారో లేదో మీరు చాల ఎక్కువగా నిద్ర వస్తున్నట్లు వుంది. లాబీస్‌లోకి పోయి కావలసివస్తే పడుకొని నిద్రపోవచ్చు.

శ్రీ సి. హెచ్. గంగిసెట్టి (అల్లవరము)·—నేనాండి అధ్యక్షా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ —అవును. I have been observing you sleeping in the House.

శ్రీ సి హెచ్ గంగిసెట్టి:—నేను నిద్రపోయాననుకొంటున్నారేమో ! నిద్ర పోవడములేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్:—కళ్లు మూసుకొని వింటున్నారా ? అయితే నాదే పొరపాటు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:—నిద్రపోకూడదని అంటారా ?

మిస్టర్ స్పీకర్.—నిద్రపోకూడదని కాదు, నిద్రపోవడానికి వేరేస్థలము వుంది.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం.—ఇక్కడ నిద్రపోవడానికి మాకు కొంతవరకు·..

మిస్టర్ స్పీకర్ —పెర్మిషన్ ఇవ్వాలంటారా ?

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాధం:—కళ్ళు మూసుకొని వినడానికయినా..

మిస్టర్ స్పీకర్.—అదే వారిని అడిగాను నేను. కళ్ళు మూసుకొని వింటూ వుంటే నిద్రపోతున్నారేమో అని అనుకొన్నాను. లేదు, కళ్లు మూసుకొని వింటున్నానని వారు చెబుతున్నారు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు·—దీనిపైన ఒక రూలింగ్ వుంది. గురక పెట్టకూడదు. కళ్లు మూసుకొని కూర్చోవచ్చునని రూలింగు వుంది. అది మీరు మారిస్తే మార్చవచ్చు.

మిస్టర్ స్పీకర్ —నేను మార్చడానికి అక్కడ వారు గురకపెడితే నాకు వినపడదు, ప్రక్కనున్నవారికి వినపడవచ్చు. స్పీకరుకి వినపడదు. అదే పనిగా మైక్ త్రిప్పుకొని దగ్గరపెట్టుకొంటేతప్ప.

Sri M. Ramagopala Reddy:—He might be meditating, Sir.

శ్రీ బి. వి గురుమూర్తి — పెనాల్టీలు R. T. C. వారికి పెనాల్టీలు వేయడం లేదు Private operators కి వేస్తున్నారనేమాట అన్నారు. R. T. C. కి గాని, వేరేవారికిగాని అందరికి సమానముగా ప్రభుత్వము పెనాల్టీల విషయము ఆలోచిస్తుంది. వేస్తుంది. కాని ఏ విధమయిన discrimination లేదని చెబుతున్నాను.

B Es ని మోటారు వెహికిల్సు ఇనస్పెక్టర్సుగా ఎందుకు వేయకూడదు అనే సలహా యిచ్చారు. As it is గా ఏదయితే minimum qualification పెట్టామో, diploma in automobile engineering దానికి తగిన candidates రావడంలేదు. అటువంటప్పుడు B Es పెడితే బహుశా వారు రారేమో. B E pass అయినా automobile engineering qualification కనుక వున్నట్లయితే వారుకూడ యీ సర్వీసుకు eligible అనే మాట మనవిచేస్తున్నాను.

అఫిలెట్ అథారిటీని జుడీషియల్ అథారిటీ ఎందుకు పెట్టకూడదు అన్నారు. సామాన్యముగా ప్రజాస్వామ్యములో ప్రజా ప్రతినిధులనే shade చేయాలనే ఆలోచన వుంటే, మద్రాసు తప్ప, తక్కిన అన్ని రాష్ట్రాలలో ఇదే విధమయిన పద్ధతి వుంది కాబట్టి కొంతవరకు ఒక ఇంజనీరు, ఒక police man చైర్మన్ జుడీషియరీలో అనుభవమున్నవారే వుంటారు ఒక్కరే non-official member వుంటారు. దీనిని reconstitute చేయాలనే ఉద్దేశ్యము ప్రభుత్వానికి లేదని మనవిచేస్తున్నాను

రోడ్డు ప్రమాదాలు జరుగుతున్నవి రోడ్సు బాగాలేవు అన్నారు. తమకు తెలుసు అధ్యక్షా, ఈ సంవత్సరము బడ్జెటులో రోడ్సుకు ఎక్కువ మొత్తము కేటాయించబడింది ఎంతవరకు రోడ్సు బాగావుంటె అంతవరకు ఈ accidents జరగకుండా పోతాయి. ఇతర కారణాలు వుండవచ్చు కాని ఎంతవరకయితే broad roads, మంచి రోడ్సు వుండవో పూర్తిగా దీనిని control చేయడము, కేవలం లైసెన్సువల్ల, rigid tests వల్ల కాని one side traffic వల్ల కాని వాటివల్ల మాత్రమే అయ్యేది కాదు. రోడ్సు పూర్తిగా కావాలంటే 200 కోట్లు ఆంధ్రరాష్ట్రానికి అవసరము వుంటుందని కొన్ని లెఖ్ఖలవల్ల తేలినది అంతవరకు congestion. ప్రతి సంవత్సరము వేలకువేలు మోటారుబండ్లు ఎక్కువ అవుతున్నవి Traffic ఎక్కువ అవుతున్నది. రోడ్సు వెడల్పు అదేవిధముగా వుంటున్నది. విశాలమయిన, వెడల్పయిన రోడ్సు ఎంతవరకయితే పూర్తిగా చేసుకోలేమో అంతవరకు accidents పూర్తిగా నివారించడానికి అంత సాధ్యమైన పని కాదని మనవిచేస్తున్నాను.

Mr. Speaker —The other way is, the road is sometimes very good and very wide. Yet there is more scope for accidents. There are more accidents between Bangalore and Madras between which there is the best road, because people go at very high speed from 50 to 60 miles.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— ప్రభుత్వము అలాంటివి avoid చేయడానికి రోడ్సు బాగుచేయడము లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ — రోడ్సు బాగా వుండకపోతే. They must not go at high speed.

Sri B V Gurumurty:—Check-posts are there; traps are laid and all necessary precautions are generally taken. Still they cannot be totally avoided Whatever is possible under the circumstances with the resources that the department commands, they are being done now

Mr Speaker.—Accidents are due to various causes.

Sri B. V. Gurumurthy:—Yes Sir,

سری سلطان صلاح الدین اویسی :— حیدرآباد میں بعض مقامات پر پرائیویٹ بسیں چل رہی ہیں مثلاً سرونگر اور گولکنڈہ روڈ وغیرہ پر۔ ان بسوں میں بہت زیادہ رش رہتا ہے اور اسکے علاوہ بسیں پرانی ہیں ایسی بسوں کو چلانے کی اجازت نہیں دیجانی چاہئیے۔ ان بسوں کو چلانے کی اجازت کانگرسیون کو دیگئی ہے۔ شہر میں روزانہ ہم دیکھتے ہیں دو چار بسیں چلتے چلتے رک جاتی ہیں۔ جن مقامات پر شیڈس کی ضرورت ہے وہاں شیڈس نہیں بنائے گئے۔ جسکی وجہہ سے بچے نارس وغیرہ میں بھیگتے ہوئے کھڑے رہتے ہیں۔ ورکنگ جرنلسٹوں کی اجرت میں اضافہ کے لئے قانون بنایا گیا لیکن اب تک ان کی اجرت میں اضافہ نہیں کیا گیا۔ ان چیزوں کی طرف توجہ کرنے کی ضرورت ہے۔

అధ్యక్షా, ఇదివరకు మనవిచేసినట్లు ప్రస్తుత కాలంలో రాజకీయ సుస్థిరత వుంది. పారిశ్రామికంగా మంచి వాతావరణం వుంది. కార్మికులలో డిసిప్లేన్ వుంది. స్కిల్ నేర్చుకోవాలి, సమర్థవంతంగా చేసుకోవాలి సమర్థవంతమైన కార్మికులు కావాలి అనే ఆలోచన కార్మికులలో, కార్మిక నాయకులలో వుంది. ప్రతిభావంతులైన నాయకులు వున్నారు. అటువంటప్పుడు ఇది మంచి కాలమని ఒకప్పుడు అందరూ గర్వపడడానికి వీలుంటుందేమో; అందరూ దీని శ్రేయస్సు కోరుతారు. అందరూ అభినందించేవారే, నేను ప్రవేశపెట్టిన మూడు డిమాండ్స్‌కు సంబంధించిన సంస్థలు సమర్థవంతంగా తమ కార్యకలాపాలు జరుపుతున్నాయి. మిత్రులు ఈ డిమాండ్స్‌ను మంజూరు చేయవలసిందిగా కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—బాయిలర్స్ డిపార్టుమెంటుకు, లేబర్ డిపార్టుమెంటుకు ఏమీ సంబంధం లేదు. టెక్నికల్‌గా క్వయిట్ ఎపార్ట్, అనవసరంగా దీనిలో ఎందుకు వుంచారు? ఎక్కువ మనుష్యులను వేస్తున్నారు, డబ్బు సేవ్ జేసుకోవచ్చుకదా అని నేను అడిగాను.

శ్రీ ఎన్. ప్రసాదరావు —నేను అడిగినదానికి దేనికీ మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పలేదు. మినమమ్ వేజెస్ యాక్టును అమలు జరిపేటప్పుడు ఇప్పటికి చాలా వాటిలో ఓవర్‌డ్యూస్ అయ్యాయి; 13 ఇండస్ట్రీస్‌లోకూడా, వాటికి ఈ సంవత్సరం మినిమమ్ వేజెస్‌ను రివైజ్ చేయటానికి కమిటి వేసే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి వున్నదా

లేదా? ఇప్పుడు వారు 12 లిస్ట్ ఇచ్చారు, ఆ లిస్టును ఇంక్లూడ్ చేయటమా లేక వాటికి కూడా కమిటి వేసి మినిమమ్ వేజెస్‌ను ఈ సంవత్సరంలో ఫిక్స్ చేస్తారా?

వేజ్ బోర్డు నిర్ణయాలను బై అండ్ లార్జ్ అమలు జరుపుతామని చెప్పారు. బై అండ్ లార్జ్ అమలు జరపడంలేదని నిన్న మేము చెప్పాము దానిని ఎంక్వయిరీ చేసి అమలు జరుపుతున్నామని రుజువు చేయగలరా? ఏమైనా వేజ్ బోర్డు నిర్ణయాలు మోరల్‌గా బైండ్ కావు, వాటిలో యజమానుల ప్రతినిధులు వున్నప్పుడు వారు అంగీకరించిన వాటిని ఎందుకు అమలు జరపరో నాకు అర్థం కావటంలేదు. అవసరమయితే ప్రభుత్వం లెజిస్లేషన్ తీసుకువచ్చి వేజ్ బోర్డు నిర్ణయాలను అమలు జరపటానికి స్టాట్యుటరి ప్రొవిజన్ క్రియేట్ చేస్తారా?

శ్రీ యం రామగోపాలరెడ్డి -- ప్రావిడెంట్ ఫండ్ కాస్ట్ ఆఫ్ లివింగ్ ఇన్‌డెక్స్ బట్టి యట్ ది టైమ్ ఆఫ్ రిటైర్‌మెంట్ పేమెంట్ చేస్తారా?

శ్రీ పి రాజగోపాలనాయుడు —మంత్రిగారి సమాధానాలు డెవిల్ కోట్స్ స్క్రిప్చర్స్ అన్నట్లు వుంటాయి ఇప్పుడు జ్యుడిషియల్ అథారిటికి ఇస్తారా అంటే ఒక్క మద్రాసులోతప్ప ఇంక ఎక్కడా లేదంటారు నీటిశిస్తు తగ్గించటంలేదే అంటే మహారాష్ట్రలో హెచ్చుగా వుందంటున్నారు. వారికి ఏది ఇష్టమైతే అది రిఫర్ చేస్తారు మీపై అపవాదును తప్పించుకోవాలంటే జ్యుడిషియల్ అథారిటికి అప్పగిస్తే బాగుంటుందేమో కన్సిడర్ చేస్తారా?

శ్రీ ఎ సర్వేశ్వరరావు·—షాప్స్ అండ్ ఎస్టాబ్లిష్‌మెంట్ యాక్టు క్రింద కొన్ని ఫారమ్స్, కొన్ని పుస్తకాలు వున్నాయి. షాప్స్‌వారు వాటిని ఫిలప్ చేస్తూ వుండాలి కాని ఆ బుక్స్ గవర్నమెంటు వేయదు, అవి దొరకవు, ఇన్స్‌పెక్షన్ బుక్ వుంది. పుస్తకం మీద ధర 115 పైసలు వేసివుంటే 150 పైసలకు అమ్ముతున్నారు అయినా అవి కూడా దొరకటంలేదు లేకపోతే ప్రాసిక్యూట్ చేస్తామని చెబుతున్నారు కనుక వెంటనే ఆ పుస్తకాలు అందించే ఏర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ డి సీతారామయ్య (మదనపల్లి) —1965–66 వ సంవత్సరంలో ఏ జిల్లాల్లో బస్సులు జాతీయం చేస్తారో మంత్రిగారు సెలవిస్తారా?

శ్రీ జి సంజీవరెడ్డి (సిర్పూరు) —కార్పొరేషన్స్, ఇతర ప్రైవేట్ సెక్టార్స్‌లో సంబంధించినంతవరకు డి ఎ. విషయంలో గవర్నమెంటుకు కంట్రోలు లేకుండా కార్పొరేషన్స్ కంట్రోలు చేస్తున్నవి డి. ఎ. విషయంలో ట్రైపార్టైట్ కాన్ఫరెన్స్ డెసిషన్ అమలు పెట్టటానికి వున్న అభ్యంతరం ఏమిటి? 1963 వ సంవత్సరంలో ఒప్పుకొన్నదానిని అమలు జరపటానికి వున్న అభ్యంతరం ఏమిటి? ఇండస్ట్రియల్ హౌసింగ్ స్కీము క్రింద వర్కర్స్‌కోసం సనత్‌నగర్‌లో కట్టిన ఇండ్లలో ఎన్. జి. వోస్ వున్నారు. వారిని వెకేట్ జేయిస్తారా? సింగరేణి కాలరీస్‌లో 50 లక్షల మంది వర్కర్స్ వున్నా వారికి బోనస్ ఇవ్వటంలేదు. అది ఇప్పిస్తారా? స్ట్రయిక్స్ జరిగాయని చెప్పారు. కార్మికులు లీగల్‌గా సమ్మె చేస్తే షావుకార్లమీద

ఏమి చర్యలు తీసుకొన్నారు, ఇల్లీగల్‌గా చేస్తే యూనియన్స్‌పై ఏమి చర్య తీసుకొన్నారు ?

శ్రీ జి. రామస్వామిరెడ్డి :—ట్రాక్టర్స్, ట్రేలర్స్ రైతులకు అప్పగించే విషయం గురించి మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పలేదు.

శ్రీ టి. వి. గురుమూర్తి :—గోపాలకృష్ణయ్యగారు బాయిలర్స్ డిపార్టుమెంటు గురించి చెప్పారు. దానిని లేబర్ డిపార్టుమెంటులో ఎందుకు కలిపారన్నారు. డిమాండు వేరేవారు మూవ్‌చేసినా మొట్టమొదట నుండి ఈ డిపార్టుమెంటుకు సంబంధం వుంది ఇద్దరు వున్నారు, ఎందుకు పెట్టారన్నారు పని వత్తిడినిబట్టి, వర్క్‌లోడ్ బట్టి ఉద్యోగాలు ఇవ్వటం జరుగుతుంది, ఎక్కువచేయటంకాని తక్కువచేయటంకాని జరుగుతుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—వర్క్‌లోడ్ ఎంత వుంది ?

శ్రీ టి. వి. గురుమూర్తి :—క్వాంటమ్ ఆఫ్ వర్క్‌లోడ్ ఎంత వున్నదో ఇమ్మీడియెట్‌గా చెప్పలేను. రోజురోజుకు వర్కు పెరుగుతుంది కాని తగ్గదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మూడు సంవత్సరాలనుండి స్ట్రెకతెనింగ్ ఆఫ్ స్టాఫ్ అంటున్నారు ఎందుకు డబ్బు తగలేస్తాదు ?

శ్రీ టి. వి. గురుమూర్తి :—మినిమమ్ వేజెస్ ఎందుకు రివైజ్ చేయటంలేదని అడిగారు. దానికి నేను సమాధానం చెప్పాను. సామాన్యంగా 5 సంవత్సరాలకు ఒకసారి రివిజన్ జరుపబడుతుంది. సరైన సమయంలో కమిటి వేయటం, మినిమమ్ వేజెస్‌కు సంబంధించిన బోర్డు కూర్చుని కేటగిరి ఆఫ్ గ్రేడ్‌ను పరిశీలించి కావలసిన రివిజన్ తప్పకుండా టైమ్‌లోపు ఆలోచిస్తుందని మనవిజేస్తున్నాను. వేజ్‌బోర్డును స్టాట్యుటరిగా ఎందుకు చేయకూడదు, లెజిస్లేషన్ ఎందుకు చేయకూడదని అడిగారు. ఇది కేవలం రాష్ట్రానికి సంబంధించింది కాదు, మొత్తం దేశానికి సంబంధించింది. ఆలిండియా వేజ్‌బోర్డువారు వున్నారు. అక్కడ వారు ఆలోచిస్తారు అక్కడక్కడ ఒకరిద్దరు బ్లాక్‌షిప్ వున్నంతమాత్రాన మేము ఇది చేయాలా, ది స్పిరిట్ ఆఫ్ ది ట్రైపార్టైట్ మీటింగ్స్ విల్ బి డిఫీటెడ్ అని భయంగా వుంది. డైరెక్టు నెగోషియేషన్స్ ద్వారా చాలావరకు సెటిల్ అవుతున్నాయి. అయినా స్టాట్యుటరిగా మార్చటం మంచిదా కాదా అనేది కొందరు ఆలోచిస్తున్నారు.

ఒవేసిగారు సిటి బసెస్ కాంగ్రెసువారికి ఇచ్చారన్నారు. సిటి ఎందుకు, దేశం అంతా కాంగ్రెసువారు వున్నారు వారు మొట్టమొదటనుండి దానిలో వున్నవారు నడుపుతున్నారేమో. అది ఆక్షేపించవలసిన విషయంకాదు. వర్కింగ్ జర్నలిస్టుకు ఏవో కష్టాలు వున్నాయని చెప్పారు. ఇది సెంట్రల్ యాక్టు, నిర్వహించే బాధ్యత మామీదవుంది. ఏమైనా వ్యతిరేకంగా వున్నట్లయితే దిద్ది ఇంప్లిమెంట్ చేయటానికి సిద్ధంగా వున్నామని చెబుతున్నాను.

ప్రావిడెంట్ ఫండ్ గురించి రాంగోపాలరెడ్డిగారు చెప్పారు. కేంద్రప్రభుత్వం తరపున ఒక ఎడ్మినిస్ట్రేటర్ ఇక్కడ వున్నారు. రాంగోపాలరెడ్డిగారు చెప్పింది నాకు అర్థం కాలేదు ఆ ఇన్ఫర్మేషన్ నాకు అందచేస్తే దానికి కావలసిన సమాధానం సేకరించి వారికి అందజేస్తాను. షాప్స్ అండ్ ఎస్టాబ్లిష్మెంట్‌కు సంబంధించిన ఫారమ్స్ లోపభూయిష్టంగా వున్నాయని సర్వేశ్వరరావుగారు చెప్పారు. వారు కమిటిలో వున్నారు ఇంటిగ్రేటెడ్ బిల్లు తీసుకురావటానికి బహుశా వచ్చే నెలలో కూర్చుంటాము అప్పుడు అటువంటి లోపాలు లేకుండా సవరించటానికి, మంచి చట్టం చేయటానికి, కావలసిన, అవసరమైన మార్పులు చేసుకోటానికి అప్పుడు వారు బాధ్యత వహించవచ్చునని చెబుతున్నాను. సంజీవరెడ్డిగారు చెప్పుతూ workers కు సంబంధించినటువంటి industrial houses అన్నిటిని N. G. Os కు ఇచ్చినారని అన్నారు. అధ్యక్షా, దాని చరిత్ర చూచినట్లయితే ఒక విషయం స్పష్టమవుతుంది. అవి తయారైనప్పుడు workers రాలేదు అప్పుడు ఆంధ్రప్రాంతమునుంచి వచ్చినటువంటి N. G. Os. కు ఇళ్లు లేనప్పుడు వారికి అవి ఇవ్వడం జరిగింది. ఇప్పుడు వారిని తీసివేయాలంటె, వారు మరి మమ్ములను ఎక్కడికి పొమ్మంటారు అని అడుగుతారు. మరి మాకు కట్టబడినటువంటి ఇళ్లు N. G Os. కు ఎందుకు ఇవ్వాలని workers అడుగుతారు. మరి alternative houses N. G. Os. కు కు provide చేస్తే అప్పుడు మనం చేయవచ్చు లేదా ఆ ఇచ్చేటటువంటి బాధ్యత, హక్కు workers కే ఉన్నది అనేది మాత్రం లేదు. కాని ఒకప్పుడు వారికి సులభంగా దొరికేటటువంటి పరిస్థితి ఉన్నప్పుడు మాత్రం వారు వదలుకొన్నారు. తరువాత వేరేవాళ్లకు ఇచ్చిన తరువాత ఇప్పుడు వీరు తయారైనారు. మరి ఇది P. W. D. కి సంబంధించింది, ఇతర Departments కు సంబంధించింది. వారు పోయి మాట్లాడి ఏదైనా వీలుంటె అది పరిష్కారం చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తామని మాత్రం నేను మనవి చేస్తున్నాను. సింగరేణి కాలరీస్ గురించి వారు చెప్పారు. ఇది కూడా Central subject గనుక దానికి immediate గా answer నాదగ్గర లేదు. మరి, తరువాత tractors, trailors గురించి రామస్వామిరెడ్డిగారు చెప్పారు. వాటిని గురించి పన్ను మినహాయించాలని అన్నారు. Personal use కు, agricultural purposes కు, mining purposes కు మినహాయించేటటువంటిది Act లోనే provision ఉన్నది. కాని వారు 15 మైళ్లకు మించి ఎక్కడైనా పోవడానికి ఇవ్వాలన్నారు. కాని, ఎక్కడపడితే అక్కడ tractors, trailors తీసుకుపోవడానికి గనుక permission ఇచ్చినట్లయితే మరి లారీలు, బస్సులు వాటిలో కూర్చొనేవాళ్లు అంతా tractors లో కూర్చుని అవి misuse కావచ్చు అనేటటువంటి భయము ప్రభుత్వానికి ఉండటంచేతనే ఈ మినహాయింపు ఇవ్వడం జరగలేదు. ఇంకా వారిదగ్గర ఏదైనా information ఉంటె, వేరుగా చెప్పుతాను. Immediate గా in general ఎక్కడికి వెళ్లినప్పటికి కూడా permission ఇవ్వడానికి వీలుంటుంది అనే మాట, హామీ మాత్రం నేను ఇవ్వలేను.

DEMAND NO. III—TAXES ON VEHICLES—RS. 14,95,000

Mr Speaker —The question is

To reduce the allotment of Rs 14,95,000 for taxes on vehicles by Rs 100

For not appointing B.Es as Motor Vehicles Inspectors

The cut motion was negatived

Mr Speaker :—The question is

To reduce the allotment of Rs 14,95,000 for taxes on vehicles by .. . Rs 100

For exempting the buses owned by R T C. from passing the penalty if they fail to pay the taxes on vehicles in time while that benefit is not given to the private owners.

The cut motion was negatived

Sri P. Rajagopal Naidu demanded a poll and the House divided.

Ayes 6 Nos 86 Neutrals 16.

The cut motion was negatived

Mr Speaker :—The question is

To reduce the allotment of Rs 14,95,000 for taxes on vehicles by .. .. .. Rs 100

రీజినల్ ట్రాన్సుపోర్టు అధికార్లు స్థానిక శాసనసభ్యుల ఇతర ప్రజా ప్రతినిధుల సలహా, సహకారాలకై ప్రయత్నించక బురాక్రాటిక్ పద్ధతుల్లో తమ కార్యకలాపాలు సాగించటంగురించి చర్చించుటకు గాను.

To reduce the allotment of Rs 14,95,000 for taxes on vehicles by .. .. . Rs. 100

సెంట్రల్ రోడ్ ట్రాఫిక్ బోర్డు ట్రాఫిక్ కంట్రోలుగురించి, యాక్సిడెంట్సు జరుగకుండాచూచుటకు తీసుకున్నచర్యల గురించిన సమగ్రమైన రిపోర్టు అసెంబ్లీకి అందించే పద్ధతిని అలవర్చుకోక పోవటంగురించి.

To reduce the allotment of Rs. 14,95,000 for taxes on vehicles by .. .. Rs 100

ప్రయివేటు సర్వీసు బస్సుల నడుపుటకై రూటు లైసెన్సు ఇవ్వబడిన ప్రతిరూటు మైన్టైన్ చేయుబాధ్యత ప్రభుత్వాని దైనప్పటికి నిర్వహించక పోవటంగురించి చర్చించుటకుగాను.

To reduce the allotment of Rs. 14,95,000 for taxes on vehicles by .. Rs. 100

ప్రభుత్వం మెంటైన్ చేయని రూట్సుపై నడుపబడుతున్న సర్వీసు బస్సులపై మోయరాని పన్నుల విధించినందులకు చర్చించుటకు గాను

To reduce the allotment of Rs. 14,95,000 for taxes on vehicles by . .. . .. Rs. 100

నేషనల్ హైవే నెం. (9) పై నడుస్తూవున్న వెహికిల్స్ స్పీడు చెకప్ చేయుటలో జరుగుతూవున్న బలహీనతల కారణంగా యాక్సిడెంట్సు పెరుగుతూవున్న పరిస్థితుల చర్చించుటకుగాను.

The cut motions were negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

To reduce the allotment of Rs 14,95,000 for taxes on vehicles by . .. . Rs. 100

The failure of the Government in taking steps to sanction the following new bus routes in Krishna Division.

(1) Vijayawada to Penamakuru.
(2) Vijayawada to Madduru.
(3) Vijayawada to Tennuru (via) Komatigunta.
(4) Vijayawada to Gannavaram (via) Poranki.
(5) Vijayawada to Chodavaram (via) Nidamanuru
(6) Vijayawada to Manthena (via) Velpuru.

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker The question is:

To reduce the allotment of Rs 14,95,000 for taxes on vehicles by .. .. Rs. 100

విజయవాడ పట్టణం సిటీ బసస్ సంఖ్యను పెంచుటకు సత్వర చర్య తీసుకోకపోవుటను గురించి

The cut motion was negatived

Mr. Speaker.—The question is

To reduce the allotment of Rs 14,95,000 for taxes on vehicles by . .. . Rs. 100

తెలంగాణాలో ఫేర్ వెదర్ రోడ్స్‌పై ప్రభుత్వం ఒక్క కానైనా ఖర్చు పెట్టకున్నప్పటికీ ప్రైవేట్ సర్వీసెస్ నడుపుచున్న సర్వీస్ యజమానుల పైపుల్ సర్వీసుకు సీట్ల సంఖ్యనుబట్టి విపరీత వెహికిల్ టాక్సెస్‌ను విధించుటవల్ల ప్రయివేటు సర్వీసెస్ ఆగిపోవుచున్న విషయాన్ని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చుటకుగాను.

The cut motion was negatived

Mr Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 14,95,000 for taxes on vehicles by . Rs 100

ట్రాన్సుపోర్టు వర్కర్సుకు ఉపయోగపడు కార్మిక చట్టాల అమలు జరుపుటకు వీలుగా ట్రాన్సుపోర్టు అధికార్లకు చట్టరీత్యా అధికారం లేక పోవటం గురించి చర్చించుటకుగాను.

The cut motion was negatived

Mr. Speaker :—The question is

To reduce the allotment of Rs 14,95,000 for taxes on vehicles only Rs. 100

To criticise the Government the present policy of the Government in issuing routes and causing much loss to the Bus owners and making them corruption getting permits. To put an end to the corruption I suggest to auction the routs of buses and thus have an income to the State

To reduce the allotment of Rs 14,95,000 for taxes on vehicles by . .. Rs. 100

To criticise the Government for allowing buses to run, without breaks, and fit for condemning and causing loss to the lifes of the passengers and it is a waste to spend money over the Inspection of Motor Vehicles Department.

The cut motions were negatived.

Mr. Speaker :—The question is.

To reduce the allotment of Rs. 14,95,000 for taxes on vehicles by . . . Rs 100

To urge the Government to direct the Transport Corporation to denationalise the bus transport in Kurnool District

To reduce the allotment of Rs. 14,95,000 for taxes on vehicles by . .. Rs. 100

To urge the Government to enquire into the losses incurred as a result of denationalisation of Kurnool District and recover the same from the persons responsible.

The cut motions were negatived.

DEMAND NO XXVI—LABOUR AND EMPLOYMENT—
Rs. 1,04,94,000

Mr Speaker —The question is

To reduce the allotment of Rs. 1,04,94,000 for Labour and Employment by . . .. Rs 100

To discuss the failure of the Government to link D A. with increase of cost of living index and implement the same in its own Government and Quasi-Government establishment.

The cut motion was negatived.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu demanded a poll and the House devided

Ayes 22 Noes 88.

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker —The question is:

To reduce the allotment of Rs 1,04,94,000 for Labour and Employment by . . .. .. Rs. 100

To express disagreement for the failure of the Government to implement the awards passed by the Tribunals, in favour of the workers.

The cut motion was negatived.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu demanded a poll and the House divided

Ayes 23 Noes: 90.

The cut motion was negatived

Mr Speaker —The question is·

To reduce the allotment of Rs 1,04,94,000 for Labour and Employment by . .. Re. 1.

వ్యవసాయ కూలీల వేతనాలను నిర్ణయించుచు ప్రభుత్వం చాలా కాలం క్రింద కనీస వేతనాల చట్టం గావించింది. ఆ చట్టాన్నైనా ప్రభుత్వం అమలులో పెట్టుటకు పూనుకోనందుకు ప్రభుత్వ విధానాన్ని విమర్శించుటకు.

The cut motion was negatived.

Sri A Ramachandra Reddy demanded a poll and the House divided.

Ayes · 23 Noes · 91.

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is.

To reduce the allotment of Rs. 1,04,94,000 for Labour and Employment by .. Re. 1

వ్యవసాయ కార్మికులకు కనీసవేతనముల చట్టం వున్నప్పటికి యింతవరకు రూల్సు తయారుచేసి అవి యింతవరకు అమలు పర్చుటకు సిబ్బందిని ఏర్పాటు చేయనందుకు.

The cut motion was negatived.

Mr Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs 1,04,94,000 for Labour and Employment by . Rs. 100

For extending the services of the Judge of the Labour Tribunal

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is

To reduce the allotment of Rs 1,04,94,000 for Labour and Employment by .. . .. Rs. 100

For the failure of the Government to revise minimum wages of Agricultural labourers in the State so as to suit the existing cost of living and gross negligence to appoint proper and adequate staff for implementation of the minimum wage Act

To reduce the allotment of Rs 1,04,94,000 for Labour and Employment by . . .. Rs 100

చేనేత కార్మికులలోను వ్యవసాయ కార్మికులలోను ప్రబలివున్న నిరుద్యోగమును, పాక్షిక నిరుద్యోగస్థితిని, మానిపించుటలో ప్రభుత్వం విఫలమగుచున్నందుకు.

To reduce the allotment of Rs 1,04,94,000 for Labour and Employment by . . .. Rs. 100

For the failure of the Government to disburse compensation to K Penchalamma (Case No 171/60), Nellore District, payable under W. C. Act.

The cut motions were negatived

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,04,94,000 for Labour and Employment by .. .. Rs. 100

For the failure of the Government to disburse an amount of Rs 1,800 to Smt T. Ankamma (Case No 20/60) which was already paid by the Management, payable under W. C Act in Nellore District

The cut motion was negatived

Mr. Speaker —The question is .

To reduce the allotment of Rs. 1,04,94,000 for Labour and Employment by .. . . Rs. 100

ప్రభుత్వ ఐ టి. ఐ. కేంద్రాలలో శిక్షణ పొందు విద్యార్థులకు ఉద్యోగ వసతి చూపించక పోవుటను గురించి.

To reduce the allotment of Rs 1,04,94,000 for Labour and Employment by . . .. .. Rs. 100

Employment Exchange కి అన్ని డిపార్టుమెంట్లు ప్రైవేటు కంపెనీస్ రిఫర్ చేసి అభ్యర్థులను సెలెక్టు చేసుకోకపోవటం గురించి.

The cut motions were negatived

Mr Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 1,04,94,000 for Labour and Employment by .. .. Rs. 100

వ్యవసాయ కార్మికులకు కనీసవేతన చట్టం అమలు జరుపుటకు అవసరమైన సిబ్బందిని ఏర్పాటు చేయనందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 1,04,94,000 for Labour and Employment by .. .. Rs. 100

ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్ఛేంజ్ ఆఫీసును ఖాతరు చేయకుండా మరియు ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్సుచేంజ్ అక్టు 1959 ప్రకారము అమలు జరుపకుండా ఉద్యోగాల నింపు విధానమును ఆపుదల చేయజాలని ప్రభుత్వ విధానమును చర్చించుటకుగాను.

To reduce the allotment of Rs. 1,04,94,000 for Labour and Employment by .. .. Rs. 100

నల్లగొండజిల్లా అగ్రికల్చరల్ ఫారమ్ వర్కర్సు యూనియన్ రిజిస్ట్రేషను చేయ నిరాకరించటం, రాజేంద్రనగర్ అగ్రికల్చరల్ ఫారమ్ వర్కర్సు యూనియను రద్దుచేయటం గురించి చర్చించుట.

The cut motions were negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,04.94.000 for Labour and Employment by .. .. ..Rs. 100

To urge the Government to include representatives of the Labour Unions in the Boards working under the Government as a healthy check for proper functioning as is done in the case of Andhra Pradesh State Electricity Board.

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker.—The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,04,94,000 for Labour and Employment by .. .. Re. 1.

తిండిగింజల ధరలు, జీవితావసర వస్తువుల ధరలు పెరిగిపోయిన ఈ దినాల్లో ప్రభుత్వం వ్యవసాయకూలీల కనీస వేతనాల చట్టాన్ని మార్చి నూతన పరిస్థితులకనుగుణ్యంగ కనీస వేతనాలను హెచ్చించుటకు ప్రభుత్వం నూతన చట్టాన్నిగావించుటకు పూనుకోనందుకు గర్హించుటకు

To reduce the allotment of Rs. 1,04,94,000 for Labour and Employment by .. .. Re. 1.

13సంవత్సరాలకాలం ప్రణాళికాకాలం గడచినప్పటికి దేశంలోగల నిరుద్యోగసమస్యను పరిష్కరించుటకు ప్రభుత్వంతీసుకున్న చర్యలు విఫలమైనవని, నిరుద్యోగ సమస్యలెలా ద్విగుణీకృత వేగంతో ముందుకు సాగిపోవుచున్నదో ప్రభుత్వ దృష్టికితెచ్చి దాని నివారణోపాయం ప్రభుత్వమునకు సూచించుటకుగాను.

The cut motions were negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

To reduce the allotment of Rs. 1,04,94,000 for Labour and Employment by .. .. Rs. 100

To criticise the Government in their failure in creating the employment and allowing to grow the unemployment leading to lakhs of people

The cut motion was negatived.

Demand No, XLVII—Capital outlay on Industrial Development Road Transport Corporation- Rs 73,00100

To reduce the allotment of Rs. 73,00,100 for road transport corporation- Capital Outlay on Industrial Development by Rs. 100

To impress upon the Government to open a bus depot at Sattenapalli, Guntur District.

The cut motions were negatived

Mr. Speaker :—The question is:

"That the Government be granted a sum not exceeding 14,95,000 under Demand No. III—Taxes on Vehicles".

The motion was adopted and grant made.

Mr. Speaker :—The question is:

"That the Government be granted a sum not exceeding 1,04,94,000 under Demand No. XXVI—Labour and Employment."

The motion was adopted and the grant made.

Mr. Speaker :—The question is:

"That the Government be granted a sum not exceeding 73,00,100 for Road Transport Corporation under Demand No. XLVII—Capital Outlay on Industrial Development."

The motion was adopted and the grant made.

DEMAND No XVIII—MEDICAL—Rs. 8,58,47,000.

DEMAND No. XIX—PUBLIC HEALTH—Rs 4,28,42,000

DEMAND No. XLIV—CAPITAL OUTLAY ON IMPROVEMENT OF PUBLIC HEALTH—Rs. 1,19,09,600.

Sri Y. Sivarama Prasad:—Sir, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 8,58,47,000 under Demand No. XVIII—Medical"

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 4,28,42,000 under Demand No XIX—Public Health.'

Mr. Speaker.—Motion moved.

Sri Y Sivarama Prasad:—Sir, I also beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs.1,19,09,600 under Demand No XLIV—Capital Outlay on Improvement of Public Health."

Mr Speaker:—Motion moved.

Sri Y. Sivarama Prasad:—Sir, I have distributed my *statement and discussion may go on. I will speak at the end.

DEMAND No. XVIII—MEDICAL—Rs. 8,58,47,000

Sri A. Ramachandra Reddy:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by .. . Re. 1

ప్రభుత్వం తాలూకు, జిల్లా కేంద్రాలను, సమితి కేంద్రములందు నియమించిన వైద్యశాలలందు తగు మోతాదులో మందు సౌకర్యం కలుగ చేయుటలో ప్రతి వైద్యశాలకు డాక్టర్లను పంపుటలో విఫలమైనందుకు విచారాన్ని తెలియజేయుటకు.

Mr. Speaker:—Cut motion moved.

Sri P Rajagopal Naidu.—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by . . . Re. 1.

For not increasing the bed strength in Chittoor Head-quarters Hospital

---

*Vide Appendix

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by .. .. Rs. 100

For not arranging conveyance to Ranga Hospital from Tirupathi since this Hospital is very far from Thirupathi Town.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri A. Sarveswara Rao :—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by .. .. Rs. 100

రాష్ట్రం మొత్తంపై కలరా వ్యాప్తి జోరుగా ఉన్నప్పటికి ప్రివెంటివ్ వ్యాక్సిన్ తగినంతగా ముందు సప్లై చేయలేనందులకు.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri P. V. Ramana :—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by .. . . Rs. 100

To urge on Government to Provincialise Naidupet Dispensary in Nellore district during 1965-66.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by .. .. Rs. 100

నెల్లూరు జిల్లా కనిగిరి హాస్పటలుకు రోగులకు సరిపోవు మందులు సప్లయి చేయునందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by .. .. Rs. 100

నెల్లూరు జిల్లా కనిగిరి తాలూకా తాళ్లూరు గ్రామములో రూరల్ డిస్పెన్సరీ నిర్మించనందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by .. .. Rs. 100

To urge on Government to provincialise Buchireddipalem Dispensary in Nellore district during the Third Plan period.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by .. .. Rs. 100

To urge on Government to introduce the system of Mobile Hospitals in the State, to start with one such hospital to each district during 1965-66.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by . . .. Rs. 100

ప్రభుత్వ ఆసుపత్రుల సలహా సంఘములు యేపనిచేయక నామ మాత్రంగా వున్నందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by . . . . Rs. 100

ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులకు సప్లయికాబడే మందులు, రోగులకు వినియోగపడక చీకటిమార్కెటులో తరలించబడుచున్నవి. ప్రభుత్వము ఎట్టి చర్యలు తీసుకొనకున్నందులకు.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri V. Satyanarayana :—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by . . .. Rs 100

For the failure to increase patient beds in Gooty Hospital of Anantapur district.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by . . Rs 100

For not posting Lady Doctor in Gooty Hospital, Anantapur district

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by . .. .. Rs 100

For not taking over Municipal Hospital of Guntakal, Anantapur district.

Mr. Speaker.—Cut motions moved

Sri P V. Ramana —Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by . .. . Rs 100

విజయవాడలో హాస్పటలు నిర్మాణముగురించి 65_66 బడ్జెటులో డబ్బు కేటాయించనందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by . .. . . Rs. 100

విశాఖపట్నం కింగ్‌జార్జి హాస్పటలులో, రోగులకు యిచ్చే భోజనము మానవులు తినేదిగాలేదు. ప్రభుత్వం యిచ్చే డబ్బు మేరకయినా అది సక్రమంగా సరఫరా చేయబడలేదు. డబ్బు వ్యయమవుచున్నది. రోగులకు సక్రమంగా, పరిశుభ్రమైన తిండిలేదు. ఇందుకు ప్రభుత్వం ఏచర్య తీసికోనందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by . . . Rs. 100

To urge the Government to take proper action to serve nourishing and compensatory diet to nurses undergoing training at King George Hospital, Visakhapatnam as they are not properly served with proper diet at present.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by .. . . Rs. 100

To urge Government to include

(i) the Calcutta Homeopathic Medical College and Hospital;

(ii) the Bengal Allen Homeopathic Medical College and Hospital;

(iii) Duhan Homeopathic Medical College and Hospital; and

(iv) the Regular Homeopathic College, Calcutta in Schedule I of the Andhra Pradesh Ayurvedic and Homeopathic Medical Practitioners Registration Act.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by .. . . . Rs 100

To urge on Government to up-grade the subsidised rural dispensary into Regular Allopathy Dispensary in Munagapalsa village, Anakapalli taluk, Visakhapatnam district (Ref. letter No 2471/GG1/62-2, Health, dated 24th July 1964).

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by . . .. Rs. 100

To urge on Government or provide cobalt treatment to cancer patients at King George Hospital, Visakhapatnam.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by .. .. Rs. 100

To urge on Government to instal X-Ray and Television Machine at King George Hospital, Visakhapatnam and at Osmania Hospital, Hyderabad

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by .. .. Rs. 100.

To urge on Government to increase the bed strength in King George Hospital, Visakhapatnam as the present beds in all wards are insufficient.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri K Ramachandra Reddy :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by .. .. Rs. 100

నల్లగొండ జిల్లా డి. యం. ఓ. జిల్లా వైద్యాధికారి నంబరు 4 ఉద్యోగుల నిరతముటాన్సుఫర్స్‌చేయుటద్వారా ప్రభుత్వఆర్డర్సును పాటించక పోయినప్పటికి ప్రభుత్వం మందలించకపోవటంగురించి చర్చించుటకుగాను- జిల్లా వైద్యాధికారి ప్రభుత్వ సూచనలను అనుసరించి మెడికల్ ఎంప్లాయిసు యూనియను ప్రతినిధులతో ఎంప్లాయిసు సమస్యలను చర్చించి పరిష్కరించుటకు సిద్ధపడని పద్ధతిని చర్చించుటకుగాను.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri V K. Adinarayana Reddy :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by .. .. Rs 100

ప్రభుత్వ హాస్పటల్‌లో మందులు సప్లైచేయక పోవుటను గురించి.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by .. .. Rs. 100

విజయవాడ ప్రభుత్వ హాస్పటల్ కొరకు 100 ఎకరాలు సేకరించి డబ్బు ఖర్చుపెట్టి నేడు హాస్పటల్ నిర్మాణంనకు చర్యలు తీసుకోక నిద్ర పోవు ప్రభుత్వ చర్యను గురించి చర్చించుటకు.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by .. .. ·Rs. 100

కృష్ణాజిల్లాలో బందరులోని జిల్లాహాస్పటల్ బెడ్ స్ట్రెన్క్తు పెంచుటకు సత్వర చర్యలు తీసుకోకపోవుటను గురించి.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri K Ramachandra Reddy —Sir, I beg to move ·

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by . .. . . . Rs. 100

The failure of the Government in establishing a Government Hospital at Kankipadu to serve one lakh people of the area.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by . . Rs 100

For the failure of the Government in taking steps to begin the construction of new Government Hospital at Vijayawada so as to finish it before the end of third five year plan.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by . Rs 100

For the failure of the Government in establishing a Medical College at Vijayawada

Mr Speaker —Cut motions moved.

Sri P V Ramana —Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by . . .. Rs 100

To express disagreement with the Government for not providing enough maternity centres in the Province.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by .. . . Rs 100

To urge on Government to construct ' A ' Class Special Ward at King George Hospital, Visakhapatnam.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by . . .. . Rs 100

To urge on Government to provide adequate machinery, equipment and trained personnel for the treatment of cancer and Lukemia diseases in King George Hospital, Visakhapatnam.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by . . Rs. 100

To urge on Government to enhance the salaries of midwifes to encourage them to remain in Government or Local Bodies service.

Mr Speaker —Cut motions moved.

Sri T K R Sarma —Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by . .. .. Rs. 100

To criticise the Government for not taking up the repairs of in-patient rooms of Government Hospital, Uravakonda which buildings are donated by the Public long ago.

Mr Speaker :—Cut motion moved.

Sri A R. Reddy —Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by .. .. Re 1

ప్రస్తుతం తిండి గింజల ధరలు, జీవితావసర వస్తువుల ధరలు పెరిగి పోయినందున వైద్యశాలలందుగల రోగులకు ఇవ్వబడుచున్న దినభత్యం సరిపోదని దినభత్యం పెంచాలని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చుటకు గాను.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by . . . Re 1

ప్రతి వైద్యశాలలోగల—రోగులకు ప్రస్తుతం ఇవ్వబడుచున్న దిన భత్యంలో కొంతభాగాన్ని వైద్యశాల అధికారులు కొట్టివేయటంవల్ల రోగులకు చాలీచాలనితిండి దొరకుటవల్ల రోగులకు కలుగుచున్న ఇబ్బంది లను ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చుటకుగాను.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by . .. . . Re 1

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని వైద్యశాలలకు ప్రభుత్వం సప్లయి చేయుచున్న మందులపైన ప్రజానీకానికి ఇచ్చుటకు సరైన చెక్ చేయుటకు ప్రభుత్వం తగు చర్యలు తీసికోనందువల్ల వైద్యశాలలకు ప్రభుత్వం సప్లైచేయు మందులలో సగభాగం బ్లాకులో అమ్మకం జరుగుచున్నందువల్ల యేర్పడిన పరిస్థితిలను ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చుటకు.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by .. .. Re 1

ప్రభుత్వం కనీసం ప్రతి గ్రామానికి ఒక మంత్రసానినైనా నియ మించుటకు పూనుకోనందుకు విచారాన్ని తెలియచేయుటకు.

Mr. Speaker.—Cut motions moved.

Sri A. Sarveswara Rao.—Sir, I beg to move.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by .. .. Re. 1

అవినీతికి మార్గం కల్పించిన సలహా ననుసరించి వసూలుచేసుకునే సదుపాయం ప్రభుత్వ డాక్టర్లకు కల్పించినందుకు

Mr. Speaker.—Cut motion moved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs 100

To impress upon the Government to instal air condition to the operation threatre at General Hospital, Guntur and also create fence and accommodation to Isolation ward at Korrepadu of Guntur ..

Mr Speaker: Cut Motion moved.

Sri G. C. Venkanna:—Sir, I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100.

To criticise the Government for not taking vigorous steps in sterlisation etc.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000/- for Medical by Rs. 100

To criticise the Government with regard to non-admission of students who are securing 85% of marks in medical colleges

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000/- for Medical by Rs. 100.

To criticise the Government for not setting up a Alopathic Government Medical Store at Hyderabad to supply annual indents of all Hospitals, which the annual indents of Hospitals are not fully supplied.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000/-for Medical by Rs. 100.

To criticise the Government for not supplying sufficient medicines to District Headquarters Hospitals, Anantapur Taluk—Headquarters Hospital Urvakonda.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by . .. .. . Rs. 100.

To criticise the Government for not supplying medicins to the ex-district Board Maternity Centres which are now under the administration of Panchayat Samithies.

To reduce the allotment of Rs. 8,58,47,000 for Medical by . .. . Rs. 100

To criticise the Government for not supplying sufficient medicines Health Centre Konakondla and Panchayat Samithi dispensaries of Vajrakarur Palthur and Amidala.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by Rs. 100

To criticise the Government in allowing the private practice of doctors and thus causing no useful treatment for poor in Government Hospitals.

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000 for Medical by .. .. . . Rs. 100

To criticise the Government for not providing facilities to Agricultural Labourers who are not in position to take special treatment for certain disease and I suggest the Government to give medical aid to the poor people as the Government is providing to N G.Os.

Mr. Speaker —Cut motions moved.

Sri D Seetharamiah —Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs 8,58,47,000/- for Medical by Rs. 100

To urge the Government for taking action against the Assistant Surgeon Madanapalli and the concerned District Headquarters Hospital Chittoor, for discharging Sri Narasimharaju (s/o Bangaru Raju) who was injured grievously as a result of police firing on 12-2-1965 at Madanapalli against student Demonstration.

Mr. Speaker .—Cut Motion moved.

Demand No XIX Public Health Rs 4,28,42,000/—

Smt. A. Kamala Devi.—Sir, I beg to move ·

To reduce the allotment of Rs 4,28,42,000 for Public Health by .. ..Rs. 100.

To criticise the Government to refix the F T A to the Health Inspectors who are in charge of Taluks and the peons working under them, as the existing F T A. is most out moded.

To reduce the allotment of Rs. 4,28,42,000 for Public Health by .. ..Rs 100.

బియ్యం, గోధుమపిండి, నూనె, పాలు, నెయ్యి వగైరా జీవిత అవసర వస్తువులలో విపరీతంగా కల్తీ జరుగుచు ప్రజల ఆరోగ్యములకు భంగమువాటిలుచున్న ప్రభుత్వం యే గట్టి చర్యలు తీసుకోనందుకు.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri Ramachandra Rao Despande :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs 4,28,42,000 for Public Health by .. Rs 100.

To regret the failure of the Government to supply necessary medical supplies like the Anti Cholera vacine and the like during the cholera epidemic in 1964 inspite of the necessary provision for the same, people in the villages were forced to purchase the same, thereby defeating the very purpose of the budgetary provision.

To bring to the notice of the Government as to have vide its G O Ms No 42 dated 11-1-1965, it has neglected to give priorities to protected water supply schemes in town committee of Telengana region, to places where the need of implementing the scheme is comparatively more pressing and immediate, having regard to the non-avialability of drinking water and prevalance of grevious worms

Mr. Speaker :—Cut motions moved

Sri P.V Ramana :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 4,28,42,000 for Public Health by .. . . Rs 100.

To urge on Government to open a Fileria Unit at Nellore Municipality as the Fileria is rampant at Nellore ..

To reduce the allotment of Rs. 4,28,42,000 for Public Health by . . . ..Rs 100.

To urge on Government to open a Fileria Unit at Gudur Municipality where there are large number of Fileria cases.

To reduce the allotment of Rs. 4,28,42,000 for Public Health by Rs 100.

For the failure of the Government to regularise the services of Surveillance Workers.

Mr. Speaker :—Cut motions moved

Sri V K. Adi Narayana Reddy :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 4,28,42,000 for Public Health by .. . . Rs 100.

చాలకాలం ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలోయున్న ఖాళీలను భర్తీచేయక పోవుటను గురించి.

Mr. Speaker.—Cut motion moved.

Sri K. Ramachandra Reddy —Sir, I beg to move .

To reduce the allotment of Rs. 4,28,42,000 for Public Health by . Rs 100

For the failure of the Government in taking steps to to eradicate epedimics such as Cholera and small pox and contagious diseases such as T.B. and Leprosy

Mr Speaker :—Cut motion moved

Sri P V Ramana :—Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs 4,28,42,000 for Public Health by Rs. 100

To urge the Government to open an antifilaerial Unit at Munagapaka, Anakapalli taluk, Vishakapatnam district as fileria is rapidly increasing day to day .

Mr Speaker —Cut Motions moved

Sri G C. Venkanna :—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs 4,28,42,000 for Public Health by . Rs. 100

To criticise the Government for not opening Leprosy Centre at Uravakonda where the leprosy is increasing rapidly throughout taluk.

To reduce the allotment of Rs 4,28,42,000 for Public Health by . . Rs 100.

To criticise the Government for not supplying sufficient cholera vaccine for Anantapur district this year at the time of cholera epidemic in the district.

To reduce the allotment of Rs. 4,28,42,000 for Public Health by . . Rs 100.

To criticise the Government for appointing Health Inspectors in addition to Auxiliary Health Nurses, who are not given power to implement the central food adultration act and wasting Government funds. .

Mr. Speakers:—Cut motions moved

Sri A Sarveshwar Rao:—Sir, I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 4,28,42,000 for Public Health by . . .. Rs. 100.

దోమల బాధ దినదినాభివృద్ధిచెందుతూ వున్నందుకు

Mr. Speaker.—Cut motion moved,

Sri Vavilala Gopalarishnayya —Sir, may I know whether the material circulated could be taken as the speech of the hon. Minister or are they only notes If it is not moved by the hon Minister, it will not go into records.

Sri Y. Sivarama Prasad —Sir, my speech was circulated.

Mr. Speaker:—His speech may be taken as read, as other Ministers are doing. His speech is taken as read

Sri Y Sivarama Prasad —I have got my statement distributed which may be taken as read. The discussion may go on.

Dr. B V L. Narayana (Ongole) —Mr. Speaker, Sir, as usual, I find the hon. Minister giving statistics of the acquisition of money from the Government I can appreciate his efforts for getting these amounts increased but I can congratulate him only when they are spent properly. These statistics and the statistics he has given hitherto remainds me of one thing Last year, when I was talking about the family planning, I had pointed out that our State had miserably failed in implementing this family planning properly The hon. Minister said that the birth rate of our State had gone down and as such he congratulated himself by saying that this family planning is being implenented properly When this kind of statistics is given, I can only say that I am reminded of one saying, that for a politician statistics are like a lamp post for a drunken man, not for guiding him for support. Whenever there is any need for support, they will take these statistics. If it is not favourable to them, they will throw them out. Why I am saying all this is, our hon. Minister has not understood why the Central Government has been insisting on family planning. I want the hon. members to understand that the whole future of our country and our State depends only on family planning. If you go through these statistics, Sir, of the population growth, you will understand where we are going to land. This year our State sent a few people to go and attend the Chandigarh conference on family planning It you see the expenditure that they are having in Punjab on family planning, you will notice how enormously they are making efforts to reduce the population In 1964-65 they sent Rs. 13.99 and in 1965-66 (this year) they have increased the amount to Rs 215 35 lakhs whereas we have spent about Rs. 6.9 lakhs last year and increased the amount to Rs. 10.04 lakhs this year. It tells evidently that our State is taking this family planning very lightly. I would like to bring to the notice of the hon. members the fact that our population is increasing decade by decade. You know, on the one side, eventhough the birth rate has come down slightly, the death rate has come down. In 1911, the death rate used to be 48 and odd while in 1961 it was 21.6 it has been estimted that by 1966 the rate will be 8.52. That means, lot of people are left out which again means population is increasing that way. If you see how the population is growing, decade by decade, you will understand where we are going to land. From 1901 to 1911, the population growth was 5.7% and gradually it has come in 1960-61 to 12.8%. That means,

the population is rapidly increasing; the percentage of growth is becoming double. At this rate, in course of time, it has been calculated that our country's population within a period of 27 years will be 950 millions You can understand what is going to happen to us That means, within 27 years—27 years is not a short period—our own boys will have to suffer The population has increased so manifold that it is affecting our production. Eventhough we are having lot of production on the food and other fronts we are not able to satisfy the people You know we have increased our production on the food side and you know we have yet been borrowing from abroad last year we got 5,000 million tons of foodgrains. Inspite of that when you see the per capita distribution of these foodgrains, it is coming down from 1961 onwards. It was about 16 and odd in 1961 and it has come down to 15 and odd and it is estimted that it is going to go down still further. That means, eventhough you go on improving our country in all respects, you will not be able to satisfy the people and the population will grow in such a tremendous pace that it will become a sort of population explosion Explosion of the population is worse than the explosion of atom bomb.

The explosion of the atom bomb kills people and do away with that here, it is not like that We find people starve and eat one another, and chaos will come. That is why our Government and the Central Government has been insisting on family planning. The future of the country depends entirely on this medical portfolio. Either the Health Ministr at the Centre or the Minister in the states will be held responsible for the family planning is not properly implemented, and our future generations will scold them.

What I, therefore, say is this. we know, we have not taken this up very seriously. If we just think what they are doing in other countries, the picture will be very clear. Japan has reduced the birth rate by 50 per cent, so much so, by the time they came to 1964 they are on the surplus side The same thing, if we have adopted in 1947, the population which we are today having, we would have them only in 1981. That means, the food that we have produced would have been a surplus, and people would have been happy. Because we have not started the family planning schemes earlier people are now suffering. Even today, every momoment and every hour that we waste without implementing these schemes, we have to suffer and that will make the future generations suffer As such, I would suggest that we should take a very serious view of this problem of family plannng it is not a small matter.

In this connection, I know they have been putting out various factors. They are using sheaths and other things There are certain procedures to be adopted One is, sheaths, the second is pills, and the third—cent per cent proof, is sterilization and other things I would like to suggest one thing We are unable to spend so much mony for. sterlization and other things require a lot of money. If we want to give pills, every pill costs 12 annas and a lady has to take for about 20 days a month: it costs a lot. Of late, it has been discovered that intra-uterine sheaths would cost about 6 nP. It is foolproof and the percentage of failure is about 0.04 per cent. That,

much of it, we can take up If we take up this system of introducing intra-uterine device, we will be able to succeed That is what they are doing in Pakisthan : there, they are doing it on a large scale. Not only that Why are we not doing that? Some of our people are not agreeing for this intra-uterine device Why? Some people said that it would produce bad results. It has been thoroughly experimented in foreign countries, like America, and they have come to the conclusion that it is a best device for a country like ours As such, I would like the hon Minister to make note of this and see that this device is given popularity I know some people, especially some medical people, in their own selfish-interests, are opposed to this If once this cheap system is introduced, this becomes very easy, and even nurses can do it, so much so, the doctors' practice might go down. I hear sometimes some of the medical people are protesting saying this or that I request the hon Minister to study the statistics of other countries in this regard, and take it up very seriously and look into this matter.

Coming to the problem of teaching institutions and stopping private practice for some cadres, I have heard a statement made at the All India Chief Ministes' Conference that they would start it with stopping the Principal's practice I could not understand why such a statement had been made I want to know the object of it When we do a certain thing, we must have some object and some achievement Later, it is said, they would stop the private practice of Superintendents also. If the idea to stop private practice to the Principals was to promote educational standards, I do not think that educational standards would improve by stopping the principal's private practice alone What is required in educational institutions is team work, it depends upon the tutor, the lecturer and the professor,—all of them must be engaged in a team spirit and they must be enlightened and they must be given vigour and every help. What I would suggest is if really we want to stop private practice for them, we must build up a teaching cadre

"Teaching Cadre" means that people who are all coming forward to teaching institutions,—tutors, lecturers, professors,—form a separate cadre and they must be given central Government's scales of pay and some non-practising allowance. Certainly, that will improve one way or another. If not, this individual victimisation is of no good If, at the present moment, you want to introduce this stoppage of private practice for Principal's I would like to bring to the notice of the House that among the eight working in colleges, five are non-practising people, non-clinical people they do not have any practice —one is in the anatomy department; another is in charge of physiology department, another, in pharmacology, and so on. It is thus that only three people are going to be victimised this way. When it comes to the question of Superintendents, of late, we are trying to improve our standards of administration and we are sending our officers also to some other institutions to know and have administrative training. Hitherto, in hospitals, we were having an idea of posting some I.A.S. cadre officers as Administrators. But we felt that the

I A S Office cadre,—non-medical people, it would be a difficult job, because they do not understand what is important and which should receive priority in hospitals. In foreign countries also, they are developing this category, i e , an administrative cadre They give to some doctors some administrative training, and those doctors are posted there to look after the hospitals That way, we can cut out malpractices if they are there. If not, the best thing is, if we really want to see and try what is going to happen, if we increase their salaries and stop their practice, we can try it as an experimental measure in one of the hospitals in the city. We have got two hospitals in the twin cities one is, Osmania Hospital and the other, Gandhi Hospital. We can introduce this system of stopping private practice in one hospital in the city and try, and watch the results and then we can evaluate our future plans from that Why I am suggesting this is for this reason we are not sure that if we pay them money and stop private practice, have we got the guarntee that they are not going to practice. That, we must notice by experimenting it one of the two hospitals and after gaining experience we can introduce it in other hospitals, after deciding whether we should increase their pay or not

In this connection, I would like to say one thing we have been repeatedly saying that doctors are in shortage everywhere. In countries like England and other places, the shortage of doctors is very high. About 40 per cent of the doctors in England are from outside countries, so much so, we can understand how those people also are feeling the shortage of doctors. But now, of late, what is happening is, due to changes brought about by implementation of a new scheme the national health scheme doctors are losing all incentive. The working of that scheme has affected them, and that they are doing is most of the doctors in Great Britain are leaving the country and emigrating in outside countries All of us may have heard Dr. Sushila Nayyar saying very recently that about one thousand and odd doctors every year are going out and staying outside and she wants to stop that I do not think it is a proper procedure to stop them. What I would like to say is : first of all, we must create some sort of attraction for all those people to enter this field or profession and work . If it is intended to stop private practice, stop it for all people; give them central scales of pay, allowances, cadre, etc. There is one drawback in this. We cannot prevent any human being from exercising his right to approach any doctor that he likes. So, in these circumstances, I have been suggesting to the Government that there be some kind of pay-clinics in the hospital itself in the evening hours, so that these doctors may have their clinics there, and that money you can get from the hospital itself. Why I am suggesting this is . even though we have got so many huge hospitals here, they are not making any money. How much money does the Vellore hospital make, does anybody know I hear that, that Hospital is making about 30 lakhs of rupees a year. Are they not serving people ? They are certainly serving the people. The drawback is not anywhere else. we all know what is happening many of the political touts take some rich people to these hospitals and get them admitted in general wards and thus deprive the poor people of admission and at the same time they deprive the hospital from getting income. As such, we must put an end to this kind of

practice. As a matter of fact, that is why they say these hospitals have become private nursing homes, because they are not paying anye thing there. If few people are punished, after finding out particulare of their property, etc, certainly these things will not happen, and we can increase our income also in the hospitals. I would like to tell that much about this.

Coming now to the question of GCIM students who have been agitating for a long time, when Sri P.V.G Raju was there, he said he would consider. His idea was not to have two types of doctors—fullbaked and half-baked. He said, originally when the institution was started, it was started under a misnomer 'integrated system'. They wanted to start a hospital and attract people. They thought that if they said they would teach allopathy people would come. That is how they started. After starting it, these students made noise and "said unless we are given the same opportunities as M B.B S. what is the use of our training?" Then he said, "we strictly prohibit the teaching of this integrated medicine" We wanted suddah ayurveda. We started it. As such one section of people are left out, i e, a few hundreds are left out. It is therefore our duty to see that these people are brought into one carde. It is very essential. I would like to suggest that we should do what is being done in Madras. What they are doing now is, there they are having a two years' course, D M S and they are bringing them on to the same cadre as other medical officers. I feel that it is a wise thing. Why I am telling this is, by doing so, you are giving an aptitude for the people to come to the profession. It is not intelligence alone, in medical practice, that counts. It is also the aptitude. If one has the aptitutude, he will be better research worker. It is observation that is required. if we see the report of the Amercian Delegation on Medical Education during their 8-week stay in the U.S.S.R. last year, in their report what we find most interesting is, an opportunity for further training is opened up for physcists, nurses, mid-wives, pharmacists, etc. All these people are given opportunities—nurses and others—to come up to the medical level. That is, if they got the aptitude to do things and read and when they come to that level, they are aso given M D Degrees also this is being appreciated in America—what they are doing in Russia. So, there is no harm to take lessons from other countires. As such, I would say that we must also provide something for these students here.

Another thing is about house-surgeons. So far as these house-surgeons are concerned, I know, when we were house-surgeons, we-were paid Rs 75 a month which was hardly enough for boarding. Now, what is happening is, these students get money from their parents for five or six years; if they fail for two or three years, they have to continue for eight years or so and all these years they go on drawing money from their parents. This extra one year of house-surgeonship, when they are doing it, thescale of pay that we are giving them is not very attractive. We have seen in many States that doctors are going on strike. It is very unethical that medical men should go on strike. But unfortunately, the ruling powers do not understand the protest or the grievances of these doctors; they only understand when they strike and do all sorts of things,—loss of life, etc. Then only they understand the

seriousness of it As such, I would like to tell that we should not discourage these people from doing this If we cannot give them this kind of encouragement, what will happen is understandable If any parent wants to put his son in the profession, he will always think of prospects If prosepects in the medical side are not coming up, he will change that course and think of putting his boy in some other profession. It has happened in England If I read the statistics in England and how students are not coming forward to study medicine, you will know why it is happening The shortage is likely to become more marked there because of sevaral factors. Firstly, there has been a substantial decline in the number of medical students in training from 14 thousand in 1950, to about 15 thousand in 1962 That is, while the percentage of medical students used to 24 per cent in 1938, now in 1962, the percentage of medical students in colleges has decreased to 10 8 per cent, *i e.*, students are not coming forward to study medicine This is happening even in advanced countries. As such, it is our duty to see that we create a sort of aptitude and liking towards the profession We have seen recently the Chief Minister announcing that even though Rs 25,000 was given to the Osmania University in IAS cadre, students are not coming forward True because, in our State, people are finding better emoluments in other fields and they think that IAS is not good for them As such, I should like to say that we should not, at any momet, discourage people like this and see that the medical profession suffers, because it is one of the foremost and important professions which is to look after the country, and the health of the country tells about the nature of the State.

Coming to the Guntur general hospital conditions, I would like to tell a few words about it We have started colleges haphazardly—whether it is to satisfy political groups or anything whatever it is—we have started When we started medical college at Guntur, we never expected that it will grow like that. It has grown very tremendously, so much so we had to construct college a little outside What is happening is whenever thereis a class, they will have demonstration classes and we have to take the cases from the hospital to the college It is a very difficult matter. Always college and the hospital must be nearer to each other For that, I know, a plan has been suggested We have got now adjacent to the college police lines in very dilapidated condition. All those police lines and a club They are also willing to give them up and they are going to have new constructions If that site is acquired, we can bring the college nearer the hospital, that way we can also build some more wards in that area and improve the conditions in that hospital, because we are unable to develop the college allround for want of space

Another suggestion that I would like to make is this We are spending so much money every year there; but when summer comes they are stopping operations for a month or two because of the heart, theay re developing heat strokes, and all that. For one month, if you stop hospital work, do you know the loss we are going to suffer ? It is a terrible loss for us, because they are kept idle at the same time, the work is accumulated It is essenial that we must have air- conditioned theatres as well as air-condtioned ward attached to it. As it is, the theatres we are having are not good enough to be air-conditioned. An

estimate for 10 lakhs has been submitted. I think it is worth while spending that amount because we are spending one month and odly without doing any operations.

I am sure the hon. Minister would have noted the other day the suggestions given in the Conference of Medical Officers about T B clinics and other matters and essential requirements like the provision of ambulances at every big hospital, particularly like those at Kakinada, Guntur etc. Some of these big hospitals do not have ambulances, which are very essential.

There is lot of discontent among the Medical Officers in the matter of promotions and other things. I would in this connection like to bring to the notice of the hon Minister as to what is happening. A person who passes his M S or M.D and puts in four years of service is eligible to become a civil surgeon, but in the meanwhile an M B B S ,who has been serving for 8 or 10 years, when he passes M S or M D becomes a senior So,what is happening is that until the interested persons pass their examination and claim seniority the posts are not being filled up thus depriving promotion to those who are already qualified.

We know that every medical institution must have a certain number of teaching beds for students and the teaching staff also must be there proportionately If senior posts are not filled up, how can there be enough teaching staff. The kind of personal favours mentioned by me is not good to our State or to the profession.

Another thing which I know and which I have brought to the notice of the hon. Minister is the manner in which some of the political touts try to harass the medical officers. I have brought to the notice of the hon. Minister one instance in which one of the M.Ps brought one constable during election time to a Medical Officer and asked him to give the constable a sick certificate. He said he was sorry that he was not competent to give a certificate and therefore directed him to the D M O. The D M O directed him to the concerned Physician examined the son and said he could not give a sicknesses certificate so much so the constable could not get leave In another case when a man was caught by the Police in a drunken State some of the politicians wanted him to be released on the ground that he ws not drunk and when the Medical Officer refused to certify to that effect the politician was enraged and as a result the Medical Officer was transferred to nine places in a period of 5 yea s. I have written to the hon Minister about this. If there are any complaints against any Medical Officer enquire into them and be done with it, There is no point in transferring him to different places. If any charges are proved against him take action against them and done with it. Otherwise, the discipline among the Hospital staff will be bad Some of the politicians ask the Medical Officers to go and see the patients at their places the Medical Officers are harassed for silly things. I have brought these instances to the notice of the hon. Minister . Such hrassment must be condemned.

డాక్టర్ టి. వి. యస్. చలపతిరావు :—అధ్యక్షా. మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అక్షర వతునమబట్టి చూస్తే మొదటగాను, మిగతావాటిలో మొదటి స్థానంలో లేదని చెబుతూ

వుంటారు కాని, అదృష్టవశాత్తు మన ప్రభుత్వం, భారత ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలవల్ల కేవలం అక్షర వరుసలోనేగాక—వ్యవసాయ రంగంలో చూశాము—రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో వున్న 62 లక్షల టన్నుల నుండి 73 లక్షల టన్నుల దాకా ఆహార ధాన్యాల అభివృద్ధి జరిగింది. దీని తరువాత, సర్వతోముఖంగా అభివృద్ధి చెందిన రంగం ఏదయినా వుంటే అది ప్రజారోగ్యశాఖ అని చెప్పడంలో ఏమీ అతిశయోక్తి లేదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడి 8 సంవత్సరాలు అయింది ఆంధ్రప్రాంతం మద్రాసు నుండి వొచ్చింది. తెలంగాణా ప్రాంతం నైజాంగారి రాజ్యం నుండి వచ్చింది. ఈ రెండు యూనిట్లులో కూడ ఎంత వెనుకబడి వున్నామో అందరికీ తెలిసిన విషయమే. ఇప్పుడు మన మంత్రిగారు యిచ్చిన అచ్చు ఉపన్యాసం ప్రకారం చూస్తే యీ రంగంలో సాధించిన ప్రగతి ఏ రంగంలోను లేదని చెప్పాలి. అందుకు మన ముఖ్యమంత్రిగారిని, యిదివరకు ఆరోగ్యశాఖ మంత్రిగావున్న వారిని ముఖ్యంగా ఇప్పుడు ఆరోగ్యశాఖ మంత్రిగా ఉన్న అనుభవశాలురైన శ్రీ రాజా వై. శివరామ ప్రసాద్ గారిని నేను హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను ఇది స్తోత్రపారం అనుకోవచ్చు కొందరు కాని, కాదు ఇంగ్లీషులో చెప్పాలంటే—'tremendous improvement in all sections' జరిగింది సాధారణంగా వైద్యం అనగానే ఆలోపతి అనుకుంటారు కాని మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యితర సిస్టమ్స్ ఆయుర్వేద, హోమియోపతి, యునాని నేచురోపతి యీ అన్ని సిస్టమ్స్‌లో అభివృద్ధి సాధించడం జరిగింది బహుశా వీరు take up చేయనిదల్లా, భూత వైద్య మనుకుంటాను. దీనిని సైకియాట్రీ అంటారు. ఇదికూడా మన హాస్పిటల్సులో ఉన్నది. ఈ 7, 8 సంవత్సరాలలో మనం అన్ని విధాలా అభివృద్ధి సాధించిన డిపార్టుమెంటు మెడికల్ అండ్ పబ్లిక్ హెల్తు డిపార్టుమెంటు అని మనవిజేస్తున్నాను అంకెలు చూస్తే ఆ విషయం తేలిగ్గా తెలుస్తుంది నాకు ముందు మాట్లాడిన డాక్టరు గారు అంకెలు పనికిరావని చెప్పినప్పటికి, వారి కేసును చెబుతూ జపాన్‌లోను, యితర చోట్ల వున్న విషయాలను చెబుతూ అంకెలలో చెప్పారు అందువలన అంకెలను త్రోసిరాజనడానికి వీలులేదు. ఇప్పుడు దాదాపు 7 కోట్ల రూపాయిల వరకు మనం ఖర్చు చేయబోతున్నాం 7 కోట్ల రూపాయిలు గత సంవత్సరంలో ఖర్చు చేశాము. ఒక కోటిరూపాయి నుండి మనం ప్రారంభం అయినాము. అయితే, యిదంతా సక్రమంగా ఖర్చు అవుతుందా, లేదా అనేది మనం ఆలోచించవలసిన విషయం రెండవ ప్రపంచయుద్ధానంతరం ఏ విధంగా మెడికల్ సౌకర్యాలు అభివృద్ధి కావాలనేదానికి పంబంధించి కేంద్ర ప్రభుత్వం 1946 లో ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేశారు వారు కొన్ని సిఫార్సులు చేశారు. వారి సిఫార్సుల ప్రకారంగా మనప్రభుత్వం ఎంత అభివృద్ధిని సాధించింది అనే విషయం మనం చూడాలి. స్వరాజ్యం వచ్చిన తరువాత 1959 లో కేంద్ర ప్రభుత్వం లక్ష్మణస్వామి ముదలియార్ కమిటీని నియమించింది. ఆ కమిటీ terms of reference లో ఒక కమిటీవారు చేసిన సిఫార్సుల ప్రకారంగా రాష్ట్రాలు, కేంద్రం ఏ ఏ రంగంలో, ఎంత ప్రగతిని సాధించింది పరిశీలించి, రిపోర్టు యివ్వమన్నారు. ఆ విధంగా ఒకసారి రెవ్యూ చేసుకుంటే నేను మొదట చెప్పినట్లుగా అభినందన పరంపరలకు ఎంతయినా స్థానం వుంటుంది.

అది న్యాయమైనది, సమంజసమైనది, సహేతుకమైనది అని మనవిజేస్తున్నాను. భోర్ కమిటీవారు యీ విధంగా చెప్పారు. "No individual should fail to secure adequate medical care because of inability to pay for it" అంటే, డబ్బు లేనందువల్ల ప్రభుత్వం దగ్గరనుండి వైద్య సహాయం పొందకుండా వుండకూడదు దీనిని మొదటి సిఫార్సుగా వారు చెప్పారు ఆ సిఫార్సు ప్రకారంగా యిక్కడ చూసినట్లయితే— మన ఆసుపత్రులన్నింటిలో 16 లక్షల 107 మంది ఇన్ పేషేంట్సు వైద్య సహాయం పొంది వున్నారు. 62-63 సంవత్సరానికి ఔట్ పేషెంట్సుగా 1,81,11,413 మంది వున్నారు, కేవలం మోడరన్ మెడిసన్ యిన్‌స్టిట్యూషన్స్‌లో. ఇంకా ఆయుర్వేద, కార్పొరేషన్ డిస్పెన్సరీస్, మునిసిఫల్ డిస్పెన్సరీస్‌లో చూస్తే బోనస్ కమిటీవారు చెప్పిన మొదటి కండీషన్, వైద్య సహాయం నిరాకరించకూడదు అనేది ఫుల్‌ఫిల్ అయిందని చెప్పవలసి వుంటుంది.

రెండవది, 1945 వ సంవత్సరంలో లక్ష జనాభాకు ఒక హాస్పిటల్ వున్నది. మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మొదటి, రెండవ, మూడవ ప్రణాళికలద్వారా చేసిన కృషిని బట్టి అచీవ్‌మెంట్స్ చూస్తే ప్రతి 35 వేలమందికి ఒక హాస్పిటల్ వుంది. ఇది చెప్పుకోదగిన అభివృద్ధి అవునా కాదా? హాస్పిటల్స్ వుంటె—దేవుడులేని గుడిలా వుంటాయి డాక్టరులు లేని ఆస్పత్రిలు అనే విమర్శ చాల సమంజసమైనది అయితే డాక్టరుల సంఖ్యకూడ పెరిగింది 1947 లో పదివేలమందికి ఒక డాక్టరు వుంటే యీనాడు 6 వేల జనాభాకు ఒక డాక్టరు వచ్చాడు ఇది చెప్పుకోదగిన అభివృద్ధి అయినదీ కానిదీకూడ మిత్రులే ఆలోచించవలసివుంటుంది ఇదంతా ఎట్లా సాధించారంటే—భారతదేశంలో ఎంతో అభివృద్ధి చెందినదనుకునే మదరాసు రాష్ట్రం—అక్కడనుంచే ఆంధ్రప్రాంతంకూడ వచ్చింది అలాంటి మదరాసులోకూడ లేని కాలేజీలు—8 మెడికల్ కాలేజీలు మన ప్రభుత్వం నిర్వహిస్తున్నది. 6 ప్రభుత్వ రంగంలో వున్నాయి, రెండు ప్రయివేటు రంగంలో వున్నాయి ఆ రెండు కాలేజీలనుకూడ యీ సంవత్సరమే 65-66 లో ప్రభుత్వం తీసుకుంటుందని ఉదయం మంత్రిగారు చెప్పారు దూరదృష్టితో మన నాయకులు యీ 8 కాలేజీలు స్థాపించినందువల్ల మనం ఏ స్థితిలో వున్నామంటే—లక్ష్మణస్వామి మొదలియార్‌గారు 50 లక్షలకు ఒక కాలేజీ 4 వ ప్రణాళిక ఆఖరు అయ్యేనాటికి వుండాలన్నారు కాని మూడవ ప్రణాళికలోనే మనం 5 మిలియన్సుకు ఒక మెడికల్ కాలేజి స్థాపించుకున్నాము వీటి స్త్రెస్తు—సంవత్సరానికి 850 మంది విద్యార్థులను అడ్మిట్ చేసేవారు. ఇప్పుడు 1090 మందివరకు పెరిగింది ఆడ డాక్టరులు కొరత లేకుండా చేయడానికి గరల్ స్టూడెంట్స్ అడ్మిషన్స్ నూటికి 20-30 వున్నాయి ఈనాడు ప్రభుత్వ హాస్పిటల్సుకు జనాభాకు కావలసిన ఆడ డాక్టరుల సంఖ్య మన స్టేటులో వుంది. దేవుడులేని దేవుడి గుడికూడిరి హాస్పిటల్స్ లేని డాక్టరులు వున్నారా అంటే—భోర్ కమిటీ రికమెండేషన్సు వేను మొదటిలోనే మనవిచేశాను వారు ప్రజలకు ఎంత దగ్గరలో వైద్య సౌకర్యం వుంటే అంత మంచిదన్నారు. ఇప్పుడు మనకు 36 మిలియనుల జనాభా వుంది. 6 మిలియనులు పట్టణ ప్రాంతంలో వున్నారు, 30 మిలియనులు పల్లెప్రాంతాలలో అందరికీ వైద్య సౌకర్యాలు కలుగజేయడానికి 448 ప్రైమరీ హెల్తు సెంటర్స్‌కు టార్గెట్ వున్నది. అందులో 291 ప్రైమరీ హెల్తు సెంటర్సు యీనాడు పని చేస్తు

న్నవి, డాక్టరులతోసహా. కేవలం, 21 హాస్పిటల్సులో మాత్రం డాక్టరులు లేరు దానికికూడ రెగ్యులర్ సర్వీసులో వున్న డాక్టరులను డైరెక్టర్ ఆఫ్ మెడికల్ సర్వీసెస్ ట్రాన్సుఫర్ చేస్తున్నారు కాని ఏసావంటివారో వెళ్ళి ఆయన గ్రామంలో పనిచేయ లేడు అని సిఫార్సు చేసినందువల్ల యీ 21 ఆస్పత్రులు ఖాళీగా వున్నాయి. కాని రాజకీయవేత్తలుగాని, మరొకరుకాని కల్పించుకోకుండా వుంటే ఎం.డి. ఎం ఎస్. ఎవ రిని పోస్టుచేస్తే వారు అక్కడకు వెళ్ళి పనిచేసేటట్లు మనమంతాకూడ సహకరిస్తే యీనాడు మన రాష్ట్రంలో వున్న ప్రైమరీ హెల్తు సెంటర్సు అన్నిటిలోకూడ క్వాలి ఫైడ్ ఎం. బి. బి. యస్. డాక్టరులు వుండే పరిస్థితి అదృష్టవశాత్తు మన రాష్ట్రానికి వుంది. డాక్టరులు, ప్రైమరీ హెల్తు సెంటరులు వుంటే లాభం ఏమిటి, మందులు కావాలికదా అంటారు. ఇదివరకు మందులకోసం ప్రైమరీ హెల్తు సెంటర్సులో 4 వేల రూపాయలు ఖర్చు చేస్తుంటే ఇప్పుడు అదనంగా 3 వేల రు లు ఖర్చుచేయడానికి బడ్జెటులో ప్రొవిజను వుంది ఇవన్నీకూడ చెప్పుకోదగిన అభివృద్ధికరమైన విష యాలే. మెడికల్ కాలేజెస్ 8 వున్నాయి, ప్రొఫెసర్స్ సరిపడా వున్నారా అంటే— అండర్ గ్రాడ్యుయేట్ కాలేజస్ గురించి మనవిచేశాను పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్స్ సెంటర్సుకూడ మన రాష్ట్రం సాధించిన ప్రగతి ఏ రాష్ట్రంకూడ సాధించలేదని చెప్ప డము అతిశయోక్తి కాదని సవినయంగా మనవిచేస్తున్నాను. రెండవ పంచవర్షప్రణా ళికలో ఒక్క వైజాగ్‌లో పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ సెంటర్ వుండేది. ఉస్మానియా మెడికల్ కాలేజి పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ సెంటర్ అయింది. గుంటూరు మెడికల్ కాలేజి పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ సెంటర్ అయింది. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో కర్నూలు మెడికల్ కాలేజికూడ పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ కాలేజి చేశారు అందువల్ల, ప్రతి సంవ త్సరము, ఎం. డి లు, ఎం. ఎస్ లు, డి జి, ఒ లు—స్పెషల్ డిగ్రీలు కల డాక్టరులు మన రాష్ట్రంలో వున్నంతమంది ఏ రాష్ట్రంలోకూడ లేరని సగర్వంగా మనవి చేస్తు న్నాను ఇప్పుడు 300 మంది డాక్టరులు సెలవుమీద వున్నారు. ప్రైమరీ హెల్తు సెంటర్స్‌కు పోస్టింగ్సు వేస్తే అది తప్పించుకునేందుకుకాదు, పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ కోర్సు ఉపయోగించుకొని, ఎం డి., ఎం. ఎస్. మున్నగు ఉన్నత స్థాయి అందుకోవా లని కృషిచేస్తున్నారు. వీరంతా అందుకోసం సెలవుపెట్టి వెడుతున్నారు. జీతం నష్టంమీదకాని కొంతమందికి సెలవు యివ్వడంలేదు వారు చదువుకోడానికి 200 రూ ల కంటె స్కాలర్‌షిప్స్ మన ప్రభుత్వం యివ్వడంలేదు దానిని కనీసం 300 రూ లు అయినా చేస్తే వారు అన్‌డివైడెడ్ అటెన్షన్ పే చేసి ఫస్టు ఛాన్సులోనే ఎం. డి., ఎం. ఎస్. క్వాలిఫికేషను పొందడానికి అవకాశం కలిగినవారు అవుతారు కనుక పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ స్కాలర్‌షిప్స్ 200 రూ.ల నుంచి 300 రూ.ల వరకు పెంచాలని మనవిచేస్తున్నాను. మెడికల్ కాలేజీలు 5 మిలియనులకు ఒకటి వుందని, రెండు జిల్లాలకు ఒక కాలేజి యిచ్చామని అంటున్నారు. శ్రీకాకుళం, వైజాగ్ జిల్లా లకు వైజాగ్ కాలేజి. ఉభయ గోదావరి జిల్లాలకు కలిపి కాకినాడ కాలేజి, కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాలకు గుంటూరు కాలజి, నెల్లూరు, చిత్తూరు జిల్లాలకు తిరుపతి కాలేజి, కర్నూలు, కడప, అనంతపురం జిల్లాలకు కలిపి కర్నూలు కాలేజి అని చెబుతున్నారు. ఈ వాదన సమంజసంగానే వుంది అయితే యీ కాలేజలలో ఆయా రెండు జిల్లా లకు చెందిన విద్యార్థులను మాత్రమే అడ్మిట్ చేసుకుంటారా ? గుంటూరు, కృష్ణా

జిల్లాలకు గుంటూరు మెడికల్ కాలేజీ అన్నారు. అయితే, ఆ కాలేజిలో అడ్మిషన్సు పొందేవారు ఆ రెండు జిల్లాలవారే అయివుండాలి. లేకపోతే రెండు జిల్లాలకు ఒక కాలేజి కేటాయించామనేది అర్థరహిత మవుతుంది ఎచ్చే అడ్మిషను కాలంనాటికైనా రెండు జిల్లాలకు ఒక కాలేజి యిచ్చామని ప్రభుత్వం సగర్వంగా చెబుతున్నదానిని అమలుచేయడానికి—ఆ జిల్లాలలో కాపురం వుండే విద్యార్థులకు మాత్రమే అడ్మిషన్సు యివ్వవలసి వుంటుంది. కనుక, ఇది తమ దృష్టికి తెస్తున్నాను అన్ని హాస్పిటల్సులోకూడ క్షయవ్యాధికి—మంచాల లెక్క వేసినట్లయితే అభివృద్ధిచెందుతున్నాయి ఇదివరకు సమావేశంలో ఒకసారి మనవి చేశాను. టి బి శానిటోరియం-సెంటర్సులో-టి బి ఎర్లీ కేసెస్‌ను చేర్చుకుంటున్నారు. అడ్వాన్స్‌డ్ కేసెస్-బై-లాటరల్ లంగ్స్ వస్తే వారిని ఇంటికి పొమ్మంటున్నారు మాత్రలు యిస్తున్నారు, సంతోషం. మాత్రలు యిస్తున్నారు కాని తినడానికి తిండి ఏది ? కాపురం—ఏ ఎలిమెంటరీ స్కూలు బడి పంతులో అయితే ఒకటి రెండు గదులున్న ఇల్లుకంటె పెద్ద యిల్లు వుండదు. అతను అట్లా దగ్గుతూ వుంటే 6 నెలలు అయ్యేటప్పటికి భార్యకు, పిల్లలకుకూడ ఆ వ్యాధి సోకి రెండు సంవత్సరాలయ్యేటప్పటికి ఆ కుటుంబమంతా గోవిందా అయిపోతున్నది డాక్టరుగారు ఫామిలి ప్లానింగు జయప్రదం కావడంలేదంటున్నారు, నేనూ ఏకీభవిస్తున్నాను కాని. ఫామిలీ ప్లానింగు లేకుండానే దేశానికి ఉపయోగకరమైన అడల్ట్సు టి బి అటాక్ అయినవారు— డొమిసలరీ ట్రీట్‌మెంట్ క్రింద పోతున్నారు ఈ సందర్భంలో నా విజ్ఞప్తిని మంత్రిగారికి రెన్యూ చేసుకుంటున్నాను టి బి కోసం ప్రత్యేకించిన ఆస్పత్రిలలో అడ్వాన్స్‌డ్ కేసెస్‌కు డొమిసలరీ ట్రీట్‌మెంట్ యిచ్చే స్కీము క్రింద—హాస్పిటల్‌లో అయినా, ఇంట్లో అయినా నయంకాని కేసులు రిజక్టు అయితే ఇంట్లో వుంటె నయం అవ్వడంమాట అటుంచి కొన్ని నెలలు లేక సంవత్సరం అయేటప్పటికి కుటుంబమంతా సర్వ నాశనమైపోతున్నది. నాకు మెడికల్ డిపార్టుమెంట్ సెక్రటరీ నుంచి ఒక లెటరు వచ్చింది మీరు యిచ్చిన సూచన అంగీకరించడానికి వీలులేదు అని. ఇప్పుడు దానినిగురించి రెన్యూ చేయవలసివుంటుంది. భోర్ కమిటీ రికమెండేషన్ ఏమంటే డబ్బు లేనందువల్ల ఎవరికీ వైద్య సౌకర్యం లేకుండా వుండకూడదని. ఎంత ఎక్కువమంది కావాలంటే అంత ఎక్కువమందికి వైద్య సౌకర్యం కావాలన్నారు. ఫిగర్ చదివాము రెండవది, భోర్ కమిటీ చెప్పినది.

" as much medical care and public health relief as possible should be provided to the vast rural population of the country."

ఇప్పుడు మనమంత్రిగారు అదే చెప్పారు. మనకు ఉన్న కొద్ది ఫండ్సులో చైనా యుద్ధ ప్రమాదం వచ్చినందువల్ల రెండు కోట్ల రూపాయలు బడ్జటు ప్రొవిజనులోంచి తగ్గించారు. అది తగ్గించకుండా వుంటే యీ ప్రగతిని ప్రతిపక్షంవారు కూడ అభినందించే స్థితికి వారుకూడ అప్రీషియేట్ చేయగలిగే అభివృద్ధి అఛీవ్‌మెంట్స్ ప్రభుత్వం తప్పకుండా సాధించి వుండేది. అందులో 50 లక్షలు మాత్రం ఇప్పుడు రిస్టోర్ చేస్తున్నారు. మిగతాది కూడ రిస్టోర్ చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. విజయవాడ హాస్పటల్ గురించి 25 సంవత్సరాల చరిత్ర ఉంది. The other day,

(The Bell was rung)

Sir, when I requested the hon Speaker, he was good enough and he, was pleased to promise me half-an-hour's time. Already you have rung the bell. My pulse rate is dropping

Mr. Deputy Speaker —You have already covered 20 minutes

Dr. T. V. S Chelapathi Rao—Kindly give me another 15 minutes

Mr Deputy Speaker —All right, go on.

Sri P Rajagopol Naidu Let him speak, Sir, because he is an experienced man. Let us hear him

డాక్టర్ టి. వి. యస్ చలపతిరావు —House surgeons, post graduates, under graduates వీరందరు ఉన్నారు. ప్రతి ఆసుపత్రికి ఎక్కువగా మందులు కొనడానికి provide చేసారని చెప్పాను. అంకెలు నేను చెప్పవలసిన పనిలేదు. నేను నా సోదర వైద్యులకు D M S గారికి మనవి చేసేది ఏమిటంటే ఈ డబ్బు అంతా సక్రమంగా వినియోగమయేటట్లు చూడాలి. మందులన్నీ Central medical store సప్లై చేయాలంటే 1964–1965 కు కావలిసిన మందులు 1965–1966 సంవత్సరానికి కాని రావు. ఈ లోపల ఎవరు వెళ్లినా మందులు లేవని డాక్టరు చెప్పడంతో రోగి ఆగ్రహానికి గురి అవుతూంటారు. Consultative committee లో ముచ్చటిస్తే కొన్ని నిర్ణయాలు జరిగాయి, మంచి నిర్ణయమే చేసారు. అందుకు అభినందిస్తున్నాను. సెంట్రల్ స్టోర్సు మాత్రమే quotation అడగాలి. ఆరేటు ప్రకారం వారు తెప్పించుకొని హైదరాబాదు నుంచి గుడివాడ, అనంతపురం ఈ విధంగా despatch చేస్తున్నారు ఇందువల్ల ఖర్చులు ఎక్కువ అవుతున్నాయి; ఆలస్యం ఎక్కువ అవుతోంది అట్లా కాకుండా రేటు మాత్రమే quote చేసి సరాసరి కంపెనీ నుంచి అనంతపురం కావలిస్తే అనంతపురం, బందరు కావలిస్తే బందరు సప్లై చేసే పద్ధతి ఏర్పాటు చేయడమనేది చాలా అభినందనీయమైన విషయం దాని ఫలితం ఎట్లా ఉంటుందో చూచి వచ్చే సంవత్సరం ఈ వికేంద్రీకరణ సిద్ధాంతం ఇంకా బాగా అమలు చేయవచ్చును. అయితే ఇచ్చినటువంటి డబ్బు సక్రమంగా వినియోగం అవుతున్నదో లేదో చూడవలసిన అవసరం, బాధ్యత ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. మందులు తరువాత రోగికి కావాలిసింది తిండి, ఆసుపత్రులలో ఇస్తున్న diet ఏమాత్రం wholesome గా లేదని చెప్పడానికి నేను చాలా విచారిస్తున్నాను. రోజుకు రూపాయి డబ్బులు ఇవ్వాలని అన్నారు, లంఖణాలు చేసే రోగికి పనికి వస్తుందేమో కాని ఇతరులకు కాదు లంఖణాలు చేసేవారికూడా పళ్ళరసం ఇవ్వాలి, పండ్లు చాలా ఖరీదు. ప్రభుత్వం వారు దయతో రోగికి రోజుకు మూడు రూపాయలు తక్కువ కాకుండా మంజూరు చేయకపోతే డాక్టరు ఏమి చేయడానికి లేదు. కంట్రాక్టు సిస్టం ఇందులోనుంచి తొలగించాలి. కంట్రాక్టరు అనేవాడు లాభదృష్టితోనే వస్తాడుకాని wholesome food పెట్టాలని చూడడు. దంపుడుబియ్యం అన్నం అంటే మరొకఅన్నం తెచ్చిపెడతాడు, అందుచేత కంట్రాక్టు సిస్టమ్ పోవాలి, ఇపుడు రోగికి ఇస్తున్న రూపాయిమాత్రం చాలదు. క్షయ ఆసుపత్రులలోనైనా రోజుకు మూడురూపాయిలు ఇప్పించాలని మనవిచేస్తున్నాను.

విజయవాడ ఆసుపత్రిది 23 సంవత్సరాలచరిత్ర. 1942లో రెండవప్రపంచ యుద్ధ కాలంలో డాక్టర్ గోవిందరాజులు నాయుడుగారు ఒక కమిటీ ఏర్పాటుచేసి మూడులక్షలు వసూలుచేసి ఒకపథకంవేసి చాలావరకు డబ్బువసూలుచేసి కృతకృత్యులు అయినారు. విజయవాడది నష్టజాతకం అని ఇదివరలోచెప్పాను. 1927 లో ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ స్థాపనతో ప్రారంభమైనది. అన్నీరావడం, పోవడంతప్ప ఒకటి నిలవఉండడంలేదు. ఆస్థితి తొలగించడానికి ప్రయత్నం జరుగుతున్నందుకు సంతోషిస్తున్నాను ఆర్థికశాఖ మంత్రిగారు, ముఖ్యమంత్రి బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు వీరి chambers లో సమావేశంజరిపి కొన్ని tentative నిర్ణయాలుచేసారు వీటిని పరిశీలించాలని ప్రభుత్వోద్యోగులను కోరారు ఆనిర్ణయాలపై రానున్న రెండుమూడు మాసాలలో త్వరితగతిని నిర్ణయంచేస్తేనే నాఅభిప్రాయంప్రకారం విజయవాడలో ఒకచక్కని నాలుగైదువందల మంచాలుగలిగిన జనరల్‌హాస్పటల్ గుణదలలో నిర్మాణం కాగలదనే ఆశ నిన్నటిసమావేశంద్వారా కలిగిందని సంతోషిస్తున్నాను. మంత్రిగారి స్టేటుమెంటులో 1964-65 కి 230వేలు provide చేసామని అన్నారు, దానికి plans and estimates తయారుకాగానే పని ప్రారంభిస్తామని అన్నారు. ప్లాను, ఎస్టిమేట్సు వచ్చాయి 45 లక్షలు అయినది. 1965-66 లో token గా 50 వేలు మాత్రమే provide చేసామని అంటే నిరుత్సాహమే కలిగింది. నిన్న చేసిన ఏర్పాటుప్రకారం, విజయవాడలో ఉన్న హాస్పటలును E.S.I. వారికి ఇచ్చేటట్లు, దానివల్ల దాదాపు 20 లక్షలు రావడానికి అవకాశం ఉంటుందిఅని, ఈ 20 లక్షల రూపాయిలతో గుణదలలో పి.వి.జి రాజుగారి time లో కొన్న 90 ఎకరాలలో నాలుగైదు వందల మంచాలుగలిగిన హాస్పటల్ కట్టడానికి tentative గా నిర్ణయాలుజరిగాయి. అందరు అంగీకరించారు కనుక దానిని పరిశీలించి పరిపోషిస్తే తప్పకుండా శ్రద్ధవూని 1965-66 లో దానికి శంకుస్థాపన చేస్తే ఏ.షు.క క.ళా వెంకట్రావుగారు శంకు స్థాపన చేసిన రాయిని శిలాశాసనం భవననిర్మాణంకూడ పూర్తిఅయేట్లు చర్యతీసుకుని కృష్ణాజిల్లా ప్రజల శాశ్వత కృతజ్ఞత వారు సంపాదించుకొని కీర్తివహిస్తారని అభిప్రాయపడుతున్నాను. మెడికల్ కాలేజి పెట్టడానికి వీలులేదు. అయిదు మిలియన్లకు ఒకకాలేజి అన్నారు, ఆ టార్గెట్ ఇదివరకే పూర్తిఅయినది. దక్షిణాపథంలో School of Tropical Medicine లేదు, యావద్భారతదేశంలో కలకత్తాలో మాత్రమే ఉన్నది. అన్నిరాష్ట్రాలనుంచి కోటాసిస్టమ్‌మీద అక్కడకుపంపాలి. All India institute ఒక్కటేఉన్నందువల్ల అందులో కోటా చాలాతక్కువగా ఉంటున్నది. సంవత్సరం క్రిందట మంత్రిగారికి మనవిచేసినాను. Southern zone లో School of Tropical medicine లేదు కనుక అనేకరంగాలలో ప్రగతిసాధించి అభినందనలు అందుకుంటున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం initiative తీసుకుని-కృష్ణాజిల్లాలో మెడికల్‌కాలేజి కావాలని ఎంతోకాలంనుంచి ఆందోళనచేస్తున్నాము; చివరకు ఇపుడు saturation వచ్చింది. కనుక వీలులేదు అంటున్నారు-కనుక School of Tropical Medicine ను గుణదల వద్ద ఏర్పాటుచేసినట్లయితే గుంటూరులోఉన్న Post graduate centre గుణదలలో వీరు ఒకరితోఒకరు collaborate అయి మన యువకులు బ్రహ్మాండమైన పరిశోధనలు చేసి వైద్యప్రపంచంలో ఆంధ్రులకీర్తిని ఇనుమడింపజేస్తారు. ఇది నేను ఏదో ఉద్రేకంతో చెబుతున్నమాటకాదు. నిన్ననే గోవిందరెడ్డిగారు మెడికల్ కాన్ఫరెన్సులో

చెప్పారు. తాడేపల్లిగూడెం మొదలైనచోట్ల మనం బియ్యం store చేస్తూంటాము, దురదృష్టవశాత్తు ఒక fungus ఒక బూజువంటిది develop అవుతుంది అలాంటి బియ్యంతింటే సిరోసిస్ of the liver వస్తుంది. ఇదివరకు మద్రాసు హాస్పటల్‌లోని వారు, ఇంగ్లండులోనివారు, ఇతర research వేత్తలు త్రాగుడువల్ల వస్తుందని venereal diseases వల్ల వస్తుందని అంతకుతప్ప లేదని అన్నారు ఈవిషయం విశాఖపట్నంలో రిసెర్చి సెంటరులో కనుక్కొన్నసంగతి చెబితే అమెరికాలోని ఇంగ్లండులోని శాస్త్రవేత్తలు ప్రశంసలు అందజేసి ఈఫలితాలను అమెరికన్ జర్నల్సులో ప్రచురించారని చెప్పారు Cancer గురించికూడా చాలా original research విశాఖపట్నం రిసెర్చి సెంటర్‌లో జరుగుతోంది ఉస్మానియాహాస్పటల్‌ను కూడా first grade research centre చేయాలంటున్నారు మంత్రిగారిని ప్రభుత్వాన్ని హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను ఇంకా చేయవలసిన విషయాలనుగురించి చెబితే సమంజసంగా ఉంటుందికాని పిడుగుకు బియ్యానికి ఒకేమంత్రంలాగ ఏమీలేదు, అభివృద్ధిలేదు అంటే ఎవరూపాటించడానికికూడా అవకాశంఉండదని మనవిచేస్తున్నాను. ఫామిలీ ప్లానింగ్ fail అయినదని డాక్టర్ నారాయణగారు చెప్పారు నేనూ చెబుతున్నాను. డాక్టర్ సుశీలానయ్యర్‌గారు కూడా ఢిల్లీపార్లమెంటులో చెప్పారు. 0 4% కంటె పెరుగలేదు. జపాన్‌లో 1947 లో వెయ్యికి 37 మంది పుడుతున్నారని లెక్కవేస్తే పదిసంవత్సరాలలో family planning implement చేసినతరువాత 17కు దిగిపోయింది. అంటే పుట్టుకలు తగ్గిపోయాయి అన్నమాట కారణం ఏమిటంటే అక్కడ abortion legalize చేసారు దానిని legalize చేయడానికి భారతప్రభుత్వం, ఆంధ్రప్రదేశ ప్రభుత్వం ఒప్పుకుంటుందో లేదో నాకుతెలియదు. ఇటువంటివిచేస్తే birth rate control చేయడానికి అవకాశంఉంటుంది ఉన్నపరిస్థితులలో గణనీయమైన పని జరిగింది. తొమ్మిదివేల వాసెక్టమీ ఆపరేషన్‌లు చాలా తక్కువే అనిచెప్పాలి వైద్యం అనేది individual faith మీద ఆధారపడి ఉంటుందని తమకు తెలుసు ఎవరికి ఏ డాక్టరుయందు నమ్మకం ఉంటుందో వారివద్దకు వెడతారు కాని మరొకనివద్దకు వెళ్లరు, ఆయన కోపిష్టి అయినా కొన్ని గంటలలో మెట్లు దిగి క్రిందికి రాకపోయినా నమ్మకాన్నిబట్టి ఆయనవద్దకే వెడతారు కాని పెద్ద డిగ్రీలున్నాయికదా అని మరొకరివద్దకు వెళ్లరు, అది మానవ psychology. ఫామిలీ ప్లానింగ్ సెంటర్సు కొన్ని పెట్టాము కదా అంటే చాలామంది అక్కడకు వెళ్లారు గవర్నమెంటు 6 లక్షలు ఖర్చు చేసినా పది లక్షలు ఖర్చుచేసినా అట్లా జరుగదు. శాసన సభ్యుడు తన నియోజకవర్గంలో ప్రతి కుటుంబం వద్దకువెళ్లి ఇద్దరు, ముగ్గురు కంటె పిల్లలున్నవారిని ఫామిలీ డాక్టరు వద్దకుపోయి ఆపరేషన్ చేసుకోవాలని సలహా ఇస్తే, ఆ డాక్టరు చేసే ఆపరేషన్‌కు ఆర్థికంగా డబ్బు ఇచ్చే స్థితిలోలేరు కనుక ప్రభుత్వం ఆ డబ్బు ఇచ్చి రు 25 లు వేసక్టమీకి రు 50 లు ట్యూబక్టమీకి తహసిల్దారుకాని శాసనసభ్యుడుకాని certify చేస్తే ఫలానా A కి ఆపరేషన్ చేసారు అని సర్టిఫై చేస్తే ఇచ్చినట్లయితే తప్పకుండా ఇవి విస్తృతం అయి, నారాయణగారు చెప్పినట్లు, అందరి డాక్టర్ల సహకారంతో మనమందరం ఆదుర్దా చెందుతున్న population explosion prevent చేయడానికి అవకాశం ఉంటుందని అభిప్రాయపడుతున్నాను, వెనుక శాసనసభలో మంత్రిగారు చెప్పారు-ఎదో థర్మామీటర్ వచ్చిందని, vaginal temprature తీసుకుంటే

తెలుస్తుందని చెప్పారు. Oral contraceptives వల్ల అనేకమైన conflicts వస్తున్నాయని అంటున్నారు ఈ ఆపరేషన్‌ను 78,80 సంవత్సరాల క్రితం అమెరికాలో ఒక స్విడ్జర్లెండు డాక్టరు ప్రారంభం చేసారు అమెరికా ప్రభుత్వం అది తప్పు అని నిషేధించింది, శిక్షకు అయినా సిద్ధమై త్యాగంచేసి ఆపరేషన్ చేసినందువల్లనే అమెరికా ప్రపంచంలోనికి గొప్పదేశం అయినది, అక్కడ density of population 20, మనకు 370, అందువల్ల ఆలస్యంగా మనం విద్ర మేల్కొంచినప్పటికీ అందరూకూడా ఒప్పుకున్నటువంటి ఈ వేసెక్టమీ, ట్యూబెక్టమీ ఆపరేషన్ను ప్రతి డాక్టరుకూడా చేసేటట్లుగా ఈ రీతిగా మన ప్రభుత్వం చేసేటటువంటి పథకాలకు అదనంగా ఈ పథకంకూడా ఆమోదయోగ్యమని నేను అనుకుంటున్నాను అది ఆమోదకరం అయినట్లయితే, ఆమోదకరం కావాలని నేను ఆశిస్తున్నాను అది కనుక చేస్తే family planning కూడా జయప్రదం, అన్ని రంగాలలో జయప్రదం అయినట్లే యిక్కడ జయప్రదం కావడానికి అవకాశం ఉంటుంది. మంత్రసానులు 15 వేల పంచాయతులున్నాయి. 27 వేల గ్రామాలున్నాయి 27 వేలకీ కనీసం గ్రామానికొక మంత్రసాని యివ్వాలంటే కొన్ని 200 ఉన్న గ్రామాలున్నాయి. 15 వేలు పంచాయతులున్నాయి, కనీసం ఒక్కొక్క పంచాయతి కేంద్రంలోనయినాసరే ఒకరిద్దరు మంత్రసానులను యిచి అక్కడున్న బీదబిక్కికి పురుడుపోసే ఏర్పాట్లుకనుక చేయలేకుండా ఏ అయిదవ్వ పంచవర్ష ప్రణాళిక నాటికైనా ఆగండని చెబితే ఇందాక చెప్పిన ప్రగతి అంతాకూడా సామాన్య పౌరుడు ఆనందించడానికిగాని, అనుభవించడానికిగాని app eciate చేయ డానికిగాని అవకాశం ఉండదు. అందువల్ల యిటీవల ప్రశ్న అడిగితే దానికి జవాబు చెబుతూ మంత్రిగారు శలవిచ్చారు. 24 వేల మంత్రసానులయొక్క కొరత ఉందని 24 వేలని మీరు ఏ నాలుగు సంవత్సరాలలో తయారు చేయలేరు. అందువల్ల ప్రతి గ్రామంలో మంత్రసాని వృత్తి చేస్తున్నవారు కొంతమంది ఉన్నారు. వీరికి ఆరు నెలల ట్రెయినింగు అయితే వారికి ఆరు వారాలో మూడు నెలలో ట్రెయినింగు యిచ్చి వాళ్లే ఈ modern పద్ధతులన్నీ aseptic గా ఉండి ఈ బొడ్డు కత్తిరించడం యివన్నీ కనుక చేస్తే గ్రామాలలో పురుడుపోసే సౌకర్యం ఏర్పరచడానికి అవకాశం ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. అన్నిటికంటె ముఖ్యమైనది perfect health కావాలంటే అనేకమైన వాటిమీద ఆధారపడి ఉంటుంది. దానికి మొదట protected water supply, nutritious food, environmental hygiene. Protected water supply కోసము ప్రభుత్వం అనేక చర్యలు తీసుకుంటుంది అనేక గ్రామాలలో విజయవాడ చుట్టూఉండే గ్రామాలలో విజయవాడలోకంటె ఎక్కువ పంపునీరు సప్లయి ఉంది. అధ్యక్షా, ఆశ్చర్య పోతారు. అనేక గ్రామాలు చెప్పి మీరు యిచ్చిన టైముని పాడుచేసుకోవడం నాకు యిష్టం లేదు. గొల్లపూడి, పోరంకి, ఎక్కడచూసినా over head tanks కట్టి protected water వి పంపులద్వారా అనేక పంచాయతీలలో అందజేస్తున్నారు. అవి యింకా ఎక్కువచేస్తే water-borne diseases like cholera, dysentry, typh id వీటిని నిరోధించడానికి అవకాశం ఉంటుంది. small pox నిరోధానికి లక్షలు, కోట్లు ఖర్చు చేస్తున్నారు టీకాలు వేపి, ఫలితం ఏమీ కనపడలేదు. ఎందువల్లనంటే environmental hygiene ఏమీ బాగులేదు. వీధులూడ్చేవారు లేరు. వీధులూడ్చి

dust bin లో పెడితే అది వారాలపాటు అట్లా ఉండవలసినదే కాని పత్రికలవారు వచ్చి ఫోటోలు తీసుకుని వెళ్ళినాసరే దానిని తీయడానికి కావడం లేదు. మిగతా ఊర్ల సంగతి చెప్పలేను కాని విజయవాడ సంగతి అది 9 స్క్వేర్ మైల్సు ఆ పట్టణంయొక్క వైశాల్యం, అందులో 3 స్క్వేరు మైల్సును sweeping చేయడానికి సరిపడే సిబ్బంది ఉన్నారు. అప్పటికే 40% బడ్జెటులో డబ్బు అయిపోతున్నది. ఏమండీ మంత్రి గారు దీనిగురించి ఆలోచించండి అంటే పురపాలక సంఘాలయొక్క వ్యవస్థ వారి బాధ్యత మేము చేయడానికి వీలులేదంటారు. మ్యునిసిపలు మంత్రిగారు హైలెవలు కమిటీ వేస్తాం అంటున్నారు గాని ఈలోపల అపరిశుభ్యం ఎక్కువై small-pox Vaccination కి మనం ఎన్ని లక్షలు ఖర్చుచేసినప్పటికి సుశీలానయ్యర్ గారు small-pox eradication programme అని కేంద్రంనుంచి శంఖారావం చేస్తున్నప్పటికీ small-pox వదిలిపోయే అవకాశాలు కనిపించడం లేదు అందువల్ల environmental hygiene, public sanitation, no man's land అయినది. అధ్యక్షా దానిగురించి చీఫ్ మినిస్టరుగారికి విజ్ఞప్తి చేసేది ఏమంటే ఒక హైపవరు కమిటీ వేసి, లోపం ఏమిటి, పారిశుధ్యం ఎలా అభివృద్ధి చేయాలని దానిమీద శ్రద్ధ పూనుతారని ఆశిస్తున్నాను Food Adulteration Act తయారు చేసినది కేంద్రము. అమలుజరిపేది స్టేటు ప్రభుత్వం. దీనివల్ల Act లో కొంత లోపం ఉంది. అమ్మేవాడి దగ్గర కల్తీ సరుకు ఉంటే వాడిని శిక్షిస్తారు వాడు నేను కల్తీ చేయలేదండీ wholesalers నుండి బొంబాయిలో, లక్నోలో, షోలాపూరులో కందిపప్పు కొన్నాను దానికి వారు రంగు వేస్తున్నారు వారిని అక్కడ మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం, ఉత్తర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం దండించాలిగాని, బెజవాడలో, నెల్లూరులో కందిపప్పు అమ్మే నన్ను శిక్షిస్తే నేను చచ్చిపోతాను అంటాడు అది సమంజసముగాను, న్యాయముగాను principles of natural justice ప్రకారం చూస్తే వారు చెప్పేది న్యాయం అని ప్రతివారు అంగీకరించి తీరాలి. సుశీలానయ్యర్ గారు రంగు విధానం తీసివేస్తాం అని చెప్పారు క్రొత్త ఆక్టులో అది పెట్టారో లేదో తెలియదు Food Adulteration Act యొక్క constitution లో యిందాక మనవి చేసిన inherent defects ఉన్నాయి. కనుక వాటిని తొలగించడానికి పి. వి. జి రాజుగారు యిక్కడ కర్మార్కర్ గారు కేంద్రంలో ఆరోగ్య మంత్రిగా ఉండగా సెమినార్ చేశారు అనేక సిఫార్సులు చేశారు ఆ సిఫార్సులను కర్మార్కర్ గారు అంగీకరించారు కాని దురదృష్టవశాత్తు అమలు జరిపేటప్పుడు కర్మార్కర్ గారు ప్రజాస్వామ్య విధానంలో ఉన్నాం, మంత్రినుంచి వెళ్లిపోయారు. మళ్ళి క్రొత్తవారు వచ్చేసరికి పునః హస్తోదకందత్వా అని మళ్ళి మొదలుపెట్టవలసి వచ్చింది అందువల్ల Food Adulteration Act చాలా అవసరమే. కాని నేను మనవి చేసేది ఎవరైతే కల్తీకి బాధ్యులో వారిని శిక్షించాలిగాని నేరం చేసినది ఒకరు, శిక్ష అనుభవించేది ఒకరుగాఉంది ఈ anomcolus position తొలగించడానికి మన ప్రభుత్వం తప్పకుండా అన్ని రంగాలలో చాలా విజయవంతంగా కృషిచేసి ఎలా అభివృద్ధి పథకాలు సాగిస్తున్నారో. Food Adulteration Act లోకూడా సాధిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. మీరు గంట కొట్టేదానికి నా వైపు చూస్తున్నారు. మంత్రిగారికి హృదయపూర్వక ధన్యవాదాలు, తమకు ధన్యవాదాలు నాకు అవకాశం యిచ్చినందుకు. శలవు తీసుకుంటు మరొకసారి విజయవాడ హాస్పిటలు విషయం 62 లో ప్రారంభమైనది 65–66 లో

నాలుగవ ప్రణాళిక అని తోసివేస్తారని భయముగా ఉంది నాలుగవ ప్రణాళికలో అభివృద్ధిచేస్తే చేయండి గాని ప్రారంభంమాత్రం మూడవ ప్రణాళికలో last year అయిన 65–66 లో తప్పకుండా ప్రారంభోత్సవం చేయాలని మరొకసారి ముఖ్య మంత్రిగారికి, ఆరోగ్యశాఖ మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తిచేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి రాజగోపాలనాయుడు — అధ్యక్షా, ఒక clarification కావాలి. Abortions అయితే స్త్రీల ఆరోగ్యం చెడిపోదా అనే విషయం.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ — అదిఏమండి? ప్రతి point కి ప్రత్యుత్తరం చెప్పుకుంటూ ఉండాలా.

سری ایم - ایم - ھاسم (آصف نگر) :— عالیجناب صدر صاحب - میں منسٹر صاحب کے ڈیمانڈ کی تائید کرتے ہوئے چند ایسے اہم نکات جو حل طلب ہیں عرض کرونگا - سال کے طور پر ... وریٹرس و میٹرنٹی اسسٹنٹس جائنٹ ویلفیر سٹو کے ... الونس جو روکدئے گئے ہیں وہ دئے جائیں یہ حکم دیا گیا ہے لیکن عمل آوری اس پر نہیں ہورہی ہے - نیشنل ملیریا اریڈیکیشن اور نیشنل اسمال پاکس اریڈیکیشن کے عملے میں تخفیف ہونے والی ہے جسکی وجہ سے کافی ھل چل ہورہی ہے - یہ پانچ چھ سو ملازمین ہیں - انکو کہیں نہ کہیں ابزارب کرنا چاہئے - انکو جذب نہ کیا جائے اور نکال دیا جائے تو کافی دقت ہوگی - انکی تعداد کافی بڑی ہے - چونکہ ایج بار ہوچکی اسلئے انہیں کسی دوسرے محکمہ میں ملازمت نہیں ملسکی ورنہ وہ کسی دوسرے محکمہ میں جاکر ملازمت کرسکتے تھے لیکن اب انکو کسی دوسرے محکمہ میں ملازمت بھی نہیں مل سکی - پی - سی - جی - اسکیمس یا دوسری جگہ جو ملازمتیں نکل رہی ہیں انکو ان میں اڈجسٹ کیا جاسکتا ہے - یہاں کئی یونینس کی جانب سے ریپریزنٹیشن کیا گیا ہے کہ جو رسک الونس . . . .

Mr Deputy Speaker —Do you want any help for translating the speech ?

Sri Y. Sivaram Prasad — … knows the language, Sir. He is noting down the points.

شری ایم - ایم - ہاشم - لیپرسی ہاسپٹل - ٹی - بی - ہاسپٹل - مینٹل ہاسپٹل اور نیشنل ملیریا اریڈیکیشن پروگرام کے ملازمین کو رسک الونس دینے کے بارے میں ریپریزنٹیشن کیا گیا ہے - آپ جانتے ہیں کہ

جو شخص مزدور ہے اور ایک خدمت گزار کی حیثیت سے کام کر رہا ہے تو اسکے کام میں دلچسپی پیدا ہوگی اگر اسکے دل میں خطرہ لگا رہے کہ معلوم نہیں کب ہمکو خود ٹی ۔ بی ۔ یا لیپریسی یا ملریا ہوجائے آجکل ہمارے نوجوان ڈاکٹر جو نئے والے ہیں کافی عرصہ سے مطالبہ کررہے ہیں کہ ہاوز سرجن اسٹپنڈ ایک سو روپیہ کی بجائے دو سو روپیہ کیا جائے ۔ اس سے پہلے جبکہ بجٹ پر بحث ہو رہی تھی میں نے ٹی ۔ بی ۔ ہاسپٹل کے بڈس بڑھانے کیلئے کہا تھا ۔ ٹی ۔ بی ۔ ہاسپٹل کے بازو زمین ہے اسکو اکوائیر کرلیا جاکر بڈس کا اضافہ کیا جاسکتا ہے ۔ آندھرا میں ہمارے ہلتھ منسٹر صاحب کے اچھے اچھے کارنامے رہے ہیں اسیطرح تلنگانہ میں بھی انکے نام سے ایک ہزار بڈس رہیں تو اچھا ہوگا ۔ پانچ پانچ ۔ چھ چھ سو مریضوں کے نام ویٹنگ لسٹ میں لکھے رہتے ہیں انکو اڈمیشن نہیں ملتا یہاں تک کہ انکا نام آنے تک انکی باری آنے تک وہ مرجاتے ہیں اسلئے اسبابیت کے نام پر قدم اٹھایا جائے تو مناسب ہوگا ۔ اگر بازو کی زمین لیکر اور بڈس کا اضافہ کیا جائے تو مناسب ہوگا ۔

کیاجوولٹیز کے تعلق سے میں عرض کرونگا کہ عثمانیہ ہاسپٹل میں میرا اپنا خود تجربہ ہے جو کوئی کیاجوولٹی کیس آتا ہے تو فوراً اسکا علاج شروع نہیں کیا جاتا بلکہ پہلے اس سے تفصیلات دریافت کرنے میں وقت ضائع کیا جاتا ہے علاج شروع نہیں ہوتا ۔ اسکے باپ دادا کا نام دریافت کیا جاتا ہے اور دیگر تفصیلات پوچھے جاتے ہیں اصل مقصد جو علاج ہے وہ فوری شروع نہیں کیا جاتا ۔ میں یہ نہیں کہتا کہ ان چیزوں کی قاعدے کے مطابق تکمیل نہ کیجائے بلکہ میرا مطلب یہ ہے کہ مریض کے ساتھ جو اعزہ وغیرہ رہتے ہیں ان سے یہ ساری تفصیلات معلوم کرکے لکھ سکتے ہیں ۔ میں نے خود یہ بات ڈاکٹر صاحب سے کہی لیکن وہ بھی بیچارے کیا کریں گے ۔ مجبور ہیں قواعد و قوانین سے ۔ لیکن موجودہ قواعد و قوانین میں ایسی لچک پیدا کرنا چاہئے کہ فوری مریض کو داخلہ دیکر علاج شروع ہوجائے ۔

دوسری چیز جو میں بتانا چاہتا ہوں وہ یہ ہے کہ یہاں میڈیسنس کی بڑی بڑی دکانیں ہیں۔ جسطرح کہ لیبر کاٹیجز اور دوسرے معاملات پر کنزیومرس کواپریٹیو بنائے گئے ہیں اسیطرح ہلتھ ڈپارٹمنٹ کو بھی چاہئے کہ جو دوائیں بیچتے ہیں انکی کواپریٹیو سوسائیٹی بنائیں اور انکو کواپریٹیو لائینس پر چلائیں تو اچھی دوائیں مل سکینگی۔ اور کواپریٹیو بیسس پر چلائیں تو اچھے ڈھنگ پر کام کرسکینگی ساتھ ساتھ انکی آمدنی میں بھی اضافہ ہوسکتا ہے۔

دوسرے یہ کہ ہیلتھ محکمہ کے ملازمین کا تبادلہ جلد جلد کردیا جاتا ہے۔ اس سے انکے بچوں کو جو اسکول میں تعلیم پاتے ہیں اور انکے متعلقین کو تکالیف کا سامنا کرنا پڑتا ہے۔ گورنمنٹ کے احکام کی رو سے تین سال کے اندر کسی کا تبادلہ نہیں ہونا چاہئے۔ جب ایسے احکام موجود ہیں تو اسکی پابندی کیجانی چاہئے۔

اتنا کہتے ہوئے میں آپ کا شکریہ ادا کرتا ہوں کہ آپ نے مجھے اس ڈیمانڈ پر اظہار خیال کا موقع دیا۔

శ్రీ యమ్. అప్పలనాయుడు (శేవిడి):— అధ్యక్షా, మనదేశములో ఆవరించు కొన్న దారిద్ర్యాన్ని పారద్రోలాలి అంటే మన వైద్యశాఖ కృషి చాల ముఖ్యమని నా అభిప్రాయము. కారణమేమంటే మనదేశములో పల్లెలలో హెచ్చు జనాభా వుంది. తద్వారానే దేశానికి కావాలసిన ఆహారము, బట్ట సప్లై కావాలి. అందుచేత పల్లెలలో వున్న ప్రజలకు ఎంత వరకు మనగవర్నమెంటు ఆరోగ్యముచే కూరుస్తోంది అనే విషయాలలో నా అనుభవము ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తాను. ఈ మధ్యనే సమితులను ఏర్పరచి, వాటిల్లో ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలను పెట్టారు. ఆ ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలలో మందులు ఎంతవరకు ఇస్తున్నారు డాక్టర్సు ఎంత వరకు సేవ చేస్తున్నారు ఏస్థితిలో ఆసుపత్రులు పనిచేస్తున్నవి అనేది చూస్తే పీలైనంతమట్టుకు కొన్ని ఆరోగ్య కేంద్రాలలో డాక్టర్సు లేకపోవడము తటస్థిస్తోంది. డాక్టర్సు వుంటే మందులు ఇవ్వడానికి, తగినమందులు సేకరించడానికి అవకాశము లేదని డాక్టర్సు చెబుతున్నారు సమితులలో భోగట్టా చేస్తే సమితి అధ్యక్షులు చెబుతున్నారు. కాని పెద్ద సిటీలలో వున్న పెద్ద ఆసుపత్రులలో, ఉన్న లెక్కలన్నీ డా॥ చలపతిరావుగారు చెప్పారు. అక్కడకూడ ఆ పెద్ద డాకర్లు, ఆ వైద్య సహాయము ఎంత విస్వార్థముగా చేస్తున్నారో. పేద ప్రజలకు ఎంత వరకు సహాయము జరుగుతున్నదో వారు కూడ శలవిచ్చారు. ఎంత చదువు కొన్నా, ఎంత డబ్బు ఖర్చు పెట్టినా, ఎన్నెన్ని రూపాలలో ప్రజలకు సహాయము చేయడానికి ఉద్దేశ్యపడ్డా నిగ్రహశక్తి తప్పని సరిగా మన గవర్నమెంటుకు కావాలని నా అభిప్రాయము. ప్రభుత్వము నిగ్రహ శక్తి, విష్పక్ష

పాతముతోను వుంటేనే తప్ప ఎట్టి అవకాశాలు యిచ్చినా, ఏ రూపములో ధనము ఖర్చుపెట్టినా ఏ రంగములో ప్రభుత్వము ముందడుగు వేసినప్పటికి మనదేశములో వున్న దారిద్ర్యాన్ని పారద్రోలడానికి అవకాశము చిక్కదని నా అభిప్రాయము. డాక్టర్సును transfers చేయడములో, వైద్య సహాయము చేయడముగాని చూడండి ఇది అందరికి తెలిసినదే. ఏ డాక్టరు అయినా గుండె మీద చేయివేసుకొని నిష్పక్షపాతమైన వైద్య సహాయము చేయడానికి ఎలాంటి అవకాశము కల్పిస్తున్నదో వారి హృదయయాలలో ఆలోచించుకోవలసినదని మనవి చేస్తున్నాను ఏ పల్లెలలో అయినప్పటికి, ఏ డాక్టర్సు అయినప్పటికి ఎంతవరకు సాహసించి, స్వకృషి మీద, నిష్పక్షపాతముగా వైద్యసహాయము చేయడానికి డాక్టర్సుకు ఎలాంటి ధైర్యము గవర్నమెంటు చేకూరుస్తున్నదో ఆలోచించాలి. ఈ పరిస్థితులలో పల్లెలలో వున్న పేద ప్రజలకు ఎంతవరకు ప్రభుత్వము వైద్య సహాయము చేస్తున్నదీ, ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలలో వున్న రోగులు, ఆ డాక్టర్సుకు ఇస్తున్న జీతాలు, అక్కడ ఖర్చు పెడుతున్న మందులు ఏ రకముగా సద్వినియోగము అవుతున్నవీ, ఒకసారి వైద్యశాఖా మంత్రి శివరామ ప్రసాద్‌గారు పరిశీలించాలని, నా అభిప్రాయము. వారికి పరిశీలించడానికి తగిన అవకాశము లేకపోతే ముఖ్యమంత్రి బ్రహ్మానందరెడ్డిగారైన దీనికి పూనుకొని నిష్పక్ష పాతముగా వైద్య సహాయము పేద ప్రజలకు అందించాలని కోరుతున్నాను ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలలో మన డాక్టర్సును వేస్తున్నాను ఆడ డాక్టర్సును కూడ వేయాలని నా అభిప్రాయం స్త్రీ, పురుషుల జనాభా సమానముగా వుంది. ఆ కారణము చేత పురుషులకు సహాయము చేసేటపుడు స్త్రీల మాట కొంచెము అవక తవకగా కన్పిస్తోంది. అది ముఖ్య మంత్రిగారు, ఆరోగ్యశాఖామంత్రిగారు ఆలోచించాలని. ఆ సూచన తప్పని సరిగా అమలులో పెడతారని ఆశిస్తున్నాను నేను వున్నది గ్రామము మా గ్రామానికి చుట్టు ప్రక్కల వున్నవి పల్లెటూళ్లు ఎవరికి ఏ వైద్య సహాయము కావాలన్నప్పటికీ దగ్గరగా వున్న ప్రభుత్వ ఆసుపత్రికి వెళ్ళమంటే వారు చెప్పేమాటలు ఏమి అంటే ఎందుకయ్యా, ఎర్రనీళ్లు ఇస్తారు ఎన్నాళ్లు అయినా ఆ నీటితో రోగము విముక్తి కాదని చెప్పడం కద్దు. నేను మా ప్రక్కన వున్న ఆరోగ్య కేంద్రానికి వెళ్ళి డాక్టర్సును వాకబు చేయగా వారేమి చెప్పారంటే. "నేను చక్కని వైద్యము ప్రజలకు అందియ్యాలంటే నెల రోజులు ఖర్చు పెట్టవలసిన మందు ఒక్క రోజునే ఖర్చు పెట్టగల అవకాశము నాకు కన్పిస్తోంది. ప్రజలు అలా వచ్చినన్ను వైద్య సహాయము కోరుతున్నారు. నేను గవర్నమెంటు యిచ్చే ఈ మందులతో, ధన సహాయముతో పేద ప్రజలను రోగ విముక్తులను చేయలేను వాతో చెప్పడముకాదు. మీరు అవకాశము వచ్చినపుడు శాసనసభలో గవర్నమెంటును అర్థించి, వారి ద్వారా తగిన సదుపాయము ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు అందించే ఏర్పాటు మంత్రులతో మీరు మాట్లాడి చేయవలసినది" అని డాక్టరు చెప్పారు. అందుచేత పెద్ద గ్రామాలలో, సిటీలలో వున్న హాస్పిటల్స్‌లో బీద ప్రజానీకానికి వైద్య సహాయం సక్రమంగా జరగటంలేదనిపిస్తున్నది. అందుచేత కట్టుదిట్టమైన ఏర్పాట్లుచేసి, కట్టుదిట్టమైన పద్ధతిలో మనం ఖర్చు పెడుతున్న ధనాన్ని సద్వినియోగం చేసి ఈ దేశంలో వున్న అనారోగ్యాని, దారిద్ర్యాన్ని రూపు మాపుతారని ఆశిస్తున్నాను. అప్పుడప్పుడు నేను విశాఖపట్టణం వెళ్ళటం తటస్థిస్తుంది. అక్కడ కింగ్‌జార్జి

హాస్పిటల్‌లో రోగులకు ఇస్తున్న ఆహారం కొరత పడుతున్నది దానివల్లనే అనారోగ్యం కల్గుతున్నదని నాకు వినవస్తున్నది అది ఎంతవరకు యథార్థమో మంత్రిగారు స్వయంగా చూసి ఆ అహారాన్ని సరైన పద్ధతిలో, ఆరోగ్యకరమైన పద్ధతిలో రోగులకు అందచేస్తారని ఆశిస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాము

Sri P. Ramachandra Reddy :—While supporting the demand on Public Health and Medical, I will not go into details as the hon. Members who happen to be doctors have elaborately discussed on all the aspects and schemes of Medical and Health Departments. At the outset, I may say, Sir, as far as educational improvements are concerned or upgrading of the hospitals in the city is concerned or training or post-graduate education is concerned our Government has achieved commendable progress. But while appreciating all these things, I want to submit a few things about the districts and district hospitals and taluka hospitals. Everybody is aware in the previous Nizam State there might be good hospitals and good buildings in the city; there might be colleges in the city but the districts and taluks were neglected even in those days. In most of the district headquarters and taluk headquarters the dispensaries were in rented houses. After Independence or after formation of Andhra Pradesh we expected good progress as we expected in electricity and achieved specially in that part of the previous Hyderabad State which is called Telangana. On a perusal of statements etc. relating to the building construction work at all the district headquarters, it would be seen that we promised in the Second Plan for the entire Andhra Pradesh that every district Head quarters will be covered with a 100-bed hospital before the end of the second Five-Year Plan. But on a perusal of the achievement, Sir' it is a sorry state of affairs that we could not achieve even 1/10th of the programme which we wanted to put through in the Second Plan. Instead of that, the hospitals which were already having a larger number of bed-strength and the hospitals which are having bigger buildings were upgraded and the bed strength was increased in cities, but unfortunately most of the districts, even 90 per cent of them were not covered by building construction and naturally the bed strength also is not increased. In some districts schemes were formulated and the Minister's elaborate notes which were given to us show that in a particular place we are spending lakhs of rupees more than what is necessary; that may not be justified, Sir, on the principles of equity and justice. I suggest one thing instead of constructing a multi-storyed building in one place, we must have a phased programme at each dist-

rict headquarters and at least, for the first year, we must spend one lakh of rupees on each district headquarters hospital; in the second phase another one lakh and third phase another one lakh, if the amount is small, we can do one thing; the first storey can be constructed in one phase and the second storey in the next phase That may satisfy every district while taking up the building programme I saw district hospitals where hap-hazard construction is going on, there must be a systematic plan for each district and taluk headquarters, a regular pattern for each district hospital and taluk hospital, on a phased programme that must be implemented. We are only taking up such schemes like constructing a ward this side and another that side without any amenities or facilities or without any idea of future development So in the Fourth Plan at least every district headquarters must be covered Here they promised 50 beds, but we must have a 100-bedded hospital for each district headquarters with full equipment and personnel My submission is take up the further steps regarding construction of district hospitals specially in Telangana—generally in all the districts of Andhra Pradesh The land acquisition proceedings must be started immediately. The compulsory provisions of the Act, must be invoked; land must be acquired and got ready before the starting of Fourth Plan. I hope our Government will consider and give proper attention in constructing at least a 100-bedded hospital at each district headquarters and at least 30 bedded hospital for each taluk headquarters by upgrading the building construction and strength.

Now, coming to the T.B section, in Hyderabad there are hospitals; in districts also there are hospitals; many improvements were made in this section, but in view of the larger effect of this disease on the population the arrangements are not adequate The domiciliary treatment in vogue in Hyderabad must be extended to the districts also. Each district must have a domiciliary section, a mobile section which section may go door to door in giving treatment. Those who can afford to bear the expenses of taking meals and medicine, etc. may be provided like that and the remaining people, when they come to the hospital, should not be removed from the hospital on the pretext of demand of other persons without curing or without complete cure. My submission is that with reference to the present position of the bed strength, the patients who are admitted in the hospitals must be sent out only after complete cure and the districts must be provided with domiciliary treatment and in each district headquarters wherever there is T.B. hospital, there must be a committee consisting of technical and non-official members who must admit the patients on merits.

Then, Sir, in the city hospitals as our Finance Minister has stated in his notes, there are some mal-practices going on in city hospitals. Those people who are responsible for this malpractice are not the meagre-paid employees of the Government, they are highly-paid officers of the Government like Superintendents, etc I assure the House there is no exaggeration in saying that service in the medical profession is a human service. Therefore human element is more important. Our Government cannot take the entire blame on themselves because the defect is mainly in the society but it can be removed Sir, by strict and disciplinary action against those who are responsible. The malpractice I referred to is that before paying anything, the admission into the general hospital into the general or even special wards is not possible in the city. A poor man is not getting admission in a hospital and even if admitted, he is not properly looked after So my submission is that hospital admission must be available to all irrespective of category, section, etc. For example if a legislator or a person who can influence Government or a person who take some action is admitted, the hospital staff will attend on him properly I submit, Sir, let the common man feel that if he is admitted in the hospital the staff would look after him in the same way in which any important person is looked after Therefore these malpractices in admission and in respect of looking after the patients in cities must be avoided by taking drastic action on all those concerned.

Secondly, Sir, the provision of medicines in the districts is very inadequate; it is not sufficient. As far as I know some districts are provided only Rs. 20,000 to 30,000 per annum for the entire district having 8 to 10 taluk hospitals and one district hospital This sum must be increased

The House then adjourned till half past Eight of the clock on Saturday the 13th March, 1965.

అనుబంధం

ఆరోగ్య వైద్యశాఖల మంత్రి (శ్రీ పై శివరామ ప్రసాద్):

అధ్యక్ష మహాశయా,

"డిమాండు నెం XVIII-వైద్యం" క్రింద రూ. 8,58,47,000 మించని మొత్తాన్ని, "డిమాండు నెం XIX-ప్రజారోగ్యం" క్రింద రూ. 4,28,42,000 మించని మొత్తాన్ని, "డిమాండు నెం. XLIV - ప్రజారోగ్యాభివృద్ధి పథకాలపై పెట్టుబడి" క్రింద రూ 1 19,09,600 మించని మొత్తాన్ని ప్రభుత్వానికి మంజూరు చేయవలసిందిగా సభవారిని కోరుతున్నాను

ప్రస్తావన :

ప్రతి రంగంలోను జాతీయాభ్యుదయం సాధించడానికి ఆరోగ్యం అత్యంత ప్రధానం. ఉత్తమ ఆరోగ్యం అంటే కేవలం శారీరక దార్ఢ్యత మాత్రమేకాదు. మానవుడు తన భౌతిక, మానసిక, సాంఘిక పరిస్థితులకు అనుగుణంగా తగు రీతిని సర్దుబాటు చేసుకోవడంకూడ ఆరోగ్యం క్రిందకే వస్తుంది వ్యాధి నిరోధక రంగంలోను, చికిత్సా రంగంలోను ఇప్పుడున్న ఆరోగ్య సౌకర్యాలను విస్తృతం చేసి ఆ సౌకర్యాలను ప్రజలందరకు క్రమాధికంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావడం, జాతి ఆరోగ్య స్థాయిని ఇతోధికంగా అభివృద్ధిపరచడం, అన్నవి ఆరోగ్య కార్యక్రమాల యొక్క సాధారణ ఆశయం

ఆరోగ్య సౌకర్యాలను అభివృద్ధి పరచడానికి సంబంధించిన కార్యక్రమంలో ఉండే ప్రత్యేక లక్షణమేమంటే వీటిని విడి విడిగా గాని, ఎక్కువ వ్యవధానం ఉండే దశలలోగాని, అమలు పరచడానికి వీలులేదు. కారణంమేమంటే ఇలా అసంపూర్ణంగా తీసుకునే చర్యలవల్ల తగిన ప్రయోజనం చేకూరదు.

మనకు లభ్యమైవున్న సాధన సంపత్తులు మన అవసరాలన్నింటిని తీర్చడానికి తగినంతగా లేవు. అయినప్పటికీ మనకున్న సాధన సంపత్తులతోనే గరిష్ఠ సంఖ్యలో ప్రజాబాహుళ్యానికి, ముఖ్యంగా గ్రామీణ ప్రజలకు, ప్రయోజనం చేకూర్చే ఆరోగ్య సౌకర్యాలను పెంపొందించడానికి నిధులను వినియోగించుకునేటందుకు కృషి జరుగు తున్నది

వైద్యం, భారతీయ వైద్యం.

దేశంలో ఏర్పడిన అత్యవసర పరిస్థితి కారణంగా వైద్యశాఖకు సంబంధించిన ప్రణాళికా కేటాయింపు 1963-64 లో రు. 7.62 కోట్ల నుంచి రు 5 53 కోట్లకు తగ్గించబడిన సంగతి గౌరవ సభ్యులకు విదితమే. అందుచేత, జరుగుతున్న ప్రణాళికా కాలంలో మొదట్లో అమలు పరచదలచిన పెక్కు పథకాలను వాయిదా వేసుకోవలసి వచ్చింది అయినప్పటికీ ఇదివరకే ప్రారంభించి అమలు జరుపుతున్న పథకాలను పూర్తి చేయడానికి తగు చర్యలు తీసుకోవలసి ఉంది అదే విధంగా నిర్మాణం పూర్తి అయిన భవనాలను ఉపయోగంలోకి తీసుకురావలసివుంది లేకపోయినట్లయితే ఈ పథకాలపైన ఇంతవరకు చేసిన ఖర్చు నిష్ప్రయోజనమౌతుంది. తదనుసారం, ఇది వరకు చేసిన తగ్గింపులో దాదాపు రు 58 లక్షల మొత్తాన్ని తిరిగి ఇవ్వడం ద్వారా ఈ కార్యక్రమాల కోసం అవసరమైన మేరకు ప్రభుత్వం అదనపు నిధులను సమ

కూర్చింది తద్వారా వైద్యశాఖకు జరిగిన కేటాయింపు రు 6.11 కోట్లకు పెరిగిందన్నమాట.

రెండవ ప్రణాళిక ప్రారంభమైనప్పటినుంచి ప్రభుత్వం చేస్తూ వచ్చిన అధిక వ్యయాలను గమనించినట్లయితే. ప్రభుత్వం వైద్య, ఆరోగ్య సౌకర్యాలకు ఎంత ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నదో స్పష్టపడుతుంది.

వైద్యం, ఆరోగ్య సౌకర్యాలకు చేసిన ఖర్చు :

సంవత్సరం	డిమాండు నెం. XVIII–వైద్యం	డిమాండు నెం. XIX-ప్రజా రోగ్యం
	(లక్షల రూపాయలలో)	(లక్షల రూపాయలలో)
1956–57	185.17	78 61
1957–58	198.88	125.50
1958–59	349.24	116.76
1959–60	405.85	141.77
1960–61	548.79	224.27
1961–62	510.04	252.37
1962–63	578.62	267.83
1963–64	629.59	310.55
1964–65	736 80	303.45

వైద్యం క్రింద 1964-65 లో జరిగిన కేటాయింపుకన్నా 1965-66 లో రు. 1.22 కోట్ల మొత్తం అధికంగావున్న సంగతి గౌరవ సభ్యులు గమనించదగును. ఈ పెరుగుదల దాదాపు 16.6 శాతంవరకు వున్నది. అదే విధంగా ప్రజారోగ్యం క్రింద 1965-66 లో జరిగిన కేటాయింపు 1964-65 కేటాయింపుకన్నా రు. 1 25 కోట్ల అధికం. ఈ పెరుగుదల దాదాపు 41.2 శాతం

రాబోయే ఆర్థిక సంవత్సరం కోసం తలపెట్టిన వైద్య, ఆరోగ్య కార్యక్రమాలకు చెందిన ప్రధానాంశాలను ఈ సందర్భంలో మనవిచేయదలుస్తున్నాను.

వైద్య విద్య

(ఎ) అండర్ గ్రాడ్యుయేటు కోర్సులు :

వైద్య, ఆరోగ్య కార్యక్రమాలను ఫలప్రదంగా అమలు పరచడానికి వైద్య సిబ్బందికి, పారా మెడికల్ సిబ్బందికి శిక్షణ గరపడం కోసం వైద్య విద్యాభివృద్ధి పట్ల తగు శ్రద్ధ చూపవలసివుంటుంది వైద్య కళాశాలలనునెలకొల్పే విషయంలో మన రాష్ట్రం చాలా పురోగమించి వుందని గౌరవసభ్యులకు తెలిసినదే. ప్రస్తుతం మన రాష్ట్రంలో 6 ప్రభుత్వ వైద్య కళాశాలలు, 2 ప్రైవేటు వైద్య కళాశాలలు పనిచేస్తున్నాయి. వీటిలో ప్రతి సంవత్సరం 1,090 మంది విద్యార్థులను చేర్చుకోడానికి వీలున్నది. 1963 లో వీటిలోని స్థానాల సంఖ్య 850 మాత్రమే వుండేది జాతీయ అత్యవసర పరిస్థితిని పురస్కరించుకుని 1963-64 లో వీటిలో మరో 190 స్థానాలను పెంచడం జరిగింది. ప్రభుత్వ కళాశాలల్లో పెంచినవి 120, ప్రయివేటు కళాశాలల్లో పెంచినవి 70. ఈ సంవత్సరంలో తిరుపతిలోని శ్రీ వెంకటేశ్వర వైద్యకళాశాలలో

మరో 50 స్థానాలను అధికం చేశారు. ఆ విధంగా మొత్తం, అధికంచేసిన స్థానాల సంఖ్య 240 అవుతున్నది. ఆయా కళాశాలల పేర్లు, అందలి స్థానాల సంఖ్య ఈ దిగువ తెలుపబడ్డాయి

వరుస సంఖ్య	కళాశాల పేరు	స్థానాల సంఖ్య
	ప్రభుత్వ వైద్య కళాశాలలు	
1.	ఆంధ్ర వైద్య కళాశాల, విశాఖపట్నం	150
2.	కర్నూలు వైద్య కళాశాల, కర్నూలు	150
3.	గుంటూరు వైద్య కళాశాల, గుంటూరు	150
4	శ్రీ వెంకటేశ్వర వైద్య కళాశాల, తిరుపతి	100
5.	ఉస్మానియా వైద్య కళాశాల, హైదరాబాదు	150
6.	గాంధీ వైద్య కళాశాల, హైదరాబాదు	120
	ప్రయివేటు వైద్య కళాశాలలు	
1.	రంగరాయ వైద్య కళాశాల, కాకినాడ	150
2.	కాకతీయ వైద్య కళాశాల, వరంగల్లు.	120
	మొత్తం	1,090

రాష్ట్రంలోని వైద్య కళాశాలల్లో మొత్తం స్థానాల సంఖ్యను క్రమాధికంగా పెంపు చేయడం చేత అవసరమైఉన్న వైద్యుల సంఖ్యకూ, లభ్యమయ్యే వైద్యుల సంఖ్యకూ మధ్యవుండే వ్యత్యాసం ఈ సంవత్సరంలో చాల వరకు తగ్గించడంజరిగింది. వచ్చే సంవత్సరం చివరినాటికి కొరత అనేది లేకుండా చేయబడుతుందని ఆశిస్తున్నాను.

అదనంగా పెంచిన 240 స్థానాలకుగాను, ప్రభుత్వ వైద్య కళాశాలల్లో పెంచిన 170 స్థానాల విషయంలో మాత్రమే ఒక్కొక్క స్థానానికి అనావృత్తవ్యయం (భవనాలు, సరంజామా) క్రింద రూ 15,000 చొప్పున, ఆ వృత్తవ్యయంక్రింద రూ 2,000 చొప్పున కేంద్ర ప్రభుత్వం సహాయం సమకూరుస్తున్నది

తిరుపతిలోని శ్రీ వెంకటేశ్వర వైద్యకళాశాల, హైదరాబాదులోని ఉస్మానియా వైద్యకళాశాల, గాంధివైద్య కళాశాలలలో ప్రీప్రొఫెషనల్ కోర్సులను ప్రారంభించడం కోసం యీ సంవత్సరంలో అదనపు సిబ్బంది మంజూరు చేయబడింది. తిరుపతిలోని వెంకటేశ్వర వైద్య కళాలలో పారాక్లినికల్, క్లినికల్ కోర్సుల విషయంలో అదనపు సిబ్బంది మంజూరు చేయబడింది విశాఖపట్నంలోని ఆంధ్రవైద్య కళాశాల, గుంటూరులోని గుంటూరువైద్య కళాశాల, కర్నూలులోని కర్నూలువైద్య కళాశాలల విషయంలో తనిఖీ సంఘం చేసిన సిఫారసులను పురస్కరించుకొని అవసరమైన అదనపు సిబ్బంది మంజూరయింది

హైదరాబాదులోని ఉస్మానియా వైద్య కళాశాలకు చెందిన దంత విభాగానికికూడ అదనపు సిబ్బందిని ఈ సంవత్సరంలో మంజూరుచేయడం జరిగింది

స్థానాల సంఖ్యను పెంచిన కారణంగా గుంటూరులోని గుంటూరు వైద్యకళాశాలలోను, విశాఖపట్నంలోని ఆంధ్ర వైద్య కళాశాలలోను, అదనంగా వైద్యం, సర్జరీ యూనిట్లను వచ్చే సంవత్సరం మంజూరు చేయడానికి సంకల్పించబడింది.

ప్రభుత్వ మెడికల్ ఆఫీసర్లు ప్రయివేటు ప్రాక్టీసు చేసుకోవడానికి వీలులేకుండా నిషేధించాలనే జనాభిప్రాయం గురించి ప్రభుత్వానికి తెలుసును గౌరవసభ్యులూ ఇదే అభిప్రాయంతో ఉన్నారు అందుచేత మొదట్లో కొన్నిరకాల మెడికల్ ఆఫీసర్లు ప్రయివేటు ప్రాక్టీసు చేసుకోవడానికి వీలులేకుండా నిషేధించి, తద్వారా వారు తమ పరిపాలన విద్యాసంబంధమైన కర్తవ్యాలపైన తమకృషిని ఎక్కువగా లగ్నంచేయడానికి అవకాశం కల్పించే ప్రతిపాదన ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నది.

పోష్టుగ్రాడ్యుయేటు చదువులను ప్రోత్సహించే ఉద్దేశంతో, అసిస్టెంటు సర్జన్లు పోష్టుగ్రాడ్యుయేటు డిగ్రిని పొందినట్లయితే 3 అడ్వాన్సు ఇంక్రిమెంట్లను, పోష్టు గ్రాడ్యుయేటు డిప్లొమా పొందినట్లయితే ఒక అడ్వాన్సు ఇంక్రిమెంటును, ఇవ్వదగునని ప్రభుత్వం ఉత్తర్వు చేసింది. ఖాళీలులేని కారణంచేత సివిలు సర్జన్లుగా ప్రమోషను పొందనటువంటి సీనియరు అసిస్టెంటు సర్జన్లకు ప్రోత్సాహం కలుగజేసే నిమిత్తం ఆంధ్రప్రదేశ వైద్య సర్వీసులో మంజూరైన అసిస్టెంటు సర్జన్ల పదవులలో 10 శాతం పదవులకు సెలక్షన్ గ్రేడు జీతపు స్కేలు రూ. 500-30-800 ఇవ్వాలనికూడ ప్రభుత్వం ఉత్తర్వు చేసింది

(బి) పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు వైద్యవిద్య :

1 రెండవ ప్రణాళిక పూర్వం పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు విద్యాసౌకర్యాలు ఒక్క విశాఖపట్నంలోని ఆంధ్ర వైద్య కళాశాలలో మాత్రమే ఉండేవి రెండవ ప్రణాళికా కాలంలో ఉస్మానియా వైద్య కళాశాలలోను, గుంటూరు వైద్య కళాశాలలోనుకూడ ఈ కోర్సులు ప్రారంభించబడ్డాయి మూడవ ప్రణాళికా కాలమందు 1961-62 లో కర్నూలులోని కర్నూలు వైద్య కళాశాలలోను, 1964-65 లో హైదరాబాదులోని గాంధీ వైద్య కళాశాలలోను ఈ కోర్సులు ప్రారంభించబడ్డాయి.

2 కేంద్ర ప్రభుత్వం చేసిన సూచనను పురస్కరించుకొని 1965-66 లో హైదరాబాదులోని ఉస్మానియా వైద్య కళాశాలకు సంబంధించిన వైద్యశాస్త్రాల సంస్థలో పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు వైద్యవిద్య పరిశోధన కేంద్రాన్ని ప్రారంభించే ప్రతిపాదన పరిశీలనలోవున్నది ఈ కేంద్రం భారతప్రభుత్వ ఆధీనంలో ఉంటుంది.

3, 1966 జూన్ మాసంనుంచి నిజామాబాదులో ప్రాంతీయ వైద్యకళాశాలను ప్రారంభించడానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించిందన్న సంగతి గౌరవసభ్యులకు సంతోష దాయకం కాగలదు ఈకళాశాలకయ్యే పెట్టుబడి దాదాపు రూ. 2 కోట్లు, కళాశాల ఆసుపత్రి మున్నగువాటి నిర్మాణ కార్యక్రమం వచ్చే సంవత్సరం చేపట్టబడుతుంది. ఈకార్యక్రమాన్ని అమలు పరచడంకోసం అవసరమైన నిధులను మంజూరు చేయవల సిందిగా కేంద్రప్రభుత్వాన్ని కోరడం జరిగింది.

వైద్య కళాశాలల్లో అప్‌గ్రేడ్ చేసిన శాఖలు

హైదరాబాదులోవున్న ఉస్మానియా వైద్యకళాశాలకు చెందిన వైద్యచరిత్ర శాఖలో అదనపు సిబ్బందిని నియమించడంకోసం, జర్నల్సు, సామగ్రి కొనుగోలు చేయడంకోసం, ఈ సంవత్సరంలో మంజూరు ఇవ్వబడింది. కేంద్రప్రభుత్వ సహాయంతో ఈ సంవత్సరంలో హైదరాబాదులోని ఉస్మానియా వైద్యకళాశాలయందు ఫిజియాలజీ, ఆబ్స్టెట్రిక్సు గైనకాలజీలలో క్రొత్తగా పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు శాఖలను అదనపుసిబ్బంది, పరికరాలు, భవనాలతోపాటు మంజూరుచేయటం జరిగింది.

శిక్షణకార్యక్రమం

(1) నర్సింగు కళాశాల:

ఈ కళాశాల 1959 లో నెలకొల్పబడింది సాలీనా దీనిలో 20 మందిని చేర్చుకుంటారు. నర్సులకు శిక్షణగరపే వివిధ శిక్షణ కేంద్రాలకు బోధనా సిబ్బందిని ఈ కళాశాల సమకూరుస్తుంది. ఈ కళాశాలలో నర్సింగు స్పెషలాఫీసరు పదవిని ప్రిన్సిపాలు పదవిగా అప్‌గ్రేడ్ చేయబడింది. అదేవిధంగా లెక్చరర్ పదవులను అసిస్టెంటు ప్రొఫెసర్ల పదవులుగాను, ట్యూటరు పదవులను లెక్చరర్ల పదవులుగాను అప్‌గ్రేడ్ చెయ్యబడ్డాయి 1965-66 నుంచి మరో 5 సీట్లను స్టయిపండులేని పద్ధతిమీద ప్రభుత్వం మంజూరుచేసింది.

(2) నర్సుల శిక్షణ:

గుంటూరులోని ప్రభుత్వ జనరల్ అసుపత్రిలో పడకల సంఖ్యను 600 నుంచి 750 కు పెంచుతూ ఆ ఆసుపత్రిలో 43 మందిని అదనంగా చేర్చుకోవడానికి మంజూరు ఇవ్వబడింది తిరుపతిలోని శ్రీరామ్ నారాయణ్ రూయా ఆసుపత్రిలో విద్యార్థి నర్సులకోసం శిక్షణకేంద్రాన్ని ప్రారంభించేందుకు కూడా సంకల్పించ బడింది. మొదట దీనిలో 25 మందిని చేర్చుకోవడానికి వీలుంటుంది మొత్తం రాష్ట్రంలోని అన్ని శిక్షణ కేంద్రాలలోను కలపుకుని 802 మంది విద్యార్థి నర్సులను చేర్చుకోడానికి వీలుంది. ఆ క్జిలరీనర్సుమంత్రసానుల విషయంలో 800 మంది అభ్యర్థులను చేర్చుకోడానికి వీలుంది. ఈసంఖ్య మన అవసరాలను తీర్చడానికి తగినంతగా ఉన్నది

ఫార్మసిస్టులు, ఆర్థోపిస్టులు, రిఫ్రాక్షనిస్టులు, ఆప్టిషియన్లు, లేబొరేటరీ టెక్నీషియన్లు మొదలైన పారా మెడికల్ సిబ్బందికి శిక్షణగరిపే సౌకర్యాలు, మనరాష్ట్రంలోని వివిధ సంస్థలలో ఈ సిబ్బందిని తగినంత మందిని సమకూర్చడానికి సరిపడినంతగా ఉన్నాయి.

బోధనగరిపే ఆసుపత్రులు

బోధనగరిపే అసుపత్రులు, అండరు గ్రాడ్యుయేటు, పోస్టు గ్రాడ్యుయేటు, వైద్య విద్యార్థులకు వ్యాధులు, వాటి చికిత్సకు సంబంధించిన బోధనకు అవకాశాన్ని కల్పించడమే కాకుండా, సాధారణ ప్రజానీకం ప్రత్యేక చికిత్సకు అవసరమయ్యే సదుపాయాలుకూడా కలిగిస్తుంటాయి. జిల్లా ఆసుపత్రులకు, తాలూకా హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రులకు అవి రిఫరల్ కేంద్రాలుగాకూడా పని చేస్తాయి.

1. కింగుజార్జి ఆసుపత్రి విశాఖపట్నం:

నర్సులక్వార్టర్లలో కొత్తగా కట్టినవిస్తరణలకోసం యీసంవత్సరంలో అదనంగా కొంత సిబ్బంది మంజూరు చేయబడింది. వచ్చే సంవత్సరంలో ఇంజెక్షన్లకు. సొల్యూషన్లు మొదలైనవాటిని తయారు చేయడంకోసం ఆసుపత్రి ఫార్మసీవి వచ్చే సంవత్సరం నెలకొల్పడానికి ఉద్దేశించబడినది.

2. ప్రభుత్వ జనరల్ ఆసుపత్రి, గుంటూరు:

గత సంవత్సరం మరియు యీ సంవత్సరంలో ఆసుపత్రిలో 60 'బి' 'సి' తరగతి స్పెషల్ వార్డు పడకలను మంజూరు చేయడమే కాకుండా, పడకల సంఖ్యను 600 నుంచి 750 వరకు పెంచడంకూడా జరిగింది హైద్రాబాద్ ఉస్మానియా జనరలు

ఆసుపత్రిలోవున్న మాదిరిగా ఇక్కడకూడ సెంట్రలు స్టెరిలైజేషను యూనిటును నెలకొల్పేటందుకు వచ్చే సంవత్సరంలో కేటాయింపు జరిగింది

3. ప్రభుత్వ జనరలు ఆసుపత్రి, కాకినాడ :

రెండవ ఆపరేషను థియేటరుకోసం యీ సంవత్సరంలో అదనపు సిబ్బంది, పరికరాలు వగైరా మంజూరు చేయబడ్డాయి. క్రొత్తగా అవుట్ పేషంటు డిపార్టుమెంటు బ్లాకు నిర్మించడానికి వచ్చే సంవత్సరంలో కేటాయింపు చేయడం జరిగింది.

4. ప్రభుత్వ జనరలు ఆసుపత్రి, కర్నూలు :

అదనంగా సిబ్బంది, పరికరాలు మంజూరుచేసి 1964-65 లో ఆసుపత్రిలో పడకల సంఖ్యను 500 నుంచి 600 కు పెంచడం జరిగింది.

5. శ్రీ రాంనారాయణ్ రుయా ఆసుపత్రి, తిరుపతి:

తిరుపతి శ్రీ వెంకటేశ్వర వైద్య కళాశాలకు బోధనగరిపే ఆసుపత్రిగా పని చేయడానికిగాను మూడవ ప్రణాళిక మొదటి సంవత్సరంలో ఇది నెలకొల్పబడింది. అవుట్ పేషంటు డిపార్టుమెంటు వార్డులు; థియేటర్లువంటి వివిధ పథకాలకు సంబంధించిన భవన నిర్మాణాలు జరుగుతూ వున్నాయి. 100 పడకల ప్రసూతి ఆసుపత్రితో కలుపుకొని ఈ ఆసుపత్రిలో పడకల సంఖ్య ఇప్పుడు 392 కు వచ్చింది. అనుబంధించిన వైద్యకళాశాల అవసరాల నిమిత్తం 1965-66 లో మరో 100 పడకలను ఆసుపత్రిలో పెంచేటందుకు ఉద్దేశించడం జరిగింది. నర్సుల క్వార్టర్సుమీద ఒక అంతస్తును, 100 పడకల అదనపు వార్డులు, ఆసుపత్రికి ప్రహరీ గోడ నిర్మించడం కోసం కేటాయింపు చేయబడింది.

6. స్త్రీలు, పిల్లలకోసం ప్రభుత్వ విక్టోరియా ఆసుపత్రి, విశాఖపట్నం:

రెండవ ప్రణాళిక ఆఖరుకు ఆసుపత్రిలో 75 పడకలున్నాయి. అదనంగా సిబ్బంది పరికరాలు మంజూరుచేసి 1964-65 కు వాటి సంఖ్యను 125కు పెంచడం జరిగింది.

7. ఉస్మానియా జనరలు ఆసుపత్రి హైదరాబాదు :

ఈ సంవత్సరంలో ఆసుపత్రి లేబరేటరీలలో పేథాలజీ, బయోకెమిస్ట్రీ, బాక్టీరియాలజీ శాఖలలో అదనంగా సిబ్బంది మంజూరు చేయడం జరిగింది. సెంట్రలు స్టెరిలైజేషను యూనిటు, మెడికలు రికార్డ్సు సెక్షనుకూడా మంజూరయ్యాయి. విశ్వవిద్యాలయం విద్యార్థులకోసం, సిబ్బందికోసం విశ్వవిద్యాలయం ఆసుపత్రి ఆవరణలో నిర్మించిన 12 పడకల వార్డును వచ్చే సంవత్సరంలో ఉపయోగంలోకి తేవడానికి ఉద్దేశించబడింది.

సలైన్, గ్లూకోజ్ సొల్యూషన్లు, సాధారణంగా వాడుతూవుండే మరికొన్ని యితర ఇంజెక్షన్లు తయారు చేయడంకోసం రూ. 1.00 లక్ష ఖర్చుతో ఆసుపత్రి ఫార్మసీని స్థాపించడానికికూడా ఉద్దేశించబడింది

హైదరాబాదు ఉస్మానియా జనరలు ఆసుపత్రిలో రుసుం చెల్లించే గదులకోసం వత్తిడి ఎక్కువగా వుండటంవల్ల సుమారు రూ. 12.00 లక్షల ఖర్చుతో ఒక ప్రత్యేక భవనాన్ని నిర్మించడానికి సంకల్పించబడింది. ఇందులో సగం మొత్తం

1965-66 సంవత్సరం బడ్జెటులో కేటాయించబడింది. మిగిలింది అటుతరువాత సంవత్సరాలలో సమకూర్చబడుతుంది

8. గాంధీ ఆసుపత్రి, సికింద్రాబాద్ :

అదనపు సిబ్బంది, పరికరాలతో ఈ ఆసుపత్రిలో పడకల సంఖ్య ఈ సంవత్సరం 450 నుంచి 500కు పెంచడం జరిగింది.

9. మానసిక వ్యాధుల ఆసుపత్రి, హైదరాబాద్ :

1964-65లో ఈ ఆసుపత్రిలో పారిశుద్ధ్యపు సౌకర్యాలకోసం అదనపు సిబ్బందిని మంజూరు చేయడం జరిగింది

10. ప్రభుత్వ ప్రసూతి ఆసుపత్రి, హైదరాబాదు :

సిబ్బంది కొరతగా వుండడంవల్ల అదనపు సిబ్బందిని, ముఖ్యంగా 4వ తరగతి సిబ్బందిని, నర్సులను, మంజూరు చేయడానికి తలపెట్టబడింది

11. ఎం. జి. ఎం. ఆసుపత్రి, వరంగల్లు :

ఈ సంవత్సరం ఆసుపత్రిలో మరో 100 పడకలను చేర్చడం జరిగింది. దీనితో ఈ ఆసుపత్రిలోవుండే మొత్తం పడకలు 450కి పెరుగుతాయి అనుబంధించబడ్డ వైద్య కళాశాల బోధన అవసరాలను తీర్చడానికిగాను వచ్చేసంవత్సరంలో ఇందులో మరో 100 పడకలను పెంచడానికికూడా ఉద్దేశించబడింది

12. క్రొత్త ఇ· ఎన్. టి. ఆసుపత్రి, హైదరాబాదు :

హైదరాబాదులో 200 పడకలతో ప్రతాప్‌గిరిజ కోటీలో క్రొత్తగా ముక్కు, చెవి, గొంతు వ్యాధులకు సంబంధించిన ఆసుపత్రి నొకదానిని నెలకొల్పాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది భవనాలకు చిన్న చిన్న మరమ్మత్తులు చేయడానికి, పరికరాలు కొనడానికీ రూ. 2.00 లక్షల మొత్తాన్నికూడా ప్రభుత్వం మంజూరుచేసింది.

ఐ. డి. ఆసుపత్రులు

గుంటూరులో క్రొత్తగా నిర్మించిన 40 పడకల ఆసుపత్రిని ప్రారంభించడానికిగాను ఐ డి. ఆసుపత్రికి ఈ సంవత్సరం కొంత అదనపు సిబ్బంది మంజూరైంది. హైదరాబాదులోవున్న జ్వరాల ఆసుపత్రిలో సిబ్బంది కొరతను తీర్చడంకోసం ఈ సంవత్సరం అదనంగా సిబ్బంది మంజూరుచేయబడింది.

జిల్లా తాలూకా హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రులు

పడకలు ప్రతి జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రిలో 250 నుంచి 500 దాకాను, ప్రతి తాలూకా ఆసుపత్రిలో 30 నుంచి 50 దాకాను వుండాలనీ హెల్తుసర్వే, ప్లానింగు కమిటీవారు సిఫార్సుచేశారు. ఈ విధంగా ఏర్పాటు చేయాలంటే చాలా ఖర్చవుతుంది. అయినా దశలవారీగానైనా ఈ లక్ష్యాలను సాధించాలని ప్రభుత్వం ఉద్దేశిస్తున్నది.

ఖమ్మం ప్రభుత్వ హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రిలో పడకల సంఖ్యను ఈ సంవత్సరం అదనపు సిబ్బంది, పరికరాలతోసహా 60 నుంచి 80 కి పెంచడం జరిగింది. అదనపు సిబ్బంది పరికరాలతోసహా సంగారెడ్డి ప్రభుత్వ హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రిలో పడకల సంఖ్యను 30 నుంచి 62 కు పెంచడం జరిగింది

శ్రీకాకుళం, రాజమండ్రి, ఖమ్మం, నల్గొండలలో క్రొత్తగా జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రుల నిర్మాణం ప్రారంభించబడింది. మహబూబునగరులో క్రొత్తగా హెడ్ క్వార్టర్సు ఆసుపత్రి నిర్మించడానికి ప్రతిపాదనలు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నాయి. నెల్లూరులో క్రొత్త హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రి నిర్మాణం చురుగ్గా సాగుతున్నది. ప్రణాళికేతర పథకాలక్రింద ఈ సంవత్సరం రూ. 25 00 లక్షల మొత్తాన్ని ప్రభుత్వం కేటాయించింది. మచిలీపట్నం జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రితో కలుపుకొని జిల్లా, తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సు ఆసుపత్రి భవనాలకు మరమ్మత్తుల క్రింద రూ 20 00 లక్షలూ, పట్టణం లేదా గ్రామాలలో విద్యుచ్ఛక్తి వున్నప్పటికి విద్యుదీకరణ జరగని తాలూకా ఆసుపత్రులు, డిస్పెన్సరీల విద్యుదీకరణకూ రూ. 5.00 లక్షలు ఈ కేటాయింపు క్రింద ఖర్చు పెట్టబడతాయి.

1965_66 సంవత్సరానికి ఆసుపత్రులలో రోగుల మందులకోసం రూ 20 లక్షల మేరకు అదనపు నిధులనుకూడా ప్రభుత్వం కేటాయించింది ఎన్ జి ఓ క్లినిక్కులలో ఖరీదైన మందులతోసహా అన్నిరకాల మందులు చాలినంత పరిమాణంలో సమకూర్చడానికికూడ కేటాయింపు జరుగుతుంది.

యునిసెఫ్ కార్యక్రమాల క్రింద కాకినాడ రంగరాయ వైద్యకళాశాల, తిరుపతి శ్రీ వెంకటేశ్వర వైద్యకళాశాలలోని పీడియాట్రిక్ డిపార్టుమెంటులను అభివృద్ధి పరచడమే కాకుండా, నెల్లూరు, శ్రీకాకుళం, ఖమ్మం, నల్గొండ, సంగారెడ్డి హెడ్ క్వార్టర్సు ఆసుపత్రులలో పీడియాట్రిక్ యూనిట్లను వచ్చే యేడు ప్రారంభించడానికి ఉద్దేశింపబడింది.

విజయవాడ ప్రభుత్వ ఆసుపత్రి ప్రస్తుత ఆవరణలో ఈ ఏడు క్రొత్తగా నిర్మించిన బ్లాకులో పని ప్రారంభమైంది. దీనికి అదనపు సిబ్బంది, పరికరాలు మంజూరయ్యాయి. ప్రస్తుతం ఆసుపత్రిలో వున్న పడకల సంఖ్యను 100 నుంచి 200 కు పెంచడం జరిగింది ఇది ప్రత్యేక సివిల్ సర్జన్ స్పెషలిస్టు పర్యవేక్షణలో పని చేస్తుంది. గుణదల, విజయవాడలలో 200 పడకలుండే ఆసుపత్రుల నిర్మాణానికి సంబంధించిన ప్లానులు అంచనాలు మంజూరుకోసం ప్రభుత్వానికి పంపబడ్డాయి. ఆంధ్ర ప్రాంతంలో తాలూకా హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రులు అభివృద్ధి చేయడంకోసం వచ్చే సంవత్సరానికి రూ. 75,000 లు కేటాయించబడ్డాయి. అందులో నామమాత్రంగా రూ. 50,000 లు గుణదలలో క్రొత్త ఆసుపత్రి నిర్మాణం ప్రారంభించే ఉందుకు ఉద్దేశించబడింది. కృష్ణా జిల్లా జగ్గయ్యపేటలోని ప్రభుత్వ తాలూకా ఆసుపత్రిలో అదనపు సిబ్బంది, పరికరాలు సమకూర్చి పడకల సంఖ్యను 7 నుంచి 14 దాకా పెంచడం జరిగింది. తూర్పు గోదావరి జిల్లా క్రొత్తపేటలో ఉన్న ప్రభుత్వ డిస్పెన్సరీని 12 పడకల ఆసుపత్రిగా అప్ గ్రేడ్‌చేసి, అదనపు సిబ్బంది, పరికరాలూ సమకూర్చబడ్డాయి. నల్గొండ జిల్లా భువనగిరిలోని ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో ఈ ఏడు

స్త్రీల అసిస్టెంటు సర్జను పోస్టు ఏర్పాటు చేయబడింది. మధిర, ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో స్త్రీల అసిస్టెంటు సర్జను పోస్టు, ఇతర సిబ్బంది ఏర్పాటుచేసి ఇదివరకే నిర్మించి వున్న ప్రసూతి వార్డును ప్రారంభించడానికి ఉద్దేశించబడింది

ఆసుపత్రి సలహా సంఘాలు మరింత సమర్థవంతంగా పనిచేసేటట్లు చేయడం కోసం వాటిని పునర్వ్యవస్థీకరించడం గురించి ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నదనే విషయం ఈ సందర్భంలో మనవిచేస్తున్నాను.

లోకలు ఫండు వైద్య సంస్థలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకోవడం

తూర్పు గోదావరిజిల్లా ప్రత్తిపాడులోను, అనంతపురం జిల్లా కనేకల్లులోను వున్న మరో రెండు లోకలుఫండు వైద్య సంస్థలను ఈ సంవత్సరం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకొన్నది. కర్నూలు జిల్లా మద్దికరలో వున్న లోకలుఫండు వైద్య సంస్థను వచ్చే ఏడు రాష్ట్రప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకోవడానికి సంకల్పిస్తున్నది

ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు

బ్లాకుల పునర్వ్యవస్థీకరణకోసం యేర్పాటయిన ఉన్నతాధికార సంఘం, బ్లాకుల సంఖ్య తగ్గినప్పటికి మొదట్లో 448 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకోసం నిర్ణయించుకొన్న లక్ష్యాన్ని అదేవిధంగా ఉంచివేయాలని సూచించింది 1964 డిసెంబరు మాసాంతానికి 299 ఆరోగ్య కేంద్రాలు పనిచేస్తూవున్నాయి వచ్చే సంవత్సరంలోను, నాల్గవ ప్రణాళికా కాలంలోను, మిగిలిన 149 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు ప్రారంభించబడతాయి. ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్ర భవనాలు, సిబ్బంది గృహాలు నిర్మించడం కోసం రు 14 లక్షలు ఈ సంవత్సరం కేటాయించబడ్డాయి వచ్చే సంవత్సరానికి రు. 7.53 లక్షలు కేటాయించడం జరిగింది. ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు వైద్యశాఖ ఇచ్చే నిర్వహణ గ్రాంటు మందులు కొనడానికి చాలదన్న విషయం ప్రభుత్వానికి తెలుసు. అందుచేత సంవత్సరానికి రు. 3,000 చొప్పున గ్రాంటును పెంచడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

ప్రభుత్వ మెడికల్ ఆఫీసర్లు అందరు ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలలో తప్పనిసరిగా రెండేళ్ళపాటు పనిచేయాల్సి వుంటుంది. అయినప్పటికీ డాక్టర్లు లేని ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు 21 ఉన్నాయి వాటిని ప్రక్కన ఉండే ప్రభుత్వ వైద్య సంస్థల మెడికల్ ఆఫీసర్ల ఆధీనంలో ఉంచడం జరిగింది. 1965_66 లో వచ్చే రెండు జట్ల మెడికల్ గ్రాడ్యుయేట్లవల్ల ఈ కేంద్రాలలో డాక్టర్ల కొరతను పూర్తిగా తీర్చడానికి వీలుంటుందని ఆశింపబడుతున్నది. ఈలోగా ముగ్గురు, అంతకు మించి డాక్టర్లుండే ఇతర ఆస్పత్రులలో అవసరమయితే కొన్ని ఖాళీలను అట్టేపెట్టి, ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలలో మెడికల్ ఆఫీసర్ల పోస్టులన్నీ భర్తీ చేయాలని ఉత్తర్వులు జారీచేయబడ్డాయి.

ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు అదనంగా, గ్రామీణుల అవసరాలు తీర్చడానికి రాష్ట్రంలోని వివిధ జిల్లాలలో సబ్సిడీ పొందేవి, పొందనివి మొత్తం 240 గ్రామీణ ఆల్లోపతి డిస్పెన్సరీలు పనిచేస్తున్నాయి.

క్షయ ఆసుపత్రులు

ప్రస్తుతం వున్న క్షయ చికిత్సాలయాలను జిల్లా క్షయ నివారణ కేంద్రాలుగా స్థాయిని పెంచడంద్వారాను, అదనపు సిబ్బందిని, పరికరాలను సమకూర్చి ప్రస్తుతం పని చేస్తున్న క్షయ ఆస్పత్రులలో పడకల సంఖ్యను హెచ్చించడం ద్వారాను, క్షయ నివారణ కార్యక్రమాలను విస్తరింపచేయడానికి ఈ సంవత్సరం ప్రత్యేక శ్రద్ధచూపబడినందుకు నేను హర్షిస్తున్నాను

ప్రస్తుతం దిగువ తెల్పినచోట్ల 12 క్షయ శానిటోరియంలు ఉన్నాయి.

1. క్షయ, గుండె జబ్బుల ఆసుపత్రి, ఇర్రంసుమా, హైద్రాబాదు.
2. క్షయ శానిటోరియం, వికారాబాదు.
3. క్షయ ఆసుపత్రి, ఎరంగల్లు.
4. క్షయ ఆసుపత్రి, రామంతపురం, హైదరాబాదు (ప్రయివేటు)
5. క్షయ ఆసుపత్రి, సీతమ్మధార రోడ్డు, విశాఖపట్నం.
6. క్షయ ఆసుపత్రి, మంగళగిరి.
7. ప్రభుత్వ డబ్ల్యు. ఎవ్. టి. బి. అండ్ సి. డి. ఆసుపత్రి, నెల్లూరు.
8. టి బి. వింగు, ప్రభుత్వ జనరలు ఆసుపత్రి, కర్నూలు.
9. టి. బి. వార్డు, జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రి, సంగారెడ్డి
10. టి. బి. వార్డు, జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆసుపత్రి, ఖమ్మం.
11. టి. బి. శానిటోరియం, మదనపల్లి (ప్రయివేటు).
12. క్షయ ఆసుపత్రి, రాజమండ్రి (ప్రయివేటు).

ఇవిగాక రాష్ట్రంలో 33 టి. బి క్లినిక్కులు పనిచేస్తున్నాయి. జంటనగరాలలో 9 టి. బి డొమిసీలియరీ కేంద్రాలున్నాయి.

విశాఖపట్నం కింగ్ జార్జి ఆసుపత్రి, హైదరాబాదు ఉస్మానియా జనరలు ఆసుపత్రి, హైదరాబాదు ఇర్రంసుమాలోని క్షయ, గుండెజబ్బుల ఆసుపత్రి గుంటూరు, కర్నూలులలోని ప్రభుత్వ జనరలు ఆసుపత్రులలో తొరాసిక్ సర్జరీ యూనిట్లు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి, ఆ యూనిట్లలో పల్మనరీ క్షయకు శస్త్రచికిత్స జరుగుతున్నది. గుంటూరుజిల్లా మంగళగిరిలోగల క్షయాసుపత్రిలోకూడా తొరాసిక్ శస్త్ర చికిత్స చేయబడుతూంది.

ఇర్రంసుమాలోగల క్షయ, గుండెజబ్బుల సంస్థ డాక్టర్లకు, ఇతర పారామెడికల్ సిబ్బందికి క్షయవ్యాధి చికిత్సలో శిక్షణ ఇస్తున్నది. మాజీ క్షయరోగులకు కుట్టుపని, వస్తువులు చేయడం వంటి చేతివృత్తులలో శిక్షణ ఇవ్వడానికిగాను హైదరాబాదు, వికారాబాదులలో రెండు అనంతర రక్షణ, పునరావాస కేంద్రాలున్నాయి.

అనంతపురంలోగల జిల్లా క్షయనివారణ కేంద్రాన్ని బెంగుళూరులోని జాతీయ క్షయ శిక్షణ సంస్థనుండి తీసుకొని, అదనపు సిబ్బందిని మంజూరు చేయడం జరిగింది జిల్లా క్షయ నివారణ కేంద్రం చుట్టుపట్లగల గ్రామీణులకు ఇళ్ళలోకూడా చికిత్సఏర్పాటు చేస్తుంది.

అదేవిధంగా విశాఖపట్నం, మచిలీపట్నం, వరంగల్లు, మహబూబ్‌నగరులలో గల నాలుగు టి బి క్లినిక్కులను ఈయేడు జిల్లా క్షయనివారణ కేంద్రాల స్థాయికి తేవడం జరిగింది 1965–66లో నెల్లూరు, కర్నూలు, కాకినాడ, ఏలూరులలోని నాలుగు క్లినిక్కులను కూడా అదేస్థాయికి తేవాలని సంకల్పించబడింది. ఆ ప్రదేశాలలో వాటి ఏర్పాటుకు అనువైన భవనాలున్నాయి మంగళగిరిలోని క్షయాసుపత్రికి ఈ ఏడు కొంత అదనపు సిబ్బంది మంజూరు చేయబడింది. 1964–65 లో ఈ క్రింది ఆసుపత్రులలో అదనపు సిబ్బందిని మంజూరుచేసి, నిర్మించి వున్న భవనాలలో తగిన సరంజామాను సమకూర్చడంద్వారా పడకల సంఖ్య హెచ్చించబడింది

1. క్షయాసుపత్రి, సీతమ్మధార, విశాఖపట్నం. పడకలు 120 నుంచి 236కు అధికం చేయబడ్డాయి.
2 క్షయాసుపత్రి, వికారాబాదు పడకల సంఖ్య 310 నుంచి 417 కు హెచ్చించబడింది.
3. క్షయాసుపత్రి, నెల్లూరు 22ది నుంచి 222 కు హెచ్చించబడింది

అదనపు సిబ్బందిని నియమించి, సరంజామాను సమకూర్చడంద్వారా హైదరాబాదు క్షయాసుపత్రిలో నిర్మించిన 40 పడకల పిల్లలవార్డు ప్రారంభించబడింది.

కుష్ఠు నివారణ కార్యక్రమం

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కుష్ఠువ్యాధి చాలా తీవ్రంగా ప్రబలివున్నది. ఈ వ్యాధి నివారణార్థం మూడవ ప్రణాళికా కాలానికి రు. 12 09 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది. 1963 అఖరున రాష్ట్రంలో కుష్ఠు నివారణ సబ్సిడియరీ కేంద్రాలు మాత్రమే వుండేవి. ప్రతి వెయ్యిమంది జనాభాలో ముగ్గురుకంటె ఎక్కువ మందికి కుష్ఠువున్న జిల్లాలో, జిల్లాకొకటి చొప్పున అవి ఉండేవి ప్రభుత్వం ఈ సమస్య తీవ్రతను గుర్తించి, రెండు కుష్ఠు నివారణ సబ్సిడియరీ కేంద్రాలను కంట్రోలు యూనిట్లుగా మార్చింది. 1964–65 లో 70 సర్వే, విద్య, చికిత్సా కేంద్రాలు ప్రారంభించబడ్డాయి. గ్రామీణ ప్రజలకు ఇళ్ళలోనే చికిత్స చేసే నిమిత్తం వాటిని ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు అనుబంధించడం జరిగింది. మొదట సాంఘిక సంక్షేమశాఖ మూడు సర్వే, విద్య, చికిత్సా కేంద్రాలను ఏజన్సీ ప్రాంతాలలో ఏర్పాటు చేసింది. కాని వాటికి తగిన ధనం సమకూర్చలేమని సాంఘిక సంక్షేమశాఖవారు తెలియజేసినందున వాటిని వైద్యశాఖ చేపట్టింది.

సర్వే, విద్య, చికిత్సా కేంద్రాలకు శిక్షణపొందిన సిబ్బందిని సమకూర్చే నిమిత్తం అక్కరాంపల్లిలో శిక్షణ సౌకర్యాలు కల్పించబడ్డాయి హైదరాబాదు, కార్వానులోగల కుష్ఠు నివారణ యూనిట్టులో మరొక శిక్షణ కేంద్రం ప్రారంభించాలని సంకల్పించబడింది.

మన రాష్ట్రంలో ఈ వ్యాధి తీవ్రతను భారత ప్రభుత్వం గుర్తించి ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ సలహాదారైన డాక్టర్ హెమర్లిక్‌గారిని మన రాష్ట్రానికి నియోగించారు. శ్రీకాకుళం జిల్లా పొగిరిలో కుష్ఠ నివారణ కేంద్రం ఒకటి వున్నది. దీన్ని డెన్మార్క్‌కు చెందిన "డేనిష్ పిల్లల సంరక్షణ సంస్థ" వారు స్థాపించారు ఈ కేంద్రం ఈ ప్రాంతంలో వుత్తమ కృషి చేస్తున్నది. అంతేకాక, దాని ఇతర యూనిట్ల కోసం పారా మెడికల్ సిబ్బందికి శిక్షణ నిస్తున్నది.

భారత ప్రభుత్వం ఈ వ్యాధి నిర్మూలనలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి సహాయం చేయడంతోపాటు కుష్ఠవ్యాధి చికిత్సకు పూనుకునే స్వచ్ఛంద సంస్థలకు కూడా సహాయాన్నిస్తున్నది. ఈ సంస్థలుకూడా ప్రశంసనీయమైన కృషి చేస్తున్నాయి.

కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమం

ప్రస్తుతం మన రాష్ట్రంలో 270 గ్రామీణ కుటుంబ నియంత్రణ క్లినిక్కులు, 65 పట్టణ కుటుంబ నియంత్రణ క్లినిక్కులు పనిచేస్తున్నాయి. వచ్చే ఏటికయ్యే వ్యయంలో రాష్ట్రం వాటాగా రూ 5.35 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

వెసెక్టమీ ఆపరేషను వసతులులేని గ్రామీణప్రాంతాల్లో ఆ వసతులు కల్పించే నిమిత్తం 5 మొబైల్ సర్జికల్ యూనిట్లు ఏర్పాటుచేయబడ్డాయి. ఆయా యూనిట్లకు హైదరాబాదు, విశాఖపట్నం, గుంటూరు, కర్నూలు, వరంగలు హెడ్‌క్వార్టర్సుగా వున్నాయి. హైదరాబాద్ నగరానికికూడా ఒక యూనిటు యేర్పాటయింది

కుటుంబ నియంత్రణ వ్యవస్థను ఈ దిగువ తెల్పినట్లు మూడు వర్గాలుగా పునర్వ్యవస్థీకరించాలని భారత ప్రభుత్వం ఆదేశించింది. ఈ ఆదేశానికనుగుణంగా తగు వర్గ [illegible] జిల్లా కుటుంబ నియంత్రణ వ్యవస్థలో కొంతభాగం ఈయేడే మంజూరయింది. జిల్లా కుటుంబ నియంత్రణ బ్యూరోను వచ్చే ఏటికి పూర్తిగా నెలకొల్పాలని సంకల్పించబడింది.

1. రాష్ట్ర కుటుంబ నియంత్రణ వ్యవస్థ.
2. జిల్లా కుటుంబ నియంత్రణ వ్యవస్థ
3. గ్రామీణ కుటుంబ నియంత్రణ వ్యవస్థ.

విశాఖపట్నం, గుంటూరు, కర్నూలు, హైదరాబాదు హెడ్ క్వార్టర్సు ఆసుపత్రులలో నాలుగు ప్రాంతీయ శిక్షణ కేంద్రాలున్నాయి అవి వైద్యసిబ్బందికి, పారామెడికల్ సిబ్బందికి కుటుంబ నియంత్రణలో శిక్షణ నిస్తున్నాయి.

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో సామాన్య ప్రజానీకానికి కుటుంబ నియంత్రణ వుపయోగాన్ని గురించి తెలియజెప్పే నిమిత్తం 1965 మార్చిలోగా 270 ఓరియన్‌టేషన్ శిక్షణ శిబిరాలను నిర్వహించాలని జిల్లా హెల్త్ ఆఫీసర్లను ఆదేశించడం జరిగింది.

కుటుంబ నియంత్రణపై ప్రజల దృష్టిని కేంద్రీకరింపజేసి, ఈ పద్ధతులపట్ల ప్రజలను సుముఖులుగా చేసేనిమిత్తం, కుటుంబ నియంత్రణ వారాన్ని 18-12-1964 నుండి రాష్ట్రమంతటా జరపటం జరిగింది. ఆ వారం రోజులపాటు వెసెక్టమీ

ఆపరేషన్ల ప్రాముఖ్యతను ప్రజలకు విపులీకరించడం జరిగింది ప్రభుత్వ, ప్రైవేటు వైద్య సంస్థలలో చేసిన అసంఖ్యాకమైన వెసెక్టమీ ఆపరేషన్లకుతోడు మొబైల్ వెసెక్టమీ యూనిట్లు 9,304 మంది పురుషులకు 5,706 మంది స్త్రీలకు ఆపరేషన్లు చేశాయి కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమంక్రింద వుద్యోగినులు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పనిచేయడానికై ఇతోధిక సౌకర్యాలు కలిగించటంకోసం 9 లక్షల ఖర్చుతో ఒక పథకం మంజూరైంది దీనిక్రింద ఎంపికచేసిన ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలలో 150 గ్రామీణ కుటుంబ నియంత్రణ వుపకేంద్రాలు ఏర్పాటవుతాయి.

ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ప్రివెంటివ్ మెడిసిన్, హైదరాబాద్.

1961–62, 1962-63 సంవత్సరాలలో ఈ సంస్థలోని లింఫ్ వ్యాక్సిను, డ్రగ్ ఎనాలిసిసు సెక్షనుకు అదనపు సిబ్బంది మంజూరు చేయబడింది. 1964–65లో ఫ్రీజ్‌డ్రైడ్ వ్యాక్సిను తయారీకి అవసరమైన సిబ్బంది మంజూరు చేయబడింది. యునిసెఫ్‌వారి సహాయంతో, ఫ్రీజ్‌డ్రైడ్ వ్యాక్సిన్ యూనిట్ పనిచేయడానికి కావలసిన వసతులకు ఏర్పాటుచేయాలని సంకల్పించబడింది. అది 1965–66 లో ఉత్పత్తి ప్రారంభించగలదని ఆశించబడుతున్నది

ఈ సంస్థ 1964–65 లో, ఎం. డి. (బాక్టీరియాలజీ) పోస్టు గ్రాడ్యుయేటు కోర్సుకు బోధన సంస్థగా కూడా గుర్తించబడింది ఈ సంస్థ డైరెక్టరును లిస్టర్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ప్రివెంటివ్ మెడిసినులో ఫ్రీజ్ డ్రైడ్ స్మాల్‌పాక్సు వ్యాక్సినును తయారుచేయడంలో శిక్షణ పొందే నిమిత్తం ఈఏడు లండను పంపడం జరిగింది. అసిస్టెంటు ఇంజనీరు (రిఫ్రిజిరేషన్)ను వ్యాక్యూం, రిఫ్రిజిరేషను ఇంజనీరింగు ప్రాథమిక సూత్రాలలోను, ఫ్రీజ్ డ్రియింగు ప్లాంటును పనిచేయించడంలోను శిక్షణ పొందడం కోసం లండనులోని మెసర్స్ ఎడ్వర్డ్సు హైవ్యాక్సిన్ లిమిటెడ్ వారి వద్దకు పంపడం జరిగింది.

మందుల కంట్రోలు వ్యవస్థ

ఫార్మస్యూటికల్ పరిశ్రమ, వర్తకం, సత్వరాభివృద్ధి చెందాయి అందువల్ల మందుల కంట్రోలు వ్యవస్థను పటిష్ఠం చేయవలసిన అవసర మేర్పడింది నిర్ణీత ప్రమాణాలకు చెందిన మందుల ఉత్పత్తి విక్రయ వ్యవహారాలను చూస్తుందీవ్యవస్థ రాష్ట్రంలోని సంఘవ్యతిరేక శక్తులు, మందుల ధరలను పెంచి, నాశి మందులను ఉత్పత్తి చేయడంద్వారా జాతీయ అత్యవసర స్థితి మూలంగా ఏర్పడిన పరిస్థితులను దుర్వినియోగం చేయడం ప్రారంభించాయి. ఈశక్తులను అణచివేసే నిమిత్తం ప్రభుత్వం డ్రగ్సు ఇన్‌స్పెక్టర్ల సంఖ్యను 8 నుంచి 20 కి పెంచింది. సీనియరు డ్రగ్సు ఇన్‌స్పెక్టరు (గెజిటెడు) పోస్టులు రెంటిని మంజూరు చేసింది డైరెక్టరేటు స్థాయిలో మినిస్టీరియల్ సిబ్బందినికూడా పటిష్ఠం చేసింది. దీనిమూలంగా కృతమ ఔషధాల ఉత్పత్తి విక్రయాలను బాగా కంట్రోలు చేయగలుగుతున్నాం దీనికి తోడు అదనపు సిబ్బందిని సరంజామాను మంజూరు చేసి డ్రగ్సు ఎనాలిసిస్ సెక్షనునుకూడా పటిష్ఠం చేసినట్లయితే మరింత బాగా కంట్రోలు చేయగలుగుతాం. ప్రస్తుతం హైదరాబాదులోని ప్రివెంటివ్ మెడిసిన్ ఇన్‌స్టిట్యూటులో తగిన వసతులు లేనందువల్ల

కొన్ని శాంపిళ్ళను కలకత్తాలోని సెంట్రల్ డ్రగ్సు లేబరేటరీలోను, కసోలీ లోని సెంట్రల్ రీసర్చి ఇన్‌స్టిట్యూటులోను ఎనలైజు చేయిస్తున్నాం.

వైద్యుల రిజిస్ట్రేషను

రాష్ట్రంలో వైద్యుల రిజిస్ట్రేషనుకు సంబంధించిన శాసనాలన్నింటిని ఏకీకరించి, బూటకపు వైద్యుల చర్యలను అరికట్టే నిమిత్తం లోగడ ఈ సభలో ఒక బిల్లును ప్రవేశపెట్టిన విషయం గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు. ఈ బిల్లు నిబంధనల నుల్లంఘించే వారికి ఆరు నెలల వరకు ఖైదు శిక్షతోసహా తీవ్రమైన దండనలు విధించే నిబంధన వున్నది అందులో. ఇది అమల్లోకి వచ్చిన మీదట బూటకపు వైద్యుల కార్యకలాపాలు అరికట్టబడుతాయని ఆశించబడుతున్నది.

ఉద్యోగుల రాష్ట్రభీమా పథకం

కార్మికులు, కార్మిక సంక్షేమం క్రిందకు వచ్చే ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా పథకం భీమా చేసిన పనివారికి, వారి కుటుంబాలకు వైద్య సౌకర్యాలు కల్పించడానికి వుద్దేశించ బడింది. ఈ పథకాని కయ్యే ఖర్చును రాష్ట్ర ప్రభుత్వము, ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా కార్పొరేషను 1 7 నిష్పత్తిలో భరిస్తాయి. భవనాల నిర్మాణానికి, ప్రధానమైన సరంజామా కొనుగోలుకు అయ్యే యావత్తు వ్యయాన్ని కార్పొరేషన్ భరిస్తుంది.

మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో ఈ పథకానికై రూ. 40 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో కార్పొరేషను వాటాకూడా చేరివుంది.

1965 మార్చి అంతం నాటికి రాష్ట్రంలో ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా వైద్య శాలలు పూర్తి కాలం పనిచేసేవి 40, పార్టుటైమువి 2, ఆసుపత్రులు 2, వుంటాయి. వివిధ వైద్యశాలలలో 38 కుటుంబ నియంత్రణ క్లినిక్‌లు పనిచేస్తున్నాయి. ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా పథకానికి చెందిన రోగులను ప్రత్యేకంగా పరీక్షించడానికి, సలహా ఇవ్వడానికిగాను రాష్ట్రంలో 56 మంది స్పెషలిస్టులు పనిచేస్తున్నారు. రాష్ట్రంలోని వివిధ వైద్యశాలలకు 11 అంబులెన్సులున్నాయి. ఆసుపత్రులకు, వైద్యశాలలకు శాశ్వత భవనాల నిర్మాణం త్వరితగతిని సాగుతున్నది. హైదరాబాదులోని సనత్‌నగర్‌లో ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా ఆసుపత్రి ఒకటి 1964 మార్చిలో ప్రారంభించబడింది. అందులో అవసరమైన సిబ్బందిని నియమించడం జరిగింది. సిర్పూరు, కాగజ్‌నగర్‌లో 1965 జనవరి 1 వ తేదీన మరొక ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా ఆసుపత్రి నెలకొల్పబడింది. ఇందులోకూడ అవసరమైన సిబ్బందిని నియమించడం జరిగింది

1964–65 లో వైద్యశాలలను అప్‌గ్రేడు చేయాలని అనుకోగా నాలిగింటిని ఇదివరకే చేయడం జరిగింది. మిగిలిన నాలిగింటిని 1965–66 లోనే అప్‌గ్రేడు చేయడం జరుగుతుంది.

1964–65 లో మౌలాలీ, రామంతపురం, రామగుండంలలో 3 క్రొత్త వైద్య శాలలు ప్రారంభించబడ్డాయి.

1965–66 లో కడప, శ్రీరామ్‌నగర్, మంచిర్యాలలో 3 క్రొత్త వైద్య శాలలను ప్రారంభించడానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఆదోని, కర్నూలు, మార్కాపూరు, విజయనగరం, మచిలీపట్టణం, రేణిగుంటలందు ప్రస్తుతం ఉన్న వైద్యశాలలను అప్‌గ్రేడు చేయడానికికూడ ప్రతిపాదించబడింది మెడికలు సర్వీసుల అసిస్టెంటు డైరెక్టరు (ఇ. యస్ ఐ.) పరిపాలనా విభాగాన్ని అదనపు సిబ్బందిని నియమించడం ద్వారా అభివృద్ధి చేయడానికి కూడ ప్రతిపాదించబడింది.

భారతీయ వైద్యం

భారతీయ వైద్యశాఖ ప్రత్యేకాధికారి పరిపాలక నియంత్రణ క్రింద, భారతీయ వైద్య విధానాలయిన ఆయుర్వేదం, యునాని, హోమియోపతి ప్రకృతి, వైద్యాల అభివృద్ధికి సాధ్యమయినంతవరకు తోడ్పడుట జరుగుతుంది.

హైదరాబాదులో ఆయుర్వేద కళాశాల ఒకటి, యునాని కళాశాల ఒకటి, రెండు ప్రభుత్వ కళాశాలలు ఉన్నాయి. వ్యాస్ కమిటీ సిఫారసు ననుసరించి శుద్ధ ఆయుర్వేద పార్య ప్రణాళికను ప్రవేశపెట్టడానికిగాను (ఏకీకృత పార్య ప్రణాళికకు బదులు) ప్రభుత్వం శుద్ధ ఆయుర్వేదం, యునానిల క్రొత్త పార్య ప్రణాళికను ఆమోదించింది. క్రొత్త పార్య ప్రణాళికలననుసరించి ఈ కళాశాలలలో 1964–65 నుండి విద్యార్థులు చేర్చుకోబడుతున్నారు హైదరాబాదులోని ఆయుర్వేద యునాని కళాశాలలలో 1960 నాటికి చేరియున్న జి.సి.ఐ.యం. విద్యార్థులకు మెటీరియా మెడికా, ఆధునిక వైద్యాలను బోధించడానికి సదుపాయాలను కల్పించడం జరిగింది. జి యమ్. అండ్ యస్. కోర్సువంటి కోర్సును మద్రాసు ప్రభుత్వం నిర్వహిస్తున్న విధానాలపై తమకు కూడ ప్రారంభించాలని ఈ విద్యార్థులనుండి అందిన విజ్ఞప్తులు పరిశీలించబడుతున్నాయి అందుకు భారత వైద్యమండలివారి ఆమోదాన్ని కోరడం జరిగింది. ఈ రెండు ప్రభుత్వ కళాశాలలే కాకుండా మూడు ఆయుర్వేద కళాశాలలు, ఒక యునాని కళాశాల, ఒక హోమియోపతి కళాశాల ఈ దిగువ తెలిపిన ప్రదేశాలలో ప్రైవేటు సంస్థలచే నిర్వహించబడుతున్నాయి. ఈ సంస్థ లన్నిటికి (కర్నూలులోని యునానీ కళాశాలలకు తప్ప) ప్రభుత్వం ఆర్థిక సహాయం చేస్తున్నది.

1. అనంతలక్ష్మి ఆయుర్వేద కళాశాల	వరంగల్లు
2. శ్రీ వెంకటేశ్వర ఆయుర్వేద కళాశాల, ధర్మ వైద్యశాల సంఘం	విజయవాడ (కృష్ణా జిల్లా)
3. రామమోహన ఆయుర్వేద కళాశాల	గుంటూరు
4. యునాని తిబ్బి కళాశాల	కర్నూలు
5. ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ హోమియోపతి వైద్య కళాశాల	(గుడివాడ, కృష్ణాజిల్లా)

రాష్ట్రంలోని ఈ దిగువ తెలిపిన ప్రదేశాలలో ఆయుర్వేద, యునాని, హోమియోపతి ప్రభుత్వ ఆస్పత్రులు 5 ఉన్నాయి.

	పడకల సంఖ్య
1. ప్రభుత్వ ఆయుర్వేద ఆసుపత్రి, హైదరాబాదు	148 (రిసెర్చితో సహా)

2. ప్రభుత్వ ఆయుర్వేద ఆసుపత్రి, వరంగల్లు. 20

3. ప్రభుత్వ ఆయుర్వేద ఆసుపత్రి, మెదక్ జిల్లాలోని తూప్రాన్ 4

4. నిజామియా జనరల్ ఆసుపత్రి, హైదరాబాదు 146 (రిపెర్చితో సహా)

5. ప్రభుత్వ హోమియోపతి ఆసుపత్రి, హైదరాబాదు 10

హైదరాబాదులోని నిజామియా జనరల్ ఆసుపత్రిలో కంటి వైద్యానికి, ప్రసూతి, శిశు సంక్షేమాలకు కూడ సదుపాయాలు కల్పించబడ్డాయి

జిల్లా పరిషత్తులు, పంచాయతీ సమితులు, మున్సిపాలిటీల నిర్వహణ క్రింద వున్న అనేక ఇతర వైద్యశాలలేకాక, పట్టణ, గ్రామీణ ప్రాంతాలలో 60 ఆయుర్వేద వైద్యశాలలు, 71 యునానీ వైద్యశాలలు, 4 హోమియోపతి వైద్యశాలలు ఉన్నాయి. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నానాటికి అధికమవుతున్న వైద్యావసరాలరు తీర్చే నిమిత్తం మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక కార్యక్రమం క్రింద 1964-66 లో 18 క్రొత్త అయుర్వేద, యునాని, హౌమియోపతి వైద్యశాలలను ప్రారంభించడానికి ప్రతిపాదించబడింది.

భారతీయ వైద్య విధానాలను ప్రోత్సహించే నిమిత్తం పట్టణ, గ్రామీణ ప్రాంతాలల్లోని ఈ తరహా ప్రైవేటు సంస్థలకు, వైద్యశాలలకు యింతకు పూర్వం మాదిరిగానే గ్రాంట్-ఇన్-ఎయిడ్ చెల్లించబడుతున్నది ఇంతేకాకుండా యితర వైద్య సౌకర్యాలేమీ లేనట్టి గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో వంశాను క్రమంగా భారతీయ వైద్య విధానాన్ననుసరిస్తున్న ప్రైవేటు వైద్యులకు నెలకు రూ. 30 గౌరవ వేతనంగాను, రూ. 20 మందుల ఖర్చు క్రింద చెల్లించబడుతున్నాయి. ఇందుకుగాను 1965-66 లో ప్రణాళికేతర బడ్జెటు క్రింద రూ. 98,500 ప్రణాళికా బడ్జెటు క్రింద రూ 9,800 కేటాయించబడ్డాయి ఇంతేకాకుండా భారతీయ వైద్యాన్ని బోధించే ప్రైవేటు సంస్థలకు, ఇతర సంస్థలకు అడ్ హాక్ గ్రాంటులను చెల్లించడానికి బడ్జెటులో రూ 80,000 మొత్తం కేటాయించబడింది.

జిల్లా పరిషత్తులు పంచాయితీ సమితులు అజమాయిషీ క్రింద సబ్సిడీ పొందుతున్న గ్రామీణ వైద్యశాలలు 646 వున్నాయి. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో భారతీయ వైద్యవిధానంలో సౌకర్యాలను కల్పించాలనే ఉద్దేశంతో రాష్ట్రంలోని గ్రామీణప్రాంతాల్లో పనిచేస్తున్న వైద్యులకు సబ్సిడీపొందే గ్రామీణ వైద్యాలయాల్లో పనిచేస్తున్న ప్రసూతి సహాయకులకు సబ్సిడీ చెల్లింపుకుగాను 1965-66 బడ్జెటులో రూ. 14,01,800 మొత్తం కేటాయించబడింది 1965-66లో 2వ భాగం పథకాలుగా గాని, క్రొత్త పథకాలుగా గాని రాష్ట్రంలో సబ్సిడీపొందే గ్రామీణ వైద్యశాలలు 154 ప్రారంభించడానికి ప్రతిపాదించబడింది.

భారతీయ వైద్యం, హోమియోపతి ప్రాక్టీషనర్ల రిజిస్ట్రేషనుకు సంబంధించి ప్రస్తుతం ఆంధ్ర, తెలంగాణా ప్రాంతాలలో రెండు వేరువేరు చట్టాలున్నాయి. ఏకీకృత చట్టాన్ని అమలుపరచాలన్న లా కమిషన్ సిఫారసులు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నాయి.

డిమాండు నెం. XIX ప్రజారోగ్యం
(రూ. 428.42 లక్షలు)

ఇక వ్యాధి నిరోధక చర్యలను గురించి వివరిస్తాను·

ప్రజల ఆరోగ్య ప్రమాణాలను అభివృద్ధి పరిచే నిమిత్తం వ్యాధినిరోధక కార్యక్రమాలను త్వరిత గతిని, విస్తరింపజేయడం చాల ముఖ్యం మలేరియా, మసూచివంటి వ్యాధుల నిర్మూలన కార్యక్రమాలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రారంభించింది. బలవర్ధ కాహార కార్యక్రమం, ప్రసూతి శిశు ఆరోగ్య కార్యక్రమం, పాఠశాల విద్యార్థుల ఆరోగ్యాన్ని పెంపొందించడం, బి. సి జి. టీకాలను వేయడంవంటి ప్రత్యేక ఆరోగ్య కార్యక్రమాలు రాష్ట్రంలో కొనసాగుతున్నాయి కుటుంబ నియంత్రణ భారత ప్రభుత్వం వారి ఆమోదిత విధానం అయినమీదట, రాష్ట్రప్రభుత్వం ఈ కార్యక్రమాన్ని రాష్ట్రమంతటా అభివృద్ధి చేయడానికి చర్యలు తీసుకున్నది.

మలేరియా నిర్మూలన జాతీయ కార్యక్రమం

మలేరియాను పూర్తిగా నిర్మూలించడానికిగాను దేశమంతటా మలేరియా నిర్మూలన కార్యక్రమం ప్రారంభించబడిగది. మనరాష్ట్రం కూడ ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొని, రాష్ట్రంలోని ప్రజలందరకు ఉపయోగించేటట్లు 33 5 మలేరియా నిర్మూలన కార్యక్రమ యూనిట్లను స్థాపించింది. వ్యాధులు తీవ్రంగావున్న ప్రాంతాలలో ఏడాదికి రెండుసార్లు, అంత తీవ్రంగా లేని ప్రాంతాలలో ఏడాదికి ఒకసారి మందుజల్లే కార్యక్రమాలు నిర్వహించబడ్డాయి. అంటువ్యాధుల పరిశీలన కార్యక్రమం స్థానిక మలేరియా పూర్తిగా నిర్మూలనమయ్యేట్లు చూడడానికోసం ఉద్దేశించబడింది పనుల ప్రణాళిక ననుసరించి మూడేళ్ళపాటు మందు జల్లవలసి వుంటుంది. ఆ తరువాత ఆ ఖర్చు సంవత్సరం సర్వీయలెన్సు పనులు జరుపవలసి వుంటుంది. తదనుసారంగా 1959, 1960, 1961లలో మందుజల్లే పనులు కొనసాగించబడినాయి 1961నుండి సర్వీయలెన్సు పనులు ప్రారంభించబడినాయి. సర్వీయలెన్సు పనుల్లో ఇంటింటికీ తిరిగి విచారించి జ్వరం ఉన్నవారిలో మలేరియా గుర్తించడానికిగాను రక్త పరీక్ష చేయడం జరుగుతుంది. మలేరియా నిర్మూలన జాతీయ కార్యక్రమాన్ని అమలు పరచడంలో భారత ప్రభుత్వం నియమించిన పరిశీలన బృందం, రాష్ట్రంలోని వివిధ యూనిట్లను సందర్శించి, మందుజల్లే పనులు కొనసాగించ నవసరంలేని యూనిట్లలో వాటిని ఉపసంహరించాలని సిఫారసు చేస్తున్నది 1964-65 అంతం నాటికి 20 5 యూనిట్లలో మందుజల్లే పనులను ఉపసంహరించడం జరుగుతుంది. ఇంతే కాకుండా 1965 లో 6.00 యూనిట్లులో (6 మిలియన్ల మందికి ఉపకరించేవి) మందు జల్లే పనులను ఉపసంహరించాలని, 8 36 యూనిట్లను నిర్వహణదశకు తేవాలని ఉద్దేశించబడింది. ఈ విషయంలో ఉన్నతాధికార సంఘం నుండి నివేదిక అందవలసి వుంది. పై తగ్గింపులను ఈ సంఘం ఆమోదించినట్లయితే 26.5 మిలియన్ల మందికి వర్తించే 26.5 యూనిట్లు సర్వీయలెన్సు దశకు వస్తాయి. (వీటిని దాదాపు అంగీకరించడం జరిగిందని తొలి సమాచారాన్నిబట్టి తెలియవస్తున్నది.) 8.36 యూనిట్లను నిర్వహణ దశకు అంటే ఈ మలేరియా నిర్మూలన కార్యకలాపాలను ప్రాథమిక

ఆరోగ్య కేంద్రాల సాధారణ కార్యకలాపాలతో కలిపివేసే దశకు వస్తాయి. అయితే వీటిపైన కట్టుదిట్టమైన పర్యవేక్షణ. నియంత్రణ వుంటాయి.

1965–66 లో ఈ కార్యక్రమానికిగాను రూ. 85 02 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

బోదవ్యాధి నివారణకు జాతీయ కార్యక్రమం

బోదవ్యాధి నివారణకై కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించిన జాతీయకార్యక్రమం క్రింద కామారెడ్డిలో ఒకటి, రామచంద్రపురంలో ఇంకొకటి—రెండు బోదవ్యాధి నివారణ యూనిట్లు, హైదరాబాదులో ఒక సర్వేయూనిట్టు 1963 ఆఖరయ్యేదాక కొనసాగించబడ్డాయి. భారతదేశంలోని బోదవ్యాధి నివారణ జాతీయకార్యక్రమానికి సంబంధించిన పరిశీలనా సంఘం ప్రస్తుత బడ్జెటులో కేటాయించిన నిధులను దృష్టిలో వుంచుకొని ప్రస్తుత కార్యక్రమాన్ని పునర్వ్యవస్థీకరించాలని 1964 లో సిఫారసు చేసింది పునర్వ్యవస్థీకరించిన కార్యక్రమం ప్రకారం రామచంద్రపురంలో ఒకటి, మండపేటలో ఒకటి, కామారెడ్డి ఒకటి—మొత్తం మూడు 'ఏ' రకం బేసిక్ యూనిట్లు స్థాపించబడినాయి. అధికంగావున్న సిబ్బందిని విశాఖపట్నం, హైదరాబాదు నగరాలలో బోదవ్యాధిని నివారించేటందుకు తీసికొనడం జరిగింది.

తూర్పుగోదావరి జిల్లా రాయవరంలో గ్రామీణ పరిశోధన—శిక్షణ యూనిటు ఒకటి స్థాపించబడింది ఆరోగ్యశాఖ డైరెక్టరు కార్యాలయంలో బోదవ్యాధి నివారణ బ్యూరో ఒకటి పనిచేస్తున్నది కేంద్రప్రభుత్వం రాజమండ్రిలో స్థాపించిన బోద వ్యాధి పరిశోధన కేంద్రం, బోదవ్యాధి నివారణ కార్యక్రమంలో పాల్గొంటున్న మెడికల్ ఆఫీసర్లకు శిక్షణా తరుణోపాయాలను ఏర్పాటుచేస్తున్నది.

ఈ వ్యాధి ప్రబలివున్న ప్రాంతాలను కనుగొని వ్యాధినివారణ చర్యలను తీవ్రతరం చేయడమే ఈ కార్యక్రమం యొక్క ఉద్దేశం, నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో బోదవ్యాధి నివారణకార్యక్రమాన్ని తీవ్రతరంగా కొనసాగించడానికి సంకల్పించబడింది.

మసూచి నివారణ కార్యక్రమం

మసూచి నివారణకై ఒక జాతీయ కార్యక్రమం రూపొందించబడింది. దేశంలోని ఇతర రాష్ట్రాలతోపాటు మన రాష్ట్రంలోని జనాభా అంతటికీ టీకాలువేయడానికై ఈ కార్యక్రమం ఉద్దేశించబడింది. ఈ కార్యక్రమం అవసరాలను నిర్ధారించేటందుకు 1960–61 లో పైలటు పథకాలు ప్రారంభించబడ్డాయి. రాష్ట్రాలన్నీ అనుసరించేటందుకు 1961–62 లో ఒక ప్రాతిపదిక పద్ధతి రూపొందించబడింది. దేశంలోని ఇతర రాష్ట్రాలతోపాటు మన రాష్ట్రంకూడ మసూచి నివారణ జాతీయ కార్యక్రమాన్ని 1962 సెప్టెంబరులో ప్రారంభించింది. ప్రారంభంలో ఆరు జిల్లాలలో ఈ కార్యక్రమాన్ని అమలు జరిపింది. క్రమేణా మరో 14 జిల్లాలకు విస్తరింపజేయడం జరిగింది. 1964–65 లో ఈ పథకాన్ని శ్రీకాకుళం జిల్లాకుకూడా విస్తరింపచేయడానికి మంజూరు చేయబడింది. ఆంధ్రప్రాంతంలోని శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం,

తూర్పుగోదావరి, గుంటూరు, నెల్లూరు, చిత్తూరు, అనంతపురం, కర్నూలు, కడప జిల్లాలలోను తెలంగాణాప్రాంతంలోని మహబూబ్‌నగరు, కరీంనగరు, వరంగల్, మెదక్, నిజామాబాదు జిల్లాలలోను ఈ పథకం ఇప్పుడు ప్రత్యేక సిబ్బందిచే నిర్వహించబడుతున్నది. పశ్చిమగోదావరి, కృష్ణ, హైదరాబాదు, నల్లగొండ, ఖమ్మం జిల్లాలలో మూకవుమ్మడిగా టీకాలు వేయడంద్వారా ఈ కార్యక్రమం ఇదివరకే విస్తరింపజేయబడింది 1966 ఫిబ్రవరి అంతానికి భారత ప్రభుత్వంవారు ఇచ్చిన ఫ్రీజ్‌డ్రైడ్‌వాక్సిన్‌తో ఈ కార్యక్రమం క్రింద 250 లక్షల మందికి టీకాలు వేయబడినాయి. అంటే రాష్ట్ర జనాభాలో 75% మందికి టీకాలువేయడం జరిగింది. ఇంతవరకు టీకాలు వేసిన ప్రాంతాలలో ఈ వ్యాధి చాలావరకు నిర్మూలించబడింది. ఈ కార్యక్రమం ఫలితాలు చాలాప్రోత్సాహకరంగా వున్నాయి. రాష్ట్రంలో మిగతా 120 లక్షల జనాభాకు టీకాలు వేయటంద్వారా 1966 మార్చినాటికి ఈ కార్యక్రమం యొక్క మొదటి దశనుపూర్తి చేయాల్సివుంటుంది 1965-66 లో హైదరాబాదునగరంతో పాటు రాష్ట్రంలోని 20 జిల్లాలలోను ఈ కార్యక్రమం అమలుపరచబడుతుంది. ఇందులో ఇదివరకే అమలు జరిగివున్న జిల్లాలుకూడా చేరివుంటాయి. ఈ కార్యక్రమానికై 1965-66 లో రూ. 25 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

సాంక్రామిక వ్యాధుల నివారణ

అంటువ్యాధులను నివారించేటందుకు ఆరోగ్యసిబ్బంది అవసరమైన నిరోధక, నివారణచర్యలన్నిటిని తీసుకొన్నది. అంటువ్యాధులకు సంబంధించిన రిజర్వు సిబ్బందిని, స్థానికంగా నియమింపబడిన సిబ్బందినితీసుకుని అవసరమైనప్పుడు రెగ్యులర్ సిబ్బందిని అధికంచేయడం జరిగింది, ముందుజాగ్రత్త చర్యలతో సహా కలరా నిరోధక ఇనాక్యులేషన్‌లు విస్తృతంగా ఇవ్వడం జరిగింది రాష్ట్రంలోని అనేక జిల్లాలలో కలరావ్యాధి ఏక కాలంలో ప్రబలడం కారణంగా ప్రజారోగ్యశాఖ సిబ్బంది వ్యాధి నివారణకై తీవ్రంగా కృషిచేసింది.

ప్రజారోగ్య సిబ్బంది సకాలంలో చర్యలు తీసుకొన్నందువల్ల ఈ వ్యాధిని నివారించడం జరిగింది. కడపజిల్లాలో తప్ప ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో ఎక్కడకూడా ఈ వ్యాధిలేదు కడపజిల్లాలో ఇంకాకొందరు ఈ వ్యాధికి గురి అవుతున్నట్లు తెలుస్తున్నది. కడపజిల్లాలో కలరా వ్యాధి ఇంకా అంటిపెట్టుకొని వుండడానికి గల కారణాలేవో పరిశీలించేటందుకు అంటువ్యాధుల పరిశోధన యూనిట్టును అక్కడికి పంపడం జరుగుతున్నది

కలరా వాక్సిను చాలటంలేదన్న సందర్భాలు కొన్ని ప్రభుత్వ దృష్టికి తేబడ్డాయి. వాక్సిను ఉత్పత్తిని అధికం చేయడానికినీ, మేలురకం మందును తయారు చేయడానికినీ ప్రభుత్వం అవసరమైన చర్యలను తీసుకొంటున్నది.

శుభ్రపరచిన మంచినీటిని సరఫరాచేసే విషయంలో, స్థానికంగా కలరావున్న గ్రామాలకు ప్రాధాన్యతచూపడానికి ప్రజారోగ్యశాఖ డైరెక్టరుకు ప్రజారోగ్య (గ్రామీణ నీటి సరఫరా) చీఫ్ ఇంజనీరుకు మధ్య సన్నిహిత సంబంధాలు ఏర్పాటు చేయబడినాయి.

1964-65 లో రూ. 64,000 వ్యయంతో ఒక మొబైల్ ఎపిడెమియొలాజికల్ రీసెర్చి యూనిటును స్థాపించడానికి ప్రభుత్వం మంజూరుచేసింది.

చిత్తూరు జిల్లాలో ప్లేగు నివారణ చర్యలను తీవ్రతరం చేయడానికై తెలంగాణాప్రాంతపు ప్లేగు నివారణయూనిట్ల నిధులను మళ్లించడం జరిగింది. హైదరాబాదునగరంలోని ప్లేగు నివారణ ఉద్యమానికిచెందిన అసిస్టెంటు ప్లేగు ఆఫీసరును చిత్తూరు జిల్లా ప్లేగు నిరోధక పథకానికి అధికారిగా నియమించడం జరిగింది. ప్లేగు సోకిన ప్రాంతాలలో మందుజల్లే పనులను చేపట్టడానికి చిత్తూరు జిల్లా ప్లేగు నివారణ పథకానికి, మలేరియా నిర్మూలన కార్యక్రమంనుండి 40,000 కిలోగ్రాముల బి హెచ్. సి ఇవ్వబడింది ఒక పర్యాయం లభ్యమైన బి హెచ్. సి తో మందుజల్లేపని పూర్తి అయింది వ్యాధి ప్రబలేకాలంలో గత 4 నెలలుగా, క్రొత్తగా ఎవ్వరు ప్లేగుకు గురికాలేదని తెలియజేయబడింది. చిత్తూరు జిల్లా ప్లేగు నివారణ పథకం నిమిత్తం మంజూరుచేయబడిన అదనపు సిబ్బంది 1965-66 లో కూడా తన పనిని కొనసాగిస్తుంది

జనన మరణాల రిజిస్ట్రేషను, జనన మరణ గణాంక వివరాలు

మొత్తం మీద ఆర్థిక ప్రణాళికను రూపొందించడానికేకాక ప్రజారోగ్య, కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమాల ఫలితాలను తెలుసుకోడానికి, భావి కార్యక్రమాలను రూపొందించడానికి, గణాంక వివరాలు అత్యంత ప్రధానమైనవి జనన మరణాల రిజిస్ట్రేషను, జనన మరణ గణాంక వివరాల పనిని మెరుగుపరచే నిమిత్తం రిజిస్ట్రార్ జనరల్ (ఇండియా) కొన్ని పథకాలను సూచించారు. 1964-65 లో ఈ క్రింద వివరించిన నాలుగు పథకాలు మంజూరు చేయబడినాయి ఈ పథకాలు 75% కేంద్ర సహాయంతో కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకాలుగా వుంటాయి. వివిధ దశలలో అవి అమలుజరుగుతున్నాయి.

(1) రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యస్థానంలోని జనన మరణ గణాంక వివరాల వ్యవస్థను పటిష్ఠం చేయడం. ఈ వివరాల నన్నిటిని ఒకేచోటికిచేర్చి సంకలనంచేయడం.

(2) జిల్లా రిజిస్ట్రారుల కార్యాలయాలను పటిష్ఠం చేయడం.

(3) రిజిస్ట్రేషను. గణాంక వివరాల పనిని మెరుగుపరచే నిమిత్తం మునిసిపాలిటీలలోని గణాంక, వివరాల యూనిట్లను పటిష్ఠం చేయడం.

(4) ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలలో మోడల్ రిజిస్ట్రేషను.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వాటాక్రింద రూ. 0.70 లక్ష ఖర్చుతో 1965-66 లో పైన తెలిపిన నాలుగు పథకాలు కొనసాగించబడతాయి. భారత ప్రభుత్వం ఉచితంగా అందజేస్తామని చెప్పిన పంచ్ కార్డు యంత్రాలలో కొన్ని అందినాయి. మిగతా యంత్రాలు త్వరలోనే అందుకు సంబంధించిన ఫర్మ్ద్వారా సరఫరా చేయబడతాయి.

బి. సి. జి. టీకాలు

క్షయ క్రిములు శరీరంలో ప్రవేశించనివారికి బి. సి. జి. టీకాలు వేయడంవల్ల క్షయ రాకుండా నిరోధించడానికి వీలౌతుంది. ట్యూబర్క్యులిన్ ఇంజక్షన్లు ఇవ్వడం

ద్వారా ప్రారంభ పరీక్షలు జరిపి క్షయ క్రిములు ప్రవేశించినదీ లేనిదీ కనుగొనడం జరుగుతున్నది.

గుంటూరు, విశాఖపట్నం, వరంగల్లు, అనంతపురం, హైదరాబాదు మొదలైన 5 ప్రాంతాలనుంచి బి. సి. జి. టీకాల ఉద్యమం 1962 అంతానికి రాష్ట్రంలో టీకాలు వేసే పనిని రెండవ పర్యాయం పూర్తిచేసింది ఈ పనిని మూడవ పర్యాయం ప్రారంభించింది. 1964 లో రాష్ట్రంలో 24,40,143 మందిని పరీక్షచేసి 12,51,365 మందికి టీకాలు వేయడం జరిగింది

మూకమ్మడిగా టీకాలు వేయడమే కాకుండా జంటనగరాలలోవున్న 5 ఆస్పత్రుల (నీలోఫర్ ఆసుపత్రి, ప్రభుత్వ ప్రసూతి వైద్యశాల, గాంధి ఆసుపత్రి, సుల్తాన్‌బజార్ ఆసుపత్రి, యూనానీ ఆసుపత్రి) లోని ప్రసూతి వార్డులలో, పుట్టిన శిశువులకు వెంటనే టీకాలు వేసే పని చురుకుగా సాగుతున్నది ఈ సంవత్సరం 21,523 శిశువులకు టీకాలు వేయడం జరిగింది.

0-6 సంవత్సరాల మధ్య వయస్సులో పిల్లలు వ్యాధులకు ఎక్కువగా గురి అవుతున్నారు. కాబట్టి ఈ వయస్సులో పిల్లలందరికి మరింత రక్షణ కలుగజేయడానికి డైరెక్టు వాక్సినేషను పద్ధతికూడా ప్రవేశపెట్టబడింది 1964 లో 1,84,324 డైరెక్టు వాక్సినేషన్లు వేయబడ్డాయి పుట్టిన శిశువులకు వెంటనే టీకాలు వేసే పని, డైరెక్టు బి సి జి, వాక్సినేషను ఉద్యమంకూడ జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్సు ఆస్పత్రులకు విస్తరింపజేయడం జరిగింది

బడిపిల్లల ఆరోగ్య సర్వీసులు

బడి పిల్లల వైద్య పరీక్ష నిమిత్తం ప్రతి జిల్లాలోను ఒక్కొక్క బడి పిల్లల ఆరోగ్య క్లినిక్కు ప్రారంభించబడింది. హైదరాబాదు నగరంలో పనిచేస్తున్న 4 క్లినిక్కులు కాక ఇంతవరకు 16 జిల్లాలలో బడిపిల్లల ఆరోగ్య క్లినిక్కులు స్థాపించబడ్డాయి. ఇంతవరకు తెలంగాణా ప్రాంతంలోని జిల్లాలన్నింటిలోను, ఆంధ్ర ప్రాంతంలోని 7 జిల్లాలలోను ఇవి స్థాపించబడ్డాయి.

1964-65 లో నగర ప్రాంతాలలో 78,537 మంది బడిపిల్లలు, జిల్లాలలో 83,795 మంది బడిపిల్లల వైద్య పరీక్ష చేయబడింది. నగర ప్రాంతాలలోను, జిల్లాలలోను అధికంగా 47,150 మందిని పరీక్షించడం జరిగింది. ఈ పథకాన్ని ఇతర జిల్లాలకుకూడా విస్తరింపజేసేటందుకు 1965-66 రాష్ట్ర ప్రణాళికలో ఒక లక్ష రూపాయల మొత్తం కేటాయించబడింది. మద్దికెర గ్రామంలో బడిపిల్లలకు ఆకస్మాత్తుగా కలరా వ్యాధి సోకింది తత్ఫలితంగా సరియైన పారిశుద్ధ్యసౌకర్యాలను కల్పించి మధ్యాహ్న భోజనాలలో చెడుపదార్థాలు కలవకుండా చూడడానికి వీలుగా రాష్ట్రంలో మధ్యాహ్న భోజన కార్యక్రమాలను కట్టుదిట్టంగా పర్యవేక్షించే నిమిత్తం అవసరమైన ఆదేశాలు జారీచేయబడ్డాయి.

ప్రసూతి శిశు ఆరోగ్య సౌకర్యాలు

గ్రామీణ ప్రాంతాలలోను, పట్టణ ప్రాంతాలలోను ఇంకా ఉత్తమంగా ప్రసూతి సౌకర్యాలు బాలెంత, చూలెంతలకు రక్షణ కల్పించడానికి ప్రభుత్వం ప్రసూతి, శిశు ఆరోగ్య కేంద్రాలను స్థాపిస్తున్నది ప్రసూతి, శిశు ఆరోగ్య కేంద్రాలను స్థాపించే స్థానిక సంస్థలకు గ్రాంట్ల రూపంలో ఆర్థిక సహాయం చేస్తూ ప్రోత్సహిస్తున్నది. 1963-64 అంతానికి రాష్ట్రంలో 1464 ప్రసూతి, శిశు ఆరోగ్య కేంద్రాలు పని చేస్తున్నాయి. వీటిలో 866 కేంద్రాలను ప్రభుత్వం నడుపుతున్నది వెనకబడిన గ్రామీణ ప్రాంతాల అవసరాల నిమిత్తం 20 వెనుకబడిన ప్రాంతాల ప్రసూతి, శిశు ఆరోగ్య కేంద్రాలు పనిచేస్తున్నాయి. వెనుకబడిన గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ప్రసూతి, శిశు ఆరోగ్య కేంద్రాలు తెరువడానికై 1965-66 లో రాష్ట్ర ప్రణాళికలో రూ. 0.79 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. గత సంవత్సరం కేటాయింపుకంటె రూ. 0.01 లక్ష రూపాయలు ఎక్కువగా కేటాయింపు చేయడం జరిగింది.

బలవర్థక ఆహారము

ఆహార పద్ధతులను గురించి, బలవర్ధక ఆహారాన్ని గురించి ఆరోగ్య సంబంధమైన పరిశీలనలు జరపడం, వీటిని మెరుగుపర్చేటందుకు చర్యలు తీసికోవడం, లేబొరేటరీ, ఫీల్డు పరిశీలనలు జరపడం ఈ పనులన్నీ రాష్ట్రంలోవున్న బలవర్థక ఆహార ఆరోగ్య సర్వీసులు చేస్తాయి. బలవర్థక ఆహార ఆరోగ్య విద్యా సర్వీసులు ప్రత్యేక కార్యకలాపాలు, కర్నూలు, గుంటూరు, వరంగల్లులలో పనిచేస్తున్న మూడు ప్రాంతీయ సర్వీసు యూనిట్లద్వారానూ, ప్రజారోగ్యశాఖ డైరెక్టరు కార్యాలయంలోని బలవర్థక ఆహార విభాగంద్వారాను కొనసాగింపబడుతున్నాయి.

రాష్ట్ర ఆరోగ్యశాఖ డైరెక్టరు కార్యాలయంలో కేంద్ర బలవర్థకాహార విషయాల ప్రయోగశాల ఒకటి పనిచేస్తున్నది పాలవిషయంలోను, పెరుగుదల విషయంలోను పరిశీలనలు జరపటానికి సంబంధించిన విభాగ మొకటి ఈ ప్రయోగశాలకు అనుబంధించబడి వుంది.

గత మూడు సంవత్సరాలలోను ప్రపంచ ఆహార వ్యవసాయ సంస్థ, ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ, యూనిసెఫ్‌ల తోడ్పాటుతో విస్తృత బలవర్ధకాహార కార్యక్రమం రాష్ట్రంలోని 20 పంచాయతీ సమితులలో దశలవారీ పద్ధతిమీద అమలు పరచబడింది. ఈ కార్యక్రమాన్ని ఉపయుక్త బలవర్థకాహార కార్యక్రమంగా మార్చి, వచ్చే ఏడాది కూడా దీనిని కొనసాగించడం జరుగుతుంది.

విస్తృత బలవర్థకాహార కార్యక్రమం కోసం ప్రణాళికా బడ్జెటు క్రింద 1965-66కు రూ. 0.50 లక్ష కేటాయించబడింది.

ఆరోగ్య విద్య

ప్రజలు తమ కృషి ద్వారాను, చర్యలద్వారాను ఆరోగ్యవంతులు కావడంలో సహాయపడడంకోసం, సమాజంయొక్క ఆరోగ్యంగురించి బాధ్యతవహించేటట్టు ప్రజలకు తోడ్పడడంకోసం, ప్రజారోగ్య కార్యక్రమాలలో ప్రజలు చురుకుగా తోడ్పడే

టట్టు, పాల్గొనెటట్టు చూడడంకోసం 1959 లో ఏర్పాటైన రాష్ట్ర ఆరోగ్య విద్యా సంస్థ క్రమాధికంగా ప్రగతిని సాధించింది. హైదరాబాదులో పబ్లిక్ గార్డెనులోవున్న హెల్తు మ్యూజియం అక్కడికివచ్చే పెక్కుమంది ప్రజలను బాగా ఆకర్షిస్తున్నది ప్రజలకు ఆరోగ్య విషయాలను తెలియపరచటానికి జిల్లా స్థాయిలో ఖమ్మం, కరీంనగర్, నిజామాబాదులలో జిల్లా హెల్తు మ్యూజియములు నెలకొల్పబడ్డాయి ప్రతి జిల్లా కేంద్రంలోను హెల్తు మ్యూజియం ఒక దానిని నెలకొల్పటానికి సంకల్పించబడింది. ఇందుకోసం 1965-66 ప్రణాళికా బడ్జెటులో రూ 1.15 లక్షలు మొత్తం కేటాయించబడింది.

రవాణా విభాగం

రాష్ట్ర ప్రజారోగ్యశాఖకుచెందిన వివిధ ఆరోగ్య పథకాలకు సంబంధించి ప్రస్తుతం 552 వాహనాలు వున్నాయి ఈ వాహనాలను మరమ్మత్తుచేయడం, నిర్వహించటం ఒక సమస్య అయింది ఆకారణంచేత ఈ శాఖకు చెందిన వాహనాల మరమ్మత్తులను, నిర్వహణలను చేపట్టటానికై ఈ శాఖలో ఒక రవాణా విభాగం ఏర్పాటుచేయబడింది. ఈ వాహనాలకు మరమ్మత్తులు చేయడం, భాగాలను మార్చడం కోసం రాష్ట్రం 5 ప్రాంతాలుగా విభజించబడింది పెద్దపెద్ద మరమ్మత్తులు చేయడంకోసం హైద్రాబాదులో స్థావరంగా వుండే వర్కుషాపు నొకదాన్ని నెలకొల్పడం జరిగింది. 1-6-1964 తేదీనుంచి సంచార నిర్వహణ యూనిట్లుకూడా పనిచేస్తున్నాయి ప్రస్తుతానికి ఈ యూనిట్లు తెలంగాణా ప్రాంతంలో మాత్రమే పనిచేస్తున్నాయి అక్కడ వీటి కార్య సాధనను ఫలితాలను, చూసినమీదట ఈ యూనిట్లను ఆంధ్రప్రాంతానికికూడా విస్తరింప చేయడం జరుగుతుంది. యూనిసెఫ్ వారు విడి భాగాలను, ఇతర పరికరాలను ఈ విభాగానికి అందజేస్తూ తోడ్పడుతున్నారు

శిక్షణ :

రాష్ట్ర ప్రజారోగ్య సర్వీసులలో సాంకేతిక సిబ్బంది కొరతను తీర్చటం కోసం, ప్రస్తుతమున్న ఆరోగ్య సిబ్బంది తమ విధులను మరింత సమర్థవంతంగా నిర్వహించే టందుకు వీలుగా వున్నత సాంకేతిక విషయాలలో శిక్షణ పొందటానికి, ఓరియంటేషను శిక్షణ పొందటానికి అవకాశం కలుగజేయబడింది ప్రజారోగ్య కోర్సు డిప్లొమాలో శిక్షణ పొందటానికి 1964-65 లో 8 మంది ఆరోగ్యాధికార్లు పంపబడ్డారు జిల్లాకేంద్రాలు అన్నిటిలోను హెల్తు విజిటర్లకు రిఫ్రెషరు కోర్సులు ఇవ్వబడ్డాయి. స్టాఫ్ కాలేజిలో ఆరోగ్య పరిపాలనకు సంబంధించిన శిక్షణను పొందటానికై ప్రజారోగ్యశాఖ సీనియరు అసిస్టెంటు డైరెక్టరు ఒకరు ఢిల్లీకి పంపబడ్డారు. అగ్జిలరీ, ఆరోగ్య సిబ్బందికిశిక్షణ యివ్వటానికై 1965-66 ప్రణాళికా బడ్జెటులో రూ. 0.51 లక్ష కేటాయింపు జరిగింది. దాయీలకు శిక్షణ యివ్వడంకోసం 1965-66 రాష్ట్ర ప్రణాళికలో రూ. 0.20 లక్ష కేటాయించబడింది.

డిమాండు XLIV ప్రజారోగ్యాభివృద్ధిపై పెట్టుబడి

(ఎ) మంజీరా మంచినీటి సరఫరా పథకం :

1965 జూన్ ఆఖరినాటికి మంచినీటిని వదలాలని నిర్ణయంవుంది కాబట్టి పనిని మరింత త్వరితగతిని పూర్తి చేయటానికై ఈ పథకానికి బడ్జెటులో సొమ్ము కేటాయించ బడింది ఈ పథకం పూర్తి అయినప్పుడు హైద్రాబాదు, సికింద్రాబాదు జంటనగరాలలో మంచినీటి సరఫరాను ఎక్కువచేయటానికి వీలుంటుంది సంగారెడ్డివద్ద మంజీరానదికి అడ్డంగా బ్యారేజి కట్టటానికి ఈపథకం వుద్దేశిస్తున్నది. సంగారెడ్డి సమీపంలో రాజంపేట వద్ద వుండే ఫిల్టరు బెడ్ల స్థలందాకా నీరు పంపులద్వారా వస్తుంది. ఈ పథకానికి సంబంధించి బ్యారేజి పునాదుల విషయంలో మొదట కొంత ఆలస్యం జరిగింది. ఆతర్వాత మేలురకం ఉక్కుకోసం విదేశీమారకానికి కొంత ఆలస్యం జరిగింది తుదకు 1960 జూన్‌లో ఈ పథకాన్ని ప్రారంభించడం జరిగింది. పని యిప్పుడు చురుకుగా సాగుతున్నది. పని అనుకున్న సమయానికి పూర్తి కాగలదని ఆశించబడుతున్నది.

(బి) హైదరాబాదు వాటరు వర్క్సు :

ఆంధ్రప్రదేశ నిర్మాణానంతరం కొత్తనివాస ప్రాంతాలు ఏర్పాటు కావడం మూలాన జంటనగరాలలో ఏర్పడిన నీటి ఎద్దడిని తీర్చే నిమిత్తం హైదరాబాదు వాటరు వర్క్సు వ్యవస్థను రీమోడలు చేసే కార్యక్రమాలను పూర్తి చేయడంకోసం ఈ పథకాలు వుద్దేశించబడ్డాయి.

బావుల త్రవ్వకపు శాఖ

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడకపూర్వం తెలంగాణా ప్రాంతంలో బావుల త్రవ్వకపు పథకాలను బావుల త్రవ్వకపు శాఖ నిర్వహిస్తూవుండేది. అయితే ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడిన తరువాత ఈ పథకాలన్నీ ప్రజారోగ్య ఇంజనీరింగు శాఖ నిర్వహణ క్రిందికి వచ్చాయి సుమారు 533 బావుల త్రవ్వకానికి సంబంధించిన ఈ పథకాలన్నిటిని ఇటీవల వరకు ప్రజారోగ్య గ్రామీణ నీటి సరఫరా, పారిశుద్ధ్య పథకాల డివిజన్లు నిర్వహిస్తూ వుండేవి. అయితే 1963 లో ప్రజారోగ్య ఇంజనీరింగు శాఖ క్రింద డివిజన్లు అన్నీ పునర్వ్యవస్థీకరించబడ్డాయి. పట్టణ గ్రామీణ ప్రాంతాలు రెంటికి చెందిన బావుల త్రవ్వకానికి సంబంధించిన బకాయి పథకాల నిర్వహణ ఆయా ప్రాంతాలపై అధికారం కలిగిన ప్రజారోగ్య డివిజన్లకు అప్పగించడం జరిగింది.

మొత్తం త్రవ్వుతున్న 533 బావులలోను, 513 బావుల పని పూర్తిఅయింది. పోతే మిగతా 20 బావుల పని సాగుతూవున్నది. అవి ఈ ఆర్థిక సంవత్సరంలో పూర్తికాగలవని ఆశించబడుతున్నది.

గ్రామీణ నీటి సరఫరా కార్యక్రమం క్రింద క్రొత్త పథకాలన్నిటిని స్థానిక పరిపాలన చీఫ్ ఇంజనీరు చేపట్టాలని, పూర్తి అవుతూవున్న పథకాలను (ప్రజారోగ్య) చీఫ్ ఇంజనీరుకు నిర్దేశించాలని ప్రభుత్వం వుత్తర్వులు జారీచేసింది.

వైద్య, ఆరోగ్య శాఖలు చేపట్టిన వివిధ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు సంబంధించిన వివరాలను గురించి గౌరవ సభ్యులకు మనవిచేశాను. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆఖరు సంవత్సరం సమీపించబోతున్నాం. పథకాలను విజయవంతంగా అమలుపరచడం ద్వారా, ఆరోగ్య సమస్యలను పరిష్కరించడంలో చెప్పుకోతగ్గ అభివృద్ధిని సాధించాం. అయినప్పటికీ, ముఖ్యంగా మనకు అందుబాటులో వున్న వనరులు పరిమితంగావుండడంచేత అనుకున్న లక్ష్యాలను, ఆశయాలను చేరుకోలేకపోయామనే విషయం గౌరవ సభ్యులకు తెలిసినదే. ఆర్థిక సంబంధమైన ఇబ్బందులులేని పక్షంలో మన విజయాలు మరింత ఘనంగా వుండేవి నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆరంభంలో రాష్ట్రంలోని మూలమూలలకు తగినంతగా వైద్య సహాయం, ఇతర ఆరోగ్య సౌకర్యాలు చేకూర్చటానికి మన పరిస్థితి మెరుగుకాగలదని ఆశిద్దా.

వైద్య, ఆరోగ్య శాఖలు జరిపిన కృషిని అంచనావేయడంలో పై విషయాలను నిష్పాక్షికంగా పరిశీలించాలని గౌరవనీయ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను

APPENDIX

Sri Y. Sivaram Prasad :—

MR. SPEAKER SIR,

I move that the Government be granted a sum not exceeding Rs. 8,58,47,000 under Demand No XVIII-Medical, Rs 4,28,42,000 under Demand No XIX-Public Health and Rs 1,19,09,600 under Demand No XLIV-Capital Outlay on Improvement of Public Health.

INTRODUCTION.

Health is fundamental to national progress in every sphere. Good health implies not only physical fitness but also proper adjustment of man to his physical, mental and social environment The general aim of health programmes is to expand existing health services both preventive and curative, to bring them increasingly within the reach of all the people and to promote a progressive all round improvement in the level of National Health

The special feature of development of health services is that they are not capable of being implemented, either in piece-meal or in a widely separated phased programmes, since such half measures will not produce commensurate results Yet, within the resources available at our disposal, which are inadequate to meet our full requirements efforts are being made to utilise the funds in the development of such Health Services, which will benefit maximum population especially in rural areas.

MEDICAL INCLUDING INDIAN MEDICINE.

The Honourable Members are aware that because of the National Emergency a drastic cut was made in the Plan allocation of Medical Department in 1963-64 from Rs 7 62 crores to Rs 5 53 crores. Therefore, we had to postpone the several schemes originally contemplated for implementation during the present Plan period However, steps had to be taken to complete the works already under construction and the completed buildings should be commissioned as otherwise the expenditure so far incurred on these schemes would become infructuous. Accordingly, the Government have provided additional funds to the extent necessary for these items, by restoring the cut partially by about Rs 58 00 lakhs thus raising the plan allocation of Medical Department to Rs. 6 11 crores.

The increased expenditure incurred by the Government since the beginning of the Second Five Year Plan will clearly indicate the importance attached by the Government to Medical and Health Services.

EXPENDITURE INCURRED ON MEDICAL AND HEALTH SERVICES:

Year	Demand No. XVIII Medical.	Demand No XIX Public Health
	Rs in lakhs	*Rs. in lakhs*
1956-57	185.17	78.61
1957-58	193.88	125.50
1958-59 . .	349 24	116.76
1959-60 .	405 85	141 77
1960-61 ..	548.79	224.27
1961-62 . .	510 04	252 37
1962-63 .	578 62	267.83
1963-64	629.59	310.55
1964-65 . .	736 80	303 45

The Honourable Members will be pleased to note that the provision made for 1965-66 under 'Medical' is in excess of the provision made in 1964-65 by Rs. 1.22 crores and the increase is about 16.6 per cent while under 'Public Health' the provision made for 1965-66 is far in excess of that made in 1964-65 by Rs. 1.25 crores and the increase is by about 41.2 per cent.

I would like to take this opportunity to explain some salient features of the Medical and Health Programmes scheduled for the next financial year

MEDICAL EDUCATION:

(a) *Under-Graduate Courses* —For the successful implementation on Medical and Health Schemes, the development of Medical Education should receive proper attention for the training of medical and para-medical personnel. The Honourable Members are well aware, that our State has taken a very forward step in establishing Medical Colleges There are, at present, 6 Government and 2 private Medical Colleges with an admission capacity of 1,090 every year The number of admissions standing at 850 in 1963 was raised by 190, i e., 120 in Government Medical Colleges and 70 in Private Medical Colleges in 1963-64 in view of National Emergency. Another 50 admissions were increased in this year in Sree Venkateswara Medical College, Tirupathi, thus raising the total admissions by 240. The names of Medical Colleges, and the admissions made therein are furnished below :—

Srl.No.	*Name of the Medical College*	*Number of admissions*
	Government Medical Colleges.	
1.	Andhra Medical College, Visakhapatnam	150
2	Kurnool Medical College, Kurnool ..	150
3	Guntur Medical College, Guntur . .	150
4	Sree Venkateswara Medical College, Tirupathi	100
5.	Osmania Medical College, Hyderabad ..	150
6	Gandhi Medical College, Hyderabad . .	120
	Private Medical Colleges.	
1.	Rangaraya Medical College, Kakinada .	150
2.	Kakatiya Medical College, Warangal ..	120
	Total	1,090

Due to the progressive increase in the total admissions in the Medical Colleges the gap between the requirements and availability of Medical Officers was reduced to a minimum during this year and I hope, even this minimum will be obliterated by the end of next year.

Out of the additional 240 estats, the Government of India are providing Central assistance for only 170 seats increased in Government Medical Colleges at the rate of Rs 15,000 per seat under non-recurring Buildings and Equipment) and Rs 2,000 per seat under recurring.

Additional staff was sanctioned during this year for starting P P C Courses at Sri Venkateswara Medical College, Tirupathi, the Osmania Medical College and the Gandhi Medical College, Hyderabad. Additional staff was also sanctioned for para-clinical and clinical courses at the Sri Venkateswara Medical College, Tirupathi. In the case of Andhra Medical College, Visakhapatnam, Guntur Medical College, Guntur and Kurnool Medical College, Kurnool the required additional staff was sanctioned in accordance with the recommendations of the Inspection Commission

Additional staff was also sanctioned during this year for the Dental Wing attached to the Osmania Medical College, Hyderabad

It is proposed to sanction during the next year additional units in Medicine and Surgery at the Guntur Medical College, Guntur and the Andhra Medical College, Visakhapatnam necessitated on account of increased admissions "

The Government are aware of the general feeling, shared by the Honourable Members, that Government Medical Officers should be debarred from private practice. They have, therefore, under their active consideration, a proposal to debar certain Medical Officers, to begin with, from private practice, so that they may concentrate on their administrative and academic functions.

With a view to creating incentive for post-graduate studies, Government have ordered that the Assistant Surgeons might be granted three advance increments, if they are Post-Graduate Degree holders, and one advance increment, if they are Post-Graduate Diploma holders. They have also ordered that 10% of the sanctioned strength of Assistant Surgeons in the Andhra Pradesh Medical Service be granted the selection grade scale of pay Rs 500-30-800 to encourage Senior Assistant Surgeons who could not be promoted as Civil Surgeons for want of vacancies.

(b) *Post-Graduate Medical Education* —(1) Prior to Second Five-Year Plan, facilities for Post-Graduate studies in Medicine were available only in Andhra Medical College, Visakhapatnam During the Second Five-Year Plan, these courses were started in the Osmania and Guntur Medical Colleges. During the Third Plan period, they were started at Kurnool Medical College, Kurnool, in 1961-62, and Gandhi Medical College, Hyderabad in 1964-65.

(2) At the instance of the Government of India, a proposal is under consideration to start a Post-Graduate Medical Education and Research Centre at the Institute of Medical Sciences, Osmania Medical College, Hyderabad, during 1965-66 The Centre will be under the Government of India.

(3) The Honourable Members will be happy to know that it has been decided to start a Regional Medical College at Nizamabad with effect from June, 1966, which will involve in an outlay of about Rs.2.00

crores The construction programme for the College Hospital, etc, will be taken on hand, next year The Government of India have been requested to sanction the necessary funds for the execution of the programme.

Upgraded Departments in Medical Colleges —Sanction was accorded during this year, for the employment of additional staff to the Department of History of Medicine, Osmania Medical College, Hyderabad and also for the purchase of journals and equipment New Post-Graduate Departments were also sanctioned in Physiology, and Obstetrics and Gynaecology in the Osmania Medical College, Hyderabad, during this year, with additional staff, equipment and buildings with the Government of India assistance

TRAINING PROGRAMMES

(1) *College of Nursing* —This College was established in 1959 with 20 annual admissions to provide teaching personnel for the various training Centres for Nurses, The post of Special Officer, Nursing, was upgraded to that of a Principal and Lectuiers and Tutors were upgraded to those of Assistant Professors and Lctuiers Government have also sanctioned five additional seats on non-stipendiary basis from 1965-66

(2) *Training of Nurses* —43 additional admissions were sanctioned for the Government General Hospital, Guntur in 1964-65 while increasing its bed strength from 600 to 750 It is also proposed to start a training Centre for pupil nurses at Sri Ram Naraim Ruia Hospital, Tirupathi, with an admission capacity of 25, to start with The total strength of pupil nurses has reached the capacity of 802 in all the Training Centres in the State In the case of Auxiliary Nurse Midwives, the present admission capacity is 800 There is no shortage of trained personnel in these two categories.

The training imparted to other para-medical personnel such as Pharmacists, Orthoptists, Opticians and Refractionists, Laboratory Technicians, etc., is qute adequate to meet the requirements of para-medical personnel in the various institutions of the State.

TEACHING HOSPITALS :

The Teaching Hospitals, while providing material for clinical teaching for under-graduate and post-graduate medical students, afford facilities for specialist treatment for the public They also serve as referral centres for District and Taluk Headquarters Hospitals

1 *King George Hospital, Visakhapatnam* —During the current year some additional staff was sanctioned for the newly constructed extensions of the Nurses' quarters. It is proposed to establish a Hospital pharmacy during next year, for preparing solutions for injections, etc.

2 *Government General Hospital, Guntur*—During the last year and this year the bed strength of the hospital was increased from 600 to 750 beds besides sanctioning 60 'B' and 'C' class Special ward beds Provision has been made for the establishment of a Central sterilization unit during next year, on the lines of the unit in Osmania General Hospital, Hyderabad

3. *Government General Hospital, Kakinada*—Additional staff, equipment etc., was sanctioned, in this year, for the second Operation Theatre. Provision has been made for the construction of new Out-patient Department Block during next year.

4 *Government General Hospital, Kurnool*—The bed strength of the Hospital has been increased in 1964-65 from 500 to 600 by sanctioning additional staff and equipment

5 *Sri Ram Narain Ruia Hospital, Tirupathi*—The hospital was established during the first year of the Third Five Year Plan to serve as a teaching hospital for Sri Venkateswara Medical College, Tirupathi The building works on various schemes such as Out-patient Department, Wards, Theatres, etc, are in progress. The bed strength of the hospital has now reached to 393 including 100 bedded Maternity Hospital. It is proposed to increase the bed strength of the hospital by another 100 during 1965-66 to meet the requirements of the attached Medical College. Provision has been made for the construction of first floor Nurses' quarters, additional wards of 100 beds, and a compound wall for the Hospital.

6. *Government Victoria Hospital for Women and Children, Visakhapatnam.*—The bed strength of the hospital, which stood at 75 by the end of the Second Five Year Plan was increased to 125 by 1964-65 and necessary additional staff and equipment was also sanctioned.

7 *Osmania General Hospital, Hyderabad.*—Additional staff was sanctioned in this year for the laboratories, in the Departments of Pathology, Bio-Chemistry and Bacteriology of the Hospital. A Central Sterilization Unit and a Medical Records Section were also sanctioned. During next year, it is proposed to commission the 12 bedded ward constructed by the Osmania University in the hospital premises, for the benefit of the students and the staff of the University.

It is also proposed to establish a Hospital Pharmacy at a cost of Rs. 1 00 lakhs for preparing saline, glucose solutions and some other commonly used injections.

In order to relieve the ever increasing pressure and demands for paying rooms, in the Osmania General Hospital, it is proposed to construct a separate building at a cost of about Rs 12 00 lakhs. Half of this amount is provided in the Budget Estimate for 1965-66 and the balance will be made available in the following years.

8. *Gandhi Hospital, Secunderabad.*—The bed strength was increased during this year from 450 to 500 with necessary additional staff and equipment.

9 *Mental Hospital, Hyderabad*—During 1964-65, additional staff for conservancy purposes was sanctioned for the hospital

10 *Government Maternity Hospital, Hyderabad.*—It is proposed to sanction additional staff, mainly in Class IV and Nursing Categories to meet the deficiencies

11. *M G M Hospital, Warangal*—The bed strength of the hospital was increased by 100 in the current year raising the total bed strength of the hospital to 450 It is also proposed to increase its bed strength further by 100 during next year to meet the teaching needs of the attached Medical College

12 *New E N T Hospital at Hyderabad*—The Government have decided to establish a new E N T. Hospital at Hyderabad with a bed strength of 200 and to locate it at Piatapgiriji Koti. They also sanctioned an amount of Rs 2 00 lakhs towards minor repairs to the buildings and purchase of equipment.

I D. HOSPITALS :

Certain additional staff was sanctioned in this year to the I D. Hospital at Guntur to commission the newly constructed 40 bedded hospital Additional staff was sanctioned during this year to the Fever Hospital, Hyderabad to meet the deficiencies.

DISTRICT AND TALUK HEADQUARTERS HOSPITALS :

The Health Survey and Planning Committee have recommended that every District Headquarters Hospital should have 250 to 500 beds and every Taluk Hospital 30 to 50 beds Though this aim is very expensive, it is the intention of the Government to achieve these targets by stages

During the current year, the bed strength of the Government Headquarters Hospital, Khammam was increased from 60 to 80 with additional staff and equipment and that of Sangareddy from 30 to 62 with the necessary additional staff and equipment.

The construction of new District Headquarters Hospitals at Srikakulam, Rajahmundry, Khammam and Nalgonda has been taken up. Proposals for the construction of a new Headquarters Hospital at Mahboobnagar are under consideration of the Government. The construction of the new Headquarters Hospital at Nellore is in good progress. The Government have allotted, during the current year, an amount of Rs. 25 00 lakhs under non-plan Schemes, i.e., Rs 20 00 lakhs towards the improvements to the District and Taluk Headquarters Hospital buildings, including the District Headquarters Hospital, Machilipatnam and Rs 5 00 lakhs for the electrification of Taluk Hospitals and Dispensaries, which are not electrified even though electricity is available in the town or village.

The Government have provided additional funds to the tune of Rs. 20.00 lakhs towards medicines for the hospitals during 1965-66 The N.G Os Clinics also will be provided with adequate stocks of all medicines including costly drugs.

Under the Plan of Operations with the UNICEF it is proposed to open, next year, Paediatric Units at the Headquarters Hospitals, Nellore, Srikakulam, Khammam, Nalgonda and Sangareddy besides improving the Paediatric Departments at Rangaraya Medical College, Kakinada and Sri Venkateswara Medical College, Tirupathi.

This year, the newly constructed block in the present premises of the Government Hospital, Vijayawada was commissioned by providing additional staff and equipment, raising the bed strength of the existing hospital from 100 to 200 under the control of a separate Civil Surgeon Specialist Plans and estimates for the construction of a new 200 bedded hospital at Gunadala, Vijayawada, have been received by the Government for according administrative sanction A sum of Rs. 75,000 has been provided for next year, for the improvements of Taluk Headquarters Hospitals in Andhra area, out of which, a token amount of Rs. 50,000 is intended for starting the construction of the new hospital at Gunadala. The bed strength of the Government Taluk Hospital at Jaggaiahpeta in Krishna District has been raised from 7 to 14 by providing additional staff and equipment The Government Dispensary at Kothapeta in East Godavari District has been upgraded to that of a 12-bedded hospital by providing additional staff and equipment A post of women Assistant Surgeon was created this year, at the Government Hospital, Bhongir, Nalgonda District. It is proposed to commission the Maternity ward already constructed at the Government Hospital, Madhira, by creating a post of Woman Assistant Surgeon along with other staff.

I would like to mention here that Government are also considering the reorganisation of the Hospital Advisory Committees for all hospitals with a view to making them to function more effectively.

Provincialisation of Local Fund Medical Institutions:

This year, two more Local Fund Medical Institutions at Prathipadu in East Godavari District, and the other at Kanekal in Anantapur District were provincialised. The Local Fund Medical Institution at Maddikera in Kurnool District is proposed to be provincialised next year.

Primary Health Centres:

The High Power Committee constituted for the re-organisation of Blocks suggested that though the number of Blocks is reduced, the original target of 448 Primary Health Centres should remain as it is. By the end of December 1964, there were 299 P H.Cs functioning. The remaining 149 Primary Health Centres will be opened during the next year and during the period of the IV Five-Year-Plan. A sum of Rs. 14 00 lakhs was provided, this year, for the construction of Primary Health Centres buildings and staff quarters and Rs. 7.53 lakhs for the next year. The Government are well aware that the

maintenance grant given by the Medical Department for the Primary Health Centres is inadequate for purchasing medicines They have therefore decided to enhance the grant by Rs. 3,000 per annum, for purchasing medicines

It is now compulsory for all Government Medical Officers to serve in Primary Health Centres for a period of two years Still, there are 21 Primary Health Centres without doctors, and they are kept in additional charge of the Officers of the neighbouring Government Medical Institutions With the enxt two batches of Medical Graduates coming in 1965-66 we can hope that the shortage of doctors in Pirmary Health Centre will be completely overcome In the meantime, orders were issued to the effect that all the posts of Medical Officers in the Primary Health Centres should be filled in, if necessary, by keeping certain posts vacant in the other Hospitals wheer here are three and more doctors.

In addition to the Primary Health Cetnres, there are 240 Subsidised and Non-subsidised Rural Allopathic Dispensaries functioning in the various Districts in the State to serve the needs of rural population

T.B. Hospitals :

I am happy to note that special attention has been devoted, during this year, towards the expansion of T. B Control Programmes by upgrading existing T B Clinics into District T B Control Centres and increasing the bed strength of the present T B Hospitals by the employment of additional staff and providing equipment

There are at present 12 T B Sanatoria in the State in the following places :—

1. Hospital for the Diseases of Chest and T B. Irrumnuma, Hyderabad
2. T.B. Sanatorium, Vikarabad.
3. T.B. Hospital, Warangal.
4. T.B. Hospital, Ramanthapuram, Hyderabad (Private).
5. T.B. Hospital, Seethammadhara Raod, Visakhapatnam.
6. T.B. Hospital, Mangalagiri.
7. Government W F. T. B. and C D. Hospital, Nellore.
8. T.B. Wing, Government General Hospital, Kurnool.
9. T.B. Ward, District Headquarters Hospital, Sangareddy
10. T.B. Ward, District Headquarters Hospital, Khammam
11. T.B. Sanatorium, Madanapalli (Private).
12. T.B. Hospital, Rajahmundry (Private).

Besides the above, 32 T.B Clinics are now functioning in the State in addition to the 9 T.B. Domiciliary Centres working in the twin cities.

The Surgical treatment of pulmonary tuberculosis is provided in the Thoracic Surgery Units established at King George Hospital, Visakhapatnam, Osmania General Hospital, Hyderabad, Hospital for the Diseases of Chest and T B., Irrumnuma, Hyderabad, Government General Hospital, Guntur and Government General Hospital, Kurnool. Thoracic Surgical work is also being undertaken at T B Hospital, Mangalagiri, Guntur district.

The Institute for the Diseases of Chest and T B at Irrumnuma, provides training in T B for doctors and other para-medical personnel. There are two After-Care and Rehabilitation Centres, one at Hyderabad and the other at Vikarabad, for giving training for Ex-T.B. Patients in handicrafts like tailoring, toy-making, etc

The District T B Control Centre at Anantapur was taken over from the National T B Training Institute, Bangalore, by sanctioning additional staff The District T B Control Centre will also undertake domiciliary treatment of the rural population round about the Centre

Similarly, the four T B. Clinics at Visakhapatnam, Machilipatnam, Warangal and Mahboobnagar have been upgraded, during this yaer, into District T B Control Centres. It is also proposed to upgrade for more T B. Clinics at Nellore, Kurnool, Kakinada and Eluru into District T B Control Centres during 1965-66. In these places suitable buildings are available to locate the proposed District T. B. Control Centres To meet the deficiencies, certain additional staff was sanctioned during this year to the T B. Hospital, Mangalagiri

The bed strength of the following hospitals was increased, during 1964-65, by sanctioning additional staff and equipment to commission the buildings already constructed.

1. T B. Hospital, Seethammadhara, Visakhapatnam from 190 to 236.

2 T B Hospital, Vikarabad from 310 to 417.

3. T B. Hospital, Nellore from 222 to 252

The 40 bedded Children's ward constructed at the T.B. Hospital, Hyderabad has been commissioned by employing additional staff and providing equipment.

LEPROSY CONTROL PROGRAMME :

The percentage of incidence in leprosy is very high in Andhra Pradesh. A sum of Rs 12 09 lakhs has been provided for the entire Third Plan period, to combat the disease. Before the end of 1963, there were only 18 Leprosy Subsidiary Centres functioning in the State, one in each district, where the incidence of leprosy is above 3 per 1,000 population. The Government are alive to this problem and with a view to cover a wide range of population, two Leprosy Subsidiary Centres were converted into Control Units and 70 Survey, Education and Treatment Centres were established during 1964-65 and they were attached to the Primary Health Centres with a view to serve the rural

population in their homes. Besides this, the three S E T Centres that were originally established by the Social WelfareDepartment inthe agency areas were also taken over by the Medical Department since the Social Welfare Department expressed their inability to finance them

With a view to providing trained personnel to man the S E T. Centres, training facilities were provided at Akkarampalli It is also proposed to open another training centre at Leprosy Control Unit, Karwan, Hyderabad.

The Government of India, realising the high endemicity of leprosy in this State, have assigned the services of Dr Hemmerjick, a W H O Adviser, for the State.

There is a Leprosy Centre functioning at Pogiri in Srikakulam District which has been established by the "Danish Save the Children Organisation of Denmark" This Centre is also doing every good work in that area, besides training the para-medical personnel for manning their and other Units.

The Government of India, besides assisting the State Government in their efforts to combat this disease, are also giving aid to voluntary organisations in the State for undertaking Leprosy treatment. These voluntary organisations are also doing commendable work in this field

FAMILY PLANNING PROGRAMME :

At present, there are 270 Rural and 65 Urban Family Planning Clinics functioning in the State. A provision of Rs 5 35 lakhs has been made for next year as State share of expenditure

To carry on the vasectomy operations in the interior rural areas, where there are no such facilities, 5 Mobile Surgical Units have been established with headquarters at Hyderabad, Visakhapatnam, Guntur Kurnool and Warangal and also one unit for Hyderabad City.

Now the Government of India have issued instructions to reorganise the whole set up of Family Planning Scheme into three groups of organisations as shown below Necessary action is being taken in this direction. A part of the District Family Planning Organisation has been sanctioned this year and it is proposed to set up a full-fledged District Family Planning Bureau next year.

1. State Family Planning Organisation.
2. District Family Planning Organisation.
3. Rural Family Planning Organisation.

There are four Regional Training Centres attached to the Head quarters hospitals at Visakhapatnam, Guntur Kurnool and Hyderabad to impart training in Family Planning to medical and para-medical personnel.

Instructions have been issued to all the District Health Officer to conduct 270 orientation training camps before March, 1965 for educating the laymen in rural areas in Family Planning

In order to focus the public attention and to mobilise the public opinion in favour of accepting the Family Planning methods, Family Planning Week was celebrated throughout the State from 18-12-1964 and during that period intensive drive for vasectomy was highlighted. Apart from the innumerable Vesectomy operations done in the Government and Private Medical Institutions a total of 9,304 vasectomy operations (on males) and 5,706 operations (on females) were performed by Mobile Vasectomy Unit. I would also like to mention that in order to provide more facilities for the Women employees under Family Planning Programme to work in rural areas, a Scheme costing Rs 9 lakhs was sanctioned for the construction of 150 Rural Family Planning Sub-Centres in selected Primary Health Centres.

INSTITUTE OF PREVENTIVE MEDICINE, HYDERABAD :

Additional staff was sanctioned to the Lymph Vaccine and Drug Analysis Sections in the Institute during the years 1961-62 and 1962-63. During 1964-65 necessary staff was sanctioned for the preparation of freeze dried vaccine With the assistance of the UNICEF it is proposed to provide necessary facilities required for the functioning of the Freeze Dried Vaccine Unit, which is expected to go in production in 1965-66.

This Institute was also recognised as a Teaching Institution for the Post-Graduate course in M D (Bacteriology) during 1964-65. The Director, Institute of Preventive Medicine, Hyderabad, was deputed this year to London for training in the manufacture of the freeze dried small-pox vaccine at the Lister Institute of Preventive Medicine, Elstree. The Assistant Engineer, Refrigeration Institute of Preventive Medicine, was also deputed to M/s. Edwards High Vaccine Ltd , London during this year for training in the fundamentals of vaccum and Refrigeration Engineering and the operating principles of the freeze drying plant.

DRUGS CONTROL ORGANISATION .

There has been very rapid development both in the Pharmaceutical Industry and the Trade necessitating the strengthening of the Drugs Control Organisation which is chiefly concerned with the production and sale of drugs of standard quality The anti-social elements have started to exploit the situation arising out of the National Emergency, by increasing the prices and producing drugs of inferior quality at the same time. The Government, with a view to curbing these anti-social elements, have strengthened the number of Drugs Inspectors from 8 to 20 besides sanctioning two posts of Senior Drugs Inspectors (Gazetted) while strengthening the ministerial staff at the Directorate level also. As a result of this increase, we are able to have a better control over the production and sale of spurious drugs and misbranded drugs to a certain extent. Besides this, if the Drugs Analysis Section is also strengthened by sanctioning additional staff and equipment, more ffective control could be established in this State. At present, some

samples are being analysed at the Central Drugs Laboratory, Calcutta and the Central Research Institute, Kasauli, for which adequate facilities do not exist at the Institute of Preventive Medicine, Hyderabad.

Registration of Medical Practitioners

The Hon'ble Members are aware that a Bill was already introduced in this House for unifying the existing laws governing the registration of medical practitioners in the State and for curbing the activities of the quacks Provision was made for awarding severe penalties including imprisonment upto six months for violating the provisons of the Bill. It is hoped that after this enactment comes into force, the activities of the quacks will be eliminated.

Employees' State Insurance Scheme

The Employees' State Insurance Scheme which comes under' Labour and Labour Welfare is intended to provide medical facilities to the insured workers and their families. The expenditure towards maintenance of this scheme is borne by the State Government and the E S I Corporation in the ratio of 1 7 The entire expenditure on the construction of buildings and the purchase of equipment of capital nature is borne by the Employees State Insurance Corporation

An amount of Rs 40 00 lakhs (including the share of E S I. Corporation) has been provided for this scheme during the Third five-year Plan period.

By the end of March, 1965, there will be 40 fulltime, 2 part-time E S I Dispensaries and 2 Hospitals in the State 38 Family Planning Clinics are functioning in the various dispensaries There are 56 Specialists employed in the State to whom E S I patients are referred for specialist examination and consultation There are 11 ambulances provided to various dispensaries in the State Construction of permanent buildings for the hospitals and dispensaries is under progress One E.S I. Hospital at Sanathnagar, Hyderabad, has opened in the month of March, 1964, and necessary staff has appointed On 1st January, 1965 one more E.S.I Hospital was established with necessary staff at Sirpur Kagaznagar.

During 1964-65, out of 8 Dispensaries proposed to be upgraded, 4 have already been upgraded The remaining four will be upgraded only in 1965-66.

Three new dispensaries are opened during 1964-65 at Moulali, Ramanthapuram and Ramagundam.

During 1965-66, it is proposed to open three new E.S I Dispensaries at Cuddapah, Sriramnagar and Mancherial. It is also proposed to upgrade the present E.S I. Dispensaries at Adoni, Kurnool, Markapur, Vizianagaram, Machilipatnam and Renigunta. It is further proposed to improve the administrative unit of the Assistant Director of Medical Services (E.S.I.) by appointing additional staff.

INDIAN MEDICINE.

The development of Indian systems of medicine, i.e., Ayurveda, Unani, Homeopathy and naturopathy under the administrative control of the Special Officer, Indian Medicine Department, continues to be aided in all possible ways

There are two Government Colleges, one for Ayurveda and the other for Unani at Hyderabad. Based on the recommendation of the Vyas Committee for introducing a Suddha Ayurveda Syllabus (in place of integrated syllabus), new curricula with Suddha Ayurveda and pure Unani syllabi have been approved by the Government and admissions to these colleges have been resumed under the syllabi during this year. Teaching facilities in Materia Medica and Modern Medicine have also been provided for G.C.I.M. students of Ayurveda and Unani Colleges at Hyderabad who were on rolls in 1960. Following representations from these students, the question of starting a F.M. & S. course for them on the lines of a similar Diploma Course being conducted by the Government of Madras is under consideration and the concurrence of the Indian Medical Council has been sought for. Besides the two Government colleges, three Ayurvedic Colleges, one Unani College and one Homeopathic College, managed by private bodies with financial aid from the Government (except the Unani College, Kurnool), are functioning at the places shown below

1	Anantha Laxmi Ayurvedic College	Warangal
2	Sri Venkateswara Ayurveda Kalasala and Dharma Vaidyasala Sangham.	Vijayawada (Krishna district)
3.	Ramamohana Ayurvedic College	. Guntur.
4.	Unani Tibbi College ..	.. Kurnool.
5	Andhra Provincial Homeopathi Medical College	Gudivada (Krishna district)

There are 5 Government Hospitals of Ayurveda, Unani and Homeopathy in the State at the following places:

		Bed Strength
1	Govt Ayurvedic Hospital, Hyderabad.	148 beds. (including research).
2.	Govt. Ayurvedic Hospital Warangal .	20 beds
3.	Govt. Ayurvedic Hospital Toopran in Medak district	4 beds
4.	Nizamia General Hospital, Hyderabad.	146 beds, (including research).
5.	Govt. Homeopathic Hospital, Hyderabad.	10 beds.

Facilities for Ophthalmology, Maternity and Child Welfare cases are also provided in the Nizamia General Hospital, Hyderabad.

There are 60 Ayurvedic, 71 Unani and 4 Homeopathic dispensaries located in the urban and rural areas of the State, besides many other dispensaries which are under the management of Zilla Parishads and Panchayat Samithies and Municipalities In order to meet the growing medical needs of the rural areas, it is proposed to open 18 new dispensaries of Ayurveda and Unani and Homeopathy in the year 1965-66 under III Five-Year Plan Programme.

With a view to encourage the Indian systems of medicine grant-in-aid is being paid to the private institutions and dispensaries of Indian Medicine both in urban and rural areas as before Besides this, honorarium at Rs 30 p m and Rs 20 p.m for medicines is also being paid to the private medical practitioners who are practising the Indian system of medicine, hereditarily ,in the rural areas and where there are no other medical facilities For this purpose, a sum of Rs 93,500 under non-plan and Rs 9,800 under the plan budget has been provided for 1965-66 Apart from this, an amount of Rs 80,000 has been provided in the Budget for the payment of *ad-hoc* grants to the private teaching and other institutions of Indian-Medicine.

There are 646 subsidised rural dispensaries under the control of the Zilla Parishads and Panchayat Samithies A sum of Rs. 14,01,800 has been provided in the budget for 1965-66 for payment of subsidy to the Rural Medical Practitioners and Maternity Assistants working in such subsidised rural dispensaries in the State with a view to provide medical facilities in the system of Indian medicine in rural areas It is proposed to open 154 subsidised rural dispensaries in the State during 1965-66 under Part II schemes or as new schemes for the year 1965-66.

There are at present two separate enactments in Andhra and Telangana regions regulating the registration of practitioners of Indian Medicine and Homeopathy The recommendations of the Law Commission for enacting an integrated law are now under consideration of Government.

DEMAND XIX—PUBLIC HEALTH (RS. 428.42 LAKHS).

Now I deal with the preventive aspect. In order to improve the health standards of the people, it is essential to expand preventive health services rapidly The State Government have launched eradication programmes in respect of diseases like Malaria, Small-pox Special Health Services like Nutrition, Maternity and Child Health, School Health, B.C.G. Vaccination Campaign etc , have been functioning in the State. After the Family Planning has become the approved policy of the Government of India, the State Government has taken steps to develop an effective Family Planning Service, throughout the State.

NATIONAL MALARIA ERADICATION PROGRAMME.

The National Malaria Eradication has been launched throughout the country for eradicating Malaria completely The State of Andhra Pradesh had participated in the programme by establishing 33 5 N.M E P Units so as to cover the entire population in the State. Intensive spraying operations were carried out twice in a year in Hyper-endemic areas and once in a year in the Hypro-endemic areas The epidemiological evaluation in the N M E.P. is aimed at ensuring disappearance of indigenous malaria cases According to the plan of operations, spray operations have to be carried out for 3 years followed by Surveillance operations in the last year Accordingly spray operations have been carried out during 1959, 1960 and 1961 and surveillance operations have been organised from 1961. Surveillance operations consist of case finding by house to house enquiry for fever cases and examination of blood smears obtained from each case in order to pick out the cases of malaria. The Evaluation Team on the implementation of N M E P, appointed by Government of India, has been visiting the various units in the State and recommending for the withdrawal of spray operations in such units wherever it is not necessary to continue them. The spray operations will be withdrawn in 20 5 units by the end of 1964-65 In addition during the year 1965, 6.00 units (covering a population of 6 million) were projected for withdrawal of spray operations and 8.36 units for maintenance phase and the report of the High Power Committee is awaited. If the above projection were approved by the High Power Committee (the preliminary indications are-they have been almost approved) 26 5 units covering 26.5 million population would be in Surveillance phase and 8 36 units would enter maintenance phase *i.e*, phase-when malaria eradication activities could be integrated into the normal activities of P H. Centre, of course under strict supervision and control.

An amount of Rs 85.02 lakhs has been provided for this programme during the year 1965-66.

NATIONAL FILARIA CONTROL PROGRAMME:

Under the National Filaria Control Programme sponsored by the Government of India, two Filaria Control Units at Kamareddy and Ramachandrapuram and one Survey Unit at Hyderabad have been continued till the end of 1963. During the year 1964, the assessment committee on the N.F.C.P. in India has recommended the re-organisation of the existing programme limiting to the Budget provision. As per the re-organisation three 'A' type basic units have been established one each at Ramachandrapuram, Mandapeta and Kamareddy. The surplus staff have been diverted to tackle urban Filariasis in Visakhapatnam and Hyderabad.

A rural research-*cum*-training unit is established at Rayavaram in East Godavari district. A Bureau of Filariasis is functioning at the State Health Directorate. Government of India s Filaria Research Centre at Rajahmundry is affording training facilities for our Medical Officers engaged in the control of Filariasis.

The object of this programme is to map out the areas where the disease is prevalent and to carry out control operations on an intensive scale. It is proposed to intensify Filaria Control Programme during Fourth Five-Year Plan.

SMALL-POX ERADICATION PROGRAMME:

This is a National Programme to eradicate small-pox by covering the entire population of the State by vaccination simultaneously with all other States in the Country. Pilot projects have been started during 1960-61 to evaluate the requirements of the project and a basic pattern was worked out during 1961-62, for adaptation by all States. Along with the other States of the Country the State has launched the N S E P from September 1962 as a National Programme. To start with, the programme has been implemented in 6 districts and gradually extended to 14 districts. During the year 1964-65 the Scheme was sanctioned to be extended to Srikakulam. The scheme is now in operation with special staff in the Districts of Srikakulam, Visakhapatnam, East Godavari, Guntur, Nellore, Chittoor, Anantapur, Kurnool and Cuddapah in Andhra Region and in Mahaboobnagar, Karimnagar, Warangal, Medak and Nizamabad Districts in Telangana Region. The Districts, of West Godavari, Krishna, Hyderabad, Nalgonda and Khammam have been covered by mass-vaccination earlier. Till the end of February 1965, 250 lakhs vaccinations (or about 75 per cent of State population) have been done under the programme by using Freeze Dried Vaccine supplied by the Government of India. The incidence of small-pox has been reduced greatly in the areas completely covered and the programme is showing encouraging results. By March, 1966 the first phase of the programme has to be completed by vaccinating the remaining 120 lakhs of population in the State. During 1965-66, the programme will be in operation in all the 20 districts of the State (which includes the districts already covered earlier) including the city of Greater Hyderabad. A sum of Rs. 25 lakhs has been provided during the year 1965-66 for this programme.

COMMUNICABLE DISEASES CONTROL:

All necessary preventive and control measures have been undertaken by the Health Staff to bring down the epidemics under control. The regular health staff was augmented, whenever found necessary by drafting epidemic reserve staff and locally appointed staff. Anti-cholera inoculations including anticipatory inoculations were conducted on a large scale. The resources of the Public Health Department were put to severe test due to outbreak of cholera epidemic simultaneously in several districts.

Due to timely action on the part of Public Health Staff, the epidemics were brought under control and now the entire State is free from cholera except Cuddapah district, where a few cases are still being reported. Epidemiological Research Unit is being sent there to investigate into causes for persistance of cholera in Cuddapah.

Few instances of shortage of cholera vaccine were brought to the attention of the Government and necessary steps are being taken to augment the production and to maintain proper quality also.

A close liaison is kept between Director Public Health and Chief Engineer, Public Health (Rural Water Supply) in order to give priority to cholera endemic villages for providing protected water supply.

During the year 1964-65 Government have sanctioned the establishment of Mobile Epidemiological Research Unit at a cost of Rs. 64,000

To intensify Anti-Plague measures in Chittoor district funds of the Anti-Plague units of Telangana region have been diverted for the purpose The Assistant Plague Officer Anti-Plague Campaign, Hyderabad City, has been placed incharge of Anti-Plague Scheme of Chittoor District 40,000 K g, of B H.C has been direvted from the N M E P to the Anti-Plague Scheme, Chittoor district, for undertaking spray operations in the Plague infected areas With the B H.C. made available, first round of spray operations have been completed. No fresh case of plague has been reported for the last 4 months, in the current transmission season The additional staff sanctioned for the Anti-Plague Scheme, Chittoor district, will be continued during 1965-66.

BIRTH AHD DEATH REGISTRATION AHD VITAL STATISTICS :

Vital Statistics is of great importance not only for purposes of over-all economic planning but also for evaluating the effects of public health and family planning programmes and also to plan future programmes. The Registrar-General (India) has suggested certain scheme for improvement of registration and Vital Statistics. The following four schemes were sanctioned during this year as Centrally Sponsored Schemes with 74% central assistance and they are in various stages of implementation :—

(1) Strengthening of Vital Statistics Organisation at State headquarters and Centralised compilation.

(2) Strengthening of District Registrar's Offices

(3) Strengthening of Statistical units in Municipalities for improving registration and statistics

(4) Model Registration in Primary Health Centres.

During the year 1965-66, the above schemes will be continued at a cost of Rs. 0 70 lakh as the State's share A part of the neces sary punch card machinery promised to be supplied free of cost of the Government of India has been received and the rest of the promised machinery will be supplied by the Firm shortly.

B. C. G VACCINATION :

B. C. G Vaccination prevents the on set of Tuberculosis in those who are not infected with T B. germs which is detected by carrying out a preliminary test by injecting tuberculin.

The B C. G. Vaccination campaign which has been working from 5 regions of Guntur, Visakhapatnam, Warangal, Anantapur and Hyderabad, has by the end of 1962 completed second round in the State and started third round. 24,40,143 persons have been tested and 12,51,365 have been vaccinated in the State during the year 1964.

Besides mass campaign, vaccination of New Born is in progress in Maternity Wards of 5 hospitals (Niloufer Hospital, Government Maternity Hospital, Gandhi Hospital, Sultan Bazar Hospital and Unani Hospital) in the twin cities. 21,523 children have been vaccinated during the year.

Direct vaccination has also been introduced in 0–6 years age-group for better protection of the vulnerable age-groups 4,84,324 direct vaccinations have been done during the year 1964. New born vaccination and direct B. C. G vaccination campaign has also been extended to District Headquarters Hospitals.

School Health Services

For Medical Inspection of school children, the establishmet of School Health Clinics at the rate of one for each district has been taken up. So far 16 District School Health Clinics have been established besides the 4 clinics functioning in Greater Hyderabad City. All districts in Telangana area and 7 districts in Andhra area have been so far covered

The number of Medical examinations of school children in city areas and districts are 78,537 and 83,795 respectively during 1964-65, registering an increase of 47,150 examinations in both city and district areas. A sum of Rupees one lakh has been provided in the State Plan for 1965-66 to extend to the Scheme to other districts As a result of sudden and tragic out-break of cholera among school-going children at Maddikera, necessary instructions were issued to tighten supervision of midday-meal programmes in the State so as to ensure proper sanitation and prevent contamination of midday meals

Maternity and Child Health Services :

To provide better Maternity facilities and pre and post natal care in Rural and Urban areas, the Govenment have been establishing the Maternity and Child Health Centres and also encouraging the local bodies in the establishment of Centres by giving grants to them. 1964 Maternity and Child Health Centres are functioning in the State by the end of 1963-64 of which 866 centres are run by Government. There are 20 Rural Backward Maternity and Child Health Centres to attend to the needs of rural backward areas During the year 1965-66 an amont of Rs. 0.79 lakh has been provided in the State Plan for opening of Maternity and Child Health Centres in the rural backward areas; Rs. 0.04 lakh more than last year's provision.

NUTRITION :

The Nutrition Health Services in the State includes dietary and Nutritional Health assessments, ameliorative measures, Laboratory and Field Investigations Nutrition Health Education services and special activities are carried out through the 3 Regional Nutrition Health Service Units functioning at Kurnool, Guntur, Warangal, and the Nutrition wing of the Pubic Health Directorate. A Central Nutrition Services Laboratory is also functioning in the State Health Directorate. Attached to this Laboratory, there is one unit for lactation and growth studies

The Expanded Nutrition Programme has been implemented in colaboration with F. A. O, W H O, and UNICEF in 20 Panchayats Samithis in the State in a phased programme during the last 3 years The programme will be continued during the next year, by converting it into Applied Nutrition Programme.

An amount of Rs. 0.50 lakh has been provided for the Expanded Nutrition Programme during the year 1965-66 under the Plan Budget.

HEALTH EDUCATION :

The State Health Education Bureau, which was establishment during 1959 for the purpose of helping people to achieve health by their own efforts and actions, assisting people to shoulder responsibility for their community health and to obtain people's active support and participation in Public Health Programmes has made steady progress. The Health Museum in Public Gardens at Hyderabad continued to be a source of attraction to a large number of visitors District Health Museums have been established at Khammam, Karimnagar and Nizamabad to provide health knowledge to the people at District level. It is proposed to establish a Health Museum at each district headquarters. An amount of Rs. 1.15 lakhs has been provided in the Plan budget for 1965-66.

TRANSPORT ORGANISATION :

There are at present 552 vehicles engaged in various Health Schemes of the Public Health Department of the State. The repairs and maintenance of these vehicles presented a problem. A transport organisation has therefore been formed in this Department for the purpose of undertaking repairs to and maintenance of vehicles of the Department The State has been divided into 5 regions for carrying out repairs and replacements to the Vehicles. One Static workshop at Hyderabad has been established for the purpose of undertaking major repairs Mobile Maintenance Units are also functioning from 1st June 1964 At present these units are functining in Telangana region and they will be extended to Andhra region after assessing the achievements and results. The organisation is being assisted by UNICEF by supplying spare parts and other equipment.

TRAINING .

To overcome the shortage of techical personnel in Public Health Services of the State, provision has been made for enabling the existing health personnal to undergo training in higher technical subjects and also orientation training to discharge their duties in an efficient manner During 1964-65, 8 Health Officers were deputed to undergo training in Diploma in Public Health course At each District Headquarters, Health Visitors are given refresher courses One Senior Assistant Director of Public Health was deputed to Delhi for Staff College Training in Health Administration. For training Auxiliary and Health Personnel a provision of Rs 0 51 lakh has been provided in the Plan budget for 1965-66 For training of Dais a sum of Rs 0 20 lakh has been provided in the State Plan for 1965-66

DEMAND XLIV—CAPITAL OUTLAY OH IMPROVEMENT OF PUBLIC HEALTH

(A) *Manjira Water Supply Scheme* —The amount budgetted for this scheme is with a view to accelerate the progress of the work as it is scheduled to be commissioned for water supply by the end of June 1965 With the completion of this project it will be possible to augment water supply to the twin cities of Hyderabad and Secundarabad The scheme envisages construction of a barrage across river Manjira at Sangareddy and water will be pumped to the Filter beds site at Rajampet near Sangareddy The Scheme was started as early as in June 1960, after early set back in tackling of foundations in the barrage and subsequent hold up of foreign exchange for high tensile steel The work is now in good progress and is expected to be completed by the scheduled time

(B) *Hyderabad Water Works* —The amount demanded is intended for the completion of remodelling Schemes of Hyderabad Water Works system to cater to the increased demands of the water supply to the twin cities due to the development of new localities after formation of the Andhra Pradesh.

WELL SINKING DEPARTMENT.

Prior to the formation of Andhra Pradesh, Well Sinking Schemes in the Telangana Region were being executed by the Well Sinking Department, but after the formation of Andhra Pradesh, all these schemes came under the control of the Public Health Engineering Department All these schemes for sinking about 583 Wells were being executed till recently by the Public Health, National Rural Water Supply and Sanitation Schemes Division In 1963, when all divisions under Public Health Engineering Department were reorganised, the spillover schemes of Wellsinking (both in Urban and Rural areas) have been entrusted for execution, to the public Health Divisions having jurisdiction over the respective areas.

Out of the works of Sinking 533 Wells, the work on 513 Wells has been completed and works on 20 Wells are in progress and are expected to be completed during the current financial year

Orders have been issued by the Government to the effect that all the new schemes under Rural Water Supply Programme have to be taken up by the Chief Engineer, (Local Administration) and those schemes which are of completed nature have to be referred to the Chief Engineer, Public Health

I have now endeavoured to explain to the Hon'ble Members, the details of the various developmental programmes taken up by the Medical and Health Departments. We are at the closing year of the Third Five Year Plan and though we have made considerable progress in tackling the health problems by successful implementation of our schemes, we still fall short of our aims and aspirations, as the Hon'ble Members are aware, mainly due to the limited resources available at our disposal Our achievements could have been more spectacular but for our financial handicaps Let us hope that with the commencement of the Fourth Five Year-Plan we will be in a better position to carry the medical aid and other health facilities adequately to every nook and corner of the State

I now request the Hon'ble Members to consider the above points, dispassionately. while assessing the work turned out by the Medical and Health Departments.